

大佛顶如来密因修 证了义诸菩萨万 行首楞严经

唐天竺沙门般刺密帝 等译

南無本師釋迦牟尼佛

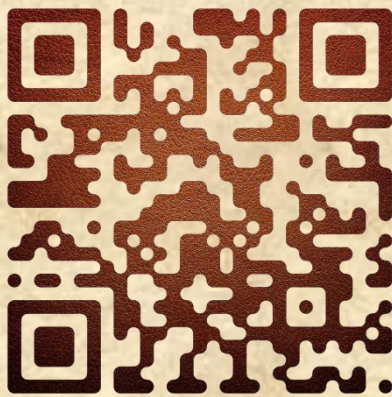
说 明

本简体注音《大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘单译经第 0442 部，唐天竺沙门般刺密帝等译《大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经》原藏影印本校正注音。句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一九年三月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第一	- 3 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第二	- 23 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第三	- 47 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第四	- 71 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第五	- 97 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第六	- 118 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第七	- 142 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第八	- 170 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第九	- 193 -
大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第十	- 220 -
结诵仪	- 239 -
补阙真言	- 239 -
补阙圆满真言	- 239 -
普回向真言	- 239 -
礼佛发愿文	- 240 -
回向偈	- 242 -
三皈依	- 242 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méng xūn léngyán hǎi huì xī yáo wén suí chù
炉香乍爇. 法界蒙薰. 楞严海会悉遥闻. 随处
jié xiáng yún chéng yì fāng yīn zhū fó xiàn quán shēn
结祥云. 诚意方殷. 诸佛现全身.

ná mó xiāng yún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìng kǒu yè zhēn yán
净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵. 修唎修唎. 摩诃修唎. 修修唎. 萨婆诃.

jìng sān yè zhēn yán
净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵. 娑嚩. 婆嚩秫驮. 娑嚩达摩娑嚩. 婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēn yán
安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎn duō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆. 母驮喃. 唵度噜度噜. 地尾. 娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hú
唵. 誝 誝 曩 . 三 婆 嚩 . 鞞 日 啰 斛 .

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 无 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无 上 甚 深 微 妙 法 百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我 今 见 闻 得 受 持 愿 解 如 来 真 实 义

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hēng shǒu lèng yán jīng juàn dì yī
菩萨万行首楞严经卷第一

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí fó zài shì luó fá chéng qí huán jīng shè yǔ dà bǐ qiū
一时，佛在室罗筏城祇桓精舍，与大比丘

zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù jiē shì wú lòu dà ā luó hàn fó
众，千二百五十人俱，皆是无漏大阿罗汉，佛

zǐ zhù chí shàn chāo zhū yǒu néng yú guó tǔ chéng jiù wēi yí
子住持，善超诸有，能于国土，成就威仪，

cóng fó zhuàn lún miào kān yí zhǔ yán jìng pí ní hóng fàn sān jiè
从佛转轮，妙堪遗嘱，严净毗尼，弘范三界，

yìng shēn wú liàng dù tuō zhòng shēng bá jǐ wèi lái yuè zhū chén lěi
应身无量，度脱众生，拔济未来，越诸尘累。

qí míng yuē dà zhì shè lì fú mó hē mù qián lián mó hē jū chí luó
其名曰：大智舍利弗、摩诃目犍连、摩诃拘絺罗、

fù lóu nà mí duō luó ní zǐ xū pú tí yōu bō ní shā tuó děng ér
富楼那弥多罗尼子、须菩提、优波尼沙陀等，而

wéi shàng shǒu fù yǒu wú liàng pì zhī wú xué bìng qí chū xīn tóng lái
为上首。复有无量辟支无学，并其初心，同来

fó suǒ shǔ zhū bǐ qiū xiū xià zì zì shí fāng pú sà zī jué xīn
佛所，属诸比丘，休夏自恣。十方菩萨，咨决心

yí qīn fèng cí yán jiāng qiú mì yì jí shí rú lái fū zuò yàn ān
疑，钦奉慈严，将求密义。即时，如来敷座宴安，

wèi zhū huì zhōng xuān shì shēn ào fǎ yán qīng zhòng dé wèi céng yǒu
为诸会中宣示深奥，法筵清众，得未曾有。

jiā líng xiān yīn biàn shí fāng jiè héng shā pú sà lái jù dào chǎng wén
迦陵仙音，遍十方界，恒沙菩萨来聚道场，文
shū shī lì ér wéi shàng shǒu
殊师利而为上首。

shí bō sī nì wáng wèi qí fù wáng huì rì yíng zhāi qǐng fó
时，波斯匿王，为其父王讳日营斋，请佛
gōng yè zì yíng rú lái guǎng shè zhēn xiū wú shàng miào wèi jiān fù
宫掖，自迎如来，广设珍羞无上妙味，兼复
qīn yán zhū dà pú sà chéng zhōng fù yǒu zhǎng zhě jū shì tóng shí
亲延诸大菩萨。城中复有长者、居士，同时
fàn sēng zhù fó lái yìng fó chī wén shū fēn lǐng pú sà jí ā luó hàn
饭僧，伫佛来应。佛敕文殊，分领菩萨及阿罗汉，
yìng zhū zhāi zhǔ wéi yǒu ā nán xiān shòu bié qǐng yuǎn yóu wèi huán
应诸斋主。唯有阿难，先受别请，远游未还，
bù huáng sēng cì jì wú shàng zuò jí ā shé lí tú zhōng dú guī
不遑僧次，既无上座及阿阇黎，途中独归，
qí rì wú gòng
其日无供。

jí shí ā nán zhí chí yìng qì yú suǒ yóu chéng cì dì xún qǐ
即时，阿难执持应器，于所游城次第循乞，
xīn zhōng chū qiú zuì hòu tán yuè yǐ wéi zhāi zhǔ wú wèn jìng mǐ chà
心中初求，最后檀越以为斋主，无问净秽、刹
lì zūn xìng jí zhān tuó luó fāng xíng děng cí bù zé wēi jiàn fā yì
利尊姓及旃陀罗，方行等慈，不择微贱，发意
yuán chéng yī qiè zhòng shēng wú liàng gōng dé ā nán yǐ zhī rú lái
圆成一切众生无量功德。阿难已知，如来
shì zūn hē xū pú tí jí dà jiā shè wéi ā luó hàn xīn bù jūn píng
世尊诃须菩提及大迦叶，为阿罗汉，心不均平。
qīn yǎng rú lái kāi chǎn wú zhē dù zhū yí bàng jīng bǐ chéng huáng
钦仰如来，开阐无遮，度诸疑谤。经彼城隍，
xú bù guō mén yán zhěng wēi yí sù gōng zhāi fǎ
徐步郭门，严整威仪，肃恭斋法。

ěr shí ā nán yīn qǐ shí cì jīng lì yín shì zāo dà huàn shù
尔时，阿难因乞食次，经历淫室，遭大幻术。
mó dēng qié nǚ yǐ suō pí jiā luó xiān fàn tiān zhòu shè rù yín xí
摩登伽女，以娑毗伽罗先梵天咒，摄入淫席，

yín gōng fǔ mó jiāng huǐ jiè tǐ rú lái zhī bǐ yín shù suǒ jiā zhāi bì
淫躬抚摩，将毁戒体。如来知彼淫术所加，斋毕
xuán guī wáng jí dà chén zhǎngzhě jū shì jù lái suí fó
旋归。王及大臣、长者、居士，俱来随佛，
yuàn wén fǎ yào
愿闻法要。

yú shí shì zūn dǐng fàng bǎi bǎo wú wèi guāng míng guāng zhōng chū
于时，世尊顶放百宝无畏光明，光中出
shēng qiān yè bǎo lián yǒu fó huà shēn jié jiā fū zuò xuān shuō shén
生千叶宝莲，有佛化身，结跏趺坐，宣说神
zhòu chì wén shū shī lì jiāng zhòu wǎng hù è zhòu xiāo miè tí
咒。敕文殊师利，将咒往护。恶咒销灭，提
jiǎng ā nán jí mó dēng qié guī lái fó suǒ
奖阿难及摩登伽，归来佛所。

ā nán jiàn fó dǐng lǐ bēi qì hèn wú shǐ lái yī xiàng duō wén
阿难见佛，顶礼悲泣，恨无始来一向多闻，
wèi quán dào lì yīn qín qǐ qǐng shí fāng rú lái dé chéng pú tí miào
未全道力。殷勤启请，十方如来得成菩提，妙
shē mó tuō sān mó chán nà zuì chū fāng biàn yú shí fù yǒu
奢摩他、三摩、禅那，最初方便。于时，复有
héng shā pú sà jí zhū shí fāng dà ā luó hàn pì zhī fó děng jù
恒沙菩萨，及诸十方大阿罗汉、辟支佛等，俱
yuàn yào wén tuì zuò mò rán chéng shòu shèng zhǐ
愿乐闻，退坐默然，承受圣旨。

fó gào ā nán rǔ wǒ tóng qì qíng jūn tiān lún dāng chū fā
佛告阿难：“汝我同气，情均天伦。当初发
xīn yú wǒ fǎ zhōng jiàn hé shèng xiàng dùn shě shì jiān shēn zhòng ēn
心，于我法中见何胜相，顿舍世间深重恩
ài
爱？”

ā nán bó fó wǒ jiàn rú lái sān shí èr xiàng shèng miào shū
阿难白佛：“我见如来三十二相，胜妙殊
jué xíng tǐ yǐng chè yóu rú liú lí cháng zì sī wéi cǐ xiàng fēi shì
绝，形体映彻犹如琉璃，常自思惟：此相非是
yù ài suǒ shēng hé yǐ gù yù qì cū zhuó xīng sāo jiāo gòu nóng
欲爱所生。何以故？欲气粗浊，腥臊交遘，脓
xuè zá luàn bù néng fā shēng shèng jìng miào míng zǐ jīn guāng jù shì
血杂乱，不能发生胜净妙明紫金光聚。是

yǐ kě yǎng cóng fó tì luò
以渴仰，从佛剃落。”

fó yán shàn zāi ā nán rǔ děngdāng zhī yī qiè zhòng
佛言：“善哉！阿难，汝等当知，一切众
shēng cóng wú shǐ lái shēng sǐ xiāng xù jiē yóu bù zhī cháng zhù zhēn
生，从无始来，生死相续，皆由不知常住真
xīn xìng jìng míng tǐ yòng zhū wàng xiǎng cǐ xiǎng bù zhēn gù yǒu
心，性净明体，用诸妄想，此想不真，故有
lún zhuǎn rǔ jīn yù yán wú shàng pú tí zhēn fā míng xìng yīng dāng zhí
轮转。汝今欲研无上菩提真发明性，应当直
xīn chóu wǒ suǒ wèn shí fāng rú lái tóng yī dào gù chū lí shēng sǐ
心酬我所问。十方如来同一道故，出离生死，
jiē yǐ zhí xīn xīn yán zhí gù rú shì nǎi zhì zhōng shǐ dì wèi zhōng
皆以直心；心言直故，如是乃至终始地位，中
jiān yǒng wú zhū wěi qū xiàng
间永无诸委曲相。

ā nán wǒ jīn wèn rǔ dāng rǔ fā xīn yuán yú rú lái
“阿难，我今问汝：当汝发心，缘于如来
sān shí èr xiàng jiāng hé suǒ jiàn shéi wéi ài yào
三十二相，将何所见？谁为爱乐？”

ā nán bó fó yán shì zūn rú shì ài yào yòng wǒ xīn mù
阿难白佛言：“世尊！如是爱乐，用我心目。
yóu mù guān jiàn rú lái shèng xiàng xīn shēng ài yào gù wǒ fā xīn
由目观见如来胜相，心生爱乐，故我发心，
yuàn shě shēng sǐ
愿舍生死。”

fó gào ā nán rú rǔ suǒ shuō zhēn suǒ ài yào yīn yú xīn
佛告阿难：“如汝所说，真所爱乐，因于心
mù ruò bù shí zhī xīn mù suǒ zài zé bù néng dé xiáng fú chén láo
目，若不识知心目所在，则不能得降伏尘劳。

pì rú guó wáng wéi zéi suǒ qīn fā bīng tǎo chú shì bīng yào dāng zhī
譬如国王，为贼所侵，发兵讨除，是兵要当知
zéi suǒ zài shǐ rǔ liú zhuǎn xīn mù wéi jiù wú jīn wèn rǔ wéi
贼所在。使汝流转，心目为咎，吾今问汝：唯
xīn yǔ mù jīn hé suǒ zài
心与目，今何所在？”

ā nán bó fó yán shì zūn yī qiè shì jiān shí zhǒng yì shēng
阿难白佛言：“世尊！一切世间十种异生，

tóngjiāng shí xīn jū zài shēn nèi zòngguān rú lái qīngliánhuāyǎn yì zài
同将识心居在身内。纵观如来青莲华眼，亦在
fó miàn wǒ jīn guān cǐ fú gēn sì chén zhǐ zài wǒ miàn rú shì shí
佛面。我今观此浮根四尘，只在我面；如是识
xīn shí jū shēn nèi
心，实居身内。”

fó gào ā nán rǔ jīn xiànzuò rú lái jiǎngtáng guān qí tuó lín
佛告阿难：“汝今现坐如来讲堂，观祇陀林，
jīn hé suǒ zài
今何所在？”

shì zūn cǐ dà chóng gé qīngjìngjiǎngtáng zài jǐ gū yuán
“世尊！此大重阁清净讲堂，在给孤园，
jīn qí tuó lín shí zài tángwài
今祇陀林实在堂外。”

ā nán rǔ jīn tángzhōng xiān hé suǒ jiàn
“阿难，汝今堂中，先何所见？”

shì zūn wǒ zài tángzhōng xiānjiàn rú lái cì guān dà zhòng
“世尊！我在堂中，先见如来，次观大众，
rú shì wàiwàng fāngzhǔ lín yuán
如是外望，方瞩林园。”

ā nán rǔ zhǔ lín yuán yīn hé yǒujiàn
“阿难，汝瞩林园，因何有见？”

shì zūn cǐ dà jiǎngtáng hù yǒu kāi huò gù wǒ zài táng
“世尊！此大讲堂，户牖开豁，故我在堂，
dé yuǎnzhānjiàn
得远瞻见。”

ěr shí shì zūn zài dà zhòngzhōng shū jīn sè bì mó ā nán
尔时，世尊在大众中，舒金色臂，摩阿难
dǐng gào shì ā nán jí zhū dà zhòng yǒusān mó tí míng dà fó dǐng
顶，告示阿难及诸大众：“有三摩提，名大佛顶
shǒulényánwáng jù zú wàn hòng shí fāng rú lái yī mén chāo chū
首楞严王，具足万行，十方如来一门超出，
miào zhuāng yán lù rǔ jīn dì tīng
妙庄严路，汝今谛听！”

ā nán dǐng lǐ fú shòu cí zhǐ
阿难顶礼，伏受慈旨。

fó gào ā nán rú rǔ suǒ yán shēn zài jiǎngtáng hù yǒu kāi
佛告阿难：“如汝所言，身在讲堂，户牖开

huò yuǎnzhǔ lín yuán yì yǒuzhòngshēng zài cǐ tángzhōng bú jiàn
豁，远瞩林园。亦有众生，在此堂中，不见
rú lái jiàn táng wài zhě
如来，见堂外者？”

ā nán dá yán shì zūn zài táng bú jiàn rú lái néng jiàn lín
阿难答言：“世尊！在堂不见如来，能见林

quán wú yǒu shì chù
泉，无有是处。”

ā nán rǔ yì rú shì rǔ zhī xīn líng yī qiè míng liǎo
“阿难，汝亦如是。汝之心灵，一切明了。

ruò rǔ xiàncián suǒ míng liǎo xīn shí zài shēn nèi ěr shí xiān hé liǎo zhī
若汝现前所明了心，实在身内，尔时先合了知

nèi shēn pō yǒuzhòngshēng xiān jiàn shēn zhōng hòu guān wài wù zòng
内身。颇有众生先见身中，后观外物？纵

bù néng jiàn xīn gān pí wèi zhǎoshēng fā zhǎng jīn zhuǎn mài yáo chéng
不能见心肝脾胃；爪生发长，筋转脉摇，诚

hé míng liǎo rú hé bù zhī bì bù nèi zhī yún hé zhī wài shì gù
合明了！如何不知？必不内知，云何知外？是故

yīng zhī rǔ yán jué liǎo néng zhī zhī xīn zhù zài shēn nèi wú yǒu shì chù
应知，汝言觉了能知之心，住在身内，无有是处。”

ā nán qǐ shǒu ér bó fó yán wǒ wén rú lái rú shì fǎ
阿难稽首，而白佛言：“我闻如来，如是法

yīn wù zhī wǒ xīn shí jū shēn wài suǒ yǐ zhě hé pì rú dēng
音，悟知我心，实居身外。所以者何？譬如灯

guāng rán yú shì zhōng shì dēng bì néng xiān zhào shì nèi cóng qí shì
光，然于室中，是灯必能先照室内，从其室

mén hòu jí tíng jì yī qiè zhòngshēng bú jiàn shēn zhōng dú jiàn
门，后及庭际。一切众生，不见身中，独见

shēn wài yì rú dēng guāng jū zài shì wài bù néng zhào shì shì
身外，亦如灯光，居在室外，不能照室。是

yì bì míng jiāng wú suǒ huò tóng fó liǎo yì dé wú wàng yé
义必明，将无所惑，同佛了义，得无妄耶？”

fó gào ā nán shì zhū bǐ qiū shì lái cóng wǒ shì luó fá chéng
佛告阿难：“是诸比丘，适来从我室罗筏城，

xún qǐ tuán shí guī qí tuó lín wǒ yǐ sù zhāi rǔ guān bǐ qiū yī
循乞抔食，归祇陀林，我已宿斋。汝观比丘，一

rén shí shí zhū rén bǎo fǒu
人食时，诸人饱不？”

ā nán dá yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shì zhū bǐ qiū
阿难答言：“不也，世尊！何以故？是诸比丘，

suī ā luó hàn qū mìng bù tóng yún hé yī rén néng lìng zhòng bǎo
虽阿罗汉，躯命不同，云何一人能令众饱？”

fó gào ā nán ruò rǔ jué liǎo zhī jiàn zhī xīn shí zài shēn wài
佛告阿难：“若汝觉了知见之心，实在身外，

shēn xīn xiāng wài zì bù xiāng gān zé xīn suǒ zhī shēn bù néng jué
身心相外，自不相干，则心所知，身不能觉；

jué zài shēn jì xīn bù néng zhī wǒ jīn shì rǔ dōu luó mián shǒu rǔ
觉在身际，心不能知。我今示汝兜罗绵手，汝

yǎn jiàn shí xīn fēn bié fǒu
眼见时，心分别不？”

ā nán dá yán rú shì shì zūn
阿难答言：“如是，世尊！”

fó gào ā nán ruò xiāng zhī zhě yún hé zài wài shì gù yīng
佛告阿难：“若相知者，云何在外？是故应

zhī rǔ yán jué liǎo néng zhī zhī xīn zhù zài shēn wài wú yǒu shì chù
知，汝言觉了能知之心，住在身外，无有是处。”

ā nán bō fó yán shì zūn rú fó suǒ yán bú jiàn nèi gù
阿难白佛言：“世尊！如佛所言，不见内故，

bù jū shēn nèi shēn xīn xiāng zhī bù xiāng lí gù bú zài shēn wài
不居身内；身心相知，不相离故，不在身外。

wǒ jīn sī wéi zhī zài yī chù
我今思惟，知在一处。”

fó yán chù jīn hé zài
佛言：“处今何在？”

ā nán yán cǐ liǎo zhī xīn jì bù zhī nèi ér néng jiàn wài
阿难言：“此了知心，既不知内，而能见外，

rú wǒ sī cǔn qián fú gēn lǐ yóu rú yǒu rén qǔ liú lí wǎn hé
如我思忖，潜伏根里。犹如有人，取琉璃碗，合

qí liǎng yǎn suī yǒu wù hé ér bù liú ài bǐ gēn suí jiàn suí jí
其两眼，虽有物合，而不留碍，彼根随见，随即

fēn bié rán wǒ jué liǎo néng zhī zhī xīn bú jiàn nèi zhě wéi zài gēn gù
分别。然我觉了能知之心，不见内者，为在根故；

fēn míng zhǔ wài wú zhàng ài zhě qiángēn nèi gù
分明瞩外，无障碍者，潜根内故。”

fó gào ā nán rú rǔ suǒ yán qiángēn nèi zhě yóu rú liú
佛告阿难：“如汝所言，潜根内者，犹如琉

lí bǐ rén dāng yǐ liú lí lóngyǎn dāng jiàn shān hé jiàn liú lí fǒu
璃，彼人当以琉璃笼眼，当见山河，见琉璃不？”

rú shì shì zūn shì rén dāng yǐ liú lí lóngyǎn shí jiàn liú lí
“如是，世尊！是人当以琉璃笼眼，实见琉璃。”

fó gào ā nán rǔ xīn ruò tóng liú lí hé zhě dāng jiàn shān hé
佛告阿难：“汝心若同琉璃合者，当见山河，
hé bú jiàn yǎn ruò jiàn yǎn zhě yǎn jí tóng jìng bù dé chéng suí
何不见眼？若见眼者，眼即同境，不得成随；
ruò bù néng jiàn yún hé shuō yán cǐ liǎo zhī xīn qián zài gēn nèi rú
若不能见，云何说言，此了知心潜在根内，如
liú lí hé shì gù yīng zhī rǔ yán jué liǎo néng zhī zhī xīn qián fú gēn
琉璃合？是故应知，汝言觉了能知之心，潜伏根
lǐ rú liú lí hé wú yǒu shì chù
里，如琉璃合，无有是处。”

ā nán bái fó yán shì zūn wǒ jīn yòu zuò rú shì sī wéi shì
阿难白佛言：“世尊！我今又作如是思惟：是
zhòng shēng shēn fǔ zàng zài zhōng qiào xué jū wài yǒu zàng zé àn
众生身，腑藏在中，窍穴居外，有藏则暗，
yǒu qiào zé míng jīn wǒ duì fó kāi yǎn jiàn míng míng wéi jiàn wài
有窍则明。今我对佛，开眼见明，名为见外；
bì yǎn jiàn àn míng wéi jiàn nèi shì yì yún hé
闭眼见暗，名为见内。是义云何？”

fó gào ā nán rǔ dāng bì yǎn jiàn àn zhī shí cǐ àn jìng jiè
佛告阿难：“汝当闭眼见暗之时，此暗境界，
wéi yǔ yǎn duì wéi bú duì yǎn ruò yǔ yǎn duì àn zài yǎn qián yún
为与眼对？为不对眼？若与眼对，暗在眼前，云
hé chéng nèi ruò chéng nèi zhě jū àn shì zhōng wú rì yuè dēng
何成内？若成内者，居暗室中，无日月灯，
cǐ shì àn zhōng jiē rǔ jiāo fǔ ruò bú duì zhě yún hé chéng jiàn
此室暗中，皆汝焦腑。若不对者，云何成见？
ruò lí wài jiàn nèi duì suǒ chéng hé yǎn jiàn àn míng wéi shēn zhōng
若离外见，内对所成，合眼见暗，名为身中；
kāi yǎn jiàn míng hé bú jiàn miàn ruò bú jiàn miàn nèi duì bù chéng
开眼见明，何不见面？若不见面，内对不成；
jiàn miàn ruò chéng cǐ liǎo zhī xīn jí yǔ yǎngēn nǎi zài xū kōng hé
见面若成，此了知心及与眼根，乃在虚空，何

chéng zài nèi ruò zài xū kōng zì fēi rǔ tǐ jí yīng rú lái jīn jiàn
成 在 内？ 若 在 虚 空， 自 非 汝 体， 即 应 如 来 今 见
rǔ miàn yì shì rǔ shēn rǔ yǎn yǐ zhī shēn hé fēi jué bì rǔ
汝 面， 亦 是 汝 身。 汝 眼 已 知， 身 合 非 觉； 必 汝
zhí yán shēn yǎn liǎng jué yīng yǒu èr zhī jí rǔ yī shēn yīng chéng
执 言 身、 眼 两 觉， 应 有 二 知， 即 汝 一 身， 应 成
liǎng fó shì gù yīng zhī rǔ yán jiàn àn míng jiàn nèi zhě wú yǒu shì chù
两 佛。 是 故 应 知， 汝 言 见 暗 名 见 内 者， 无 有 是 处。”

ā nán yán wǒ cháng wén fó kāi shì sì zhòng yóu xīn shēng
阿 难 言：“ 我 常 闻 佛 开 示 四 众： ‘ 由 心 生
gù zhǒng zhǒng fǎ shēng yóu fǎ shēng gù zhǒng zhǒng xīn shēng
故， 种 种 法 生； 由 法 生 故， 种 种 心 生。 ’
wǒ jīn sī wéi jí sī wéi tǐ shí wǒ xīn xìng suí suǒ hé chù xīn
我 今 思 惟： 即 思 惟 体， 实 我 心 性， 随 所 合 处， 心
zé suí yǒu yì fēi nèi wài zhōng jiān sān chù
则 随 有， 亦 非 内、 外、 中 间 三 处。”

fó gào ā nán rǔ jīn shuō yán yóu fǎ shēng gù zhǒng zhǒng
佛 告 阿 难：“ 汝 今 说 言， 由 法 生 故， 种 种
xīn shēng suí suǒ hé chù xīn suí yǒu zhě shì xīn wú tǐ zé wú suǒ
心 生， 随 所 合 处， 心 随 有 者。 是 心 无 体， 则 无 所
hé ruò wú yǒu tǐ ér néng hé zhě zé shí jiǔ jiè yīn qī chén hé
合。 若 无 有 体 而 能 合 者， 则 十 九 界 因 七 尘 合，
shì yì bù rán ruò yǒu tǐ zhě rú rǔ yǐ shǒu zì zhì qí tǐ rǔ suǒ
是 义 不 然。 若 有 体 者， 如 汝 以 手 自 捏 其 体， 汝 所
zhī xīn wéi fù nèi chū wéi cóng wài rù ruò fù nèi chū huán jiàn
知 心， 为 复 内 出？ 为 从 外 入？ 若 复 内 出， 还 见
shēn zhōng ruò cóng wài lái xiān hé jiàn miàn
身 中； 若 从 外 来， 先 合 见 面。”

ā nán yán jiàn shì qí yǎn xīn zhī fēi yǎn wéi jiàn fēi yì
阿 难 言：“ 见 是 其 眼， 心 知 非 眼， 为 见 非 义。”

fó yán ruò yǎn néng jiàn rǔ zài shì zhōng mén néng jiàn bù
佛 言：“ 若 眼 能 见， 汝 在 室 中， 门 能 见 不？
zé zhū yǐ sǐ shàng yǒu yǎn cún yīng jiē jiàn wù ruò jiàn wù zhě yún
则 诸 已 死， 尚 有 眼 存， 应 皆 见 物。 若 见 物 者， 云
hé míng sǐ ā nán yòu rǔ jué liǎo néng zhī zhī xīn ruò bì yǒu tǐ
何 名 死？ 阿 难， 又 汝 觉 了 能 知 之 心， 若 必 有 体，
wéi fù yī tǐ wéi yǒu duō tǐ jīn zài rǔ shēn wéi fù biàn tǐ
为 复 一 体？ 为 有 多 体？ 今 在 汝 身， 为 复 遍 体？

wéi bú biàn tǐ ruò yī tǐ zhě zé rǔ yǐ shǒu zhì yī zhī shí sì zhī
为不遍体？若一体者，则汝以手捏一支时，四支
yīng jué ruò xián jué zhě zhì yīng wú zài ruò zhì yǒu suǒ zé rǔ yī
应觉。若咸觉者，捏应无在。若捏有所，则汝一
tǐ zì bù néng chéng ruò duō tǐ zhě zé chéng duō rén hé tǐ wéi
体自不能成。若多体者，则成多人，何体为
rǔ ruò biàn tǐ zhě tóng qián suǒ zhì ruò bú biàn zhě dāng rǔ chù
汝？若遍体者，同前所捏。若不遍者，当汝触
tóu yì chù qí zú tóu yǒu suǒ jué zú yīng wú zhī jīn rǔ bù rán
头，亦触其足，头有所觉，足应无知，今汝不然。
shì gù yīng zhī suí suǒ hé chù xīn zé suí yǒu wú yǒu shì chù
是故应知，随所合处，心则随有，无有是处。”

ā nán bō fó yán shì zūn wǒ yì wén fó yǔ wén shū děng zhū
阿难白佛言：“世尊！我亦闻佛与文殊等诸

fǎ wáng zǐ tán shí xiàng shí shì zūn yì yán xīn bú zài nèi yì
法王子，谈实相时，世尊亦言：‘心不在内，亦
bú zài wài rú wǒ sī wéi nèi wú suǒ jiàn wài bù xiāng zhī nèi
不在外。’如我思惟：内无所见，外不相知。内
wú zhī gù zài nèi bù chéng shēn xīn xiāng zhī zài wài fēi yì jīn
无知故，在内不成；身心相知，在外非义。今
xiāng zhī gù fù nèi wú jiàn dāng zài zhōng jiān
相知故，复内无见，当在中间。”

fó yán rǔ yán zhōng jiān zhōng bì bù mí fēi wú suǒ zài
佛言：“汝言中间，中必不迷，非无所在。

jīn rǔ tuī zhōng zhōng hé wéi zài wéi fù zài chù wéi dāng zài shēn
今汝推中，中何为在？为复在处？为当在身？
ruò zài shēn zhě zài biān fēi zhōng zài zhōng tóng nèi ruò zài chù zhě
若在身者，在边非中，在中同内。若在处者，
wéi yǒu suǒ biǎo wéi wú suǒ biǎo wú biǎo tóng wú biǎo zé wú dìng
为有所表？为无所表？无表同无，表则无定。
hé yǐ gù rú rén yǐ biǎo biǎo wéi zhōng shí dōng kàn zé xī nán
何以故？如人以表，表为中时，东看则西，南
guān chéng běi biǎo tǐ jì hùn xīn yīng zá luàn
观成北，表体既混，心应杂乱。”

ā nán yán wǒ suǒ shuō zhōng fēi cǐ èr zhǒng rú shì zūn
阿难言：“我所说中，非此二种。如世尊

yán yǎn sè wéi yuán shēng yú yǎn shí yǎn yǒu fēn bié sè chén
言：‘眼色为缘，生于眼识。’眼有分别，色尘

wú zhī shí shēng qí zhōng zé wéi xīn zài
无知，识生其中，则为心在。”

fó yán rǔ xīn ruò zài gēn chén zhī zhōng cǐ zhī xīn tǐ
佛言：“汝心若在根、尘之中，此之心体，
wéi fù jiān è wéi bù jiān è ruò jiān è zhě wù tǐ zá luàn wù
为复兼二？为不兼二？若兼二者，物体杂乱，物
fēi tǐ zhī chéng dí liǎng lì yún hé wéi zhōng jiān è bù chéng
非体知，成敌两立，云何为中？兼二不成，
fēi zhī bù zhī jí wú tǐ xìng zhōng hé wéi xiàng shì gù yīng zhī
非知不知，即无体性，中何为相？是故应知，
dāng zài zhōngjiān wú yǒu shì chù
当在中间，无有是处。”

ā nán bó fó yán shì zūn wǒ xī jiàn fó yǔ dà mù lián xū
阿难白佛言：“世尊！我昔见佛与大目连、须
pú tí fù lóu nà shè lì fú sì dà dì zǐ gòngzhuàn fǎ lún cháng
菩提、富楼那、舍利弗四大弟子共转法轮，常
yán jué zhī fēn bié xīn xìng jì bú zài nèi yì bú zài wài bú zài
言：‘觉知分别心性，既不在内，亦不在外，不在
zhōngjiān jù wú suǒ zài yī qiè wú zhuó míng zhī wéi xīn zé wǒ
中间，俱无所在。’一切无著，名之为心。则我
wú zhuó míngwéi xīn fǒu
无著，名为心不？”

fó gào ā nán rǔ yán jué zhī fēn bié xīn xìng jù wú zài zhě
佛告阿难：“汝言觉知分别心性，俱无在者。
shì jiān xū kōng shuǐ lù fēi xíng zhū suǒ wù xiàng míngwéi yī qiè
世间虚空，水陆飞行，诸所物象，名为一切。
rǔ bù zhuózhě wéi zài wéi wú wú zé tóng yú guī máo tù jiǎo
汝不著者，为在？为无？无则同于龟毛兔角，
yún hé bù zhuó yǒu bù zhuózhě bù kě míng wú wú xiàng zé wú
云何不著？有不著者，不可名无；无相则无，
fēi wú zé xiàng xiàngyǒu zé zài yún hé wú zhuó shì gù yīng zhī
非无则相，相有则在，云何无著？是故应知，
yī qiè wú zhuó míngjué zhī xīn wú yǒu shì chù
一切无著，名觉知心，无有是处。”

ěr shí ā nán zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ piāntǎn
尔时，阿难在大众中，即从座起，偏袒
yòujiān yòu xī zhuó dì hé zhǎnggōngjìng ér bó fó yán wǒ shì
右肩，右膝著地，合掌恭敬，而白佛言：“我是

rú lái zuì xiǎo zhī dì méng fó cí ài suī jīn chū jiā yóu shì jiāo lián
如来最小之弟，蒙佛慈爱，虽今出家，犹恃憍怜，
suǒ yǐ duō wén wèi dé wú lòu bù néng zhé fú suǒ pí luó zhòu wéi
所以多闻，未得无漏，不能折伏娑毗罗咒，为
bǐ suǒ zhuǎn nì yú yín shè dāng yóu bù zhī zhēn jì suǒ yì wéi yuàn
彼所转，溺于淫舍，当由不知实际所诣。惟愿
shì zūn dà cí āi mǐn kāi shì wǒ děng shē mó tuō lù lìng zhū chǎn
世尊，大慈哀愍，开示我等奢摩他路，令诸阐
tí huī mí lì jū zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì jí zhū dà zhòng
提隳弥戾车。”作是语已，五体投地，及诸大众，
qīng kě qiáo zhù qīn wén shì huì
倾渴翘伫，钦闻示诲。

ěr shí shì zūn cóng qí miàn mén fàng zhǒng zhǒng guāng qí
尔时，世尊从其面门，放种种光，其
guāng huǎng yào rú bǎi qiān rì pǔ fó shì jiè liù zhǒng zhèn dòng
光晃耀，如百千日，普佛世界，六种震动。

rú shì shí fāng wēi chén guó tǔ yī shí kāi xiàn fó zhī wēi shén lìng
如是十方微尘国土，一时开现。佛之威神，令
zhū shì jiè hé chéng yī jiè qí shì jiè zhōng suǒ yǒu yī qiè zhū dà pú
诸世界合成一界。其世界中，所有一切诸大菩
sà jiē zhù běn guó hé zhǎng chéng tīng
萨，皆住本国，合掌承听。

fó gào ā nán yī qiè zhòng shēng cóng wú shǐ lái zhǒng zhǒng
佛告阿难：“一切众生，从无始来，种种
diān dǎo yè zhǒng zì rán rú è chā jù zhū xiū xíng rén bù néng
颠倒，业种自然，如恶叉聚。诸修行人，不能
dé chéng wú shàng pú tí nǎi zhì bié chéng shēng wén yuán jué jí
得成无上菩提，乃至别成声闻、缘觉，及
chéng wài dào zhū tiān mó wáng jí mó juàn shǔ jiē yóu bù zhī èr zhǒng
成外道、诸天魔王及魔眷属，皆由不知二种
gēn běn cuò luàn xiū xí yóu rú zhǔ shā yù chéng jiā zhuàn zòng
根本，错乱修习，犹如煮沙，欲成嘉饌，纵
jīng chén jié zhōng bù néng dé yún hé èr zhǒng ā nán yī zhě
经尘劫，终不能得。云何二种？阿难，一者，
wú shǐ shēng sǐ gēn běn zé rǔ jīn zhě yǔ zhū zhòng shēng yòng pān
无始生死根本，则汝今者，与诸众生，用攀
yuán xīn wéi zì xìng zhě èr zhě wú shǐ pú tí niè pán yuán qīng jìng tǐ
缘心为自性者；二者，无始菩提涅槃元清净体，

zé rǔ jīn zhě shí jīng yuán míng néng shēng zhū yuán yuán suǒ yí zhě
则汝今者，识精元明，能生诸缘，缘所遗者。

yóu zhū zhòng shēng yí cǐ běn míng suī zhōng rì xíng ér bú zì jué
由诸众生遗此本明，虽终日行，而不自觉，

wǎng rù zhū qù ā nán rǔ jīn yù zhī shē mó tuō lù yuàn chū shēng
枉入诸趣。阿难，汝今欲知奢摩他路，愿出生

sǐ jīn fù wèn rǔ
死，今复问汝。”

jí shí rú lái jǔ jīn sè bì qū wǔ lún zhǐ yǔ ā nán yán
即时，如来举金色臂，屈五轮指，语阿难言：

rǔ jīn jiàn fǒu
“汝今见不？”

ā nán yán jiàn
阿难言：“见。”

fó yán rǔ hé suǒ jiàn
佛言：“汝何所见？”

ā nán yán wǒ jiàn rú lái jǔ bì qū zhǐ wéi guāng míng quán
阿难言：“我见如来举臂屈指，为光明拳，
yào wǒ xīn mù
曜我心目。”

fó yán rǔ jiāng shéi jiàn
佛言：“汝将谁见？”

ā nán yán wǒ yǔ dà zhòng tóng jiāng yǎn jiàn
阿难言：“我与大众，同将眼见。”

fó gào ā nán rǔ jīn dá wǒ rú lái qū zhǐ wéi guāng míng
佛告阿难：“汝今答我，如来屈指为光明
quán yào rǔ xīn mù rǔ mù kě jiàn yǐ hé wéi xīn dāng wǒ quán
拳，曜汝心目，汝目可见，以何为心，当我拳
yào
曜？”

ā nán yán rú lái xiàn jīn zhēng xīn suǒ zài ér wǒ yǐ xīn
阿难言：“如来现今征心所在，而我以心，
tuī qióng xún zhú jí néng tuī zhě wǒ jiāng wéi xīn
推穷寻逐，即能推者，我将为心。”

fó yán duō ā nán cǐ fēi rǔ xīn
佛言：“咄！阿难，此非汝心。”

ā nán jué rán bì zuò hé zhǎng qǐ lì bó fó cǐ fēi wǒ
阿难矍然，避座合掌，起立白佛：“此非我

xīn dāngmíng héděng
心，当名何等？”

fó gào ā nán cǐ shì qiánchén xū wàngxiàngxiǎng huò rǔ zhēn
佛告阿难：“此是前尘虚妄相想，惑汝真
xìng yóu rǔ wú shǐ zhì yú jīn shēng rèn zéi wéi zǐ shī rǔ yuáncháng
性。由汝无始至于今生，认贼为子，失汝元常，
gù shòu lún zhuǎn
故受轮转。”

ā nán bó fó yán shì zūn wǒ fó chǒng dì xīn ài fó gù
阿难白佛言：“世尊！我佛宠弟，心爱佛故，
lìng wǒ chū jiā wǒ xīn hé dú gòngyǎng rú lái nǎi zhì biàn lì héngshā
令我出家。我心何独供养如来，乃至遍历恒沙
guó tǔ chéng shì zhū fó jí shàn zhī shí fā dà yǒngměng xíngzhū
国土，承事诸佛及善知识，发大勇猛，行诸
yī qiè nán xíng fǎ shì jiē yòng cǐ xīn zòng lìng bàng fǎ yǒng tuì shàn
一切难行法事，皆用此心。纵令谤法，永退善
gēn yì yīn cǐ xīn ruò cǐ fā míng bú shì xīn zhě wǒ nǎi wú xīn
根，亦因此心。若此发明不是心者，我乃无心，
tóng zhū tǔ mù lí cǐ jué zhī gèng wú suǒ yǒu yún hé rú lái shuō cǐ
同诸土木，离此觉知更无所有，云何如来说此
fēi xīn wǒ shí jīng bù jiān cǐ dà zhòng wú bù yí huò wéi chuí
非心？我实惊怖，兼此大众，无不疑惑，惟垂
dà bēi kāi shì wèi wù
大悲，开示未悟。”

ěr shí shì zūn kāi shì ā nán jí zhū dà zhòng yù lìng xīn rù wú
尔时，世尊开示阿难及诸大众，欲令心入无
shēng fǎ rěn yú shī zǐ zuò mó ā nán dǐng ér gào zhī yán rú
生法忍，于师子座，摩阿难顶，而告之言：“如
lái cháng shuō zhū fǎ suǒ shēng wéi xīn suǒ xiàn yī qiè yīn guǒ
来常说：‘诸法所生，唯心所现。一切因果、
shì jiè wēi chén yīn xīn chéng tǐ ā nán ruò zhū shì jiè yī qiè
世界微尘，因心成体。’阿难，若诸世界，一切
suǒ yǒu qí zhōng nǎi zhì cǎo yè lǚ jié jié qí gēnyuán xiányǒu tǐ
所有，其中乃至草叶缕结，诘其根元，咸有体
xìng zòng lìng xū kōng yì yǒu míng mào hé kuàng qīng jìng miào jìng míng
性；纵令虚空，亦有名貌，何况清净妙净明
xīn xìng yī qiè xīn ér zì wú tǐ
心，性一切心，而自无体？

ruò rǔ zhí lìn fēn bié jué guān suǒ liǎo zhī xìng bì wéi xīn zhě
“若汝执吝，分别觉观所了知性，必为心者，

cǐ xīn jí yīng lí zhū yī qiè sè xiāng wèi chù zhū chén shì yè
此心即应离诸一切色、香、味、触诸尘事业，

bié yǒu quán xìng rú rǔ jīn zhě chéng tīng wǒ fǎ cǐ zé yīn shēng ér
别有全性。如汝今者，承听我法，此则因声而

yǒu fēn bié zòng miè yī qiè jiàn wén jué zhī nèi shǒu yōu xián yóu wéi
有分别；纵灭一切见闻觉知，内守幽闲，犹为

fǎ chén fēn bié yǐng shì wǒ fēi chī rǔ zhí wéi fēi xīn dàn rǔ yú xīn wēi
法尘分别影事。我非敕汝执为非心，但汝于心微

xì chuāi mó ruò lí qián chén yǒu fēn bié xìng jí zhēn rǔ xīn ruò fēn
细揣摩：若离前尘有分别性，即真汝心；若分

bié xìng lí chén wú tǐ sī zé qián chén fēn bié yǐng shì chén fēi cháng
别性离尘无体，斯则前尘分别影事。尘非常

zhù ruò biàn miè shí cǐ xīn zé tóng guī máo tù jiǎo zé rǔ fǎ shēn
住，若变灭时，此心则同龟毛兔角，则汝法身

tóng yú duàn miè qí shéi xiū zhèng wú shēng fǎ rěn
同于断灭，其谁修证无生法忍？”

jí shí ā nán yǔ zhū dà zhòng mò rán zì shī
即时，阿难与诸大众，默然自失。

fó gào ā nán shì jiān yī qiè zhū xiū xué rén xiàn qián suī chéng
佛告阿难：“世间一切诸修学人，现前虽成

jiǔ cì dì dìng bù dé lòu jìn chéng ā luó hàn jiē yóu zhí cǐ shēng sǐ
九次第定，不得漏尽成阿罗汉，皆由执此生死

wàng xiǎng wù wéi zhēn shí shì gù rǔ jīn suī dé duō wén bù chéng
妄想，误为真实。是故汝今虽得多闻，不成

shèng guǒ
圣果。”

ā nán wén yǐ chóng fù bēi lèi wǔ tǐ tóu dì cháng guì hé
阿难闻已，重复悲泪，五体投地，长跪合

zhǎng ér bó fó yán zì wǒ cóng fó fā xīn chū jiā shì fó wēi shén
掌，而白佛言：“自我从佛发心出家，恃佛威神，

cháng zì sī wéi wú láo wǒ xiū jiāng wèi rú lái huì wǒ sān mèi bù
常自思惟，无劳我修，将谓如来惠我三昧。不

zhī shēn xīn běn bù xiāng dài shī wǒ běn xīn suī shēn chū jiā xīn bú
知身心本不相代，失我本心，虽身出家，心不

rù dào pì rú qióng zǐ shě fù táo shì jīn rì nǎi zhī suī yǒu duō
入道，譬如穷子，舍父逃逝。今日乃知，虽有多

wén ruò bù xiū xíng yǔ bù wénděng rú rén shuō shí zhōng bù néng
闻，若不修行，与不闻等！如人说食，终不能
bǎo shì zūn wǒ děng jīn zhě è zhàng suǒ chán liáng yóu bù zhī
饱。世尊！我等今者，二障所缠，良由不知
jì cháng xīn xìng wéi yuàn rú lái āi mǐn qióng lù fā miào míng xīn
寂常心性。惟愿如来，哀愍穷露，发妙明心，
kāi wǒ dào yǎn
开我道眼。”

jí shí rú lái cóng xiōng wàn zì yǒng chū bǎo guāng qí guāng
即时，如来从胸卍字涌出宝光，其光
huǎng yù yǒu bǎi qiān sè shí fāng wēi chén pǔ fó shì jiè yī shí zhōu
晃昱，有百千色，十方微尘普佛世界，一时周
biàn biàn guàn shí fāng suǒ yǒu bǎo chā zhū rú lái dǐng xuán zhì ā nán jí
遍，遍灌十方所有宝刹诸如来顶，旋至阿难及
zhū dà zhòng gào ā nán yán wú jīn wèi rǔ jiàn dà fǎ chuáng yì
诸大众。告阿难言：“吾今为汝建大法幢，亦
lìng shí fāng yī qiè zhòng shēng huò miào wēi mì xìng jìng míng xīn dé qīng
令十方一切众生，获妙微密性净明心，得清
jìng yǎn
净眼。

ā nán rǔ xiān dá wǒ jiàn guāng míng quán cǐ quán guāng
“阿难，汝先答我，见光明拳，此拳光
míng yīn hé suǒ yǒu yún hé chéng quán rǔ jiāng shéi jiàn
明因何所有？云何成拳？汝将谁见？”

ā nán yán yóu fó quán tǐ yán fú tán jīn xì rú bǎo shān
阿难言：“由佛全体阎浮檀金，赭如宝山，
qīng jìng suǒ shēng gù yǒu guāng míng wǒ shí yǎn guān wǔ lún zhǐ duān
清净所生，故有光明。我实眼观，五轮指端，
qū wò shì rén gù yǒu quán xiàng
屈握示人，故有拳相。”

fó gào ā nán rú lái jīn rì shí yán gào rǔ zhū yǒu zhì zhě
佛告阿难：“如来今日实言告汝，诸有智者，
yào yǐ pì yù ér dé kāi wù ā nán pì rú wǒ quán ruò wú wǒ shǒu
要以譬喻而得开悟。阿难，譬如我拳，若无我手，
bù chéng wǒ quán ruò wú rǔ yǎn bù chéng rǔ jiàn yǐ rǔ yǎn gēn
不成我拳；若无汝眼，不成汝见。以汝眼根，
lì wǒ quán lǐ qí yì jūn fǒu
例我拳理，其义均不？”

ā nányán wéirán shì zūn jì wú wǒ yǎn bù chéng wǒ
阿难言：“唯然，世尊！既无我眼，不成我

jiàn lì rú lái quán shì yì xiāng lèi
见，例如来拳，事义相类。”

fó gào ā nán rǔ yán xiāng lèi shì yì bù rán hé yǐ gù
佛告阿难：“汝言相类，是义不然。何以故？

rú wú shǒu rén quán bì jìng miè bǐ wú yǎn zhě fēi jiàn quán wú
如无手人，拳毕竟灭。彼无眼者，非见全无。

suǒ yǐ zhě hé rǔ shì yú tú xún wèn máng rén rǔ hé suǒ jiàn
所以者何？汝试于涂询问盲人：‘汝何所见？’

bǐ zhū máng rén bì lái dá rǔ wǒ jīn yǎn qián wéi jiàn hēi àn gèng wú
彼诸盲人必来答汝：‘我今眼前唯见黑暗，更无

tā zhǔ yǐ shì yì guān qián chén zì àn jiàn hé kuī sǔn
他瞩。’以是义观，前尘自暗，见何亏损。”

ā nányán zhū máng yǎn qián wéi dǔ hēi àn yún hé chéng
阿难言：“诸盲眼前，唯睹黑暗，云何成

jiàn
见？”

fó gào ā nán zhū máng wú yǎn wéi guān hēi àn yǔ yǒu yǎn
佛告阿难：“诸盲无眼，唯观黑暗，与有眼

rén chǔ yú àn shì èr hēi yǒu bié wéi wú yǒu bié
人处于暗室，二黑有别？为无有别？”

rú shì shì zūn cǐ àn zhōng rén yǔ bǐ qún máng èr
“如是，世尊！此暗中人，与彼群盲，二

hēi jiào liàng céng wú yǒu yì
黑较量，曾无有异。”

ā nán ruò wú yǎn rén quán jiàn qián hēi hū dé yǎn guāng
“阿难，若无眼人，全见前黑，忽得眼光，

huán yú qián chén jiàn zhǒng zhǒng sè míng yǎn jiàn zhě bǐ àn zhōng rén
还于前尘见种种色，名眼见者；彼暗中人，

quán jiàn qián hēi hū huò dēng guāng yì yú qián chén jiàn zhǒng zhǒng sè
全见前黑，忽获灯光，亦于前尘见种种色，

yīng míng dēng jiàn ruò dēng jiàn zhě dēng néng yǒu jiàn zì bù míng dēng
应名灯见。若灯见者，灯能有见，自不名灯；

yòu zé dēng guān hé guān rǔ shì shì gù dāng zhī dēng néng xiǎn sè
又则灯观，何关汝事？是故当知，灯能显色，

rú shì jiàn zhě shì yǎn fēi dēng yǎn néng xiǎn sè rú shì jiàn xìng
如是见者，是眼非灯；眼能显色，如是见性，

shì xīn fēi yǎn
是心非眼。”

ā nán suī fù dé wén shì yán yǔ zhū dà zhòng kǒu yǐ mò rán
阿难虽复得闻是言，与诸大众，口已默然，
xīn wèi kāi wù yóu jì rú lái cí yīn xuān shì hé zhǎng qīng xīn zhù
心未开悟，犹冀如来慈音宣示。合掌清心，伫
fó bēi huì
佛悲诲。

ěr shí shì zūn shū dōu luó mián wǎng xiàng guāng shǒu kāi wǔ lún
尔时，世尊舒兜罗绵网相光手，开五轮
zhǐ huì chī ā nán jí zhū dà zhòng wǒ chū chéng dào yú lù yuán
指，诲敕阿难及诸大众：“我初成道，于鹿园
zhōng wèi ā ruò duō wǔ bǐ qiū děng jí rǔ sì zhòng yán yī qiè
中，为阿若多五比丘等，及汝四众言：‘一切
zhòng shēng bù chéng pú tí jí ā luó hàn jiē yóu kè chén fán nǎo suǒ
众生，不成菩提及阿罗汉，皆由客尘烦恼所
wù rǔ děng dāng shí yīn hé kāi wù jīn chéng shèng guǒ
误。’汝等当时，因何开悟，今成圣果？”

shí jiāo chén nà qǐ lì bó fó wǒ jīn zhǎng lǎo yú dà zhòng
时，憍陈那起立白佛：“我今长老，于大众
zhōng dú dé jiě míng yīn wù kè chén èr zì chéng guǒ shì zūn
中独得解名，因悟‘客尘’二字成果。世尊！

pì rú xíng kè tóu jì lǚ tíng huò sù huò shí sù shí shì bì chù
譬如行客，投寄旅亭，或宿或食，宿食事毕，俶
zhuāng qián tú bù huáng ān zhù ruò shí zhǔ rén zì wú yōu wǎng
装前涂，不遑安住；若实主人，自无攸往。

rú shì sī wéi bú zhù míng kè zhù míng zhǔ rén yǐ bú zhù zhě míng
如是思惟，不住名客，住名主人，以不住者名

wéi kè yì yòu rú xīn jì qīng yáng shēng tiān guāng rù xì zhōng
为‘客’义。又如新霁，清旻升天，光入隙中，

fā míng kōng zhōng zhū yǒu chén xiàng chén zhì yáo dòng xū kōng jì rán
发明空中诸有尘相，尘质摇动，虚空寂然。

rú shì sī wéi chéng jì míng kōng yáo dòng míng chén yǐ yáo dòng zhě
如是思惟，澄寂名空，摇动名尘，以摇动者

míng wéi chén yì
名为‘尘’义。”

fó yán rú shì
佛言：“如是。”

jí shí rú lái yú dà zhòngzhōng qū wǔ lún zhǐ qū yǐ fù
即时，如来于大众中，屈五轮指，屈已复

kāi kāi yǐ yòu qū wèi ā nán yán rǔ jīn hé jiàn
开，开已又屈，谓阿难言：“汝今何见？”

ā nán yán wǒ jiàn rú lái bǎi bǎo lún zhǎng zhòngzhōng kāi
阿难言：“我见如来百宝轮掌，众中开
hé”
合。”

fó gào ā nán rǔ jiàn wǒ shǒu zhòngzhōng kāi hé wéi shì
佛告阿难：“汝见我手，众中开合，为是
wǒ shǒu yǒu kāi yǒu hé wéi fù rǔ jiàn yǒu kāi yǒu hé
我手有开有合？为复汝见有开有合？”

ā nán yán shì zūn bǎo shǒu zhòngzhōng kāi hé wǒ jiàn rú lái
阿难言：“世尊宝手众中开合，我见如来
shǒu zì kāi hé fēi wǒ jiàn xìng yǒu kāi yǒu hé
手自开合，非我见性有开有合。”

fó yán shéi dòng shéi jìng
佛言：“谁动？谁静？”

ā nán yán fó shǒu bú zhù ér wǒ jiàn xìng shàng wú yǒu jìng
阿难言：“佛手不住，而我见性尚无有静，
shéi wéi wú zhù
谁为无住？”

fó yán rú shì
佛言：“如是。”

rú lái yú shì cóng lún zhǎngzhōng fēi yī bǎo guāng zài ā nán
如来于是从轮掌中，飞一宝光，在阿难
yòu jí shí ā nán huí shǒu yòu pàn yòu fàng yī guāng zài ā nán zuǒ
右，即时阿难回首右盼；又放一光，在阿难左，
ā nán yòu zé huí shǒu zuǒ pàn
阿难又则回首左盼。

fó gào ā nán rǔ tóu jīn rì yīn hé yáo dòng
佛告阿难：“汝头今日因何摇动？”

ā nán yán wǒ jiàn rú lái chū miào bǎo guāng lái wǒ zuǒ yòu
阿难言：“我见如来出妙宝光，来我左右，
gù zuǒ yòu guān tóu zì yáo dòng
故左右观，头自摇动。”

ā nán rǔ pàn fó guāng zuǒ yòu dòng tóu wéi rǔ tóu dòng
“阿难，汝盼佛光，左右动头，为汝头动？”

wéi fù jiàndòng
为复见动？”

shì zūn wǒ tóu zì dòng ér wǒ jiàn xìng shàng wú yǒu zhǐ
“世尊！我头自动，而我见性尚无有止，

shéi wéi yáo dòng
谁为摇动？”

fó yán rú shì
佛言：“如是。”

yú shì rú lái pǔ gào dà zhòng ruò fù zhòng shēng yǐ yáo
于是，如来普告大众：“若复众生，以摇

dòng zhě míng zhī wéi chén yǐ bú zhù zhě míng zhī wéi kè rǔ
动者名之为‘尘’，以不住者名之为‘客’。汝

guān ā nán tóu zì dòng yáo jiàn wú suǒ dòng yòu rǔ guān wǒ shǒu
观阿难，头自动摇，见无所动；又汝观我，手

zì kāi hé jiàn wú shū juǎn yún hé rǔ jīn yǐ dòng wéi shēn yǐ dòng
自开合，见无舒卷。云何汝今以动为身？以动

wéi jìng cóng shǐ jì zhōng niàn niàn shēng miè yí shī zhēn xìng diān
为境？从始洎终，念念生灭，遗失真性，颠

dǎo xíng shì xìng xīn shī zhēn rèn wù wéi jǐ lún huí shì zhōng zì
倒行事，性心失真，认物为己，轮回是中，自

qǔ liú zhuǎn
取流转。”

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第一

léng yán jīng zàn
楞严经赞

ā nán shì duò tiáo yù chuí lián qī chóng zhēng jié pò pān
阿难示堕。调御垂怜。七重征诘破攀

yuán xīn mù yào jīn quán zhēn wàng tóng yuán jué yì zài dāng quán
缘。心目耀金拳。真妄同元。决意在当权。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨（合掌三称）

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn háng shǒu léng yán jīng juàn dì èr
菩萨万行首楞严经卷第二

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ěr shí ā nán jí zhū dà zhòng wén fó shì huì shēn xīn tài
尔时，阿难及诸大众，闻佛示诲，身心泰

rán niàn wú shǐ lái shī què běn xīn wàng rèn yuán chén fēn bié yǐng shì
然，念无始来，失却本心，妄认缘尘分别影事；

jīn rì kāi wù rú shī rǔ ér hū yù cí mǔ hé zhǎng lǐ fó yuàn
今日开悟，如失乳儿，忽遇慈母。合掌礼佛，愿

wén rú lái xiǎn chū shēn xīn zhēn wàng xū shí xiàn qián shēng miè yǔ bù
闻如来显出身心真妄虚实，现前生灭与不

shēng miè èr fā míng xìng
生灭二发明性。

shí bō sī nì wáng qǐ lì bái fó wǒ xī wèi chéng zhū fó
时，波斯匿王起立白佛：“我昔未承诸佛

huì chī jiàn jiā zhān yán pí luó zhī zǐ xián yán cǐ shēn sǐ hòu duàn
诲敕，见迦旃延、毗罗胝子咸言：“此身死后断

miè míng wéi niè pán wǒ suī zhí fó jīn yóu hú yí yún hé fā
灭，名为涅槃。”我虽值佛，今犹狐疑，云何发

huī zhèng zhī cǐ xīn bù shēng miè dì jīn cǐ dà zhòng zhū yǒu lòu zhě
挥证知此心不生灭地？今此大众诸有漏者，

xián jiē yuàn wén
咸皆愿闻。”

fó gào dà wáng rǔ shēn xiàn zài jīn fù wèn rǔ rǔ cǐ ròu
佛告大王：“汝身现在，今复问汝：汝此肉

shēn wéitóng jīn gāngchángzhù bù xiǔ wéi fù biànhuài
身，为同金刚 常住不朽？为复变坏？”

shì zūn wǒ jīn cǐ shēn zhōngcóngbiànmiè
“世尊！我今此身，终从变灭。”

fó yán dà wáng rǔ wèicéngmiè yún hé zhī miè
佛言：“大王，汝未曾灭，云何知灭？”

shì zūn wǒ cǐ wú chángbiànhuài zhī shēn suī wèicéngmiè
“世尊！我此无常变坏之身，虽未曾灭，
wǒ guān xiànrán niànniànrán xiè xīn xīn bú zhù rú huǒ chéng huī
我观现前，念念迁谢，新新不住，如火成灰，
jiàn jiàn xiāo yǔn yǔn wáng bù xī jué zhī cǐ shēn dāng cóng miè jìn
渐渐销殒，殒亡不息，决知此身当从灭尽。”

fó yán rú shì dà wáng rǔ jīn shēng líng yǐ cóng shuāi lǎo
佛言：“如是，大王，汝今生龄已从衰老，
yán mào hé rú tóng zǐ zhī shí
颜貌何如童子之时？”

shì zūn wǒ xī hái rú fū còu rùn zé nián zhì zhǎng chéng
“世尊！我昔孩孺，肤腠润泽；年至长成，
xuè qì chōng mǎn ér jīn tuí líng pò yú shuāi mào xíng sè kū cuì
血气充满；而今颓龄，迫于衰耄，形色枯悴，
jīng shén hūn mèi fà bái miàn zhòu dǎi jiāng bù jiǔ rú hé jiàn bǐ chōng
精神昏昧，发白面皱，逮将不久，如何见比充
shèng zhī shí
盛之时？”

fó yán dà wáng rǔ zhī xíng róng yīng bú dùn xiǔ
佛言：“大王，汝之形容，应不顿朽。”

wáng yán shì zūn biànhuà mì yí wǒ chéng bù jué hán
王言：“世尊！变化密移，我诚不觉！寒
shǔ qiān liú jiàn zhì yú cǐ hé yǐ gù wǒ nián èr shí suī hào nián
暑迁流，渐至于此。何以故？我年二十，虽号年
shào yán mào yǐ lǎo chū shí suì shí sān shí zhī nián yòu shuāi èr shí
少，颜貌已老初十岁时；三十之年，又衰二十；
yú jīn liù shí yòu guò yú èr guān wǔ shí shí wǎn rán qiáng zhuàng
于今六十又过于二，观五十时，宛然强壮。

shì zūn wǒ jiàn mì yí suī cǐ cú luò qí jiān liú yì qiě xiàn shí
世尊！我见密移，虽此殒落，其间流易，且限十
nián ruò fù lìng wǒ wēi xì sī wéi qí biànnìng wéi yī jì èr jì shí
年；若复令我微细思惟，其变宁唯一纪二纪？实

wéiniánbiàn qǐ wéiniánbiàn yì jiānyuèhuà hé zhí yuèhuà jiān
为年变。岂唯年变？亦兼月化。何直月化？兼
yòu rì qiān chén sī dì guān chànúochànúo niànniàn zhī jiān bù
又日迁。沉思谛观，刹那刹那，念念之间，不
dé tíng zhù gù zhī wǒ shēn zhōngcóngbiànmiè
得停住，故知我身，终从变灭。”

fó gào dà wáng rǔ jiànbiànhuà qiāngǎi bù tíng wù zhī rǔ
佛告大王：“汝见变化，迁改不停，悟知汝
miè yì yú miè shí rǔ zhī shēnzhōngyǒu bú miè yé
灭；亦于灭时，汝知身中有不灭耶？”

bō sī nì wáng hé zhǎng bó fó wǒ shí bù zhī
波斯匿王合掌白佛：“我实不知。”

fó yán wǒ jīn shì rǔ bù shēngmièxìng dà wáng rǔ nián
佛言：“我今示汝不生灭性。大王，汝年
jǐ shí jiàn héng hé shuǐ
几时，见恒河水？”

wáng yán wǒ shēng sān suì cí mǔ xié wǒ yè qí pó tiān jīng
王言：“我生三岁，慈母携我谒耆婆天，经
guò cǐ liú ěr shí jí zhī shì héng hé shuǐ
过此流，尔时即知是恒河水。”

fó yán dà wáng rú rǔ suǒ shuō èr shí zhī shí shuāi yú
佛言：“大王，如汝所说，二十之时，衰于
shí suì nǎi zhì liù shí rì yuè suì shí niànniànqiānbiàn zé rǔ
十岁；乃至六十，日月岁时，念念迁变。则汝
sān suì jiàn cǐ hé shí zhì nián shí sān qí shuǐ yún hé
三岁见此河时，至年十三，其水云何？”

wáng yán rú sān suì shí wǎn rán wú yì nǎi zhì yú jīn nián
王言：“如三岁时，宛然无异，乃至于今年
liù shí èr yì wú yǒu yì
六十二，亦无有异。”

fó yán rǔ jīn zì shāng fà bái miàn zhòu qí miàn bì dìng zhòu
佛言：“汝今自伤发白面皱，其面必定皱
yú tóng nián zé rǔ jīn shí guān cǐ héng hé yǔ xī tóng shí guān hé zhī
于童年。则汝今时观此恒河，与昔童时观河之
jiàn yǒu tóng mào fǒu
见，有童耄不？”

wáng yán fú yě shì zūn
王言：“不也，世尊！”

fó yán dà wáng rǔ miàn suī zhòu ér cǐ jiàn jīng xìng wèi
佛言：“大王，汝面虽皱，而此见精，性未
céng zhòu zhòu zhě wéi biàn bú zhòu fēi biàn biàn zhě shòu miè bǐ
曾皱。皱者为变，不皱非变。变者受灭，彼
bú biàn zhě yuán wú shēng miè yún hé yú zhōng shòu rǔ shēng sǐ ér
不变者，元无生灭，云何于中受汝生死？而
yóu yǐn bǐ mò qié lí děng dōu yán cǐ shēn sǐ hòu quán miè
犹引彼末伽梨等，都言此身死后全灭？”

wáng wén shì yán xìn zhī shēn hòu shě shēng qù shēng yǔ zhū dà
王闻是言，信知身后舍生趣生，与诸大
zhòng yǒng yuè huān xǐ dé wèi céng yǒu
众，踊跃欢喜，得未曾有。

ā nán jí cóng zuò qǐ lǐ fó hé zhǎng cháng guì bó fó
阿难即从座起，礼佛合掌，长跪白佛：
shì zūn ruò cǐ jiàn wén bì bù shēng miè yún hé shì zūn míng wǒ děng
“世尊！若此见闻必不生灭，云何世尊名我等
bèi yí shī zhēn xìng diān dǎo xíng shì yuàn xìng cí bēi xǐ wǒ chén
辈，遗失真性，颠倒行事？愿兴慈悲，洗我尘
gòu
垢。”

jí shí rú lái chuí jīn sè bì lún shǒu xià zhǐ shì ā nán yán
即时，如来垂金色臂，轮手下指，示阿难言：
rǔ jīn jiàn wǒ mǔ tuó luó shǒu wéi zhèng wéi dào
“汝今见我母陀罗手，为正？为倒？”

ā nán yán shì jiān zhòng shēng yǐ cǐ wéi dào ér wǒ bù
阿难言：“世间众生，以此为倒，而我不
zhī shéi zhèng shéi dào
知谁正谁倒。”

fó gào ā nán ruò shì jiān rén yǐ cǐ wéi dào jí shì jiān rén
佛告阿难：“若世间人以此为倒，即世间人
jiāng hé wéi zhèng
将何为正？”

ā nán yán rú lái shù bì dōu luó mián shǒu shàng zhǐ yú kōng
阿难言：“如来竖臂，兜罗绵手上指于空，
zé míng wéi zhèng
则名为正。”

fó jí shù bì gào ā nán yán ruò cǐ diān dǎo shǒu wěi xiāng
佛即竖臂，告阿难言：“若此颠倒，首尾相

huàn zhū shì jiān rén yī bèi zhān shì zé zhī rǔ shēn yǔ zhū rú lái
换，诸世间人一倍瞻视，则知汝身，与诸如来
qīng jìng fǎ shēn bǐ lèi fā míng rú lái zhī shēn míng zhèng biàn zhī
清净法身，比类发明。如来之身，名正遍知；
rǔ děng zhī shēn hào xìng diān dǎo suí rǔ dì guān rǔ shēn fó shēn
汝等之身，号性颠倒。随汝谛观，汝身、佛身
chēng diān dǎo zhě míng zì hé chù hào wéi diān dǎo
称颠倒者，名字何处号为颠倒？”

yú shí ā nán yǔ zhū dà zhòng dèng méng zhān fó mù jīng
于时，阿难与诸大众，瞪瞢瞻佛，目睛
bú shùn bù zhī shēn xīn diān dǎo suǒ zài
不瞬，不知身心颠倒所在。

fó xìng cí bēi āi mǐn ā nán jí zhū dà zhòng fā hǎi cháo yīn
佛兴慈悲，哀愍阿难及诸大众，发海潮音，
biàn gào tóng huì zhū shàn nán zǐ wǒ cháng shuō yán sè xīn zhū yuán
遍告同会：“诸善男子，我常说言，色心诸缘，
jí xīn suǒ shǐ zhū suǒ yuán fǎ wéi xīn suǒ xiàn rǔ shēn rǔ xīn
及心所使，诸所缘法，唯心所现。汝身汝心，
jiē shì miào míng zhēn jīng miào xīn zhōng suǒ xiàn wù yún hé rǔ děng yí
皆是妙明真精妙心中所现物。云何汝等遗
shī běn miào yuán miào míng xīn bǎo míng miào xìng rèn wù zhōng mí huì
失本妙圆妙明心、宝明妙性，认悟中迷？晦
mèi wéi kōng kōng huì àn zhōng jié àn wéi sè sè zá wàng xiǎng
昧为空，空晦暗中，结暗为色；色杂妄想，
xiǎng xiàng wéi shēn jù yuán nèi yáo qù wài bēn yì hūn rǎo rǎo xiàng
想相为身；聚缘内摇，趣外奔逸，昏扰扰相，
yǐ wéi xīn xìng yī mí wéi xīn jué dìng huò wéi sè shēn zhī nèi bù zhī
以为心性。一迷为心，决定惑为色身之内。不知
sè shēn wài jì shān hé xū kōng dà dì xián shì miào míng zhēn
色身，外洎山河、虚空、大地，咸是妙明真
xīn zhōng wù pì rú chéng qīng bǎi qiān dà hǎi qì zhī wéi rèn yī fú ōu
心中物。譬如澄清百千大海弃之，唯认一浮沤
tǐ mù wéi quán cháo qióng jìn yíng bó rǔ děng jí shì mí zhōng bèi
体，目为全潮，穷尽瀛渤。汝等即是迷中倍
rén rú wǒ chuí shǒu děng wú chā bié rú lái shuō wéi kě lián mǐn zhě
人，如我垂手，等无差别，如来说为可怜愍者。”

ā nán chéng fó bēi jiù shēn huì chuí qì chā shǒu ér bó fó yán
阿难承佛悲救深诲，垂泣叉手，而白佛言：

wǒ suī chéng fó rú shì miào yīn wù miào míng xīn yuán suǒ yuán mǎn
“我虽承佛如是妙音，悟妙明心，元所圆满，
cháng zhù xīn dì ér wǒ wù fó xiàn shuō fǎ yīn xiàn yǐ yuán xīn yǔn
常住心地。而我悟佛现说法音，现以缘心，允
suǒ zhān yǎng tú huò cǐ xīn wèi gǎn rèn wéi běn yuán xīn dì yuàn fó
所瞻仰。徒获此心，未敢认为本元心地。愿佛
āi mǐn xuān shì yuán yīn bá wǒ yí gēn guī wú shàng dào
哀愍，宣示圆音，拔我疑根，归无上道。”

fó gào ā nán rǔ děng shàng yǐ yuán xīn tīng fǎ cǐ fǎ yì
佛告阿难：“汝等尚以缘心听法，此法亦
yuán fēi dé fǎ xìng rú rén yǐ shǒu zhǐ yuè shì rén bǐ rén yīn zhǐ
缘，非得法性。如人以手，指月示人，彼人因指，
dāng yīng kàn yuè ruò fù guān zhǐ yǐ wéi yuè tǐ cǐ rén qǐ wéi wáng
当应看月。若复观指，以为月体，此人岂唯亡
shī yuè lún yì wáng qí zhǐ hé yǐ gù yǐ suǒ biāo zhǐ wéi míng yuè
失月轮，亦亡其指。何以故？以所标指为明月
gù qǐ wéi wáng zhǐ yì fù bù shí míng zhī yǔ àn hé yǐ gù
故。岂唯亡指，亦复不识明之与暗。何以故？

jí yǐ zhǐ tǐ wéi yuè míng xìng míng àn èr xìng wú suǒ liǎo gù rǔ yì
即以指体为月明性，明暗二性，无所了故。汝亦
rú shì ruò yǐ fēn bié wǒ shuō fǎ yīn wéi rǔ xīn zhě cǐ xīn zì yīng lí
如是，若以分别我说法音为汝心者，此心自应离
fēn bié yīn yǒu fēn bié xìng pì rú yǒu kè jì sù lǚ tíng zàn zhǐ
分别音，有分别性。譬如有客，寄宿旅亭，暂止
biàn qù zhōng bù cháng zhù ér zhǎng tíng rén dōu wú suǒ qù míng wéi
便去，终不常住；而掌亭人都无所去，名为
tíng zhǔ cǐ yì rú shì ruò zhēn rǔ xīn zé wú suǒ qù yún hé lí
亭主。此亦如是，若真汝心，则无所去，云何离

shēng wú fēn bié xìng sī zé qǐ wéi shēng fēn bié xīn fēn bié wǒ róng
声无分别性？斯则岂唯声分别心，分别我容，
lí zhū sè xiàng wú fēn bié xìng rú shì nǎi zhì fēn bié dōu wú fēi sè fēi
离诸色相无分别性。如是乃至分别都无，非色非
kōng jū shè lí děng mèi wéi míng dì lí zhū fǎ yuán wú fēn bié xìng
空，拘舍离等，昧为冥谛，离诸法缘无分别性。
zé rǔ xīn xìng gè yǒu suǒ huán yún hé wéi zhǔ
则汝心性，各有所还，云何为主？”

ā nán yán ruò wǒ xīn xìng gè yǒu suǒ huán zé rú lái shuō
阿难言：“若我心性，各有所还，则如来说

miàomíngyuán xīn yún hé wú huán wéichuí āi mǐn wèi wǒ xuānshuō
妙明元心，云何无还？惟垂哀愍，为我宣说。”

fó gào ā nán qiě rǔ jiàn wǒ jiàn jīng míng yuán cǐ jiàn suī fēi
佛告阿难：“且汝见我见精明元，此见虽非

miào jīng míng xīn rú dì èr yuè fēi shì yuè yǐng rǔ yīng dì tīng
妙精明心，如第二月，非是月影。汝应谛听，

jīn dāng shì rǔ wú suǒ huán dì ā nán cǐ dà jiǎng táng dòng kāi dōng
今当示汝无所还地。阿难，此大讲堂，洞开东

fāng rì lún shēng tiān zé yǒu míng yào zhōng yè hēi yuè yún wù huì
方，日轮升天，则有明耀；中夜黑月，云雾晦

míng zé fù hūn àn hù yǒu zhī xì zé fù jiàn tōng qiáng yǔ zhī
暝，则复昏暗。户牖之隙，则复见通；墙宇之

jiān zé fù guān yōng fēn bié zhī chù zé fù jiàn yuán wán xū zhī
间，则复观壅。分别之处，则复见缘；顽虚之

zhōng biàn shì kōng xìng yù bó zhī xiàng zé yū hūn chén chéng jì
中，遍是空性。郁埶之象，则纡昏尘；澄霁

liǎn fēn yòu guān qīng jìng
敛氛，又观清净。

ā nán rǔ xián kàn cǐ zhū biàn huà xiàng wú jīn gè huán běn
“阿难，汝咸看此诸变化相，吾今各还本

suǒ yīn chù yún hé běn yīn ā nán cǐ zhū biàn huà míng huán rì
所因处。云何本因？阿难，此诸变化，明还日

lún hé yǐ gù wú rì bù míng míng yīn shǔ rì shì gù huán rì
轮。何以故？无日不明，明因属日，是故还日。

àn huán hēi yuè tōng huán hù yǒu yōng huán qiáng yǔ yuán huán fēn
暗还黑月，通还户牖，壅还墙宇，缘还分

bié wán xū huán kōng yù bó huán chén qīng míng huán jì zé zhū
别，顽虚还空，郁埶还尘，清明还霁，则诸

shì jiān yī qiè suǒ yǒu bù chū sī lèi rǔ jiàn bā zhǒng jiàn jīng míng
世间一切所有，不出斯类。汝见八种，见精明

xìng dāng yù shéi huán hé yǐ gù ruò huán yú míng zé bù míng
性，当欲谁还？何以故？若还于明，则不明

shí wú fù jiàn àn suī míng àn děng zhǒng zhǒng chā bié jiàn wú chā
时，无复见暗。虽明暗等种种差别，见无差

bié zhū kě huán zhě zì rán fēi rǔ bù rǔ huán zhě fēi rǔ ér
别。诸可还者，自然非汝；不汝还者，非汝而

shéi zé zhī rǔ xīn běn miào míng jìng rǔ zì mí mèn sàng běn shòu
谁？则知汝心，本妙明净。汝自迷闷，丧本受

lún yú shēng sǐ zhōng cháng bèi piāo nì shì gù rú lái míng kě lián
轮，于生死中，常被漂溺，是故如来名可怜
mǐn 愍。

ā nán yán wǒ suī shí cǐ jiàn xìng wú huán yún hé dé zhī shì
阿难言：“我虽识此见性无还，云何得知是
wǒ zhēn xìng 我真性？”

fó gào ā nán wú jīn wèn rǔ jīn rǔ wèi dé wú lòu qīng jìng
佛告阿难：“吾今问汝：今汝未得无漏清净，
chéng fó shén lì jiàn yú chū chán dé wú zhàng ài ér ā nuó lǜ
承佛神力，见于初禅，得无障碍；而阿那律
jiàn yán fú tí rú guān zhǎng zhōng ān mó luó guǒ zhū pú sà děng
见阎浮提，如观掌中庵摩罗果；诸菩萨等，
jiàn bǎi qiān jiè shí fāng rú lái qióng jìn wēi chén qīng jìng guó tǔ wú
见百千界；十方如来，穷尽微尘清净国土，无
suǒ bù zhǔ zhòng shēng dòng shì bú guò fēn cùn ā nán qiě wú yǔ
所不瞩；众生洞视，不过分寸。阿难，且吾与
rǔ guān sì tiān wáng suǒ zhù gōng diàn zhōng jiān biàn lǎn shuǐ lù kōng xíng
汝，观四天王所住宫殿，中间遍览水陆空行，
suī yǒu hūn míng zhǒng zhǒng xíng xiàng wú fēi qián chén fēn bié liú ài rǔ
虽有昏明种种形像，无非前尘分别留碍。汝
yīng yú cǐ fēn bié zì tā jīn wú jiāng rǔ zé yú jiàn zhōng shéi shì wǒ
应于此分别自他，今吾将汝择于见中，谁是我
tǐ shéi wéi wù xiàng
体？谁为物象？”

ā nán jí rǔ jiàn yuán cóng rì yuè gōng shì wù fēi rǔ
“阿难，极汝见源，从日月宫，是物非汝；
zhì qī jīn shān zhōu biàn dì guān suī zhǒng zhǒng guāng yì wù fēi
至七金山，周遍谛观，虽种种光，亦物非
rǔ jiàn jiàn gèng guān yún téng niǎo fēi fēng dòng chén qǐ shù mù
汝；渐渐更观，云腾鸟飞，风动尘起，树木
shān chuān cǎo jiè rén chù xián wù fēi rǔ
山川，草芥人畜，咸物非汝。

ā nán shì zhū jìn yuǎn zhū yǒu wù xìng suī fù chā shū tóng
“阿难，是诸近远诸有物性，虽复差殊，同
rǔ jiàn jīng qīng jìng suǒ zhǔ zé zhū wù lèi zì yǒu chā bié jiàn xìng wú shū
汝见精清净所瞩，则诸物类自有差别，见性无殊。

cǐ jīng miào míng chéng rǔ jiàn xìng ruò jiàn shì wù zé rǔ yì kě jiàn
此精妙明，诚汝见性。若见是物，则汝亦可见
wú zhī jiàn ruò tóng jiàn zhě míng wéi jiàn wú wú bú jiàn shí hé bú
吾之见。若同见者，名为见吾；吾不见时，何不
jiàn wú bú jiàn zhī chù ruò jiàn bú jiàn zì rán fēi bǐ bú jiàn zhī xiàng
见吾不见之处？若见不见，自然非彼不见之相；
ruò bú jiàn wú bú jiàn zhī dì zì rán fēi wù yún hé fēi rǔ yòu zé
若不见吾不见之地，自然非物，云何非汝？又则
rǔ jīn jiàn wù zhī shí rǔ jì jiàn wù wù yì jiàn rǔ tǐ xìng fēn zá
汝今见物之时，汝既见物，物亦见汝，体性纷杂，
zé rǔ yǔ wǒ bìng zhū shì jiān bù chéng ān lì
则汝与我，并诸世间，不成安立。

ā nán ruò rǔ jiàn shí shì rǔ fēi wǒ jiàn xìng zhōu biàn
“阿难，若汝见时，是汝非我；见性周遍，
fēi rǔ ér shéi yún hé zì yí rǔ zhī zhēn xìng xìng rǔ bù zhēn qǔ wǒ
非汝而谁？云何自疑汝之真性，性汝不真，取我
qiú shí
求实？”

ā nán bó fó yán shì zūn ruò cǐ jiàn xìng bì wǒ fēi yú
阿难白佛言：“世尊！若此见性，必我非余，
wǒ yǔ rú lái guān sì tiān wáng shèng zàng bǎo diàn jū rì yuè gōng
我与如来，观四天王胜藏宝殿，居日月宫，
cǐ jiàn zhōu yuán biàn sūo pó guó tuì guī jīng shè zhǐ jiàn qié lán
此见周圆，遍娑婆国；退归精舍，只见伽蓝，
qīng xīn hù táng dàn zhān yán wǔ shì zūn cǐ jiàn rú shì qí tǐ
清心户堂，但瞻檐庑。世尊！此见如是，其体
běn lái zhōu biàn yī jiè jīn zài shì zhōng wéi mǎn yī shì wéi fù cǐ
本来周遍一界，今在室中，唯满一室，为复此
jiàn suō dà wéi xiǎo wéi dāng qiáng yǔ jiā lìng duàn jué wǒ jīn bù zhī
见缩大为小？为当墙宇夹令断绝？我今不知
sī yì suǒ zài yuàn chuí hóng cí wèi wǒ fū yǎn
斯义所在，愿垂弘慈，为我敷演。”

fó gào ā nán yī qiè shì jiān dà xiǎo nèi wài zhū suǒ shì yè
佛告阿难：“一切世间大小内外，诸所事业，
gè shǔ qián chén bù yīng shuō yán jiàn yǒu shū suō pì rú fāng qì zhōng
各属前尘，不应说言见有舒缩。譬如方器，中
jiàn fāng kōng wú fù wèn rǔ cǐ fāng qì zhōng suǒ jiàn fāng kōng wéi
见方空，吾复问汝：此方器中所见方空，为

fù dìngfāng wéi bú dìngfāng ruò dìngfāngzhě bié ān yuán qì kōng
复定方？为不定方？若定方者，别安圆器，空
yīng bù yuán ruò bú dìngzhě zài fāng qì zhōng yīng wú fāngkōng
应不圆；若不定者，在方器中，应无方空。
rǔ yán bù zhī sī yì suǒ zài yì xìng rú shì yún hé wéi zài
汝言不知斯义所在，义性如是，云何为在？

ā nán ruò fù yù lìng rù wú fāngyuán dànchú qì fāng
“阿难，若复欲令入无方圆，但除器方，
kōng tǐ wú fāng bù yīngshuō yán gèngchú xū kōng fāngxiàngsuǒ zài
空体无方，不应说言，更除虚空，方相所在。
ruò rú rǔ wèn rù shì zhī shí suō jiàn lìng xiǎo yǎngguān rì shí
若如汝问，入室之时，缩见令小；仰观日时，
rǔ qǐ wǎnjiàn qí yú rì miàn ruò zhù qiáng yǔ néng jiā jiàn duàn
汝岂挽见齐于日面？若筑墙宇，能夹见断；
chuānwéixiǎodòu nìng wú xù jì shì yì bù rán yī qiè zhòngshēng
穿为小窦，宁无续迹？是义不然。一切众生，
cóng wú shǐ lái mí jǐ wéi wù shī yú běn xīn wéi wù suǒ zhuǎn
从无始来，迷己为物，失于本心，为物所转，
gù yú shì zhōng guān dà guān xiǎo ruò néng zhuǎn wù zé tóng rú lái
故于是中，观大观小；若能转物，则同如来，
shēn xīn yuán míng bú dòng dào chǎng yú yī máo duān biàn néng hán
身心圆明，不动道场，于一毛端，遍能含
shòu shí fāngguó tǔ
受十方国土。”

ā nán bó fó yán shì zūn ruò cǐ jiàn jīng bì wǒ miào xìng
阿难白佛言：“世尊！若此见精，必我妙性。
jīn cǐ miào xìng xiàn zài wǒ qián jiàn bì wǒ zhēn wǒ jīn shēn xīn fù
今此妙性，现在我前，见必我真，我今身心复
shì hé wù ér jīn shēn xīn fēn bié yǒu shí bǐ jiàn wú bié fēn biàn
是何物？而今身心，分别有实；彼见无别，分辨
wǒ shēn ruò shí wǒ xīn lìng wǒ jīn jiàn jiàn xìng shí wǒ ér shēn fēi
我身。若实我心，令我今见，见性实我，而身非
wǒ hé shū rú lái xiān suǒ nànyán wù néng jiàn wǒ wéi chuí dà
我，何殊如来先所难言：‘物能见我？’惟垂大
cí kāi fā wèi wù
慈，开发未悟。”

fó gào ā nán jīn rǔ suǒ yán jiàn zài rǔ qián shì yì fēi
佛告阿难：“今汝所言，见在汝前，是义非

shí ruò shí rǔ qián rǔ shí jiànzhě zé cǐ jiàn jīng jì yǒufāngsuǒ
实。若实汝前，汝实见者，则此见精，既有方所，
fēi wú zhǐ shì qiě jīn yǔ rǔ zuò qí tuó lín biànguān lín qú jí yǔ
非无指示。且今与汝坐祇陀林，遍观林渠及与
diàntáng shàng zhì rì yuè qián duì héng hé rǔ jīn yú wǒ shī zǐ zuò
殿堂，上至日月，前对恒河。汝今于我师子座
qián jǔ shǒu zhǐ chén shì zhǒngzhǒngxiàng yīn zhě shì lín míngzhě shì
前，举手指陈是种种相：阴者是林，明者是
rì ài zhě shì bì tōngzhě shì kōng rú shì nǎi zhì cǎoshù xiānháo
日，碍者是壁，通者是空，如是乃至草树纤毫，
dà xiǎo suī shū dàn kě yǒuxíng wú bù zhǐ zhuó ruò bì qí jiànxiàn zài
大小虽殊，但可有形，无不指著。若必其见现在
rǔ qián rǔ yīng yǐ shǒuquè shí zhǐ chén hé zhě shì jiàn
汝前，汝应以手确实指陈，何者是见？

ā nán dāng zhī ruò kōng shì jiàn jì yǐ chéngjiàn hé zhě
“阿难，当知若空是见，既已成见，何者
shì kōng ruò wù shì jiàn jì yǐ shì jiàn hé zhě wéi wù rǔ kě wēi
是空？若物是见，既已是见，何者为物？汝可微
xì pī bō wànxiàng xī chū jīng míng jìng miào jiàn yuán zhǐ chén shì wǒ
细披剥万象，析出精明净妙见元，指陈示我，
tóng bǐ zhū wù fēn míng wú huò
同彼诸物，分明无惑。”

ā nán yán wǒ jīn yú cǐ chóng gé jiǎngtáng yuǎn jì héng hé
阿难言：“我今于此重阁讲堂，远泊恒河，
shàngguān rì yuè jǔ shǒusuǒ zhǐ zòngmù suǒguān zhǐ jiē shì wù
上观日月，举手所指，纵目所观，指皆是物，
wú shì jiànzhě shì zūn rú fó suǒshuō kuàng wǒ yǒu lòu chūxuéshēng
无是见者。世尊！如佛所说，况我有漏初学声
wén nǎi zhì pú sà yì bù néng yú wàn wù xiàngqián pōuchū jīng jiàn
闻，乃至菩萨，亦不能于万物象前，剖出精见，
lí yī qiè wù bié yǒu zì xìng
离一切物别有自性。”

fó yán rú shì rú shì
佛言：“如是，如是。”

fó fù gào ā nán rú rǔ suǒ yán wú yǒu jiàn jīng lí yī qiè wù
佛复告阿难：“如汝所言，无有见精离一切物
bié yǒu zì xìng zé rǔ suǒ zhǐ shì wù zhī zhōng wú shì jiànzhě jīn fù
别有自性，则汝所指是物之中，无是见者。今复

gào rǔ rǔ yǔ rú lái zuò qí tuó lín gèngguān lín yuàn nǎi zhì rì
告汝，汝与如来坐祇陀林，更观林苑，乃至日
yuè zhǒngzhǒngxiàngshū bì wú jiàn jīngshòu rǔ suǒ zhǐ rǔ yòu fā
月，种种象殊，必无见精受汝所指，汝又发
míng cǐ zhū wù zhōng hé zhě fēi jiàn
明此诸物中，何者非见？”

ā nányán wǒ shí biànjiàn cǐ qí tuó lín bù zhī shì zhōng hé
阿难言：“我实遍见此祇陀林，不知是中何
zhě fēi jiàn hé yǐ gù ruò shù fēi jiàn yún hé jiàn shù ruò shù jí
者非见。何以故？若树非见，云何见树？若树即
jiàn fù yún hé shù rú shì nǎi zhì ruò kōng fēi jiàn yún hé jiàn kōng
见，复云何树？如是乃至若空非见，云何见空？
ruò kōng jí jiàn fù yún hé kōng wǒ yòu sī wéi shì wànxiàng zhōng
若空即见，复云何空？我又思惟，是万象中，
wēi xì fā míng wú fēi jiàn zhě
微细发明，无非见者。”

fó yán rú shì rú shì
佛言：“如是，如是。”

yú shì dà zhòng fēi wú xué zhě wén fó cǐ yán máng rán bù zhī
于是大众非无学者，闻佛此言，茫然不知
shì yì zhōng shǐ yī shí huáng sǒng shī qí suǒ shǒu rú lái zhī qí
是义终始，一时惶悚，失其所守。如来知其
hún lǜ biànzhé xīn shēng lián mǐn ān wèi ā nán jí zhū dà zhòng zhū
魂虑变慴，心生怜愍，安慰阿难及诸大众：“诸
shàn nán zǐ wú shàng fǎ wáng shì zhēn shí yǔ rú suǒ rú shuō bù
善男子，无上法王是真实语，如所如说，不
kuáng bú wàng fēi mò qié lí sì zhǒng bù sǐ jiǎo luàn lùn yì rǔ dì
诳不妄，非末伽梨四种不死矫乱论议。汝谛
sī wéi wú tiǎn āi mù
思惟，无忝哀慕。”

shì shí wénshū shī lì fǎ wáng zǐ mǐnzhū sì zhòng zài dà
是时，文殊师利法王子，愍诸四众，在大
zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú hé zhǎng gōng jìng ér
众中，即从座起，顶礼佛足，合掌恭敬，而
bó fó yán shì zūn cǐ zhū dà zhòng bù wù rú lái fā míng èr zhǒng
白佛言：“世尊！此诸大众，不悟如来发明二种
jīng jiàn sè kōng shì fēi shì yì shì zūn ruò cǐ qiányuán sè kōng
精见色空，是、非是义。世尊！若此前缘色空

děngxiàng ruò shì jiàn zhě yīngyǒusuǒ zhǐ ruò fēi jiàn zhě yīng wú
等象，若是见者，应有所指；若非见者，应无
suǒ zhǔ ér jīn bù zhī shì yì suǒ guī gù yǒu jīng bù fēi shì chóu xī
所瞩。而今不知是义所归，故有惊怖，非是畴昔
shàngēnqīngxiān wéiyuàn rú lái dà cí fā míng cǐ zhū wù xiàng yǔ
善根轻鲜。惟愿如来，大慈发明，此诸物象与
cǐ jiàn jīng yuán shì hé wù yú qí zhōngjiān wú shì fēi shì
此见精，元是何物？于其中间，无是、非是。”

fó gàowénshū jí zhū dà zhòng shí fāng rú lái jí dà pú sà
佛告文殊及诸大众：“十方如来及大菩萨，
yú qí zì zhù sān mó dì zhōng jiàn yǔ jiàn yuán bìng suǒ xiǎng xiàng rú
于其自住三摩地中，见与见缘并所想相，如
xū kōnghuā běn wú suǒ yǒu cǐ jiàn jí yuán yuán shì pú tí miào jìng
虚空华，本无所有。此见及缘，元是菩提妙净
míng tǐ yún hé yú zhōng yǒu shì fēi shì wénshū wú jīn wèn rǔ
明体，云何于中有是、非是？文殊，吾今问汝，
rú rǔ wénshū gèng yǒu wénshū shì wénshū zhě wéi wú wénshū
如汝文殊，更有文殊是文殊者，为无文殊？”

rú shì shì zūn wǒ zhēn wénshū wú shì wénshū hé yǐ
“如是，世尊！我真文殊，无是文殊。何以
gù ruò yǒu shì zhě zé èr wénshū rán wǒ jīn rì fēi wú wénshū
故？若有是者，则二文殊。然我今日，非无文殊，
yú zhōng shí wú shì fēi èr xiàng
于中实无是非二相。”

fó yán cǐ jiàn miào míng yǔ zhū kōng chén yì fù rú shì
佛言：“此见妙明，与诸空尘，亦复如是。
běn shì miào míng wú shàng pú tí jìng yuán zhēn xīn wàng wéi sè kōng jí
本是妙明无上菩提净圆真心，妄为色空及
yǔ wénjiàn rú dì èr yuè shéi wéi shì yuè yòu shéi fēi yuè wénshū
与闻见。如第二月，谁为是月？又谁非月？文殊，
dàn yī yuè zhēn zhōngjiān zì wú shì yuè fēi yuè shì yǐ rǔ jīn guān jiàn
但一月真，中间自无是月非月。是以汝今观见
yǔ chén zhǒng zhǒng fā míng míng wéi wàng xiǎng bù néng yú zhōng
与尘，种种发明，名为妄想，不能于中
chū shì fēi shì yóu shì jīng zhēn miào jué míng xìng gù néng lìng rǔ chū zhǐ
出是非是。由是精真妙觉明性，故能令汝出指、
fēi zhǐ
非指。”

ā nán bó fó yán shì zūn chéng rú fǎ wángsuǒshuō jué
阿难白佛言：“世尊！诚如法王所说：‘觉
yuánbiàn shí fāng jiè zhàn rán cháng zhù xìng fēi shēng miè yǔ xiān
缘遍十方界，湛然常住，性非生灭。’与先
fàn zhì suǒ pí jiā luó suǒ tán míng dì jí tóu huī děng zhū wài dào zhǒng
梵志娑毗迦罗，所谈冥谛，及投灰等诸外道种，
shuō yǒu zhēn wǒ biàn mǎn shí fāng yǒu hé chā bié shì zūn yì céng yú
说有真我遍满十方，有何差别？世尊亦曾于
léng qié shān wèi dà huì děng fū yǎn sī yì bǐ wài dào děng cháng
楞伽山，为大慧等敷演斯义：‘彼外道等，常
shuō zì rán wǒ shuō yīn yuán fēi bǐ jìng jiè wǒ jīn guān cǐ jué
说自然。我说因缘，非彼境界。’我今观此觉
xìng zì rán fēi shēng fēi miè yuǎn lí yī qiè xū wàng diān dǎo shì fēi
性自然，非生非灭，远离一切虚妄颠倒，似非
yīn yuán yǔ bǐ zì rán yún hé kāi shì bù rù qún xié huò zhēn shí
因缘，与彼自然。云何开示不入群邪，获真实
xīn miào jué míng xìng
心，妙觉明性？”

fó gào ā nán wǒ jīn rú shì kāi shì fāng biàn zhēn shí gào rǔ
佛告阿难：“我今如是开示方便，真实告汝，
rǔ yóu wèi wù huò wéi zì rán ā nán ruò bì zì rán zì xū zhēn
汝犹未悟，惑为自然。阿难，若必自然，自须甄
míng yǒu zì rán tǐ rǔ qiě guān cǐ miào míng jiàn zhōng yǐ hé wéi zì
明有自然体。汝且观此妙明见中，以何为自？
cǐ jiàn wéi fù yǐ míng wéi zì yǐ àn wéi zì yǐ kōng wéi zì yǐ
此见为复以明为自？以暗为自？以空为自？以
sè wéi zì ā nán ruò míng wéi zì yīng bú jiàn àn ruò fù yǐ kōng
塞为自？阿难，若明为自，应不见暗；若复以空
wéi zì tǐ zhě yīng bú jiàn sè rú shì nǎi zhì zhū àn děng xiàng yǐ wéi
为自体者，应不见塞；如是乃至诸暗等相以为
zì zhě zé yú míng shí jiàn xìng duàn miè yún hé jiàn míng
自者，则于明时，见性断灭，云何见明？”

ā nán yán bì cǐ miào jiàn xìng fēi zì rán wǒ jīn fā míng
阿难言：“必此妙见，性非自然；我今发明，
shì yīn yuán shēng xīn yóu wèi míng zī xún rú lái shì yì yún hé
是因缘生。心犹未明，咨询如来，是义云何，
hé yīn yuán xìng
合因缘性？”

fó yán rǔ yán yīn yuán wú fù wèn rǔ rǔ jīn yīn jiàn
佛言：“汝言因缘，吾复问汝：汝今因见，
jiàn xìng xiàn qián cǐ jiàn wéi fù yīn míng yǒu jiàn yīn àn yǒu jiàn yīn
见性现前。此见为复因明有见？因暗有见？因
kōng yǒu jiàn yīn sè yǒu jiàn ā nán ruò yīn míng yǒu yīng bú jiàn àn
空有见？因塞有见？阿难，若因明有，应不见暗；
rú yīn àn yǒu yīng bú jiàn míng rú shì nǎi zhì yīn kōng yīn sè tóng
如因暗有，应不见明；如是乃至因空因塞，同
yú míng àn
于明暗。

fù cì ā nán cǐ jiàn yòu fù yuán míng yǒu jiàn yuán àn
“复次，阿难，此见又复缘明有见？缘暗
yǒu jiàn yuán kōng yǒu jiàn yuán sè yǒu jiàn ā nán ruò yuán kōng
有见？缘空有见？缘塞有见？阿难，若缘空
yǒu yīng bú jiàn sè ruò yuán sè yǒu yīng bú jiàn kōng rú shì nǎi
有，应不见塞；若缘塞有，应不见空；如是乃
zhì yuán míng yuán àn tóng yú kōng sè
至缘明缘暗，同于空塞。

dāng zhī rú shì jīng jué miào míng fēi yīn fēi yuán yì fēi zì
“当知如是精觉妙明，非因非缘，亦非自
rán fēi bú zì rán wú fēi bù fēi wú shì fēi shì lí yī qiè xiàng
然非不自然，无非不非，无是非是，离一切相，
jí yī qiè fǎ rǔ jīn yún hé yú zhōng cuò xīn yǐ zhū shì jiān xì lùn
即一切法。汝今云何于中措心，以诸世间戏论
míng xiàng ér dé fēn bié rú yǐ shǒu zhǎng cuō mó xū kōng zhǐ yì
名相，而得分别？如以手掌撮摩虚空，只益
zì láo xū kōng yún hé suí rǔ zhí zhuō
自劳，虚空云何随汝执捉？”

ā nán bó fó yán shì zūn bì miào jué xìng fēi yīn fēi yuán
阿难白佛言：“世尊！必妙觉性，非因非缘。
shì zūn yún hé cháng yǔ bǐ qiū xuān shuō jiàn xìng jù sì zhǒng yuán suǒ
世尊云何常与比丘宣说，见性具四种缘？所
wèi yīn kōng yīn míng yīn xīn yīn yǎn shì yì yún hé
谓因空、因明、因心、因眼，是义云何？”

fó yán ā nán wǒ shuō shì jiān zhū yīn yuán xiàng fēi dì yī
佛言：“阿难，我说世间诸因缘相，非第一
yì ā nán wú fù wèn rǔ zhū shì jiān rén shuō wǒ néng jiàn yún
义。阿难，吾复问汝：诸世间人说我能见，云

hé míngjiàn yún hé bú jiàn
何名见？云何不见？”

ā nányán shì rén yīn yú rì yuè dēngguāng jiànzhǒng
阿难言：“世人因于日、月、灯光，见种
zhǒngxiàng míng zhī wéi jiàn ruò fù wú cǐ sānzhǒngguāngmíng zé
种相，名之为见；若复无此三种光明，则
bù néngjiàn
不能见。”

ā nán ruò wú míng shí míng bú jiàn zhě yīng bú jiàn àn
“阿难，若无明时，名不见者，应不见暗；
ruò bì jiàn àn cǐ dàn wú míng yún hé wú jiàn ā nán ruò zài àn
若必见暗，此但无明，云何无见？阿难，若在暗
shí bú jiàn míng gù míng wéi bú jiàn jīn zài míng shí bú jiàn àn
时，不见明故，名为不见；今在明时，不见暗
xiàng huán míng bú jiàn rú shì èr xiàng jù míng bú jiàn ruò fù
相，还名不见。如是二相，俱名不见。若复
èr xiàng zì xiāng líng duó fēi rǔ jiàn xìng yú zhōng zàn wú rú shì zé zhī
二相自相陵夺，非汝见性于中暂无，如是则知，
èr jù míng jiàn yún hé bú jiàn
二俱名见，云何不见？”

shì gù ā nán rǔ jīn dāng zhī jiàn míng zhī shí jiàn
“是故，阿难，汝今当知，见明之时，见
fēi shì míng jiàn àn zhī shí jiàn fēi shì àn jiàn kōng zhī shí jiàn fēi
非是明；见暗之时，见非是暗；见空之时，见非
shì kōng jiàn sè zhī shí jiàn fēi shì sè sì yì chéng jiù rǔ fù
是空；见塞之时，见非是塞；四义成就。汝复
yīng zhī jiàn jiàn zhī shí jiàn fēi shì jiàn jiàn yóu lí jiàn jiàn bù néng
应知，见见之时，见非是见，见犹离见，见不能
jí yún hé fù shuō yīn yuán zì rán jí hé hé xiàng rǔ děng shēng
及，云何复说因缘、自然及和合相？汝等声
wén xiá liè wú shí bù néng tōng dá qīng jìng shí xiàng wú jīn huì rǔ
闻，狭劣无识，不能通达清净实相。吾今诲汝，
dāng shàn sī wéi wú dé pí dài miào pú tí lù
当善思惟，无得疲怠妙菩提路。”

ā nán bó fó yán shì zūn rú fó shì zūn wèi wǒ děng bèi
阿难白佛言：“世尊！如佛世尊为我等辈，
xuān shuō yīn yuán jí yǔ zì rán zhū hé hé xiàng yǔ bù hé hé xīn yóu
宣说因缘及与自然、诸和合相与不和合，心犹

wèi kāi ér jīn gèng wén jiàn jiàn fēi jiàn chóng zēng mí mèn fú yuàn
未开；而今更闻见见非见，重增迷闷。伏愿
hóng cí shī dà huì mù kāi shì wǒ děng jué xīn míng jìng zuò shì yǔ
弘慈，施大慧目，开示我等觉心明净。”作是语
yǐ bēi lèi dǐng lǐ chéng shòu shèng zhǐ
已，悲泪顶礼，承受圣旨。

ěr shí shì zūn lián mǐn ā nán jí zhū dà zhòng jiāng yù fū yǎn
尔时，世尊怜愍阿难及诸大众，将欲敷演
dà tuó luó ní zhū sān mó tí miào xiū xíng lù gào ā nán yán rǔ
大陀罗尼，诸三摩提妙修行路，告阿难言：“汝
suī qiáng jì dàn yì duō wén yú shē mó tuō wēi mì guān zhào xīn yóu
虽强记，但益多闻，于奢摩他微密观照，心犹
wèi liǎo rǔ jīn dì tīng wú dāng wèi rǔ fēn bié kāi shì yì lìng jiāng lái
未了。汝今谛听，吾当为汝分别开示，亦令将来
zhū yǒu lòu zhě huò pú tí guǒ
诸有漏者，获菩提果。

ā nán yī qiè zhòng shēng lún huí shì jiān yóu èr diān dǎo fēn
“阿难，一切众生轮回世间，由二颠倒分
bié jiàn wàng dāng chù fā shēng dāng yè lún zhuǎn yún hé èr jiàn
别见妄，当处发生，当业轮转。云何二见？
yī zhě zhòng shēng bié yè wàng jiàn èr zhě zhòng shēng tóng fēn wàng
一者，众生别业妄见；二者，众生同分妄
jiàn
见。

yún hé míng wéi bié yè wàng jiàn ā nán rú shì jiān rén
“云何名为别业妄见？阿难，如世间人，
mù yǒu chì shǎng yè jiàn dēng guāng bié yǒu yuán yǐng wǔ sè chóng dié
目有赤眚，夜见灯光，别有圆影，五色重叠。
yú yì yún hé cǐ yè dēng míng suǒ xiàn yuán guāng wéi shì dēng sè
于意云何？此夜灯明所现圆光，为是灯色？
wéi dāng jiàn sè ā nán cǐ ruò dēng sè zé fēi shǎng rén hé bù tóng
为当见色？阿难，此若灯色，则非眚人何不同
jiàn ér cǐ yuán yǐng wéi shǎng zhī guān ruò shì jiàn sè jiàn yǐ chéng
见？而此圆影唯眚之观？若是见色，见已成
sè zé bǐ shǎng rén jiàn yuán yǐng zhě míng wéi hé děng fù cì ā
色，则彼眚人见圆影者，名为何等？复次，阿
nán ruò cǐ yuán yǐng lí dēng bié yǒu zé hé páng guān píng zhàng jǐ
难，若此圆影，离灯别有，则合傍观屏帐几

yán yōuyuányǐngchū lí jiàn bié yǒu yīng fēi yǎnzhǔ yún hé shǎng
筵，有圆影出。离见别有，应非眼瞩，云何眚
rén mù jiànyuányǐng shì gù dāng zhī sè shí zài dēng jiànbìngwéiyǐng
人目见圆影？是故当知，色实在灯，见病为影；
yǐngjiàn jù shǎng jiànshǎng fēi bìng zhōng bù yīngyán shì dēng shì jiàn
影见俱眚，见眚非病。终不应言：是灯是见，
yú shì zhōngyǒu fēi dēng fēi jiàn rú dì èr yuè fēi tǐ fēi yǐng hé
于是中有非灯非见。如第二月，非体非影，何
yǐ gù dì èr zhī guān niē suǒ chéng gù zhū yǒu zhì zhě bù yīng
以故？第二之观，捏所成故。诸有智者，不应
shuō yán cǐ niē gēnyuán shì xíng fēi xíng lí jiàn fēi jiàn cǐ yì rú
说言：此捏根元，是形非形，离见非见。此亦如
shì mù shǎngsuǒ chéng jīn yù míngshéi shì dēng shì jiàn hé
是，目眚所成，今欲名谁‘是灯是见’？何
kuàng fēn bié fēi dēng fēi jiàn
况分别‘非灯非见’？

yún hé míngwéitóng fēn wàngjiàn ā nán cǐ yán fú tí
“云何名为同分妄见？阿难，此阎浮提，
chú dà hǎi shuǐ zhōngjiānpíng lù yǒusānqiānzhōu zhèngzhōng dà zhōu
除大海水，中间平陆有三千洲。正中大洲，
dōng xī kuòliáng dà guó fán yǒu èr qiānsān bǎi qí yú xiǎozhōu zài zhū
东西括量，大国凡有二千三百；其余小洲在诸
hǎi zhōng qí jiānhuò yǒusānliǎngbǎiguó huò yī huò èr zhì yú sān
海中，其间或有三两百国，或一或二，至于三
shí sì shí wǔ shí ā nán ruò fù cǐ zhōngyǒu yī xiǎozhōu
十、四十、五十。阿难，若复此中有一小洲，
zhǐ yǒuliǎngguó wéi yī guó rén tóng gǎn è yuán zé bǐ xiǎozhōu dāng tǔ
只有两国，唯一国人同感恶缘，则彼小洲当土
zhòngshēng dǔ zhū yī qiè bù xiáng jìng jiè huò jiàn èr rì huò jiàn liǎng
众生，睹诸一切不祥境界，或见二日，或见两
yuè qí zhōng nǎi zhì yūn shì pèi jué huì bèi fēi liú fù ěr hóng ní
月，其中乃至晕适珮玦，彗孛飞流，负耳虹蜺，
zhǒngzhǒng è xiàng dàn cǐ guó jiàn bǐ guó zhòngshēng běn suǒ bú jiàn
种种恶相。但此国见，彼国众生本所不见，
yì fù bù wén
亦复不闻。

ā nán wú jīn wèi rǔ yǐ cǐ èr shì jìn tuì hé míng
“阿难，吾今为汝，以此二事，进退合明。

ā nán rú bǐ zhòngshēng bié yè wàngjiàn zhǔ dēngguāng
“阿难，如彼众生别业妄见，瞩灯光

zhōngsuǒ xiànyuányǐng suī sì qiánjìng zhōng bǐ jiànzhě mù shěngsuǒ
中所现圆影，虽似前境，终彼见者，目眚所

chéng shěng jí jiàn láo fēi sè suǒ zào rán jiàn shěngzhě zhōng wú
成。眚即见劳，非色所造，然见眚者，终无

jiàn jiù lì rǔ jīn rì yǐ mù guānjiàn shān hé guó tǔ jí zhū zhòng
见咎。例汝今日，以目观见山河国土及诸众

shēng jiē shì wú shǐ jiàn bìngsuǒ chéng jiàn yǔ jiàn yuán sì xiàn qián
生，皆是无始见病所成。见与见缘，似现前

jìng yuán wǒ jué míng jiàn suǒ yuán shěng jué jiàn jí shěng běn jué
境。元我觉明，见所缘眚。觉见即眚；本觉

míng xīn jué yuán fēi shěng jué suǒ jué shěng jué fēi shěngzhōng
明心，觉缘非眚。觉所觉眚，觉非眚中，

cǐ shí jiàn jiàn yún hé fù míng jué wén zhī jiàn shì gù rǔ jīn jiàn wǒ
此实见见！云何复名觉闻知见？是故，汝今见我

jí rǔ bìngzhū shì jiān shí lèi zhòngshēng jiē jí jiàn shěng fēi jiàn
及汝，并诸世间十类众生，皆即见眚。非见

shěngzhě bǐ jiànzhēnjīng xìng fēi shěngzhě gù bù míngjiàn
眚者，彼见真精；性非眚者，故不名见。

ā nán rú bǐ zhòngshēng tóng fēn wàngjiàn lì bǐ wàngjiàn
“阿难，如彼众生同分妄见，例彼妄见

bié yè yī rén yī bìng mù rén tóng bǐ yī guó bǐ jiàn yuányǐng
别业一人。一病目人，同彼一国，彼见圆影，

shěng wàngsuǒ shēng cǐ zhòng tóng fēn suǒ xiàn bù xiáng tóng jiàn yè zhōng
眚妄所生；此众同分所现不祥，同见业中，

zhàng è suǒ qǐ jù shì wú shǐ jiàn wàngsuǒ shēng lì yán fú tí sān
瘴恶所起，俱是无始见妄所生。例阎浮提三

qiānzhōu zhōng jiān sì dà hǎi suǒ pó shì jiè bìng jì shí fāng zhū yǒu
千洲中，兼四大海、娑婆世界，并洎十方诸有

lòu guó jí zhū zhòngshēng tóng shì jué míng wú lòu miào xīn jiàn wén jué
漏国及诸众生，同是觉明无漏妙心，见闻觉

zhī xū wàng bìng yuán hé hé wàng shēng hé hé wàng sǐ ruò néng
知虚妄病缘，和合妄生，和合妄死。若能

yuǎn lí zhū hé hé yuán jí bù hé hé zé fù miè chū zhū shēng sǐ yīn
远离诸和合缘及不和合，则覆灭除诸生死因，

yuán mǎn pú tí bù shēng miè xìng qīng jìng běn xīn běn jué cháng zhù
圆满菩提，不生灭性，清净本心，本觉常住。

ā nán rǔ suī xiān wù běn jué miào míng xìng fēi yīn yuán
“阿难，汝虽先悟本觉妙明，性非因缘，
fēi zì rán xìng ér yóu wèi míng rú shì jué yuán fēi hé hé shēng jí
非自然性，而犹未明，如是觉元非和合生，及
bù hé hé
不和合。”

ā nán wú jīn fù yǐ qián chén wèn rǔ rǔ jīn yóu yǐ yī
“阿难，吾今复以前尘问汝，汝今犹以一
qiè shì jiān wàng xiǎng hé hé zhū yīn yuán xìng ér zì yí huò zhèng pú
切世间妄想和合诸因缘性，而自疑惑，证菩
tí xīn hé hé qǐ zhě zé rǔ jīn zhě miào jìng jiàn jīng wéi yǔ míng hé
提心和合起者，则汝今者妙净见精，为与明和？
wéi yǔ àn hé wéi yǔ tōng hé wéi yǔ sè hé ruò míng hé zhě
为与暗和？为与通和？为与塞和？若明和者，
qiě rǔ guān míng dāng míng xiàn qián hé chù zá jiàn jiàn xiàng kě biàn
且汝观明，当明现前，何处杂见？见相可辨，
zá hé xíng xiàng ruò fēi jiàn zhě yún hé jiàn míng ruò jí jiàn zhě
杂何形像？若非见者，云何见明？若即见者，
yún hé jiàn jiàn bì jiàn yuán mǎn hé chù hé míng ruò míng yuán mǎn
云何见见？必见圆满，何处和明？若明圆满，
bù hé jiàn hé jiàn bì yì míng zá zé shī bǐ xìng míng míng zì zá
不合见和。见必异明，杂则失彼性明名字，杂
shī míng xìng hé míng fēi yì bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì
失明性，和明非义。彼暗与通，及诸群塞，亦
fù rú shì
复如是。”

fù cì ā nán yòu rǔ jīn zhě miào jìng jiàn jīng wéi yǔ míng
“复次，阿难，又汝今者妙净见精，为与明
hé wéi yǔ àn hé wéi yǔ tōng hé wéi yǔ sè hé ruò míng hé
合？为与暗合？为与通合？为与塞合？若明合
zhě zhì yú àn shí míng xiàng yǐ miè cǐ jiàn jí bù yǔ zhū àn hé
者，至于暗时，明相已灭，此见即不与诸暗合，
yún hé jiàn àn ruò jiàn àn shí bù yǔ àn hé yǔ míng hé zhě yīng
云何见暗？若见暗时，不与暗合，与明合者，应
fēi jiàn míng jì bú jiàn míng yún hé míng hé liǎo míng fēi àn bǐ
非见明；既不见明，云何明合，了明非暗？彼
àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì fù rú shì
暗与通，及诸群塞，亦复如是。”

ā nán bó fó yán shì zūn rú wǒ sī wéi cǐ miào jué yuán
阿难白佛言：“世尊！如我思惟，此妙觉元，

yǔ zhū yuán chén jí xīn niàn lǜ fēi hé hé yé
与诸缘尘，及心念虑，非和合耶？”

fó yán rǔ jīn yòu yán jué fēi hé hé wú fù wèn rǔ cǐ
佛言：“汝今又言觉非和合。吾复问汝：此

miào jiàn jīng fēi hé hé zhě wéi fēi míng hé wéi fēi àn hé wéi fēi
妙见精非和合者，为非明和？为非暗和？为非

tōng hé wéi fēi sè hé ruò fēi míng hé zé jiàn yǔ míng bì yǒu
通和？为非塞和？若非明和，则见与明，必有

biān pàn rǔ qiě dì guān hé chù shì míng hé chù shì jiàn zài jiàn
边畔。汝且谛观，何处是明？何处是见？在见

zài míng zì hé wéi pàn ā nán ruò míng jì zhōng bì wú jiàn zhě
在明，自何为畔？阿难，若明际中必无见者，

zé bù xiāng jí zì bù zhī qí míng xiàng suǒ zài pàn yún hé chéng
则不相及，自不知其明相所在，畔云何成？

bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì fù rú shì yòu miào jiàn jīng fēi hé
彼暗与通，及诸群塞，亦复如是。又妙见精非和

hé zhě wéi fēi míng hé wéi fēi àn hé wéi fēi tōng hé wéi fēi
合者，为非明合？为非暗合？为非通合？为非

sè hé ruò fēi míng hé zé jiàn yǔ míng xìng xiāng guāi jiǎo rú ěr
塞合？若非明合，则见与明，性相乖角；如耳

yǔ míng liǎo bù xiāng chù jiàn qiě bù zhī míng xiàng suǒ zài yún hé zhēn
与明，了不相触。见且不知明相所在，云何甄

míng hé fēi hé lǐ bǐ àn yǔ tōng jí zhū qún sè yì fù rú shì
明合非合理？彼暗与通，及诸群塞，亦复如是。

ā nán rǔ yóu wèi míng yī qiè fú chén zhū huàn huà xiàng
“阿难，汝犹未明一切浮尘诸幻化相，

dāng chù chū shēng suí chù miè jìn huàn wàng chēng xiàng qí xìng zhēn
当处出生，随处灭尽，幻妄称相，其性真

wéi miào jué míng tǐ rú shì nǎi zhì wǔ yīn liù rù cóng shí èr chù
为妙觉明体。如是乃至五阴、六入，从十二处

zhì shí bā jiè yīn yuán hé hé xū wàng yǒu shēng yīn yuán bié lí
至十八界，因缘和合，虚妄有生；因缘别离，

xū wàng míng miè shū bù néng zhī shēng miè qù lái běn rú lái zàng cháng
虚妄名灭。殊不能知生灭去来，本如来藏常

zhù miào míng bú dòng zhōu yuán miào zhēn rú xìng xìng zhēn cháng zhōng
住妙明不动周圆妙真如性。性真常中，

qiú yú qù lái mí wù shēng sǐ liǎo wú suǒ dé
求于去来，迷悟生死，了无所得。

ā nán yún hé wǔ yīn běn rú lái zàng miào zhēn rú xìng
“阿难，云何五阴，本如来藏妙真如性？

ā nán pì rú yǒu rén yǐ qīng jìng mù guān qíng míng kōng
“阿难，譬如有人，以清净目，观清明空，

wéi yī qíng xū jiǒng wú suǒ yǒu qí rén wú gù bú dòng mù jīng dèng
唯一晴虚，迥无所有。其人无故不动目睛，瞪

yǐ fā láo zé yú xū kōng bié jiàn kuáng huā fù yǒu yī qiè kuáng luàn
以发劳，则于虚空别见狂华，复有一切狂乱

fēi xiàng sè yīn dāng zhī yì fù rú shì ā nán shì zhū kuáng huā
非相。色阴当知，亦复如是。阿难，是诸狂华，

fēi cóng kōng lái fēi cóng mù chū rú shì ā nán ruò kōng lái zhě
非从空来，非从目出。如是，阿难，若空来者，

jì cóng kōng lái huán cóng kōng rù ruò yǒu chū rù jí fēi xū kōng
既从空来，还从空入；若有出入，即非虚空。

kōng ruò fēi kōng zì bù róng qí huā xiàng qǐ miè rú ā nán tǐ bù
空若非空，自不容其华相起灭，如阿难体，不

róng ā nán ruò mù chū zhě jì cóng mù chū huán cóng mù rù jí
容阿难。若目出者，既从目出，还从目入，即

cǐ huā xìng cóng mù chū gù dāng hé yǒu jiàn ruò yǒu jiàn zhě qù
此华性，从目出故，当合有见。若有见者，去

jì huā kōng xuán hé jiàn yǎn ruò wú jiàn zhě chū jì yì kōng xuán
既华空，旋合见眼；若无见者，出既翳空，旋

dāng yì yǎn yòu jiàn huā shí mù yīng wú yì yún hé qíng kōng hào
当翳眼；又见华时，目应无翳，云何晴空，号

qīng míng yǎn shì gù dāng zhī sè yīn xū wàng běn fēi yīn yuán fēi
清明眼？是故当知，色阴虚妄，本非因缘，非

zì rán xìng
自然性。

ā nán pì rú yǒu rén shǒu zú yàn ān bǎi hái tiáo shì
“阿难，譬如有人，手足宴安，百骸调适，

hū rú wàng shēng xìng wú wéi shùn qí rén wú gù yǐ èr shǒu zhǎng
忽如忘生，性无违顺。其人无故，以二手掌

yú kōng xiāng mó yú èr shǒu zhōng wàng shēng sè huá lěng rè zhū xiàng
于空相摩，于二手中，妄生涩滑冷热诸相。

shòu yīn dāng zhī yì fù rú shì ā nán shì zhū huàn chù bù cóng
受阴当知，亦复如是。阿难，是诸幻触，不从

kōng lái bù cóngzhǎngchū rú shì ā nán ruò kōng lái zhě jì
空来，不从掌出。如是，阿难，若空来者，既
néng chù zhǎng hé bú chù shēn bù yīng xū kōng xuǎn zé lái chù ruò
能触掌，何不触身？不应虚空选择来触。若
cóngzhǎngchū yīng fēi dài hé yòuzhǎngchū gù hé zé zhǎng zhī
从掌出，应非待合；又掌出故，合则掌知，
lí zé chù rù bì wàn gǔ suǐ yīng yì jué zhī rù shí zōng jì bì yǒu
离则触入，臂腕骨髓，应亦觉知入时踪迹。必有
jué xīn zhī chū zhī rù zì yǒu yī wù shēn zhōng wǎng lái hé dài hé zhī
觉心知出知入，自有一物身中往来，何待合知，
yào míng wéi chù shì gù dāng zhī shòu yīn xū wàng běn fēi yīn yuán
要名为触？是故当知，受阴虚妄，本非因缘，
fēi zì rán xìng
非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén tán shuō cù méi kǒu zhōng shuǐ chū
“阿难，譬如有人，谈说酢梅，口中水出；

sī tà xuán yá zú xīn suān sè xiǎng yīn dāng zhī yì fù rú shì
思蹋悬崖，足心酸涩；想阴当知，亦复如是。

ā nán rú shì cù shuō bù cóng méi shēng fēi cóng kǒu rù rú shì
阿难，如是酢说，不从梅生，非从口入。如是，

ā nán ruò méi shēng zhě méi hé zì tán hé dài rén shuō ruò cóng
阿难，若梅生者，梅合自谈，何待人说？若从

kǒu rù zì hé kǒu wén hé xū dài ěr ruò dú ěr wén cǐ shuǐ hé
口入，自合口闻，何须待耳？若独耳闻，此水何

bù ěr zhōng ér chū xiǎng tà xuán yá yǔ shuō xiāng lèi shì gù dāng
不耳中而出？想蹋悬崖，与说相类。是故当

zhī xiǎng yīn xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
知，想阴虚妄，本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú bào liú bō làng xiāng xù qián jì hòu jì
“阿难，譬如暴流，波浪相续，前际后际

bù xiāng yú yuè xíng yīn dāng zhī yì fù rú shì ā nán rú shì
不相踰越。行阴当知，亦复如是。阿难，如是

liú xìng bù yīn kōng shēng bù yīn shuǐ yǒu yì fēi shuǐ xìng fēi lí
流性，不因空生，不因水有，亦非水性，非离

kōng shuǐ rú shì ā nán ruò yīn kōng shēng zé zhū shí fāng wú jìn
空水。如是，阿难，若因空生，则诸十方无尽

xū kōng chéng wú jìn liú shì jiè zì rán jù shòu lún nì ruò yīn shuǐ
虚空，成无尽流，世界自然俱受沦溺。若因水

yǒu zé cǐ bào liú xìng yīng fēi shuǐ yǒu suǒ yǒu xiàng jīn yīng xiàn
有，则此暴流，性应非水，有所有相，今应现
zài ruò jí shuǐ xìng zé chéng qīng shí yīng fēi shuǐ tǐ ruò lí kōng
在。若即水性，则澄清时，应非水体。若离空
shuǐ kōng fēi yǒu wài shuǐ wài wú liú shì gù dāng zhī xíng yīn xū
水，空非有外，水外无流。是故当知，行阴虚
wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
妄，本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén qǔ pín qié píng sāi qí liǎng kǒng
“阿难，譬如有人，取频伽瓶，塞其两孔，
mǎn zhōng qīng kōng qiān lǐ yuǎn xíng yòng xiǎng tā guó shí yīn dāng
满中擎空，千里远行，用饷他国。识阴当
zhī yì fù rú shì ā nán rú shì xū kōng fēi bǐ fāng lái fēi
知，亦复如是。阿难，如是虚空，非彼方来，非
cǐ fāng rù rú shì ā nán ruò bǐ fāng lái zé běn píng zhōng jì
此方入。如是，阿难，若彼方来，则本瓶中既
zhù kōng qù yú běn píng dì yīng shǎo xū kōng ruò cǐ fāng rù kāi
贮空去，于本瓶地，应少虚空。若此方入，开
kǒng dào píng yīng jiàn kōng chū shì gù dāng zhī shí yīn xū wàng
孔倒瓶，应见空出。是故当知，识阴虚妄，
běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
本非因缘，非自然性。

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第二

léng yán jīng zàn
楞严经赞

fā míng jiàn xìng zhēn shì yuán chén ruò néng zhuǎn wù jí néng
发明见性。真示缘尘。若能转物即能
rén lí zhū zì guān xīn miào jué cháng chūn wǔ yīn běn lái zhēn
仁。离诸自观心。妙觉常春。五阴本来真。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨 (合掌三称)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì sān
菩萨万行首楞严经卷第三

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

fù cì ā nán yún hé liù rù běn rú lái zàng miào zhēn rú
“复次，阿难，云何六入本如来藏妙真如

xìng
性？

ā nán jí bǐ mù jīng dèng fā láo zhě jiān mù yǔ láo tóng
“阿难，即彼目睛瞪发劳者，兼目与劳，同

shì pú tí dèng fā láo xiàng yīn yú míng àn èr zhǒng wàng chén fā
是菩提瞪发劳相。因于明、暗二种妄尘，发

jiàn jū zhōng xī cǐ chén xiàng míng wéi jiàn xìng cǐ jiàn lí bǐ míng
见居中，吸此尘象，名为见性。此见离彼明

àn èr chén bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī shì jiàn
暗二尘，毕竟无体。如是，阿难，当知是见，

fēi míng àn lái fēi yú gēn chū bù yú kōng shēng hé yǐ gù ruò
非明暗来，非于根出，不于空生。何以故？若

cóng míng lái àn jí suí miè yīng fēi jiàn àn ruò cóng àn lái míng
从明来，暗即随灭，应非见暗。若从暗来，明

jí suí miè yīng wú jiàn míng ruò cóng gēn shēng bì wú míng àn rú
即随灭，应无见明。若从根生，必无明暗，如

shì jiàn jīng běn wú zì xìng ruò yú kōng chū qián zhǔ chén xiàng guī
是见精，本无自性。若于空出，前瞩尘象，归

dāng jiàn gēn yòu kōng zì guān hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī
当见根；又空自观，何关汝入？是故当知，

yǎn rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
眼入虚妄，本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén yǐ liǎng shǒu zhǐ jí sāi qí ěr ěr
“阿难，譬如有人，以两手指急塞其耳，耳
gēn láo gù tóu zhōng zuò shēng jiān ěr yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā
根劳故，头中作声。兼耳与劳，同是菩提瞪发
láo xiàng yīn yú dòng jìng èr zhǒng wàng chén fā wén jū zhōng
劳相。因于动、静二种妄尘，发闻居中，
xī cǐ chén xiàng míng tīng wén xìng cǐ wén lí bǐ dòng jìng èr chén
吸此尘象，名听闻性。此闻离彼动静二尘，
bì jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī shì wén fēi dòng jìng lái
毕竟无体。如是，阿难，当知是闻，非动静来，
fēi yú gēn chū bù yú kōng shēng hé yǐ gù ruò cóng jìng lái dòng
非于根出，不于空生。何以故？若从静来，动
jí suí miè yīng fēi wén dòng ruò cóng dòng lái jìng jí suí miè yīng
即随灭，应非闻动。若从动来，静即随灭，应
wú jué jìng ruò cóng gēn shēng bì wú dòng jìng rú shì wén tǐ běn
无觉静。若从根生，必无动静，如是闻体，本
wú zì xìng ruò yú kōng chū yǒu wén chéng xìng jí fēi xū kōng yòu
无自性。若于空出，有闻成性，即非虚空；又
kōng zì wén hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī ěr rù xū wàng běn
空自闻，何关汝入？是故当知，耳入虚妄，本
fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén jí xù qí bí xù jiǔ chéng láo
“阿难，譬如有人，急畜其鼻，畜久成劳，
zé yú bí zhōng wén yǒu lěng chù yīn chù fēn bié tōng sè xū shí rú shì
则于鼻中闻有冷触，因触分别通塞虚实，如是
nǎi zhì zhū xiāng chòu qì jiān bí yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā láo
乃至诸香臭气。兼鼻与劳，同是菩提瞪发劳
xiàng yīn yú tōng sè èr zhǒng wàng chén fā wén jū zhōng xī
相。因于通、塞二种妄尘，发闻居中，吸
cǐ chén xiàng míng xiù wén xìng cǐ wén lí bǐ tōng sè èr chén bì
此尘象，名嗅闻性。此闻离彼通塞二尘，毕
jìng wú tǐ dāng zhī shì wén fēi tōng sè lái fēi yú gēn chū bù
竟无体。当知是闻，非通塞来，非于根出，不
yú kōng shēng hé yǐ gù ruò cóng tōng lái sè zé wén miè yún hé
于空生。何以故？若从通来，塞则闻灭，云何

zhī sè rú yīn sè yǒu tōng zé wú wén yún hé fā míng xiāng chòu
知塞？如因塞有，通则无闻，云何发明香臭
děng chù ruò cóng gēn shēng bì wú tōng sè rú shì wén jī běn
等触？若从根生，必无通塞，如是闻机，本
wú zì xìng ruò cóng kōng chū shì wén zì dāng huí xiù rǔ bí kōng zì
无自性。若从空出，是闻自当回嗅汝鼻；空自
yǒu wén hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī bí rù xū wàng běn fēi
有闻，何关汝入？是故当知，鼻入虚妄，本非
yīn yuán fēi zì rán xìng
因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén yǐ shé shì wěn shú shì lìng láo
“阿难，譬如有人，以舌舐吻，熟舐令劳。

qí rén ruò bìng zé yǒu kǔ wèi wú bìng zhī rén wēi yǒu tián chù yóu
其人若病，则有苦味；无病之人，微有甜触。由
tián yǔ kǔ xiǎn cǐ shé gēn bú dòng zhī shí dàn xìng cháng zài jiān
甜与苦，显此舌根；不动之时，淡性常在。兼
shé yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā láo xiàng yīn tián kǔ dàn èr zhǒng
舌与劳，同是菩提瞪发劳相。因甜苦、淡二种
wàng chén fā zhī jū zhōng xī cǐ chén xiàng míng zhī wèi xìng cǐ
妄尘，发知居中，吸此尘象，名知味性。此
zhī wèi xìng lí bǐ tián kǔ jí dàn èr chén bì jìng wú tǐ rú shì
知味性，离彼甜苦及淡二尘，毕竟无体。如是，

ā nán dāng zhī rú shì cháng kǔ dàn zhī fēi tián kǔ lái fēi yīn dàn
阿难，当知如是尝苦淡知，非甜苦来，非因淡
yǒu yòu fēi gēn chū bù yú kōng shēng hé yǐ gù ruò tián kǔ lái
有，又非根出，不于空生。何以故？若甜苦来，
dàn zé zhī miè yún hé zhī dàn ruò cóng dàn chū tián jí zhī wáng
淡则知灭，云何知淡？若从淡出，甜即知亡，
fù yún hé zhī tián kǔ èr xiàng ruò cóng shé shēng bì wú tián dàn jí
复云何知甜苦二相？若从舌生，必无甜淡及
yǔ kǔ chén sī zhī wèi gēn běn wú zì xìng ruò yú kōng chū xū
与苦尘，斯知味根，本无自性。若于空出，虚
kōng zì wèi fēi rǔ kǒu zhī yòu kōng zì zhī hé guān rǔ rù shì
空自味，非汝口知；又空自知，何关汝入？是
gù dāng zhī shé rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
故当知，舌入虚妄，本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén yǐ yī lěng shǒu chù yú rè shǒu ruò
“阿难，譬如有人，以一冷手触于热手，若

lěng shì duō rè zhě cóng lěng ruò rè gōng shèng lěng zhě chéng rè
冷势多，热者从冷；若热功胜，冷者成热。

rú shì yǐ cǐ hé jué zhī chù xiǎn yú lí zhī shè shì ruò chéng yīn
如是以此合觉之触，显于离知；涉势若成，因

yú láo chù jiān shēn yǔ láo tóng shì pú tí dèng fā láo xiàng yīn yú
于劳触。兼身与劳，同是菩提瞪发劳相。因于

lí hé èr zhǒng wàng chén fā jué jū zhōng xī cǐ chén xiàng
离、合二种妄尘，发觉居中，吸此尘象，

míng zhī jué xìng cǐ zhī jué tǐ lí bǐ lí hé wéi shùn èr chén bì
名知觉性。此知觉体，离彼离合违顺二尘，毕

jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī shì jué fēi lí hé lái fēi
竟无体。如是，阿难，当知是觉，非离合来，非

wéi shùn yǒu bù yú gēn chū yòu fēi kōng shēng hé yǐ gù ruò hé
违顺有，不于根出，又非空生。何以故？若合

shí lái lí dāng yǐ miè yún hé jué lí wéi shùn èr xiàng yì fù rú
时来，离当已灭，云何觉离？违顺二相亦复如

shì ruò cóng gēn chū bì wú lí hé wéi shùn sì xiàng zé rǔ shēn zhī
是。若从根出，必无离合违顺四相，则汝身知，

yuán wú zì xìng bì yú kōng chū kōng zì zhī jué hé guān rǔ rù
元无自性。必于空出，空自知觉，何关汝入？

shì gù dāng zhī shēn rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
是故当知，身入虚妄，本非因缘，非自然性。

ā nán pì rú yǒu rén láo juàn zé mián shuì shú biàn wù
“阿难，譬如有人，劳倦则眠，睡熟便寤；

lǎn chén sī yì shī yì wéi wàng shì qí diān dǎo shēng zhù yì miè
览尘斯忆，失忆为忘。是其颠倒生住异灭，

xī xí zhōng guī bù xiāng yú yuè chēng yì zhī gēn jiān yì yǔ láo
吸习中归，不相踰越，称意知根。兼意与劳，

tóng shì pú tí dèng fā láo xiàng yīn yú shēng miè èr zhǒng wàng chén
同是菩提瞪发劳相。因于生、灭二种妄尘，

jí zhī jū zhōng xī cuō nèi chén jiàn wén nì liú liú bù jí dì
集知居中，吸撮内尘，见闻逆流，流不及地，

míng jué zhī xìng cǐ jué zhī xìng lí bǐ wù mèi shēng miè èr chén bì
名觉知性。此觉知性，离彼寤寐生灭二尘，毕

jìng wú tǐ rú shì ā nán dāng zhī rú shì jué zhī zhī gēn fēi wù
竟无体。如是，阿难，当知如是觉知之根，非寤

mèi lái fēi shēng miè yǒu bù yú gēn chū yì fēi kōng shēng hé yǐ
寐来，非生灭有，不于根出，亦非空生。何以

gù ruò cóng wù lái mèi jí suí miè jiāng hé wéi mèi bì shēng shí
故？若从寤来，寐即随灭，将何为寐？必生时
yǒu miè jí tóng wú lìng shéi shòu miè ruò cóng miè yǒu shēng jí miè
有，灭即同无，令谁受灭？若从灭有，生即灭
wú shéi zhī shēng zhě ruò cóng gēn chū wù mèi èr xiāng suí shēn kāi hé
无，谁知生者？若从根出，寤寐二相随身开合，
lí sī èr tǐ cǐ jué zhī zhě tóng yú kōng huā bì jìng wú xìng ruò cóng
离斯二体，此觉知者同于空华，毕竟无性。若从
kōng shēng zì shì kōng zhī hé guān rǔ rù shì gù dāng zhī yì
空生，自是空知，何关汝入？是故当知，意
rù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
入虚妄，本非因缘，非自然性。

fù cì ā nán yún hé shí èr chù běn rú lái zàng miào zhēn
“复次，阿难，云何十二处本如来藏妙真

rú xìng
如性？

ā nán rǔ qiě guān cǐ qí tuó shù lín jí zhū quán chí yú
“阿难，汝且观此祇陀树林及诸泉池。于

yì yún hé cǐ děng wéi shì sè shēng yǎn jiàn yǎn shēng sè xiàng
意云何？此等为是色生眼见？眼见色相？

ā nán ruò fù yǎngēn shēng sè xiàng zhě jiàn kōng fēi sè sè xìng yīng
阿难，若复眼根生色相者，见空非色，色性应

xiāo xiāo zé xiǎn fā yī qiè dōu wú sè xiàng jì wú shéi míng kōng
销，销则显发，一切都无；色相既无，谁明空

zhì kōng yì rú shì ruò fù sè chén shēng yǎn jiàn zhě guān kōng fēi
质？空亦如是。若复色尘生眼见者，观空非

sè jiàn jí xiāo wáng wáng zé dōu wú shéi míng kōng sè shì gù dāng
色，见即销亡；亡则都无，谁明空色？是故当

zhī jiàn yǔ sè kōng jù wú chù suǒ jí sè yǔ jiàn èr chù xū wàng
知，见与色空，俱无处所，即色与见，二处虚妄，

běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
本非因缘，非自然性。

ā nán rǔ gèng tīng cǐ qí tuó yuán zhōng shí bàn jī gǔ
“阿难，汝更听此祇陀园中，食办击鼓，

zhòng jí zhuàng zhōng zhōng gǔ yīn shēng qián hòu xiāng xù yú yì yún
众集撞钟，钟鼓音声前后相续。于意云

hé cǐ děng wéi shì shēng lái ěr biān ěr wǎng shēng chù ā nán
何？此等为是声来耳边？耳往声处？阿难，

ruò fù cǐ shēng lái yú ěr biān rú wǒ qǐ shí shì luó fá chéng zài qí
若复此声来于耳边，如我乞食室罗筏城，在祇
tuó lín zé wú yǒu wǒ cǐ shēng bì lái ā nán ěr chù mù lián jiā shè
陀林则无有我。此声必来阿难耳处，目连、迦叶
yīng bú jù wén hé kuàng qí zhōng yī qiān èr bǎi wǔ shí shā mén yī
应不俱闻，何况其中一千二百五十沙门，一
wén zhōng shēng tóng lái shí chù ruò fù rǔ ěr wǎng bǐ shēng biān rú wǒ
闻钟声同来食处！若复汝耳往彼声边，如我
guī zhù qí tuó lín zhōng zài shì luó chéng zé wú yǒu wǒ rǔ wén gǔ
归住祇陀林中，在室罗城则无有我。汝闻鼓
shēng qí ěr yǐ wǎng jī gǔ zhī chù zhōng shēng qí chū yīng bú jù
声，其耳已往击鼓之处，钟声齐出，应不俱
wén hé kuàng qí zhōng xiàng mǎ niú yáng zhǒng zhǒng yīn xiǎng ruò wú
闻，何况其中象马牛羊种种音响？若无
lái wǎng yì fù wú wén shì gù dāng zhī tīng yǔ yīn shēng jù wú
来往，亦复无闻。是故当知，听与音声，俱无
chù suǒ jí tīng yǔ shēng èr chù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì
处所，即听与声，二处虚妄，本非因缘，非自
rán xìng
然性。

ā nán rǔ yòu xiù cǐ lú zhōng zhān tán cǐ xiāng ruò fù rán
“阿难，汝又嗅此炉中栴檀，此香若复然
yú yī zhū shì luó fá chéng sì shí lǐ nèi tóng shí wén qì yú yì
于一铢，室罗筏城四十里内，同时闻气。于意
yún hé cǐ xiāng wéi fù shēng zhān tán mù shēng yú rǔ bí wéi
云何？此香为复生栴檀木？生于汝鼻？为
shēng yú kōng ā nán ruò fù cǐ xiāng shēng yú rǔ bí chēng bí
生于空？阿难，若复此香，生于汝鼻，称鼻
suǒ shēng dāng cóng bí chū bí fēi zhān tán yún hé bí zhōng yǒu zhān
所生，当从鼻出，鼻非栴檀，云何鼻中有栴
tán qì chēng rǔ wén xiāng dāng yú bí rù bí zhōng chū xiāng shuō
檀气？称汝闻香，当于鼻入；鼻中出香，说
wén fēi yì ruò shēng yú kōng kōng xìng cháng héng xiāng yīng cháng zài
闻非义。若生于空，空性常恒，香应常在，
hé jiè lú zhōng ruò cǐ kū mù ruò shēng yú mù zé cǐ xiāng zhì yīn
何藉炉中熟此枯木？若生于木，则此香质因
ruò chéng yān ruò bí dé wén hé méng yān qì qí yān téng kōng wèi
熟成烟，若鼻得闻，合蒙烟气，其烟腾空未

jí yáoyuǎn sì shí lǐ nèi yún hé yǐ wén shì gù dāng zhī xiāng bí
及遥远，四十里内云何已闻？是故当知，香鼻
yǔ wén jù wú chùsuǒ jí xiù yǔ xiāng èr chù xū wàng běn fēi
与闻，俱无处所，即嗅与香，二处虚妄，本非
yīn yuán fēi zì rán xìng
因缘，非自然性。

ā nán rǔ cháng èr shí zhòng zhōng chí bō qí jiānhuò
“阿难，汝常二时，众中持钵，其间或
yù sū lào tí hú míng wéi shàng wèi yú yì yún hé cǐ wèi wéi
遇酥酪、醍醐，名为上味。于意云何？此味为
fù shēng yú kōng zhōng shēng yú shé zhōng wéi shēng shí zhōng ā
复生于空中？生于舌中？为生食中？阿
nán ruò fù cǐ wèi shēng yú rǔ shé zài rǔ kǒu zhōng zhǐ yǒu yī shé
难，若复此味生于汝舌，在汝口中只有一舌，
qí shé ěr shí yǐ chéng sū wèi yù hēi shí mì yīng bù tuī yí ruò
其舌尔时已成酥味，遇黑石蜜，应不推移。若
bù biàn yí bù míng zhī wèi ruò biàn yí zhě shé fēi duō tǐ yún
不变移，不名知味；若变移者，舌非多体，云
hé duō wèi yī shé zhī zhī ruò shēng yú shí shí fēi yǒu shí yún hé
何多味，一舌之知？若生于食，食非有识，云何
zì zhī yòu shí zì zhī jí tóng tā shí hé yù yú rǔ míng wèi zhī
自知？又食自知，即同他食，何预于汝，名味之
zhī ruò shēng yú kōng rǔ dàn xū kōng dāng zhī hé wèi bì qí xū
知？若生于空，汝噉虚空，当知何味？必其虚
kōng ruò zuò xián wèi jì xián rǔ shé yì xián rǔ miàn zé cǐ jiè rén
空若作咸味，既咸汝舌，亦咸汝面，则此界人
tóng yú hǎi yú jì cháng shòu xián liǎo bù zhī dàn ruò bù shí dàn
同于海鱼，既常受咸，了不知淡；若不识淡，
yì bù jué xián bì wú suǒ zhī yún hé míng wèi shì gù dāng zhī
亦不觉咸，必无所知，云何名味？是故当知，
wèi shé yǔ cháng jù wú chùsuǒ jí cháng yǔ wèi èr jù xū wàng
味舌与尝，俱无处所，即尝与味，二俱虚妄，
běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
本非因缘，非自然性。

ā nán rǔ cháng chén zhāo yǐ shǒu mó tóu yú yì yún hé
“阿难，汝常晨朝以手摩头。于意云何？
cǐ mó suǒ zhī shéi wéi néng chù néng wéi zài shǒu wéi fù zài tóu
此摩所知，谁为能触？能为在手？为复在头？

ruò zài yú shǒu tóu zé wú zhī yún hé chéngchù ruò zài yú tóu
若在于手，头则无知，云何成触？若在于头，
shǒu zé wú yòng yún hé míngchù ruò gè gè yǒu zé rǔ ā nányīng
手则无用，云何名触？若各各有，则汝阿难应
yǒu èr shēn ruò tóu yǔ shǒu yī chùsuǒshēng zé shǒu yǔ tóu dāng
有二身。若头与手一触所生，则手与头，当
wéi yī tǐ ruò yī tǐ zhě chù zé wú chéng ruò èr tǐ zhě chù
为一体；若一体者，触则无成。若二体者，触
shéiwéi zài zài néng fēi suǒ zài suǒ fēi néng bù yīng xū kōng yǔ rǔ
谁为在？在能非所，在所非能，不应虚空与汝
chéngchù shì gù dāng zhī jué chù yǔ shēn jù wú chùsuǒ jí shēn
成触。是故当知，觉触与身，俱无处所，即身
yǔ chù èr jù xū wàng běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
与触，二俱虚妄，本非因缘，非自然性。

ā nán rǔ cháng yì zhōng suǒ yuán shàn è wú jì
“阿难，汝常意中，所缘善、恶、无记
sān xìng shēng chéng fǎ zé cǐ fǎ wéi fù jí xīn suǒ shēng wéi dāng lí
三性生成法则，此法为复即心所生？为当离
xīn bié yǒu fāng suǒ ā nán ruò jí xīn zhě fǎ zé fēi chén fēi xīn
心别有方所？阿难，若即心者，法则非尘，非心
suǒ yuán yún hé chéng chù ruò lí yú xīn bié yǒu fāng suǒ zé fǎ zì
所缘，云何成处？若离于心别有方所，则法自
xìng wéi zhī fēi zhī zhī zé míng xīn yì rǔ fēi chén tóng tā
性，为知、非知？知则名心，异汝非尘，同他
xīn liàng jí rǔ jí xīn yún hé rǔ xīn gèng èr yú rǔ ruò fēi zhī zhě
心量；即汝即心，云何汝心更二于汝？若非知者，
cǐ chén jì fēi sè shēng xiāng wèi lí hé lěng nuǎn jí xū kōng xiàng
此尘既非色声香味、离合冷暖及虚空相，
dāng yú hé zài jīn yú sè kōng dōu wú biǎo shì bù yīng rén jiāng gèng
当于何在？今于色空都无表示，不应人间更
yǒu kōng wài xīn fēi suǒ yuán chù cóng shéi lì shì gù dāng zhī fǎ
有空外，心非所缘，处从谁立？是故当知，法
zé yǔ xīn jù wú chùsuǒ zé yì yǔ fǎ èr jù xū wàng běn fēi
则与心，俱无处所，则意与法，二俱虚妄，本非
yīn yuán fēi zì rán xìng
因缘，非自然性。

fù cì ā nán yún hé shí bā jiè běn rú lái zàng miào zhēn
“复次，阿难，云何十八界本如来藏妙真

rú xìng
如性？

ā nán rú rǔ suǒ míng yǎn sè wéi yuán shēng yú yǎn shí
“阿难，如汝所明，眼色为缘，生于眼识。

cǐ shí wéi fù yīn yǎn suǒ shēng yǐ yǎn wéi jiè yīn sè suǒ shēng yǐ
此识为复因眼所生，以眼为界？因色所生，以

sè wéi jiè ā nán ruò yīn yǎn shēng jì wú sè kōng wú kě fēn
色为界？阿难，若因眼生，既无色空，无可分

bié zòng yǒu rǔ shí yù jiāng hé yòng rǔ jiàn yòu fēi qīng huáng chì bái
别，纵有汝识，欲将何用？汝见又非青黄赤白，

wú suǒ biǎo shì cóng hé lì jiè ruò yīn sè shēng kōng wú sè shí
无所表示，从何立界？若因色生，空无色时，

rǔ shí yīng miè yún hé shí zhī shì xū kōng xìng ruò sè biàn shí rǔ yì
汝识应灭，云何识知是虚空性？若色变时，汝亦

shí qí sè xiàng qiān biàn rǔ shí bù qiān jiè cóng hé lì cóng biàn
识其色相迁变，汝识不迁，界从何立？从变

zé biàn jiè xiàng zì wú bú biàn zé héng jì cóng sè shēng yīng
则变，界相自无；不变则恒，既从色生，应

bù shí zhī xū kōng suǒ zài ruò jiān èr zhǒng yǎn sè gòng shēng hé
不识知虚空所在。若兼二种，眼色共生，合

zé zhōng lí lí zé liǎng hé tǐ xìng zá luàn yún hé chéng jiè shì
则中离，离则两合，体性杂乱，云何成界？是

gù dāng zhī yǎn sè wéi yuán shēng yǎn shí jiè sān chù dōu wú zé
故当知，眼色为缘，生眼识界，三处都无，则

yǎn yǔ sè jí sè jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
眼与色，及色界三，本非因缘，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng ěr shēng wéi yuán shēng yú ěr
“阿难，又汝所明，耳声为缘，生于耳

shí cǐ shí wéi fù yīn ěr suǒ shēng yǐ ěr wéi jiè yīn shēng suǒ shēng
识。此识为复因耳所生，以耳为界？因声所生，

yǐ shēng wéi jiè ā nán ruò yīn ěr shēng dòng jìng èr xiàng jì bú
以声为界？阿难，若因耳生，动静二相既不

xiàn qián gēn bù chéng zhī bì wú suǒ zhī zhī shàng wú chéng shí
现前，根不成知，必无所知，知尚无成，识

hé xíng mào ruò qǔ ěr wén wú dòng jìng gù wén wú suǒ chéng yún
何形貌？若取耳闻，无动静故，闻无所成，云

hé ěr xíng zá sè chù chén míng wéi shí jiè zé ěr shí jiè fù
何耳形，杂色触尘，名为识界？则耳识界，复

cóngshéi lì ruòshēng yú shēng shí yīn shēngyǒu zé bù guānwén
从谁立？若生于声，识因声有，则不关闻，
wú wén zé wángshēngxiàngsuǒ zài shí cóngshēngshēng xǔ shēng yīn wén
无闻则亡声相所在。识从声生，许声因闻
ér yǒushēngxiàng wényīngwén shí bù wén fēi jiè wén zé tóngshēng
而有声相，闻应闻识，不闻非界，闻则同声，
shí yǐ bèi wén shéi zhī wén shí ruò wú zhī zhě zhōng rú cǎo mù
识已被闻，谁知闻识？若无知者，终如草木。
bù yīngshēngwén zá chéngzhōng jiè jiè wú zhōngwèi zé nèi wàixiàng
不应声闻杂成中界，界无中位，则内外相，
fù cóng hé chéng shì gù dāng zhī ěr shēngwéiyuán shēng ěr shí
复从何成？是故当知，耳声为缘，生耳识
jiè sānchùdōu wú zé ěr yǔ shēng jí shēng jiè sān běn fēi yīn
界，三处都无，则耳与声，及声界三，本非因
yuán fēi zì ránxìng
缘，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng bí xiāngwéiyuán shēng yú bí shí
“阿难，又汝所明，鼻香为缘，生于鼻识。

cǐ shí wéi fù yīn bí suǒshēng yǐ bí wéi jiè yīn xiāngsuǒshēng yǐ
此识为复因鼻所生，以鼻为界？因香所生，以
xiāngwéi jiè ā nán ruò yīn bí shēng zé rǔ xīn zhōng yǐ hé wéi bí
香为界？阿难，若因鼻生，则汝心中以何为鼻？
wéi qǔ ròu xíngshuāngzhǎo zhī xiàng wéi qǔ xiù zhī dòngyáo zhī xìng
为取肉形双爪之相？为取嗅知动摇之性？
ruò qǔ ròu xíng ròu zhì nǎishēn shēn zhī jí chù míngshēn fēi bí
若取肉形，肉质乃身，身知即触，名身非鼻，
míngchù jí chén bí shàng wú míng yún hé lì jiè ruò qǔ xiù zhī
名触即尘，鼻尚无名，云何立界？若取嗅知，
yòu rǔ xīn zhōng yǐ hé wéi zhī yǐ ròu wéi zhī zé ròu zhī zhī yuánchù
又汝心中以何为知？以肉为知，则肉之知元触
fēi bí yǐ kōngwéi zhī kōng zé zì zhī ròu yīng fēi jué rú shì zé
非鼻；以空为知，空则自知，肉应非觉，如是则
yīng xū kōng shì rǔ rǔ shēn fēi zhī jīn rì ā nán yīng wú suǒ zài yǐ
应虚空是汝，汝身非知，今日阿难应无所在；以
xiāngwéi zhī zhī zì shǔxiāng hé yù yú rǔ ruò xiāngchòu qì bì
香为知，知自属香，何预于汝？若香臭气必
shēng rǔ bí zé bǐ xiāngchòu èr zhǒng liú qì bù shēng yī lán jí
生汝鼻，则彼香臭二种流气不生，伊兰及

zhāntán mù èr wù bù lái rǔ zì xiù bí wéixiāngwéichòu chòu zé
梅檀木二物不来，汝自嗅鼻，为香为臭？臭则

fēi xiāng xiāngyīng fēi chòu ruòxiāngchòu èr jù néngwénzhě zé rǔ
非香，香应非臭，若香臭二俱能闻者，则汝

yī rén yīng yǒu liǎng bí duì wǒ wèn dào yǒu èr ā nán shéi wéi rǔ tǐ
一人应有两鼻，对我问道有二阿难，谁为汝体？

ruò bí shì yī xiāngchòu wú èr chòu jì wéixiāng xiāng fù chéngchòu
若鼻是一，香臭无二，臭既为香，香复成臭，

èr xìng bù yǒu jiè cóng shéi lì ruò yīn xiāngshēng shí yīn xiāngyǒu
二性不有，界从谁立？若因香生，识因香有，

rú yǎnyǒujiàn bù néngguānyǎn yīn xiāngyǒu gù yīng bù zhī xiāng
如眼有见，不能观眼，因香有故，应不知香一

zhī jí fēi shēng bù zhī fēi shí xiāng fēi zhī yǒu xiāng jiè bù chéng
一知即非生，不知非识，香非知有，香界不成

shí bù zhī xiāng yīn jiè zé fēi cóngxiāngjiàn lì jì wú zhōng
——识不知香，因界则非从香建立。既无中

jiān bù chéng nèi wài bǐ zhū wén xìng bì jìng xū wàng shì gù dāng
间，不成内外，彼诸闻性毕竟虚妄。是故当

zhī bí xiāngwéiyuán shēng bí shí jiè sānchù dōu wú zé bí yǔ
知，鼻香为缘，生鼻识界，三处都无，则鼻与

xiāng jí xiāng jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
香及香界三，本非因缘，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng shé wèi wéi yuán shēng yú shé shí
“阿难，又汝所明，舌味为缘，生于舌识。

cǐ shí wéi fù yīn shé suǒ shēng yǐ shé wéi jiè yīn wèi suǒ shēng yǐ
此识为复因舌所生，以舌为界？因味所生，以

wèi wéi jiè ā nán ruò yīn shé shēng zé zhū shì jiāng ān zhè wū méi
味为界？阿难，若因舌生，则诸世间甘蔗、乌梅、

huáng lián shí yán xì xīn jiāng guì dōu wú yǒu wèi rǔ zì cháng
黄连、石盐、细辛、姜、桂都无有味，汝自尝

shé wéi tián wéi kǔ ruò shé xìng kǔ shéi lái cháng shé shé bú zì cháng
舌为甜为苦。若舌性苦，谁来尝舌？舌不自尝，

shú wéi zhī jué shé xìng fēi kǔ wèi zì bù shēng yún hé lì jiè ruò
孰为知觉？舌性非苦，味自不生，云何立界？若

yīn wèi shēng shí zì wéi wèi tóng yú shé gēn yīng bú zì cháng yún
因味生，识自为味，同于舌根，应不自尝，云

hé shí zhī shì wèi fēi wèi yòu yī qiè wèi fēi yī wù shēng wèi jì duō
何识知是味非味？又一切味非一物生，味既多

shēng shí yīngduō tǐ shí tǐ ruò yī tǐ bì wèishēng xiándàngān
生，识应多体；识体若一，体必味生，咸淡甘
xīn hé hé jù shēng zhūbiàn yì xiàngtóngwéi yī wèiyīng wú fēn bié fēn
辛和合俱生，诸变异相同为一味应无分别，分
bié jì wú zé bù míng shí yún hé fù míngshé wèi shí jiè bù yīng xū
别既无，则不名识，云何复名舌味识界？不应虚
kōngshēng rǔ xīn shí shé wèi hé hé jí yú shì zhōngyuán wú zì xìng
空生汝心识，舌味和合，即于是中元无自性，
yún hé jiè shēng shì gù dāng zhī shé wèi wéiyuán shēngshé shí jiè
云何界生？是故当知，舌味为缘，生舌识界，
sānchùdōu wú zé shé yǔ wèi jí shé jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì
三处都无，则舌与味及舌界三，本非因缘，非自
rán xìng
然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng shēnchùwéiyuán shēng yú shēn
“阿难，又汝所明，身触为缘，生于身
shí cǐ shí wéi fù yīn shēnsuǒshēng yǐ shēnwéi jiè yīn chùsuǒshēng
识。此识为复因身所生，以身为界？因触所生，
yǐ chùwéi jiè ā nán ruò yīn shēnshēng bì wú hé lí èr jué guān
以触为界？阿难，若因身生，必无合离二觉观
yuán shēn hé suǒ shí ruò yīn chùshēng bì wú rǔ shēn shéiyǒu fēi
缘，身何所识？若因触生，必无汝身，谁有非
shēn zhī hé lí zhě ā nán wù bú chù zhī shēn zhī yǒuchù zhī shēn
身知合离者？阿难，物不触知，身知有触；知身
jí chù zhī chù jí shēn jí chù fēi shēn jí shēn fēi chù shēnchù
即触，知触即身；即触非身，即身非触；身触
èr xiàngyuán wú chùsuǒ hé shēn jí wéishēn zì tǐ xìng lí shēn jí shì
二相元无处所，合身即为身自体性，离身即是
xū kōngděngxiàng nèi wài bù chéng zhōngyún hé lì zhōng bú fù
虚空等相，内外不成，中云何立？中不复
lì nèi wàixìngkōng zé rǔ shí shēng cóngshéi lì jiè shì gù dāng
立，内外性空，则汝识生，从谁立界？是故当
zhī shēnchùwéiyuán shēngshēn shí jiè sānchùdōu wú zé shēn
知，身触为缘，生身识界，三处都无，则身
yǔ chù jí shēn jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
与触及身界三，本非因缘，非自然性。

ā nán yòu rǔ suǒ míng yì fǎ wéiyuán shēng yú yì shí
“阿难，又汝所明，意法为缘，生于意识。

cǐ shí wéi fù yīn yì suǒshēng yǐ yì wéi jiè yīn fǎ suǒshēng yǐ
此识为复因意所生，以意为界？因法所生，以
fǎ wéi jiè ā nán ruò yīn yì shēng yú rǔ yì zhōng bì yǒusuǒ sī
法为界？阿难，若因意生，于汝意中必有所思
fā míng rǔ yì ruò wú qián fǎ yì wú suǒshēng lí yuán wú xíng
发明汝意，若无前法，意无所生，离缘无形，
shí jiāng hé yòng yòu rǔ shí xīn yǔ zhū sī liáng jiānliǎo bié xìng wéi
识将何用？又汝识心与诸思量，兼了别性，为
tóng wéi yì tóng yì jí yì yún hé suǒshēng yì yì bù tóng yīng
同为异？同意即意，云何所生？异意不同，应
wú suǒ shí ruò wú suǒ shí yún hé yì shēng ruò yǒusuǒ shí yún hé
无所识；若无所识，云何意生？若有所识，云何
shí yì wéi tóng yǔ yì èr xìng wú chéng jiè yún hé lì ruò yīn fǎ
识意？唯同与异二性无成，界云何立？若因法
shēng shì jiān zhū fǎ bù lí wǔ chén rǔ guān sè fǎ jí zhū shēng fǎ
生，世间诸法不离五尘，汝观色法及诸声法、
xiāng fǎ wèi fǎ jí yǔ chù fǎ xiàng zhuàng fēn míng yǐ duì wǔ gēn
香法、味法及与触法，相状分明，以对五根，
fēi yì suǒ shè rǔ shí jué dìng yī yú fǎ shēng jīn rǔ dì guān fǎ
非意所摄。汝识决定依于法生，今汝谛观，法
fǎ hé zhuàng ruò lí sè kōng dòng jìng tōng sè hé lí shēng
法何状？若离色空、动静、通塞、合离、生
miè yuè cǐ zhū xiàng zhōng wú suǒ dé shēng zé sè kōng zhū fǎ děng
灭，越此诸相，终无所得。生则色空诸法等
shēng miè zé sè kōng zhū fǎ děng miè suǒ yīn jì wú yīn shēng yǒu
生，灭则色空诸法等灭。所因既无，因生有
shí zuò hé xíng xiàng xiàng zhuàng bù yǒu jiè yún hé shēng shì gù
识，作何形相？相状不有，界云何生？是故
dāng zhī yì fǎ wéi yuán shēng yì shí jiè sān chù dōu wú zé yì
当知，意法为缘，生意识界，三处都无，则意
yǔ fǎ jí yì jiè sān běn fēi yīn yuán fēi zì rán xìng
与法及意识界三，本非因缘，非自然性。”

ā nán bó fó yán shì zūn rú lái cháng shuō hé yīn yuán
阿难白佛言：“世尊！如来常说和合因缘：

yī qiè shì jiān zhǒng zhǒng biàn huà jiē yīn sì dà hé hé fā míng yún hé
一切世间种种变化，皆因四大和合发明。云何
rú lái yīn yuán zì rán èr jù pái bìn wǒ jīn bù zhī sī yì suǒ
如来，因缘、自然，二俱排摈？我今不知斯义所

shǔ wéichuí āi mǐn kāi shì zhòngshēng zhōngdàoliǎo yì wú xì
属，惟垂哀愍，开示众生，中道了义，无戏
lùn fǎ
论法。”

ěr shí shì zūngào ā nányán rǔ xiānyàn lí shēngwén yuán
尔时，世尊告阿难言：“汝先厌离声闻、缘
jué zhūxiǎoshèng fǎ fā xīn qín qiú wú shàng pú tí gù wǒ jīn shí wèi
觉诸小乘法，发心勤求无上菩提，故我今时为
rǔ kāi shì dì yī yì dì rú hé fù jiāng shì jiān xì lùn wàngxiǎng yīn
汝开示第一义谛，如何复将世间戏论、妄想因
yuán ér zì chánrào rǔ suī duōwén rú shuōyào rén zhēnyào xiàn
缘而自缠绕？汝虽多闻，如说药人，真药现
qián bù néng fēn bié rú lái shuō wéi zhēn kě lián mǐn rǔ jīn dì tīng
前，不能分别，如来说为真可怜愍。汝今谛听，
wú dāng wèi rǔ fēn bié kāi shì yì lìng dāng lái xiū dà shèng zhě tōng dá
吾当为汝分别开示，亦令当来修大乘者，通达
shí xiàng
实相。”

ā nán mò rán chéng fó shèng zhǐ
阿难默然，承佛圣旨。

ā nán rú rǔ suǒ yán sì dà hé hé fā míng shì jiān zhǒng
“阿难，如汝所言，四大和合发明世间种
zhǒng biàn huà ā nán ruò bǐ dà xìng tǐ fēi hé hé zé bù néng yǔ
种变化。阿难，若彼大性体非和合，则不能与
zhū dà zá hé yóu rú xū kōng bù hé zhū sè ruò hé hé zhě tóng yú
诸大杂和，犹如虚空不和诸色；若和合者，同于
biàn huà shǐ zhōng xiāng chéng shēng miè xiāng xù shēng sǐ sǐ shēng
变化，始终相成，生灭相续，生死死生，
shēng shēng sǐ sǐ rú xuán huǒ lún wèi yǒu xiū xi rú shuǐ
生生死死，如旋火轮，未有休息。阿难，如水
chéng bīng bīng huán chéng shuǐ
成冰，冰还成水。

rǔ guān dì xìng cū wéi dà dì xì wéi wēi chén zhì lín
“汝观地性，粗为大地，细为微尘，至邻
xū chén xī bǐ jí wēi sè biān jì xiàng qī fēn suǒ chéng gèng xī
虚尘，析彼极微色边际相，七分所成；更析
lín xū jí shí kōng xìng ā nán ruò cǐ lín xū xī chéng xū kōng
邻虚，即实空性。阿难，若此邻虚析成虚空，

dāng zhī xū kōngchūshēng sè xiàng rǔ jīn wèn yán yóu hé hé gù
当知虚空出生色相。汝今问言，由和合故，
chūshēng shì jiān zhū biàn huà xiàng rǔ qiě guān cǐ yī lín xū chén yòng
出生世间诸变化相。汝且观此一邻虚尘，用
jǐ xū kōng hé hé ér yǒu bù yīng lín xū hé chéng lín xū yòu lín xū
几虚空和合而有？不应邻虚合成邻虚。又邻虚
chén xī rù kōng zhě yòng jǐ sè xiàng hé chéng xū kōng ruò sè hé
尘析入空者，用几色相合成虚空？若色合
shí hé sè fēi kōng ruò kōng hé shí hé kōng fēi sè sè yóu
时，合色非空；若空合时，合空非色——色犹
kě xī kōng yún hé hé rǔ yuán bù zhī rú lái zàng zhōng xìng sè
可析，空云何合？汝元不知如来藏中，性色
zhēn kōng xìng kōng zhēn sè qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí
真空，性空真色，清净本然，周遍法界，随
zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liáng xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi
众生心应所知量，循业发现！世间无知，惑为
yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì dù dàn yǒu yán shuō
因缘及自然性，皆是识心分别计度，但有言说，
dōu wú shí yì
都无实义。

ā nán huǒ xìng wú wǒ jì yú zhū yuán rǔ guān chéng zhōng
“阿难，火性无我，寄于诸缘。汝观城中

wèi shí zhī jiā yù chuī cuàn shí shǒu zhí yáng suì rì qián qiú huǒ ā
未食之家欲炊爨时，手执阳燧，日前求火。阿
nán míng hé hé zhě rú wǒ yǔ rǔ yī qiān èr bǎi wǔ shí bǐ qiū jīn wéi
难，名和合者，如我与汝一千二百五十比丘今为
yī zhòng zhòng suī wéi yī jié qí gēn běn gè gè yǒu shēn jiē yǒu
一众，众虽为一，诘其根本，各各有身，皆有
suǒ shēng shì zú míng zì rú shè lì fú pó luó mén zhǒng yōu lú pín
所生氏族名字，如舍利弗，婆罗门种；优卢频
luó jiā shè bō zhǒng nǎi zhì ā nán qú tán zhǒng xìng ā nán
螺，迦叶波种；乃至阿难，瞿昙种姓。阿难，
ruò cǐ huǒ xìng yīn hé hé yǒu bǐ shǒu zhí jìng yú rì qiú huǒ cǐ huǒ wéi
若此火性因和合有，彼手执镜于日求火，此火为
cóng jìng zhōng ér chū wéi cóng ài chū wéi yú rì lái ā nán
从镜中而出？为从艾出？为于日来？阿难，
ruò rì lái zhě zì néng shāo rǔ shǒu zhōng zhī ài lái chù lín mù jiē yīng
若日来者，自能烧汝手中之艾，来处林木皆应

shòu fén ruò jìngzhōngchū zì néng yú jìngchūrán yú ài jìng hé bù
受焚。若镜中出，自能于镜出然于艾，镜何不
róng yū rǔ shǒu zhí shàng wú rè xiàng yún hé róngpàn ruò shēng
镕？纓汝手执，尚无热相，云何融泮？若生
yú ài hé jiè rì jìngguāngmíngxiāng jiē rán hòuhuǒshēng rǔ yòu
于艾，何藉日镜光明相接，然后火生。汝又
dì guān jìng yīn shǒu zhí rì cóngtiān lái ài běn dì shēng huǒ cóng
谛观，镜因手执，日从天来，艾本地生，火从
hé fāng yóu lì yú cǐ rì jìng xiāng yuǎn fēi hé fēi hé bù yīng huǒ
何方游历于此？日镜相远，非和非合，不应火
guāng wú cóng zì yǒu rǔ yóu bù zhī rú lái zàngzhōng xìng huǒ zhēn kōng
光无从自有。汝犹不知如来藏中，性火真空，
xìng kōng zhēn huǒ qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn
性空真火，清净本然，周遍法界，随众生心
yīng suǒ zhī liáng ā nán dāng zhī shì rén yī chù zhí jìng yī chù huǒ
应所知量。阿难，当知世人一处执镜，一处火
shēng biàn fǎ jiè zhí mǎn shì jiān qǐ qǐ biàn shì jiān nìng yǒu fāng
生，遍法界执，满世间起，起遍世间，宁有方
suǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng
所？循业发现！世间无知，惑为因缘及自然性，
jiē shì shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
皆是识心分别计度，但有言说，都无实义。

ā nán shuǐ xìng bú dìng liú xī wú héng rú shì luó chéng
“阿难，水性不定，流息无恒。如室罗城，
jiā pí luó xiān zhuó jiā luó xiān jí bō tóu mó hē sà duō dēng zhū dà
迦毗罗仙、斫迦罗仙及钵头摩诃萨多等诸大
huàn shī qiú tài yīn jīng yòng hé huàn yào shì zhū shī děng yú bái yuè
幻师，求太阴精用和幻药。是诸师等，于白月
zhòu shǒu zhí fāng zhū chéng yuè zhōng shuǐ cǐ shuǐ wéi fù cóng zhū zhōng
昼，手执方诸，承月中水。此水为复从珠中
chū kōng zhōng zì yǒu wéi cóng yuè lái ā nán ruò cóng yuè lái
出？空中自有？为从月来？阿难，若从月来，
shàng néng yuǎn fāng lìng zhū chū shuǐ suǒ jīng lín mù jiē yīng tǔ liú liú zé
尚能远方令珠出水，所经林木皆应吐流，流则
hé dài fāng zhū suǒ chū bù liú míng shuǐ fēi cóng yuè jiàng ruò cóng zhū
何待方诸所出？不流，明水非从月降。若从珠
chū zé cǐ zhū zhōng cháng yīng liú shuǐ hé dài zhōng xiāo chéng bái yuè
出，则此珠中常应流水，何待中宵承白月

zhòu ruò cóngkōngshēng kōngxìng wú biān shuǐdāng wú jì cóng rén
昼？若从空生，空性无边，水当无际，从人
jì tiān jiē tóngtāo nì yún hé fù yǒushuǐ lù kōngxíng rǔ gèng dì
泊天皆同滔溺，云何复有水陆空行？汝更谛
guān yuè cóng tiān zhì zhū yīn shǒu chí chéng zhū shuǐ pán běn rén fū
观，月从天陟，珠因手持，承珠水盘本人敷
shè shuǐ cóng hé fāng liú zhù yú cǐ yuè zhū xiāng yuǎn fēi hé fēi hé
设，水从何方流注于此？月珠相远，非和非合，
bù yīng shuǐ jīng wú cóng zì yǒu rǔ shàng bù zhī rú lái zàng zhōng xìng
不应水精无从自有。汝尚不知如来藏中，性
shuǐ zhēn kōng xìng kōng zhēn shuǐ qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè
水真空，性空真水，清净本然，周遍法界，
suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liáng yī chù zhí zhū yī chù shuǐ chū biàn
随众 生心应所知量。一处执珠，一处水出，遍
fǎ jiè zhí mǎn fǎ jiè shēng shēng mǎn shì jiān nìng yǒu fāng suǒ
法界执，满法界生，生满世间，宁有方所？
xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì
循业发现！世间无知，惑为因缘及自然性，皆是
shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
识心分别计度，但有言说，都无实义。

ā nán fēng xìng wú tǐ dòng jìng bù cháng rǔ cháng zhěng
“阿难，风性无体，动静不常。汝常整
yī rù yú dà zhòng sēng qié lí jiǎo dòng jí páng rén zé yǒu wēi fēng
衣入于大众，僧伽梨角动及傍人，则有微风
fú bǐ rén miàn cǐ fēng wéi fù chū jiā shā jiǎo fā yú xū kōng
拂彼人面。此风为复出袈裟角？发于虚空？
shēng bǐ rén miàn ā nán cǐ fēng ruò fù chū jiā shā jiǎo rǔ nǎi pī
生彼人面？阿难，此风若复出袈裟角，汝乃披
fēng qí yī fēi yáo yīng lí rǔ tǐ wǒ jīn shuō fǎ huì zhōng chuí yī
风，其衣飞摇应离汝体。我今说法，会中垂衣，
rǔ kàn wǒ yī fēng hé suǒ zài bù yīng yī zhōng yǒu cáng fēng dì ruò
汝看我衣，风何所在？不应衣中有藏风地。若
shēng xū kōng rǔ yī bú dòng hé yīn wú fú kōngxìng cháng zhù
生虚空，汝衣不动，何因无拂？空性常住，
fēng yīng cháng shēng ruò wú fēng shí xū kōng dāng miè miè fēng kě jiàn
风应常生；若无风时，虚空当灭；灭风可见，
miè kōng hé zhuàng ruò yǒu shēng miè bù míng xū kōng míng wéi xū
灭空何状？若有生灭，不名虚空；名为虚

kōng yún hé fēngchū ruò fēng zì shēng bèi fú zhī miàn cóng bǐ miàn
空，云何风出？若风自生被拂之面，从彼面
shēng dāng yīng fú rǔ zì rǔ zhěng yī yún hé dào fú rǔ shěn
生，当应拂汝；自汝整衣，云何倒拂？汝审
dì guān zhěng yī zài rǔ miànshǔ bǐ rén xū kōng jì rán bù cān
谛观，整衣在汝，面属彼人，虚空寂然，不参
liú dòng fēng zì shéifāng gǔ dòng lái cǐ fēngkōng xìng gé fēi hé fēi
流动，风自谁方鼓动来此？风空性隔，非和非
hé bù yīng fēng xīn wú cóng zì yǒu rǔ wǎn bù zhī rú lái zàng zhōng
合，不应风心无从自有。汝宛不知如来藏中，
xìng fēng zhēn kōng xìng kōng zhēn fēng qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè
性风真空，性空真风，清净本然，周遍法界，
suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liáng ā nán rú rǔ yī rén wēi dòng fú
随众 生心应所知量。阿难，如汝一人微动服
yī yǒu wēi fēng chū biàn fǎ jiè fú mǎnguó tǔ shēng zhōu biàn shì
衣，有微风出，遍法界拂，满国土生，周遍世
jiān nìng yǒu fāng suǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán
间，宁有方所？循业发现！世间无知，惑为因缘
jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú
及自然性，皆是识心分别计度，但有言说，都无
shí yì
实义。

ā nán kōng xìng wú xíng yīn sè xiǎn fā rú shì luó chéng
“阿难，空性无形，因色显发。如室罗城
qù hé yáo chù zhū chà lì zhǒng jí pó luó mén pí shè shǒu tuó jiān
去河遥处，诸刹利种及婆罗门、毗舍、首陀兼
pō luó duò zhān tuó luó děng xīn lì ān jū záo jǐng qiú shuǐ chū
颇罗堕、旃陀罗等，新立安居，凿井求水，出
tǔ yī chǐ yú zhōng zé yǒu yī chǐ xū kōng rú shì nǎi zhì chū tǔ yī
土一尺，于中则有一尺虚空，如是乃至出土一
zhàng zhōng jiān huán dé yī zhàng xū kōng xū kōng jiān shēn suí chū duō
丈，中间还得一丈虚空，虚空浅深随出多
shǎo cǐ kōng wéi dāng yīn tǔ suǒ chū yīn záo suǒ yǒu wú yīn zì
少。此空为当因土所出？因凿所有？无因自
shēng ā nán ruò fù cǐ kōng wú yīn zì shēng wèi záo tǔ qián hé
生？阿难，若复此空无因自生，未凿土前，何
bù wú ài wéi jiàn dà dì jiǒng wú tōng dá ruò yīn tǔ chū zé tǔ chū
不无碍，唯见大地迥无通达？若因土出，则土出

shí yīngjiànkōng rù ruò tǔ xiānchū wú kōng rù zhě yún hé xū
时，应见空入；若土先出，无空入者，云何虚
kōng yīn tǔ ér chū ruò wú chū rù zé yīngkōng tǔ yuán wú yì yīn
空因土而出？若无出入，则应空土元无异因；
wú yì zé tóng zé tǔ chū shí kōng hé bù chū ruò yīn záo chū zé
无异则同，则土出时，空何不出？若因凿出，则
záo chū kōng yīng fēi chū tǔ bù yīng záo chū záo zì chū tǔ yún hé
凿出空，应非出土；不应凿出，凿自出土，云何
jiàn kōng rǔ gèng shěn dì dì shěn dì guān záo cóng rén shǒu suí fāng
见空？汝更审谛，谛审谛观，凿从人手随方
yùn zhuǎn tǔ yīn dì yí rú shì xū kōng yīn hé suǒ chū záo kōng
运转，土因地移，如是虚空，因何所出？凿空
xū shí bù xiāng wéi yòng fēi hé fēi hé bù yīng xū kōng wú cóng zì
虚实不相为用，非和非合，不应虚空，无从自
chū ruò cǐ xū kōng xìng yuán zhōu biàn běn bú dòng yáo dāng zhī
出。若此虚空，性圆周遍，本不动摇，当知
xiàn qián dì shuǐ huǒ fēng jūn míng wǔ dà xìng zhēn yuán róng
现前地、水、火、风，均名五大，性真圆融，
jiē rú lái zàng běn wú shēng miè ā nán rǔ xīn hūn mí bú wù
皆如来藏，本无生灭。阿难，汝心昏迷，不悟
sì dà yuán rú lái zàng dāng guān xū kōng wéi chū wéi rù wéi fēi
四大元如来藏，当观虚空为出？为入？为非
chū rù rǔ quán bù zhī rú lái zàng zhōng xìng jué zhēn kōng xìng kōng
出入？汝全不知如来藏中，性觉真空，性空
zhēn jué qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ
真觉，清净本然，周遍法界，随众生心应所
zhī liáng ā nán rú yī jǐng kōng kōng shēng yī jǐng shí fāng xū kōng
知量。阿难，如一井空，空生一井，十方虚空
yì fù rú shì yuán mǎn shí fāng nìng yǒu fāng suǒ xún yè fā xiàn
亦复如是，圆满十方，宁有方所？循业发现！
shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí xīn fēn bié jì
世间无知，惑为因缘及自然性，皆是识心分别计
duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
度，但有言说，都无实义。

ā nán jiàn jué wú zhī yīn sè kōng yǒu rú rǔ jīn zhě zài
“阿难，见觉无知，因色空有。如汝今者在

qí tuó lín zhāo míng xī hūn shè jū zhōng xiāo bái yuè zé guāng
祇陀林，朝明夕昏，设居中宵，白月则光，

hēi yuèbiàn àn zé míng àn děng yīn jiàn fēn xī cǐ jiàn wéi fù yǔ míng
黑月便暗，则明暗等因见分析。此见为复与明
àn xiàng bìng tài xū kōng wéi tóng yī tǐ wéi fēi yī tǐ huò tóng
暗相，并太虚空，为同一体？为非一体？或同
fēi tóng huò yì fēi yì ā nán cǐ jiàn ruò fù yǔ míng yǔ àn jí
非同？或异非异？阿难，此见若复与明与暗及
yǔ xū kōng yuán yī tǐ zhě zé míng yǔ àn èr tǐ xiāng wáng àn shí
与虚空元一体者，则明与暗二体相亡，暗时
wú míng míng shí fēi àn ruò yǔ àn yī míng zé jiàn wáng bì yī
无明，明时非暗。若与暗一，明则见亡；必一
yú míng àn shí dāng miè miè zé yún hé jiàn míng jiàn àn ruò míng àn
于明，暗时当灭，灭则云何见明见暗？若明暗
shū jiàn wú shēng miè yī yún hé chéng ruò cǐ jiàn jīng yǔ àn yǔ míng
殊，见无生灭，一云何成？若此见精与暗与明
fēi yī tǐ zhě rǔ lí míng àn jí yǔ xū kōng fēn xī jiàn yuán zuò
非一体者，汝离明暗及与虚空，分析见元，作
hé xíng xiàng lí míng lí àn jí lí xū kōng shì jiàn yuán tóng guī
何形相？离明、离暗及离虚空，是见元同龟
máo tù jiǎo míng àn xū kōng sān shì jù yì cóng hé lì jiàn
毛兔角。明、暗、虚空三事俱异，从何立见？
míng àn xiāng bèi yún hé huò tóng lí sān yuán wú yún hé huò yì
明暗相背，云何或同？离三元无，云何或异？
fēn kōng fēn jiàn běn wú biān pàn yún hé fēi tóng jiàn àn jiàn míng
分空分见，本无边畔，云何非同？见暗见明，
xìng fēi qiān gǎi yún hé fēi yì rǔ gèng xì shěn wēi xì shěn xiáng
性非迁改，云何非异？汝更细审，微细审详，
shěn dì shěn guān míng cóng tài yáng àn suí hēi yuè tōng shǔ xū kōng
审谛审观，明从太阳，暗随黑月，通属虚空，
yōng guī dà dì rú shì jiàn jīng yīn hé suǒ chū jiàn jué kōng wán
壅归大地，如是见精，因何所出？见觉空顽，
fēi hé fēi hé bù yīng jiàn jīng wú cóng zì chū ruò jiàn wén zhī xìng yuán
非和非合，不应见精无从自出。若见闻知，性圆
zhōu biàn běn bú dòng yáo dāng zhī wú biān bú dòng xū kōng bìng qí
周遍，本不动摇，当知无边不动虚空，并其
dòng yáo dì shuǐ huǒ fēng jūn míng liù dà xìng zhēn yuán róng
动摇地、水、火、风，均名六大，性真圆融，
jiē rú lái zàng běn wú shēng miè ā nán rǔ xìng chén lún bú wù
皆如来藏，本无生灭。阿难，汝性沉沦，不悟

rǔ zhī jiàn wén jué zhī běn rú lái zàng rǔ dāng guān cǐ jiàn wén jué zhī
汝之见闻觉知本如来藏。汝当观此见闻觉知
wéi shēng wéi miè wéi tóng wéi yì wéi fēi shēng miè wéi fēi tóng yì
为生为灭？为同为异？为非生灭？为非同异？
rǔ céng bù zhī rú lái zàng zhōng xìng jiàn jué míng jué jīng míng jiàn
汝曾不知如来藏中，性见觉明，觉精明见，
qīng jìng běn rán zhōu biàn fǎ jiè suí zhòng shēng xīn yīng suǒ zhī liáng
清净本然，周遍法界，随众生心应所知量。
rú yī jiàn gēn jiàn zhōu fǎ jiè tīng xiù cháng chù jué chù
如一见根，见周法界，听、嗅、尝、触、觉触、
jué zhī miào dé yíng rán biàn zhōu fǎ jiè yuán mǎn shí xū nìng yǒu
觉知，妙德莹然，遍周法界，圆满十虚，宁有
fāng suǒ xún yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng
方所？循业发现！世间无知，惑为因缘及自然性，
jiē shì shí xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
皆是识心分别计度，但有言说，都无实义。

ā nán shí xìng wú yuán yīn yú liù zhǒng gēn chén wàng chū
“阿难，识性无源，因于六种根尘妄出。

rǔ jīn biàn guān cǐ huì shèng zhòng yòng mù xún lì qí mù zhōu shì dàn
汝今遍观此会圣众用目循历，其目周视但
rú jìng zhōng wú bié fēn xī rǔ shí yú zhōng cì dì biāo zhǐ cǐ shì wén
如镜中无别分析，汝识于中次第标指，此是文
shū cǐ fù lóu nà cǐ mù qián lián cǐ xū pú tí cǐ shè lì fú
殊，此富楼那，此目捷连，此须菩提，此舍利弗。

cǐ shí liǎo zhī wéi shēng yú jiàn wéi shēng yú xiàng wéi shēng xū
此识了知，为生于见？为生于相？为生虚
kōng wéi wú suǒ yīn tū rán ér chū ā nán ruò rǔ shí xìng shēng yú
空？为无所因突然而出？阿难，若汝识性生于
jiàn zhōng rú wú míng àn jí yǔ sè kōng sì zhǒng bì wú yuán wú
见中，如无明暗及与色空，四种必无，元无
rǔ jiàn jiàn xìng shàng wú cóng hé fā shí ruò rǔ shí xìng shēng yú
汝见，见性尚无，从何发识？若汝识性生于
xiàng zhōng bù cóng jiàn shēng jì bú jiàn míng yì bú jiàn àn míng
相中，不从见生，既不见明，亦不见暗，明
àn bù zhǔ jí wú sè kōng bǐ xiàng shàng wú shí cóng hé fā ruò
暗不瞩，即无色空，彼相尚无，识从何发？若
shēng yú kōng fēi xiàng fēi jiàn fēi jiàn wú biàn zì bù néng zhī míng
生于空，非相非见：非见无辨，自不能知明

àn sè kōng fēi xiàngmièyuán jiàn wén jué zhī wú chù ān lì chǔ cǐ
暗色空；非相灭缘，见闻觉知无处安立。处此
èr fēi kōng zé tóng wú yǒu fēi tóng wù zòng fā rǔ shí yù hé
二非，空则同无，有非同物，纵发汝识，欲何
fēn bié ruò wú suǒ yīn tū rán ér chū hé bú rì zhōng bié shí míng yuè
分别？若无所因突然而出，何不日中别识明月？
rǔ gèng xì xiáng wēi xì xiáng shěn jiàn tuō rǔ jīng xiāng tuī qián jìng
汝更细详，微细详审，见托汝睛，相推前境，
kě zhuàng chéng yǒu bù xiāng chéng wú rú shì shí yuán yīn hé suǒ chū
可状成有，不相成无，如是识缘因何所出？
shí dòng jiàn chéng fēi hé fēi hé wén tīng jué zhī yì fù rú shì bù yīng
识动见澄非和非合，闻听觉知亦复如是，不应
shí yuán wú cóng zì chū ruò cǐ shí xīn běn wú suǒ cóng dāng zhī liǎo bié
识缘无从自出。若此识心本无所从，当知了别
jiàn wén jué zhī yuán mǎn zhàn rán xìng fēi cóng suǒ jiān bǐ xū kōng
见闻觉知，圆满湛然，性非从所，兼彼虚空、
dì shuǐ huǒ fēng jūn míng qī dà xìng zhēn yuán róng jiē rú
地、水、火、风，均名七大，性真圆融，皆如
lái zàng běn wú shēng miè ā nán rǔ xīn cū fú bú wù jiàn wén
来藏，本无生灭。阿难，汝心粗浮，不悟见闻
fā míng liǎo zhī běn rú lái zàng rǔ yīng guān cǐ liù chù shí xīn wéi tóng
发明了知本如来藏。汝应观此六处识心，为同
wéi yì wéi kōng wéi yǒu wéi fēi tóng yì wéi fēi kōng yǒu rǔ
为异？为空为有？为非同异？为非空有？汝
yuán bù zhī rú lái zàng zhōng xìng shí míng zhī jué míng zhēn shí miào
元不知如来藏中，性识明知，觉明真识，妙
jué zhàn rán biàn zhōu fǎ jiè hán tǔ shí xū nìng yǒu fāng suǒ xún
觉湛然，遍周法界，含吐十虚，宁有方所？循
yè fā xiàn shì jiān wú zhī huò wéi yīn yuán jí zì rán xìng jiē shì shí
业发现！世间无知，惑为因缘及自然性，皆是识
xīn fēn bié jì duó dàn yǒu yán shuō dōu wú shí yì
心分别计度，但有言说，都无实义。”

ěr shí ā nán jí zhū dà zhòng méng fó rú lái wēi miào kāi shì
尔时，阿难及诸大众，蒙佛如来微妙开示，

shēn xīn dàn rán dé wú guà ài shì zhū dà zhòng gè gè zì zhī
身心荡然，得无挂碍。是诸大众，各各自知，
xīn biàn shí fāng jiàn shí fāng kōng rú guān shǒu zhōng suǒ chí yè wù
心遍十方；见十方空，如观手中所持叶物。

yī qiè shì jiān zhū suǒ yǒu wù jiē jí pú tí miào míng yuán xīn xīn jīng
一切世间诸所有物，皆即菩提妙明元心；心精
biàn yuán háng uǒ shí fāng fǎn guān fù mǔ suǒ shēng zhī shēn yóu bǐ
遍圆，含裹十方。反观父母所生之身，犹彼
shí fāng xū kōng zhī zhōng chuī yī wēi chén ruò cún ruò wáng rú zhàn jù
十方虚空之中吹一微尘，若存若亡；如湛巨
hǎi liú yī fú ōu qǐ miè wú cóng liǎo rán zì zhī huò běn miào xīn
海流一浮沤，起灭无从。了然自知，获本妙心，
cháng zhù bú miè lǐ fó hé zhǎng dé wèi céng yǒu yú rú lái qián
常住不灭。礼佛合掌，得未曾有，于如来前，
shuō jì zàn fó
说偈赞佛：

miào zhàn zǒng chí bú dòng zūn	shǒu léng yán wáng shì xī yǒu
妙湛总持不动尊	首楞严王世希有
xiāo wǒ yì jié diān dǎo xiǎng	bú lì sēng qí huò fǎ shēn
销我亿劫颠倒想	不历僧祇获法身
yuàn jīn dé guǒ chéng bǎo wáng	huán dù rú shì héng shā zhòng
愿今得果成宝王	还度如是恒沙众
jiāng cǐ shēn xīn fèng chén chà	shì zé míng wéi bào fó ēn
将此深心奉尘刹	是则名为报佛恩
fú qǐng shì zūn wéi zhèng míng	wǔ zhuó è shì shì xiān rù
伏请世尊为证明	五浊恶世誓先入
rú yī zhòng shēng wèi chéng fó	zhōng bù yú cǐ qǔ ní huán
如一众生未成佛	终不于此取泥洹
dà xióng dà lì dà cí bēi	xī gèng shěn chú wēi xì huò
大雄大力大慈悲	希更审除微细惑
lìng wǒ zǎo dēng wú shàng jué	yú shí fāng jiè zuò dào chǎng
令我早登无上觉	于十方界坐道场
shùn ruò duō xìng kě xiāo wáng	shuò jiā luó xīn wú dòng zhuǎn
舜若多性可销亡	烁迦罗心无动转

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第三

léngyánjīngzàn
楞严经赞

sān kē qī dà zàng xìng yōu jū zǒng yuán chén yè shì fēn
三科七大。藏性攸居。总缘尘业事纷
yǔ quán tǐ jí zhēn rú lǐ shì shuāng qū xìn bù jià cháng jū
与。全体即真如。理事双祛。信步驾长车。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨（合掌三称）

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì sì
菩萨万行首楞严经卷第四

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ěr shí fù lóu nà mí duō luó ní zǐ zài dà zhòng zhōng jí cóng
尔时，富楼那弥多罗尼子在大众中，即从

zuò qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng gōng jìng ér bó fó
座起，偏袒右肩，右膝著地，合掌恭敬而白佛

yán
言：

dà wēi dé shì zūn shàn wèi zhòng shēng fū yǎn rú lái dì yī
“大威德世尊，善为众生敷演如来第一

yì dì shì zūn cháng tuī shuō fǎ rén zhōng wǒ wéi dì yī jīn wén rú
义谛！世尊常推说法人中，我为第一。今闻如

lái wēi miào fǎ yīn yóu rú lóng rén yú bǎi bù wài líng yú wén ruì běn
来微妙法音，犹如聋人逾百步外，聆于蚊蚋，本

suǒ bú jiàn hé kuàng dé wén fó suī xuān míng lìng wǒ chú huò jīn
所不见，何况得闻？佛虽宣明，令我除惑，今

yóu wèi xiáng sī yì jiū jìng wú yí huò dì
犹未详斯义究竟无疑惑地。

shì zūn rú ā nán bèi suī zé kāi wù xí lòu wèi chú
“世尊！如阿难辈，虽则开悟，习漏未除。

wǒ děng huì zhōng dēng wú lòu zhě suī jìn zhū lòu jīn wén rú lái suǒ
我等会中登无漏者，虽尽诸漏，今闻如来所

shuō fǎ yīn shàng yū yí huǐ
说法音，尚纡疑悔。

shì zūn ruò fù shì jiān yī qiè gēn chén yīn chù jiè
“世尊！若复世间一切根、尘、阴、处、界
děng jiē rú lái zàng qīng jìng běn rán yún hé hū shēng shān hé dà dì zhū
等，皆如来藏清净本然，云何忽生山河大地诸
yǒu wéi xiàng cì dì qiān liú zhōng ér fù shǐ
有为相，次第迁流，终而复始？”

yòu rú lái shuō dì shuǐ huǒ fēng běn xìng yuán róng
“又如来说，地、水、火、风本性圆融，
zhōu biàn fǎ jiè zhàn rán cháng zhù shì zūn ruò dì xìng biàn yún hé
周遍法界，湛然常住。世尊！若地性遍，云何
róng shuǐ shuǐ xìng zhōu biàn huǒ zé bù shēng fù yún hé míng shuǐ huǒ
容水？水性周遍，火则不生，复云何明水、火
èr xìng jù biàn xū kōng bù xiāng líng miè shì zūn dì xìng zhàng ài
二性，俱遍虚空，不相陵灭？世尊！地性障碍，
kōng xìng xū tōng yún hé èr jù zhōu biàn fǎ jiè
空性虚通，云何二俱周遍法界？”

ér wǒ bù zhī shì yì yōu wǎng wéi yuàn rú lái xuān liú dà cí
“而我不知是义攸往，惟愿如来宣流大慈，
kāi wǒ mí yún jí zhū dà zhòng
开我迷云，及诸大众。”

zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì qīn kě rú lái wú shàng cí huì
作是语已，五体投地，钦渴如来无上慈诲。

ěr shí shì zūn gào fù lóu nà jí zhū huì zhōng lòu jìn wú xué zhū
尔时，世尊告富楼那，及诸会中漏尽无学诸
ā luó hàn rú lái jīn rì pǔ wèi cǐ huì xuān shèng yì zhōng zhēn
阿罗汉：“如来今日，普为此会宣胜义中真
shèng yì xìng lìng rǔ huì zhōng dìng xìng shēng wén jí zhū yī qiè wèi dé
胜义性，令汝会中定性声闻，及诸一切未得
èr kōng huí xiàng shàng shèng ā luó hàn děng jiē huò yī shèng jì miè
二空、回向上乘阿罗汉等，皆获一乘寂灭
chǎng dì zhēn ā liàn ruò zhèng xiū xíng chù rǔ jīn dì tīng dāng wéi
场地、真阿练若正修行处。汝今谛听，当为
rǔ shuō
汝说。”

fù lóu nà děng qīn fó fǎ yīn mò rán chéng tīng
富楼那等，钦佛法音，默然承听。

fó yán fù lóu nà rú rǔ suǒ yán qīng jìng běn rán yún
佛言：“富楼那，如汝所言，清净本然，云

hé hū shēngshān hé dà dì rǔ cháng bù wén rú lái xuānshuō xìng
何忽生山河大地？汝常不闻如来宣说，性
jué miào míng běn jué míng miào
觉妙明，本觉明妙？”

fù lóu nà yán wéi rán shì zūn wǒ cháng wén fó xuānshuō
富楼那言：“唯然，世尊！我常闻佛宣说
sī yì
斯义。”

fó yán rǔ chēng jué míng wéi fù xìng míng chēng míng wéi
佛言：“汝称觉明，为复性明，称名为
jué wéi jué bù míng chēng wéi míng jué
觉？为觉不明，称为明觉？”

fù lóu nà yán ruò cǐ bù míng míng wéi jué zhě zé wú suǒ
富楼那言：“若此不明名为觉者，则无所
míng
明。”

fó yán ruò wú suǒ míng zé wú míng jué yǒu suǒ fēi jué
佛言：“若无所明，则无明觉。有所非觉，
wú suǒ fēi míng wú míng yòu fēi jué zhàn míng xìng xìng jué bì míng wàng
无所非明，无明又非觉湛明性。性觉必明，妄
wéi míng jué jué fēi suǒ míng yīn míng lì suǒ suǒ jì wàng lì shēng
为明觉；觉非所明，因明立所；所既妄立，生
rǔ wàng néng wú tóng yì zhōng chì rán chéng yì yì bǐ suǒ yì
汝妄能：无同异中，炽然成异；异彼所异，
yīn yì lì tóng tóng yì fā míng yīn cǐ fù lì wú tóng wú yì
因异立同；同、异发明，因此复立无同无异。

rú shì rǎo luàn xiāng dài shēng láo láo jiǔ fā chén zì xiāng
“如是扰乱，相待生劳，劳久发尘，自相
hún zhuó yóu shì yǐn qǐ chén láo fán nǎo qǐ wéi shì jiè jìng chéng xū
浑浊，由是引起尘劳烦恼：起为世界，静成虚
kōng xū kōng wéi tóng shì jiè wéi yì bǐ wú tóng yì zhēn yǒu wéi
空；虚空为同，世界为异；彼无同异，真有为
fǎ jué míng kōng mèi xiāng dài chéng yáo gù yǒu fēng lún zhí chí shì
法。觉明空昧，相待成摇，故有风轮执持世
jiè yīn kōng shēng yáo jiān míng lì ài bǐ jīn bǎo zhě míng jué lì
界。因空生摇，坚明立碍，彼金宝者，明觉立
jiān gù yǒu jīn lún bǎo chí guó tǔ jiān jué bǎo chéng yáo míng fēng chū
坚，故有金轮保持国土。坚觉宝成，摇明风出，

fēng jīn xiāng mó gù yǒuhuǒguāngwéibiànhuàxìng bǎomíngshēngrùn
风金相摩，故有火光为变化性。宝明生润，
huǒguāngshàngzhēng gù yǒushuǐlún hán shí fāng jiè huǒténgshuǐjiàng
火光上蒸，故有水轮含十方界。火腾水降，
jiāo fā lì jiān shī wéi jù hǎi gānwéizhōutān yǐ shì yì gù bǐ
交发立坚，湿为巨海，干为洲渚。以是义故，彼
dà hǎi zhōnghuǒguāngcháng qǐ bǐ zhōu tān zhōngjiāng hé cháng zhù
大海中火光常起，彼洲渚中江河常注。
shuǐ shì liè huǒ jié wéigāoshān shì gù shān shí jī zé chéngyàn róng
水势劣火，结为高山，是故山石击则成焰，融
zé chéngshuǐ tǔ shì liè shuǐ chōuwéicǎomù shì gù lín sǒu yù shāo
则成水。土势劣水，抽为草木，是故林藪遇烧
chéng tǔ yīn jiǎochéngshuǐ jiāowàng fā shēng dì xiāngwéizhǒng
成土，因绞成水。交妄发生，递相为种，
yǐ shì yīn yuán shì jiè xiāng xù
以是因缘，世界相续。

fù cì fù lóu nà míngwàng fēi tā jué míngwéi jiù
“复次，富楼那，明妄非他，觉明为咎；
suǒwàng jì lì míng lǐ bù yú yǐ shì yīn yuán tīng bù chūshēng
所妄既立，明理不踰，以是因缘，听不出声，
jiàn bù chāo sè sè xiāng wèi chù liù wàngchéng jiù yóu
见不超色，色、香、味、触，六妄成就，由
shì fēn kāi jiàn jué wén zhī tóng yè xiāngchán hé lí chéng
是分开见、觉、闻、知。同业相缠，合离成
huà jiàn míng sè fā míngjiànxiǎngchéng yì jiànchéngzēng tóng
化；见明色发，明见想成；异见成憎，同
xiǎngchéng ài liú ài wéizhǒng nà xiǎngwéi tāi jiāogòu fā shēng
想成爱；流爱为种，纳想为胎；交遘发生，
xī yīn tóng yè gù yǒu yīn yuánshēng jié luó lán è pú tán dēng tāi
吸引同业，故有因缘生羯罗蓝、遏菟昙等，胎、
luǎn shī huà suí qí suǒyìng luǎnwéixiǎngshēng tāi yīn qíngyǒu
卵、湿、化随其所应。卵唯想生，胎因情有，
shī yǐ hé gǎn huà yǐ lí yìng qíng xiǎng hé lí gèngxiāng
湿以合感，化以离应。情、想、合、离，更相
biàn yì suǒyǒushòu yè zhú qí fēi chén yǐ shì yīn yuán zhòng
变易，所有受业，逐其飞沉。以是因缘，众
shēngxiāng xù
生相续。

fù lóu nà xiǎng ài tóng jié ài bù néng lí zé zhū shì
“富楼那，想爱同结，爱不能离，则诸世

jiān fù mǔ zǐ sūn xiāngshēng bú duàn shì děng zé yǐ yù tān wéi běn
间父母子孙相生不断，是等则以欲贪为本。

tān ài tóng zī tān bù néng zhǐ zé zhū shì jiān luǎn huà shī
贪爱同滋，贪不能止，则诸世间卵、化、湿、

tāi suí lì qiáng ruò dì xiāng tūn shí shì děng zé yǐ shā tān wéi běn
胎，随力强弱递相吞食，是等则以杀贪为本。

yǐ rén shí yáng yáng sǐ wéi rén rén sǐ wéi yáng rú shì nǎi zhì shí
以人食羊，羊死为人，人死为羊，如是乃至十

shēng zhī lèi sǐ sǐ shēngshēng hù lái xiāng dàn è yè jù shēng
生之类，死死生，生，互来相噉，恶业俱生，

qióng wèi lái jì shì děng zé yǐ dào tān wéi běn rǔ fù wǒ mìng wǒ
穷未来际，是等则以盗贪为本。汝负我命，我

huán rǔ zhài yǐ shì yīn yuán jīng bǎi qiān jié cháng zài shēng sǐ rǔ
还汝债，以是因缘，经百千劫常在生死。汝

ài wǒ xīn wǒ lián rǔ sè yǐ shì yīn yuán jīng bǎi qiān jié cháng zài
爱我心，我怜汝色，以是因缘，经百千劫常在

chán fù wéi shā dào yīn sān wéi gēn běn yǐ shì yīn yuán yè
缠缚。唯杀、盗、淫三为根本，以是因缘，业

guǒ xiāng xù
果相续。

fù lóu nà rú shì sān zhǒng diān dǎo xiāng xù jiē shì jué míng
“富楼那，如是三种颠倒相续，皆是觉明，

míng liǎo zhī xìng yīn liǎo fā xiàng cóng wàng jiàn shēng shān hé dà dì
明了知性，因了发相，从妄见生。山河大地

zhū yǒu wéi xiàng cì dì qiān liú yīn cǐ xū wàng zhōng ér fù shǐ
诸有为相，次第迁流，因此虚妄，终而复始。”

fù lóu nà yán ruò cǐ miào jué běn miào jué míng yǔ rú lái xīn
富楼那言：“若此妙觉本妙觉明，与如来心

bù zēng bù jiǎn wú zhuàng hū shēng shān hé dà dì zhū yǒu wéi xiàng rú
不增不减，无状忽生山河大地诸有为相；如

lái jīn dé miào kōng míng jué shān hé dà dì yǒu wéi xí lòu hé dāng fù
来今得妙空明觉，山河大地有为习漏，何当复

shēng
生？”

fó gào fù lóu nà pì rú mí rén yú yī jù luò huànán wéi
佛告富楼那：“譬如迷人，于一聚落，惑南为

běi cǐ mí wéi fù yīn mí ér yǒu yīn wù ér chū
北，此迷为复因迷而有？因悟而出？”

fù lóu nà yán rú shì mí rén yì bù yīn mí yòu bù yīn wù
富楼那言：“如是迷人，亦不因迷，又不因悟。

hé yǐ gù mí běn wú gēn yún hé yīn mí wù fēi shēng mí yún hé
何以故？迷本无根，云何因迷？悟非生迷，云何
yīn wù
因悟？”

fó yán bǐ zhī mí rén zhèng zài mí shí shū yǒu wù rén zhǐ shì
佛言：“彼之迷人正在迷时，倏有悟人指示

lǐng wù fù lóu nà yú yì yún hé cǐ rén zòng mí yú cǐ jù luò
令悟。富楼那，于意云何？此人纵迷，于此聚落
gèng shēng mí fǒu
更生迷不？”

fú yě shì zūn
“不也，世尊！”

fù lóu nà shí fāng rú lái yì fù rú shì cǐ mí wú běn
“富楼那，十方如来亦复如是。此迷无本，

xìng bì jìng kōng xī běn wú mí sì yǒu mí jué jué mí mí miè jué
性毕竟空。昔本无迷，似有迷觉，觉迷迷灭，觉

bù shēng mí yì rú yì rén jiàn kōng zhōng huā yì bìng ruò chú huā yú
不生迷。亦如翳人见空中华，翳病若除，华于

kōng miè hū yǒu yú rén yú bǐ kōng huā suǒ miè kōng dì dài huā gèng
空灭。忽有愚人于彼空华所灭空地，待华更

shēng rǔ guān shì rén wéi yú wéi huì
生，汝观是人为愚为慧？”

fù lóu nà yán kōng yuán wú huā wàng jiàn shēng miè jiàn huā
富楼那言：“空元无华，妄见生灭；见华

miè kōng yǐ shì diān dǎo chī lìng gèng chū sī shí kuáng chī yún hé
灭空，已是颠倒；敕令更出，斯实狂痴，云何

gèng míng rú shì kuáng rén wéi yú wéi huì
更名如是狂人为愚为慧？”

fó yán rú rǔ suǒ jiě yún hé wèn yán zhū fó rú lái miào
佛言：“如汝所解，云何问言，诸佛如来妙

jué míng kōng hé dāng gèng chū shān hé dà dì yòu rú jīn kuàng zá
觉明空，何当更出山河大地？又如金矿，杂

yú jīng jīn qí jīn yī chún gèng bù chéng zá rú mù chéng huī
于精金，其金一纯，更不成杂；如木成灰，

bù chóngwéi mù zhū fó rú lái pú tí niè pán yì fù rú shì
不重为木；诸佛如来菩提涅槃，亦复如是。

fù lóu nà yòu rǔ wèn yán dì shuǐ huǒ fēngběnxìng
“富楼那，又汝问言，地、水、火、风本性

yuánróng zhōubiàn fǎ jiè yí shuǐ huǒxìng bù xiāng líng miè yòuzhēng
圆融，周遍法界，疑水、火性不相陵灭。又征

xū kōng jí zhū dà dì jù biàn fǎ jiè bù hé xiāngróng
虚空及诸大地，俱遍法界，不合相容。

fù lóu nà pì rú xū kōng tǐ fēi qúnxiàng ér bú jù
“富楼那，譬如虚空，体非群相，而不拒

bǐ zhūxiàng fā huī suǒ yǐ zhě hé fù lóu nà bǐ tài xū kōng
彼诸相发挥。所以者何？富楼那，彼太虚空，

rì zhào zé míng yún tún zé àn fēngyáo zé dòng jì chéng zé qīng
日照则明，云屯则暗，风摇则动，霁澄则清，

qì níng zé zhuó tǔ jī chéngmái shuǐchéngchéngyìng yú yì yún hé
气凝则浊，土积成霾，水澄成映。于意云何？

rú shì shū fāng zhū yǒu wéi xiàng wéi yīn bǐ shēng wéi fù kōng yǒu
如是殊方诸有为相，为因彼生？为复空有？

ruò bǐ suǒ shēng fù lóu nà qiě rì zhào shí jì shì rì míng shí fāng
若彼所生，富楼那，且日照时既是日明，十方

shì jiè tóngwéi rì sè yún hé kōng zhōng gèng jiàn yuán rì ruò shì kōng
世界同为日色，云何空中更见圆日？若是空

míng kōng yīng zì zhào yún hé zhōng xiāo yún wù zhī shí bù shēng guāng
明，空应自照，云何中宵云雾之时不生光

yào dāng zhī shì míng fēi rì fēi kōng bú yì kōng rì guān xiàng
耀？当知是明，非日非空，不异空日；观相

yuán wàng wú kě zhǐ chén yóu yāo kōng huā jié wéi kōng guǒ yún
元妄，无可指陈，犹邀空华，结为空果，云

hé jié qí xiāng líng miè yì guān xìng yuán zhēn wéi miào jué míng miào
何诘其相陵灭义？观性元真，唯妙觉明，妙

jué míng xīn xiān fēi shuǐ huǒ yún hé fù wèn bù xiāng róng zhě zhēn miào
觉明心先非水火，云何复问不相容者？真妙

jué míng yì fù rú shì rǔ yǐ kōng míng zé yǒu kōng xiàn dì
觉明，亦复如是。汝以空明，则有空现；地、

shuǐ huǒ fēng gè gè fā míng zé gè gè xiàn ruò jù fā míng
水、火、风各各发明，则各各现；若俱发明，

zé yǒu jù xiàn yún hé jù xiàn fù lóu nà rú yī shuǐ zhōng xiàn yú
则有俱现。云何俱现？富楼那，如一水中现于

rì yǐng liǎng rén tóng guān shuǐ zhōng zhī rì dōng xī gè xíng zé gè
日影，两人同观水中之日，东西各行；则各
yǒu rì suí èr rén qù yī dōng yī xī xiān wú zhǔn dì bù yīng
有日，随二人去，一东一西，先无准的。不应
nànyán cǐ rì shì yī yún hé gè xíng gè rì jì shuāng yún hé
难言：此日是一，云何各行？各日既双，云何
xiàn yī wǎn zhuǎn xū wàng wú kě píng jù
现一？宛转虚妄，无可凭据。

fù lóu nà rǔ yǐ sè kōng xiàng qīng xiāng duó yú rú lái zàng
“富楼那，汝以色空相倾相夺于如来藏，
ér rú lái zàng suí wéi sè kōng zhōu biàn fǎ jiè shì gù yú zhōng fēng dòng
而如来藏随为色空周遍法界，是故于中 风动、
kōng chéng rì míng yún àn zhòng shēng mí mèn bèi jué hé chén
空澄、日明、云暗。众生迷闷，背觉合尘，
gù fā chén láo yǒu shì jiān xiàng wǒ yǐ miào míng bú miè bù shēng
故发尘劳，有世间相。我以妙明不灭不生，
hé rú lái zàng
合如来藏。

ér rú lái zàng wéi miào jué míng yuán zhào fǎ jiè shì gù
“而如来藏，唯妙觉明，圆照法界。是故
yú zhōng yī wéi wú liàng wú liàng wéi yī xiǎo zhōng xiàn dà dà
于中，一为无量，无量为一；小中现大，大
zhōng xiàn xiǎo bú dòng dào chǎng biàn shí fāng jiè shēn hán shí fāng wú
中现小；不动道场遍十方界，身含十方无
jìn xū kōng yú yī máo duān xiàn bǎo wáng chā zuò wēi chén lǐ zhuǎn dà
尽虚空；于一毛端现宝王刹，坐微尘里转大
fǎ lún miè chén hé jué gù fā zhēn rú miào jué míng xìng
法轮。灭尘合觉，故发真如妙觉明性。

ér rú lái zàng běn miào yuán xīn fēi xīn fēi kōng fēi dì
“而如来藏本妙圆心，非心、非空；非地、
fēi shuǐ fēi fēng fēi huǒ fēi yǎn fēi ěr bí shé shēn
非水、非风、非火；非眼，非耳、鼻、舌、身、
yì fēi sè fēi shēng xiāng wèi chù fǎ fēi yǎn shí jiè
意；非色，非声、香、味、触、法；非眼识界，
rú shì nǎi zhì fēi yì shí jiè fēi míng wú míng míng wú míng jìn rú
如是乃至非意识界；非明无明、明无明尽，如
shì nǎi zhì fēi lǎo fēi sǐ fēi lǎo sǐ jìn fēi kǔ fēi jí fēi
是乃至非老、非死，非老死尽；非苦、非集、非

miè fēi dào fēi zhì fēi dé fēi tán nà fēi shī luó fēi pí
灭、非道；非智、非得，非檀那、非尸罗、非毗
lí yē fēi chàn tí fēi chán nà fēi bō là rě fēi bō luó mì
梨耶、非羼提、非禅那、非般刺若、非波罗蜜
duō rú shì nǎi zhì fēi dá tà ā jié fēi ā luó hē sān yē sān pú
多，如是乃至非怛闍阿竭，非阿罗诃、三耶三菩，
fēi dà niè pán fēi cháng fēi lè fēi wǒ fēi jìng
非大涅槃，非常、非乐、非我、非净。

yǐ shì jù fēi shì chū shì gù jí rú lái zàng yuán míng xīn
“以是俱非世出世故，即如来藏元明心

miào jí xīn jí kōng jí dì jí shuǐ jí fēng jí huǒ
妙，即心、即空；即地、即水、即风、即火；
jí yǎn jí ěr bí shé shēn yì jí sè jí shēng
即眼，即耳、鼻、舌、身、意；即色，即声、
xiāng wèi chù fǎ jí yǎn shí jiè rú shì nǎi zhì jí yì shí jiè
香、味、触、法；即眼识界，如是乃至即意识界；
jí míng wú míng míng wú míng jìn rú shì nǎi zhì jí lǎo jí sǐ
即明无明、明无明尽，如是乃至即老、即死，
jí lǎo sǐ jìn jí kǔ jí jí jí miè jí dào jí zhì jí
即老死尽；即苦、即集、即灭、即道；即智、即
dé jí tán nà jí shī luó jí pí lí yē jí chàn tí jí chán
得，即檀那、即尸罗、即毗梨耶、即羼提、即禅
nà jí bō là rě jí bō luó mì duō rú shì nǎi zhì jí dá tà ā
那、即般刺若、即波罗蜜多，如是乃至即怛闍阿
jié jí ā luó hē sān yē sān pú jí dà niè pán jí cháng
竭，即阿罗诃、三耶三菩，即大涅槃，即常、
jí lè jí wǒ jí jìng
即乐、即我、即净。

yǐ shì jù jí shì chū shì gù jí rú lái zàng miào míng xīn
“以是俱即世出世故，即如来藏妙明心

yuán lí jí lí fēi shì jí fēi jí rú hé shì jiān sān yǒu zhòng
元，离即、离非，是即、非即。如何世间三有众
shēng jí chū shì jiān shēng wén yuán jué yǐ suǒ zhī xīn cè duó rú lái
生，及出世间声闻、缘觉，以所知心测度如来
wú shàng pú tí yòng shì yǔ yán rù fó zhī jiàn pì rú qín sè
无上菩提，用世语言入佛知见？譬如琴、瑟、
kōnghóu pí pá suī yǒu miào yīn ruò wú miào zhǐ zhōng bù néng
箜篌、琵琶，虽有妙音，若无妙指，终不能

fā rǔ yǔ zhòngshēng yì fù rú shì bǎo jué zhēn xīn gè gè yuánmǎn
发。汝与众 生亦复如是，宝觉真心各各圆 满。

rú wǒ àn zhǐ hǎi yìn fā guāng rǔ zàn jǔ xīn chén láo xiān qǐ
如我按指，海印发光，汝暂举心，尘劳先起，

yóu bù qín qiú wú shàng jué dào ài niàn xiǎo shèng dé shǎo wéi zú
由不勤求无上觉道，爱念小乘，得少为足。”

fù lóu nà yán wǒ yǔ rú lái bǎo jué yuán míng zhēn miào jìng
富楼那言：“我与如来，宝觉圆明真妙净

xīn wú èr yuánmǎn ér wǒ xī zāo wú shǐ wàng xiǎng jiǔ zài lún huí
心，无二圆 满。而我昔遭无始妄 想，久在轮回，

jīn dé shèng shèng yóu wèi jiū jìng shì zūn zhū wàng yī qiè yuán miè
今得圣 乘，犹未究竟。世尊！诸妄一切圆灭，

dú miào zhēn cháng gǎn wèn rú lái yī qiè zhòng shēng hé yīn yǒu wàng
独妙真 常。敢问如来，一切众 生何因有妄，

zì bì miào míng shòu cǐ lún nì
自蔽妙明，受此沦溺？”

fó gào fù lóu nà rǔ suī chú yí yú huò wèi jìn wú yǐ shì
佛告富楼那：“汝虽除疑，余惑未尽。吾以世

jiān xiàn qián zhū shì jīn fù wèn rǔ rǔ qǐ bù wén shì luó chéng zhōng
间现前诸事，今复问汝。汝岂不闻室罗 城 中

yǎn ruò dá duō hū yú chén zhāo yǐ jìng zhào miàn ài jìng zhōng tóu
演若达多？忽于晨朝以镜照面，爱镜中头，

méi mù kě jiàn chēn zé jǐ tóu bú jiàn miàn mù yǐ wéi qī mèi
眉目可见；瞋责己头，不见面目，以为魑魅，

wú zhuàng kuáng zǒu yú yì yún hé cǐ rén hé yīn wú gù kuáng
无状狂走。于意云何？此人何因无故狂

zǒu
走？”

fù lóu nà yán shì rén xīn kuáng gèng wú tā gù
富楼那言：“是人心狂，更无他故。”

fó yán miào jué míng yuán běn yuán míng miào jì chēng wéi
佛言：“妙觉明圆，本圆明妙，既称为

wàng yún hé yǒu yīn ruò yǒu suǒ yīn yún hé míng wàng zì zhū
妄，云何有因？若有所因，云何名妄？自诸

wàng xiǎng zhuǎn xiāng yīn cóng mí jī mí yǐ lì chén jié suī fó
妄想辗转相因，从迷积迷以历尘劫，虽佛

fā míng yóu bù néng fǎn rú shì mí yīn yīn mí zì yǒu shí mí wú
发明，犹不能返。如是迷因，因迷自有；识迷无

yīn wàng wú suǒ yī shàng wú yǒushēng yù hé wéimiè dé pú tí
因，妄无所依；尚无有生，欲何为灭？得菩提
zhě rú wù shí rénshuō mèngzhōng shì xīn zòngjīng míng yù hé yīn
者，如寤时人说梦中事，心纵精明，欲何因
yuán qǔ mèngzhōng wù kuàng fù wú yīn běn wú suǒyǒu rú bǐ chéng
缘取梦中物？况复无因本无所有，如彼城
zhōng yǎnrùò dá duō qǐ yǒu yīn yuán zì bù tóu zǒu hū rán kuáng xiē
中演若达多，岂有因缘自怖头走？忽然狂歇，
tóu fēi wài dé zòngwèi xiē kuáng yì hé yí shī
头非外得；纵未歇狂，亦何遗失？

fù lóu nà wàngxìng rú shì yīn hé wéi zài rǔ dàn bù suí
“富楼那，妄性如是，因何为在？汝但不随

fēn bié shì jiān yè guǒ zhòngshēng sānzhǒng xiāng xù sānyuánduàn
分别世间、业果、众生三种相续，三缘断
gù sān yīn bù shēng zé rǔ xīn zhōng yǎnrùò dá duō kuáng xìng zì xiē
故，三因不生，则汝心中演若达多狂性自歇，
xiē jí pú tí shèngjìng míng xīn běnzhōu fǎ jiè bù cóng rén dé
歇即菩提。胜净明心，本周法界，不从人得，
hé jiè qú láo kěnqìng xiū zhèng pì rú yǒu rén yú zì yī zhōng xì
何藉劬劳肯綮修证？譬如有人，于白衣中系
rú yì zhū bú zì jué zhī qióng lù tā fāng qǐ shí chí zǒu suī
如意珠，不自觉知，穷露他方，乞食驰走。虽
shí pín qióng zhū bù céng shī hū yǒu zhì zhě zhǐ shì qí zhū suǒyuàn
实贫穷，珠不曾失；忽有智者指示其珠，所愿
cóng xīn zhì dà ráo fù fāng wù shénzhū fēi cóng wài dé
从心，致大饶富，方悟神珠非从外得。”

jí shí ā nán zài dà zhòngzhōng dǐng lǐ fó zú qǐ lì bó
即时，阿难在大众中，顶礼佛足，起立白

fó shì zūnxiànshuōshā dào yín yè sānyuánduàn gù sān
佛：“世尊现说杀、盗、淫业，三缘断故，三
yīn bù shēng xīn zhōng dá duō kuáng xìng zì xiē xiē jí pú tí bù
因不生，心中达多狂性自歇，歇即菩提，不
cóng rén dé sī zé yīn yuánjiǎorán míngbái yún hé rú lái dùn qì yīn
从人得。斯则因缘皎然明白，云何如来顿弃因
yuán wǒ cóng yīn yuán xīn dé kāi wù shì zūn cǐ yì hé dú wǒ děng
缘？我从因缘心得开悟！世尊！此义何独我等
niánshào yǒu xué shēng wén jīn cǐ huì zhōng dà mù qián lián jí shè lì fú
年少有学声闻，今此会中大目犍连及舍利弗、

xū pú tí děng cónglǎo fàn zhì wén fó yīn yuán fā xīn kāi wù dé
须菩提等，从老梵志闻佛因缘，发心开悟，得
chéng wú lòu jīn shuō pú tí bù cóng yīn yuán zé wángshè chéng jū
成无漏。今说菩提不从因缘，则王舍城拘
shè lí děngsuǒshuō zì rán chéng dì yī yì wéichuí dà bēi kāi fā
舍梨等所说自然，成第一义。惟垂大悲，开发
mí mèn
迷闷。”

fó gào ā nán jí rú chéngzhōng yǎn ruò dá duō kuáng xìng yīn
佛告阿难：“即如城中演若达多，狂性因
yuán ruò dé miè chú zé bù kuáng xìng zì rán ér chū yīn yuán zì rán
缘若得灭除，则不狂性自然而出；因缘、自然，
lǐ qióng yú shì ā nán yǎn ruò dá duō tóu běn zì rán běn zì qí
理穷于是。阿难，演若达多头本自然，本自其
rán wú rán fēi zì hé yīn yuán gù bù tóu kuáng zǒu ruò zì rán tóu
然，无然非自，何因缘故怖头狂走？若自然头，
yīn yuán gù kuáng hé bú zì rán yīn yuán gù shī běn tóu bù shī
因缘故狂，何不自然，因缘故失？本头不失，
kuáng bù wàng chū céng wú biàn yì hé jiè yīn yuán běn kuáng zì
狂怖妄出，曾无变易，何藉因缘？本狂自
rán běn yǒu kuáng bù wèi kuáng zhī jì kuáng hé suǒ qián bù kuáng
然，本有狂怖，未狂之际，狂何所潜？不狂
zì rán tóu běn wú wàng hé wéi kuáng zǒu ruò wù běn tóu shí zhī
自然，头本无妄，何为狂走？若悟本头，识知
kuáng zǒu yīn yuán zì rán jù wéi xì lùn shì gù wǒ yán sān
狂走，因缘、自然，俱为戏论。是故我言，三
yuán duàn gù jí pú tí xīn pú tí xīn shēng shēng miè xīn miè
缘断故，即菩提心；菩提心生，生灭心灭，
cǐ dàn shēng miè miè shēng jù jìn wú gōng yòng dào ruò yǒu zì rán
此但生灭；灭生俱尽，无功用道。若有自然，
rú shì zé míng zì rán xīn shēng shēng miè xīn miè cǐ yì shēng miè
如是则明自然心生，生灭心灭，此亦生灭；
wú shēng miè zhě míng wéi zì rán yóu rú shì jiān zhū xiāng zá hé chéng
无生灭者，名为自然。犹如世间诸相杂和成
yī tǐ zhě míng hé hé xìng fēi hé hé zhě chēng běn rán xìng běn
一体者，名和合性；非和合者，称本然性。本
rán fēi rán hé hé fēi hé hé rán jù lí lí hé jù fēi cǐ jù
然非然，和合非合，合然俱离，离合俱非，此句

fāngmíng wú xì lùn fǎ
方名无戏论法。

pú tí niè pán shàng zài yáoyuǎn fēi rǔ lì jié xīn qín xiū
“菩提涅槃，尚在遥远！非汝历劫辛勤修
zhèng suī fù yì chí shí fāng rú lái shí èr bù jīng qīng jìng miào lǐ rú
证，虽复忆持十方如来十二部经清净妙理如
héng hé shā zhǐ yì xì lùn rǔ suī tán shuō yīn yuán zì rán jué dìng
恒河沙，只益戏论。汝虽谈说因缘、自然决定
míng liǎo rén jiān chēng rǔ duō wén dì yī yǐ cǐ jī jié duō wén xūn xí
明了，人间称汝多闻第一，以此积劫多闻熏习，
bù néng miǎn lí mó dēng qié nàn hé xū dài wǒ fó dǐng shén zhòu mó
不能免离摩登伽难。何须待我佛顶神咒，摩
dēng qié xīn yín huǒ dùn xiē dé ā nà hán yú wǒ fǎ zhōng chéng jīng jìn
登伽心淫火顿歇得阿那含，于我法中成精进
lín ài hé gān kū lìng rǔ jiě tuō shì gù ā nán rǔ suī lì
林，爱河干枯，令汝解脱？是故，阿难，汝虽历
jié yì chí rú lái mì mì miào yán bù rú yī rì xiū wú lòu yè yuǎn
劫忆持如来秘密妙严，不如一日修无漏业，远
lí shì jiān zēng ài èr kǔ rú mó dēng qié sù wéi yīn nǚ yóu shén
离世间憎、爱二苦。如摩登伽宿为淫女，由神
zhòu lì xiāo qí ài yù fǎ zhōng jīn míng xìng bǐ qiū ní yǔ luó hóu mǔ
咒力销其爱欲，法中今名性比丘尼，与罗睺母
yē shū tuó luó tóng wù sù yīn zhī lì shì yīn tān ài wéi kǔ yī niàn xūn
耶输陀罗同悟宿因，知历世因贪爱为苦，一念熏
xiū wú lòu shàn gù huò dé chū chán huò méng shòu jì rú hé zì qī
修无漏善故，或得出缠，或蒙授记。如何自欺，
shàng liú guān tīng
尚留观听？”

ā nán jí zhū dà zhòng wén fó shì huì yí huò xiāo chú xīn
阿难及诸大众，闻佛示诲，疑惑消除，心
wù shí xiàng shēn yì qīng ān dé wèi céng yǒu chóng fù bēi lèi
悟实相，身意轻安，得未曾有。重复悲泪，
dǐng lǐ fó zú cháng guì hé zhǎng ér bó fó yán wú shàng dà bēi qīng
顶礼佛足，长跪合掌而白佛言：“无上大悲清
jìng bǎo wáng shàn kāi wǒ xīn néng yǐ rú shì zhǒng zhǒng yīn yuán fāng
净宝王，善开我心，能以如是种种因缘，方
biàn tí jiǎng yǐn zhū chén míng chū yú kǔ hǎi shì zūn wǒ jīn suī chéng
便提奖，引诸沉冥出于苦海。世尊！我今虽承

rú shì fǎ yīn zhī rú lái zàng miào jué míng xīn biàn shí fāng jiè hán yù
如是法音，知如来藏妙觉明心遍十方界，含育
rú lái shí fāng guó tǔ qīng jìng bǎo yán miào jué wáng chà rú lái fù zé
如来十方国土清净宝严妙觉王刹。如来复责
duō wén wú gōng bù dǎi xiū xí wǒ jīn yóu rú lǚ bó zhī rén hū méng
多闻无功，不逮修习。我今犹如旅泊之人，忽蒙
tiān wáng cì yǔ huā wū suī huò dà zhái yào yīn mén rù wéi yuàn rú
天王赐与华屋，虽获大宅，要因门入。惟愿如
lái bù shě dà bēi shì wǒ zài huì zhū méng àn zhě juān shě xiǎo shèng
来不舍大悲，示我在会诸蒙暗者，捐舍小乘，
bì huò rú lái wú yú niè pán běn fā xīn lù lìng yǒu xué zhě cóng hé shè
毕获如来无余涅槃本发心路！令有学者，从何摄
fú chóu xī pānyuán dé tuó luó ní rù fó zhī jiàn
伏畴昔攀缘，得陀罗尼，入佛知见。”

zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì zài huì yī xīn zhù fó cí zhǐ
作是语已，五体投地，在会一心，伫佛慈旨。

ěr shí shì zūn āi mǐn huì zhōng yuán jué shēng wén yú pú tí
尔时，世尊哀愍会中缘觉、声闻，于菩提
xīn wèi zì zài zhě jí wèi dāng lái fó miè dù hòu mò fǎ zhòng shēng fā
心未自在者，及为当来佛灭度后，末法众生发
pú tí xīn kāi wú shàng shèng miào xiū xíng lù xuān shì ā nán jí zhū
菩提心，开无上乘妙修行路，宣示阿难及诸
dà zhòng rǔ děng jué dìng fā pú tí xīn yú fó rú lái miào sān mó
大众：“汝等决定发菩提心，于佛如来妙三摩
tí bù shēng pí juàn yīng dāng xiān míng fā jué chū xīn èr jué dìng yì
提不生疲倦，应当先明发觉初心二决定义。

yún hé chū xīn èr yì jué dìng
“云何初心二义决定？

ā nán dì yī yì zhě rǔ děng ruò yù juān shě shēng wén
“阿难，第一义者，汝等若欲捐舍声闻，
xiū pú sà shèng rù fó zhī jiàn yīng dāng shěn guān yīn dì fā xīn yǔ
修菩萨乘，入佛知见，应当审观因地发心，与
guǒ dì jué wéi tóng wéi yì
果地觉为同为异？

ā nán ruò yú yīn dì yǐ shēng miè xīn wéi běn xiū yīn
“阿难，若于因地，以生灭心为本修因，
ér qiú fó shèng bù shēng bú miè wú yǒu shì chù yǐ shì yì gù rǔ
而求佛乘不生不灭，无有是处。以是义故，汝

dāngzhào míngzhū qì shì jiān kě zuò zhī fǎ jiē cóngbiànmiè ā nán
当 照 明 诸 器 世 间 可 作 之 法 ， 皆 从 变 灭 。 阿 难 ，
rǔ guān shì jiān kě zuò zhī fǎ shéiwéi bú huài rán zhōng bù wén làn
汝 观 世 间 可 作 之 法 ， 谁 为 不 坏 ？ 然 终 不 闻 烂
huài xū kōng hé yǐ gù kōng fēi kě zuò yóu shì shǐ zhōng wú huài miè
坏 虚 空 。 何 以 故 ？ 空 非 可 作 ， 由 是 始 终 无 坏 灭
gù zé rǔ shēnzhōng jiānxiàngwéi dì rùn shī wéishuǐ nuǎnchùwéi
故 。 则 汝 身 中 ， 坚 相 为 地 ， 润 湿 为 水 ， 暖 触 为
huǒ dòngyáowéifēng yóu cǐ sì chánfēn rǔ zhànyuánmiào jué míng xīn
火 ， 动 摇 为 风 ， 由 此 四 缠 分 汝 湛 圆 妙 觉 明 心 ，
wéi shì wéi tīng wéi jué wéi chá cóng shǐ rù zhōng wǔ dié hún
为 视 、 为 听 、 为 觉 、 为 察 ， 从 始 入 终 ， 五 叠 浑
zhuó
浊 。

yún hé wéizhuó ā nán pì rú qīngshuǐqīng jié běnrán jí
“ 云 何 为 浊 ？ 阿 难 ， 譬 如 清 水 清 洁 本 然 ， 即
bǐ chén tǔ huī shā zhī lún běn zhì liú ài èr tǐ fǎ ěr xìng bù xiāng
彼 尘 土 灰 沙 之 伦 本 质 留 碍 ， 二 体 法 尔 ， 性 不 相
xún yǒu shì jiān rén qǔ bǐ tǔ chén tóu yú jìng shuǐ tǔ shī liú ài
循 。 有 世 间 人 取 彼 土 尘 ， 投 于 净 水 ， 土 失 留 碍 ，
shuǐ wáng qīng jié róng mào gǔ rán míng zhī wéizhuó rǔ zhuó wǔ chóng
水 亡 清 洁 ， 容 貌 汨 然 ， 名 之 为 浊 。 汝 浊 五 重 ，
yì fù rú shì
亦 复 如 是 ：

ā nán rǔ jiàn xū kōngbiàn shí fāng jiè kōngjiàn bù fēn
“ 阿 难 ， 汝 见 虚 空 遍 十 方 界 ， 空 见 不 分 ，
yǒu kōng wú tǐ yǒu jiàn wú jué xiāng zhī wàng chéng shì dì yī chóng
有 空 无 体 ， 有 见 无 觉 ， 相 织 妄 成 ， 是 第 一 重 ，
míng wéi jié zhuó
名 为 劫 浊 。

rǔ shēn xiàn tuán sì dà wéi tǐ jiàn wén jué zhī yōng lìng liú ài
“ 汝 身 现 转 四 大 为 体 ， 见 闻 觉 知 壅 令 留 碍 ，
shuǐ huǒ fēng tǔ xuán lìng jué zhī xiāng zhī wàng chéng shì dì èr chóng
水 火 风 土 旋 令 觉 知 ， 相 织 妄 成 ， 是 第 二 重 ，
míng wéi jiàn zhuó
名 为 见 浊 。

yòu rǔ xīn zhōng yì shí sòng xí xìng fā zhī jiàn róng xiàn liù
“ 又 汝 心 中 忆 识 诵 习 ， 性 发 知 见 ， 容 现 六

chén lí chén wú xiàng lí jué wú xìng xiāng zhī wàngchéng shì
尘，离尘无相，离觉无性，相织妄成，是
dì sān chóng míngfán nǎozhuó
第三重，名烦恼浊。

yòu rǔ zhāo xī shēngmiè bù tíng zhī jiàn měi yù liú yú shì jiān
“又汝朝夕生灭不停，知见每欲留于世间，
yè yùn měi cháng qiān yú guó tǔ xiāng zhī wàngchéng shì dì sì chóng
业运每常迁于国土，相织妄成，是第四重，
míngzhòng shēngzhuó
名众生浊。

rǔ děng jiàn wén yuán wú yì xìng zhòng chén gé yuè wú
“汝等见闻元无异性，众尘隔越，无
zhuàng yì shēng xìngzhōng xiāng zhī yòngzhōng xiāng bèi tóng yì shī
状异生，性中相知，用中相背，同异失
zhǔn xiāng zhī wàngchéng shì dì wǔ chóng míngwéi mìngzhuó
准，相织妄成，是第五重，名为命浊。

ā nán rǔ jīn yù lìng jiàn wén jué zhī yuǎn qì rú lái cháng
“阿难，汝今欲令见闻觉知，远契如来常
lè wǒ jìng yīngdāng xiān zé sǐ shēng gēn běn yī bù shēngmiè yuán zhàn
乐我净，应当先择死生根本，依不生灭圆湛
xìngchéng yǐ zhàn xuán qí xū wàngmiè shēng fù huán yuán jué dé yuán
性成，以湛旋其虚妄灭生复还元觉，得元
míng jué wú shēngmiè xìng wéi yīn dì xīn rán hòu yuán chéng guǒ dì xiū
明觉无生灭性为因地心，然后圆成果地修
zhèng rú chéngzhuó shuǐ zhù yú jìng qì jìng shēn bú dòng shā tǔ
证。如澄浊水，贮于静器，静深不动，沙土
zì chén qīngshuǐ xiàn qián míngwéi chū fú kè chén fán nǎo qù ní chún
自沉，清水现前，名为初伏客尘烦恼；去泥纯
shuǐ míngwéi yǒng duàn gēn běn wú míng míngxiàng jīng chún yī qiè biàn
水，名为永断根本无明。明相精纯，一切变
xiàn bù wéi fán nǎo jiē hé niè pán qīng jìng miào dé
现不为烦恼，皆合涅槃清净妙德。

dì èr yì zhě rǔ děng bì yù fā pú tí xīn yú pú sà
“第二义者，汝等必欲发菩提心，于菩萨
shèngshēng dà yǒngměng jué dìng qì juānzhū yǒu wéixiàng yīngdāng shěn
乘生大勇猛，决定弃捐诸有为相，应当审
xiángfán nǎo gēn běn cǐ wú shǐ lái fā yè rùn shēng shéizuò shéishòu
详烦恼根本，此无始来发业润生，谁作谁受？

ā nán rǔ xiū pú tí ruò bù shěnguān fán nǎo gēn běn
“阿难，汝修菩提，若不审观烦恼根本，
zé bù néng zhī xū wàng gēn chén hé chù diān dǎo chù shàng bù zhī yún
则不能知虚妄根尘何处颠倒。处尚不知，云
hé xiáng fú qǔ rú lái wèi ā nán rǔ guān shì jiān jiě jié zhī rén
何降伏，取如来位？阿难，汝观世间解结之人，
bú jiàn suǒ jié yún hé zhī jiě bù wén xū kōng bèi rǔ huī liè hé yǐ
不见所结，云何知解？不闻虚空被汝隳裂。何以
gù kōng wú xíng xiàng wú jié jiě gù zé rǔ xiàn qián yǎn ěr bí shé
故？空无形相，无结解故。则汝现前眼耳鼻舌
jí yǔ shēn xīn liù wéi zéi méi zì jié jiā bǎo yóu cǐ wú shǐ zhòng
及与身心，六为贼媒，自劫家宝，由此无始众
shēng shì jiè shēng chán fù gù yú qì shì jiān bù néng chāo yuè
生世界生缠缚故，于器世间不能超越。

ā nán yún hé míng wéi zhòng shēng shì jiè shì wéi qiān liú
“阿难，云何名为众生世界？世为迁流，
jiè wéi fāng wèi rǔ jīn dāng zhī dōng xī nán běi dōng nán
界为方位。汝今当知东、西、南、北、东南、
xī nán dōng běi xī běi shàng xià wéi jiè guò qù wèi lái
西南、东北、西北、上、下为界；过去、未来、
xiàn zài wéi shì fāng wèi yǒu shí liú shù yǒu sān yī qiè zhòng shēng zhī
现在为世。方位有十，流数有三。一切众生织
wàng xiāng chéng shēn zhōng mào qiān shì jiè xiāng shè ér cǐ jiè xìng
妄相成，身中贸迁，世界相涉。而此界性，
shè suī shí fāng dìng wèi kě míng shì jiān zhī mù dōng xī nán běi
设虽十方定位可明，世间只目东、西、南、北，
shàng xià wú wèi zhōng wú dìng fāng sì shù bì míng yǔ shì xiāng shè
上下无位，中无定方。四数必明，与世相涉，
sān sì sì sān wǎn zhuǎn shí èr liú biàn sān dié yī shí bǎi qiān
三四四三，宛转十二。流变三叠，一十百千，
zǒng kuò shǐ zhōng liù gēn zhī zhōng gè gè gōng dé yǒu qiān èr bǎi
总括始终，六根之中，各各功德有千二百。
ā nán rǔ fù yú zhōng kè dìng yōu liè
阿难，汝复于中克定优劣。

rú yǎn guān jiàn hòu àn qián míng qián fāng quán míng hòu
“如眼观见，后暗前明，前方全明，后
fāng quán àn zuǒ yòu páng guān sān fēn zhī èr tǒng lùn suǒ zuò gōng
方全暗，左右旁观三分之二。统论所作，功

dé bù quán sān fēn yángōng yī fēn wú dé dāng zhī yǎnwéi bā bǎi
德不全，三分言功，一分无德，当知眼唯八百
gōng dé
功德。

rú ěr zhōutīng shí fāng wú yí dòng ruò ěr yáo jìng wú
“如耳周听，十方无遗，动若迤遥，静无
biān jì dāng zhī ěr gēnyuánmǎn yī qiān èr bǎigōng dé
边际，当知耳根圆满一千二百功德。

rú bí xiù wén tōngchū rù xī yǒuchūyǒu rù ér quēzhōng
“如鼻嗅闻，通出入息，有出有入，而阙中
jiāo yàn yú bí gēn sān fēn quē yī dāng zhī bí wéi bā bǎigōng dé
交，验于鼻根，三分阙一，当知鼻唯八百功德。

rú shéxuānyáng jìn zhū shì jiān chū shì jiān zhì yányǒufāng
“如舌宣扬，尽诸世间、出世间智，言有方
fèn lǐ wú qióng jìn dāng zhī shé gēnyuánmǎn yī qiān èr bǎigōng dé
分，理无穷尽，当知舌根圆满一千二百功德。

rú shēnjué chù shí yú wéishùn hé shí néngjué lí zhōng
“如身觉触，识于违顺，合时能觉，离中
bù zhī lí yī hé shuāng yàn yú shēngēn sān fēn quē yī dāng zhī
不知，离一合双，验于身根，三分阙一，当知
shēnwéi bā bǎigōng dé
身唯八百功德。

rú yì mòróng shí fāng sān shì yī qiè shì jiān chū shì jiān fǎ
“如意默容，十方三世一切世间、出世间法，
wéishèng yǔ fán wú bù bāoróng jìn qí yá jì dāng zhī yì gēnyuán
唯圣与凡，无不包容，尽其涯际，当知意根圆
mǎn yī qiān èr bǎigōng dé
满一千二百功德。

ā nán rǔ jīn yù nì shēng sǐ yù liú fǎnqióng liú gēn
“阿难，汝今欲逆生死欲流，返穷流根，
zhì bù shēngmiè dāng yàn cǐ děng liù shòuyònggēn shéi hé shéi lí
至不生灭，当验此等六受用根，谁合谁离？

shéi shēnshéi jiān shéi wéi yuántōng shéi bù yuánmǎn ruò néng yú
谁深谁浅？谁为圆通？谁不圆满？若能于
cǐ wù yuántōnggēn nì bǐ wú shǐ zhī wàng yè liú dé xún yuántōng yǔ
此悟圆通根，逆彼无始织妄业流，得循圆通与

bù yuángēn rì jié xiāng bèi wǒ jīn bèi xiǎn liù zhàn yuán míng běn
不圆根，日劫相倍。我今备显六湛圆明，本

suǒ gōng dé shù liàng rú shì suí rǔ xiáng zé qí kě rù zhě wú dāng fā
所功德数量如是，随汝详择其可入者，吾当发
míng lìng rǔ zēng jìn shí fāng rú lái yú shí bā jiè yī yī xiū xíng
明，令汝增进。十方如来，于十八界一一修行，
jiē dé yuán mǎn wú shàng pú tí yú qí zhōng jiān yì wú yōu liè
皆得圆满无上菩提，于其中间，亦无优劣。
dàn rǔ xià liè wèi néng yú zhōng yuán zì zài huì gù wǒ xuān yáng
但汝下劣，未能于中圆自在慧，故我宣扬，
lìng rǔ dàn yú yī mén shēn rù rù yī wú wàng bǐ liù zhī gēn yī shí
令汝但于一门深入，入一无妄，彼六知根一时
qīng jìng
清净。”

ā nán bō fó yán shì zūn yún hé nì liú shēn rù yī mén
阿难白佛言：“世尊！云何逆流深入一门，
néng lìng liù gēn yī shí qīng jìng
能令六根一时清净？”

fó gào ā nán rǔ jīn yǐ dé xū tuó huánguǒ yǐ miè sān jiè
佛告阿难：“汝今已得须陀洹果，已灭三界
zhòng shēng shì jiān jiàn suǒ duàn huò rán yóu wèi zhī gēn zhōng jī shēng wú
众生世间见所断惑，然犹未知根中积生无
shǐ xū xí bǐ xí yào yīn xiū suǒ duàn dé hé kuàng cǐ zhōng shēng
始虚习。彼习要因修所断得，何况此中生、
zhù yì miè fēn jì tóu shù jīn rǔ qiě guān xiàn qián liù gēn wéi yī
住、异、灭分齐头数！今汝且观现前六根，为一
wéi liù ā nán ruò yán yī zhě ěr hé bú jiàn mù hé bù wén
为六？阿难，若言一者，耳何不见？目何不闻？
tóu xī bù lǚ zú xī wú yǔ ruò cǐ liù gēn jué dìng chéng liù rú
头奚不履？足奚无语？若此六根决定成六，如
wǒ jīn huì yǔ rǔ xuān yáng wēi miào fǎ mén rǔ zhī liù gēn shéi lái
我今会，与汝宣扬微妙法门，汝之六根，谁来
lǐng shòu
领受？”

ā nán yán wǒ yòng ěr wén
阿难言：“我用耳闻。”

fó yán rǔ ěr zì wén hé guān shēn kǒu kǒu lái wèn yì
佛言：“汝耳自闻，何关身口？口来问义，
shēn qǐ qīn chéng shì gù yīng zhī fēi yī zhōng liù fēi liù zhōng yī
身起钦承，是故应知，非一终六，非六终一，

zhōng bù rǔ gēnyuán yī yuán liù ā nán dāng zhī shì gēn fēi yī fēi
终不汝根元一元六。阿难，当知是根非一非
liù yóu wú shǐ lái diāndǎo lún tì gù yú yuánzhàn yī liù yì shēng
六，由无始来颠倒沦替，故于圆湛一六义生。
rǔ xū tuóhuán suī dé liù xiāo yóuwèiwáng yī rú tài xū kōngcān
汝须陀洹，虽得六销，犹未亡一。如太虚空参
hé qún qì yóu qì xíng yì míng zhī yì kōng chú qì guānkōng shuō
合群器，由器形异，名之异空；除器观空，说
kōngwéi yī bǐ tài xū kōng yún hé wéi rǔ chéngtóng bù tóng hé
空为一。彼太虚空，云何为汝成同不同？何
kuànggèngmíng shì yī fēi yī zé rǔ liǎo zhī liù shòuyònggēn yì fù
况更名是一非一？则汝了知六受用根，亦复
rú shì
如是。

yóumíng àn děng èr zhǒngxiàngxíng yú miào yuánzhōngnián
“由明暗等二种相形，于妙圆中黏
zhàn fā jiàn jiàn jīng yìng sè jié sè chénggēn gēnyuán mù wéiqīngjìng
湛发见，见精映色，结色成根，根元目为清净
sì dà yīn míngyǎn tǐ rú pú táo duǒ fú gēn sì chén liú yì bēn
四大，因名眼体，如蒲萄朵，浮根四尘流逸奔
sè
色。

yóudòng jìng děng èr zhǒngxiāng jī yú miào yuánzhōngnián
“由动静等二种相击，于妙圆中黏
zhàn fā tīng tīng jīng yìngshēng juǎnshēngchénggēn gēnyuán mù wéiqīng
湛发听，听精映声，卷声成根，根元目为清
jìng sì dà yīn míng ěr tǐ rú xīn juǎn yè fú gēn sì chén liú yì
净四大，因名耳体，如新卷叶，浮根四尘流逸
bēnshēng
奔声。

yóutōng sè děng èr zhǒngxiāng fā yú miào yuánzhōngniánzhàn
“由通塞等二种相发，于妙圆中黏湛
fā xiù xiù jīng yìngxiāng nà xiāngchénggēn gēnyuán mù wéiqīngjìng
发嗅，嗅精映香，纳香成根，根元目为清净
sì dà yīn míng bí tǐ rú shuāngchuízhǎo fú gēn sì chén liú yì
四大，因名鼻体，如双垂爪，浮根四尘流逸
bēnxiāng
奔香。

yóutiánbiànděng èr zhǒngxiāngcān yú miào yuánzhōngnián
“由恬变等二种相参，于妙圆中黏

zhàn fā cháng cháng jīng yìng wèi jiǎo wèi chéng gēn gēnyuán mù wéi
湛发尝，尝精映味，绞味成根，根元目为

qīng jìng sì dà yīn míng shé tǐ rú chū yǎnyuè fú gēn sì chén liú
清净四大，因名舌体，如初偃月，浮根四尘流

yì bēnwèi
逸奔味。

yóu lí hé děng èr zhǒngxiāngmó yú miào yuánzhōngniánzhàn
“由离合等二种相摩，于妙圆中黏湛

fā jué jué jīng yìng chù tuán chù chéng gēn gēnyuán mù wéi qīng jìng sì
发觉，觉精映触，抟触成根，根元目为清净四

dà yīn míng shēn tǐ rú yāo gǔ sǎng fú gēn sì chén liú yì bēn chù
大，因名身体，如腰鼓颡，浮根四尘流逸奔触。

yóushēngmièděng èr zhǒngxiāngxù yú miào yuánzhōngnián
“由生灭等二种相续，于妙圆中黏

zhàn fā zhī zhī jīng yìng fǎ lǎn fǎ chéng gēn gēnyuán mù wéi qīng jìng
湛发知，知精映法，揽法成根，根元目为清净

sì dà yīn míng yì sī rú yōu shì jiàn fú gēn sì chén liú yì bēn
四大，因名意思，如幽室见，浮根四尘流逸奔

fǎ
法。

ā nán rú shì liù gēn yóu bǐ jué míng yǒu míng míng jué
“阿难，如是六根，由彼觉明，有明明觉，

shī bǐ jīng liǎo nián wàng fā guāng shì yǐ rǔ jīn lí àn lí míng wú
失彼精了，黏妄发光。是以汝今离暗离明，无

yǒu jiàn tǐ lí dòng lí jìng yuán wú tīng zhì wú tōng wú sè xiù
有见体；离动离静，元无听质；无通无塞，嗅

xìng bù shēng fēi biàn fēi tián cháng wú suǒ chū bù lí bù hé jué
性不生；非变非恬，尝无所出；不离不合，觉

chù běn wú wú miè wú shēng liǎo zhī ān jì rǔ dàn bù xún dòng jìng
触本无；无灭无生，了知安寄？汝但不循动静、

hé lí tián biàn tōng sè shēng miè míng àn rú shì shí èr zhū
合离、恬变、通塞、生灭、明暗，如是十二诸

yǒu wéi xiàng suí bá yī gēn tuō nián nèi fú fú guī yuán zhēn fā
有为相，随拔一根，脱黏内伏，伏归元真，发

běn míng yào yào xìng fā míng zhū yú wǔ nián yìng bá yuán tuō bù
本明耀；耀性发明，诸余五黏，应拔圆脱。不

yóu qián chén suǒ qǐ zhī jiàn míng bù xún gēn jì gēn míng fā yóu shì
由前尘所起知见，明不循根，寄根明发，由是
liù gēn hù xiāng wéi yòng
六根互相为用。

ā nán rǔ qǐ bù zhī jīn cǐ huì zhōng ā nuó lù tuó wú mù
“阿难，汝岂不知今此会中，阿那律陀无目
ér jiàn bá nán tuó lóng wú ěr ér tīng jìng qié shén nǚ fēi bí wén xiāng
而见！跋难陀龙无耳而听！旃伽神女非鼻闻香！
jiāo fàn bō tí yì shé zhī wèi shùn ruò duō shén wú shēn jué chù rú lái
骄梵钵提异舌知味！舜若多神无身觉触，如来
guāng zhōng yìng lìng zàn xiàn jì wéi fēng zhì qí tǐ yuán wú zhū miè
光中映令暂现，既为风质，其体元无！诸灭
jìn dìng dé jì shēng wén rú cǐ huì zhōng mó hē jiā shè jiǔ miè yì gēn
尽定得寂声闻，如此会中摩诃迦叶，久灭意根，
yuán míng liǎo zhī bù yīn xīn niàn
圆明了知，不因心念！

ā nán jīn rǔ zhū gēn ruò yuán bá yǐ nèi yíng fā guāng
“阿难，今汝诸根若圆拔已，内莹发光，
rú shì fú chén jí qì shì jiān zhū biàn huà xiàng rú tāng xiāo bīng yīng niàn
如是浮尘及器世间诸变化相，如汤销冰，应念
huà chéng wú shàng zhī jué
化成无上知觉。

ā nán rú bǐ shì rén jù jiàn yú yǎn ruò lìng jí hé àn
“阿难，如彼世人聚见于眼，若令急合，暗
xiàng xiàn qián liù gēn àn rán tóu zú xiāng lèi bǐ rén yǐ shǒu xún tǐ
相现前，六根黯然，头足相类。彼人以手循体
wài rào bǐ suī bú jiàn tóu zú yī biàn zhī jué shì tóng yuán jiàn
外绕，彼虽不见，头足一辨，知觉是同。缘见
yīn míng àn chéng wú jiàn bù míng zì fā zé zhū àn xiàng yǒng bù
因明，暗成无见，不明自发，则诸暗相永不
néng hūn gēn chén jì xiāo yún hé jué míng bù chéng yuán miào
能昏。根尘既销，云何觉明不成圆妙？”

ā nán bó fó yán shì zūn rú fó shuō yán yīn dì jué xīn
阿难白佛言：“世尊！如佛说言：‘因地觉心，
yù qiú cháng zhù yào yǔ guǒ wèi míng mù xiāng yīng shì zūn rú guǒ
欲求常住，要与果位名目相应。’世尊！如果
wèi zhōng pú tí niè pán zhēn rú fó xìng ān mó luó shí
位中，菩提、涅槃、真如、佛性、庵摩罗识、

kōng rú lái zàng dà yuán jìng zhì shì qī zhǒng míng chēng wèi suī bié
空如来藏、大圆镜智，是七种名，称谓虽别，
qīng jìng yuán mǎn tǐ xìng jiān níng rú jīn gāng wáng cháng zhù bú huài
清净圆满，体性坚凝，如金刚王常住不坏。
ruò cǐ jiàn tīng lí yú míng àn dòng jìng tōng sè bì jìng wú tǐ
若此见听，离于明暗、动静、通塞毕竟无体，
yóu rú niàn xīn lí yú qián chén běn wú suǒ yǒu yún hé jiāng cǐ bì jìng
犹如念心，离于前尘本无所有，云何将此毕竟
duàn miè yǐ wéi xiū yīn yù huò rú lái qī cháng zhù guǒ shì zūn ruò
断灭以为修因，欲获如来七常住果？世尊！若
lí míng àn jiàn bì jìng kōng rú wú qián chén niàn zì xìng miè jìn
离明暗，见毕竟空；如无前尘，念自性灭。进
tuì xún huán wēi xì tuī qiú běn wú wǒ xīn jí wǒ xīn suǒ jiāng shéi
退循环，微细推求，本无我心及我心所，将谁
lì yīn qiú wú shàng jué rú lái xiān shuō zhàn jīng yuán cháng wéi yuè
立因，求无上觉？如来先说湛精圆常，违越
chéng yán zhōng chéng xì lùn yún hé rú lái zhēn shí yǔ zhě wéi chūi
诚言，终成戏论，云何如来真实语者？惟垂
dà cí kāi wǒ méng lì n
大慈，开我蒙吝。”

fó gào ā nán rǔ xué duō wén wèi jìn zhū lòu xīn zhōng tú
佛告阿难：“汝学多闻，未尽诸漏，心中徒
zhī diān dǎo suǒ yīn zhēn dǎo xiàn qián shí wèi néng shí kǒng rǔ chéng
知颠倒所因，真倒现前，实未能识。恐汝诚
xīn yóu wèi xìn fú wú jīn shì jiāng chén sù zhū shì dāng chú rǔ yí
心犹未信伏，吾今试将尘俗诸事，当除汝疑。”

jí shí rú lái cù luó hóu luó jī zhōng yī shēng wèn ā nán yán
即时，如来敕罗睺罗击钟一声，问阿难言：
rǔ jīn wén fǒu
“汝今闻不？”

ā nán dà zhòng jù yán wǒ wén
阿难大众俱言：“我闻。”

zhōng xiē wú shēng fó yòu wèn yán rǔ jīn wén fǒu
钟歇无声，佛又问言：“汝今闻不？”

ā nán dà zhòng jù yán bù wén
阿难大众俱言：“不闻。”

shí luó hóu luó yòu jī yī shēng fó yòu wèn yán rǔ jīn wén
时，罗睺罗又击一声，佛又问言：“汝今闻

fǒu
不？”

ā nán dà zhòng yòu yán jù wén
阿难大众又言：“俱闻。”

fó wèn ā nán rǔ yún hé wén yún hé bù wén
佛问阿难：“汝云何闻？云何不闻？”

ā nán dà zhòng jù bó fó yán zhōngshēng ruò jī zé wǒ dé
阿难大众俱白佛言：“钟声若击，则我得

wén jī jiǔ shēng xiāo yīn xiǎng shuāng jué zé míng wú wén
闻。击久声销，音响双绝，则名无闻。”

rú lái yòu chì luó hóu jī zhōng wèn ā nán yán ěr jīn shēng
如来又敕罗睺击钟，问阿难言：“尔今声

fǒu
不？”

ā nán dà zhòng jù yán yǒu shēng
阿难大众俱言：“有声。”

shǎo xuǎn shēng xiāo fó yòu wèn yán ěr jīn shēng fǒu
少选声销，佛又问言：“尔今声不？”

ā nán dà zhòng dá yán wú shēng
阿难大众答言：“无声。”

yǒu qǐng luó hóu gèng lái zhuàng zhōng fó yòu wèn yán ěr jīn
有顷，罗睺更来撞钟，佛又问言：“尔今

shēng fǒu
声不？”

ā nán dà zhòng jù yán yǒu shēng
阿难大众俱言：“有声。”

fó wèn ā nán rǔ yún hé shēng yún hé wú shēng
佛问阿难：“汝云何声？云何无声？”

ā nán dà zhòng jù bó fó yán zhōngshēng ruò jī zé míng yǒu
阿难大众俱白佛言：“钟声若击，则名有

shēng jī jiǔ shēng xiāo yīn xiǎng shuāng jué zé míng wú shēng
声。击久声销，音响双绝，则名无声。”

fó yǔ ā nán jí zhū dà zhòng rǔ jīn yún hé zì yǔ jiǎo
佛语阿难及诸大众：“汝今云何自语矫

luàn
乱？”

dà zhòng ā nán jù shí wèn fó wǒ jīn yún hé míng wéi jiǎo
大众阿难俱时问佛：“我今云何名为矫

luàn
乱？”

fó yán wǒ wèn rǔ wén rǔ zé yánwén yòuwèn rǔ shēng
佛言：“我问汝闻，汝则言闻。又问汝声，
rǔ zé yánshēng wéiwén yǔ shēngbào dá wú dìng rú shì yún hé bù
汝则言声。唯闻与声报答无定，如是云何不
míngjiǎoluàn ā nán shēngxiāo wú xiǎng rǔ shuō wú wén ruò shí
名矫乱？阿难，声销无响，汝说无闻；若实
wú wén wénxìng yǐ miè tóng yú kū mù zhōngshēnggèng jī rǔ
无闻，闻性已灭，同于枯木，钟声更击，汝
yún hé zhī zhī yǒu zhī wú zì shì shēngchénhuò wú huòyǒu qǐ bǐ
云何知？知有知无，自是声尘或无或有，岂彼
wénxìngwéi rǔ yǒu wú wén shí yún wú shéi zhī wú zhě
闻性为汝有无？闻实云无，谁知无者？

shì gù ā nán shēng yú wénzhōng zì yǒushēngmiè fēi
“是故，阿难，声于闻中自有生灭，非
wéi rǔ wénshēngshēngshēngmiè lìng rǔ wénxìngwéiyǒuwéi wú rǔ shàng
为汝闻声生声灭，令汝闻性为有为无。汝尚
diāndǎo huòshēngwéiwén hé guài hūn mí yǐ chángwéiduàn zhōng
颠倒，惑声为闻，何怪昏迷，以常为断。终
bù yīngyán lí zhū dòng jìng bì sè kāi tōng shuō wén wú xìng
不应言，离诸动静、闭塞、开通，说闻无性。
rú zhòngshuì rén miánshú chuángzhěn qí jiā yǒu rén yú bǐ shuì shí
如重睡人眠熟床枕，其家有人，于彼睡时，
dǎoliàn chōng mǐ qí rén mèngzhōng wén chōng dǎo shēng bié zuò tā wù
捣练舂米。其人梦中，闻舂捣声别作他物，
huò wéi jī gǔ huò wéi zhuàngzhōng jí yú mèng shí zì guài qí zhōng
或为击鼓，或为撞钟，即于梦时，自怪其钟
wéi mù shí xiǎng yú shí hū wù chuán zhī chǔ yīn zì gào jiā rén
为木石响。于时忽寤，遑知杵音，自告家人：

wǒ zhèng mèng shí huò cǐ chōng yīn jiāng wéi gǔ xiǎng
‘我正梦时，惑此舂音将为鼓响。’

ā nán shì rén mèngzhōng qǐ yì jìngyáo kāi bì tōng
“阿难，是人梦中，岂忆静摇、开闭、通
sè qí xíng suī mèi wénxìng bù hūn zòng rǔ xíngxiāo mìngguāngqiān xiè
塞？其形虽寐，闻性不昏。纵汝形销命光迁谢，
cǐ xìngyún hé wéi rǔ xiāomiè yǐ zhūzhòngshēngcóng wú shǐ lái xún
此性云何为汝销灭？以诸众生从无始来，循

zhū sè shēng zhú niàn liú zhuǎn céng bù kāi wù xìng jìng miào cháng
诸色声，逐念流转，曾不开悟性净妙常，
bù xún suǒ cháng zhú zhū shēng miè yóu shì shēng shēng zá rǎn liú zhuǎn
不循所常，逐诸生灭，由是生生杂染流转。
ruò qì shēng miè shǒu yú zhēn cháng cháng guāng xiàn qián gēn chén
若弃生灭，守于真常，常光现前，根尘
shí xīn yìng shí xiāo luò xiǎng xiàng wéi chén shí qíng wéi gòu èr jù yuǎn
识心应时销落。想相为尘，识情为垢，二俱远
lí zé rǔ fǎ yǎn yìng shí qīng míng yún hé bù chéng wú shàng zhī
离，则汝法眼应时清明，云何不成无上知
jué 觉？”

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第四

léng yán jīng zàn
楞严经赞

shēn qióng wàn fǎ tóng yì jù shēng guǎng chén xiāng xù lái wú
深穷万法。同异俱生。广陈相续来无
míng miào tǐ jué zhēn chéng tóng yè cuī chéng fǎ yǎn yìng shí qīng
明。妙体觉真澄。同业摧惩。法眼应时清。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨（合掌三称）

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì wǔ
菩萨万行首楞严经卷第五

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菴国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ā nán bō fó yán shì zūn rú lái suī shuō dì èr yì mén
阿难白佛言：“世尊！如来虽说第二义门，

jīn guān shì jiān jiě jié zhī rén ruò bù zhī qí suǒ jié zhī yuán wǒ xìn
今观世间解结之人，若不知其所结之元，我信

shì rén zhōng bù néng jiě shì zūn wǒ jí huì zhōng yǒu xué shēng wén yì
是人终不能解。世尊！我及会中有学声闻亦

fù rú shì cóng wú shǐ jì yǔ zhū wú míng jù miè jù shēng suī dé
复如是，从无始际，与诸无明俱灭俱生，虽得

rú shì duō wén shàn gēn míng wéi chū jiā yóu gé rì nùè wéi yuàn dà
如是多闻善根，名为出家，犹隔日疟。惟愿大

cí āi mǐn lún nì jīn rì shēn xīn yún hé shì jié cóng hé míng
慈，哀愍沦溺，今日身心，云何是结？从何名

jiě yì lìng wèi lái kǔ nán zhòng shēng dé miǎn lún huí bú luò sān
解？亦令未来苦难众生，得免轮回，不落三

yǒu zuò shì yǔ yǐ pǔ jí dà zhòng wǔ tǐ tóu dì yǔ lèi qiáo chéng
有。”作是语已，普及大众五体投地，雨泪翘诚，

zhù fó rú lái wú shàng kāi shì
住佛如来无上开示。

ěr shí shì zūn lián mǐn ā nán jí zhū huì zhōng zhū yǒu xué zhě yì
尔时，世尊怜愍阿难及诸会中诸有学者，亦

wèi wèi lái yī qiè zhòng shēng wèi chū shì yīn zuò jiāng lái yǎn yǐ yán
为未来一切众生，为出世因，作将来眼，以阎

fú tán zǐ jīn guāngshǒu mó ā nándǐng jí shí shí fāng pǔ fó shì
浮檀紫金 光 手，摩阿难顶。即时，十方普佛世
jiè liù zhǒngzhèndòng wēichén rú lái zhù shì jiè zhě gè yǒubǎoguāng
界六种 震动。微尘如来住世界者，各有宝 光
cóng qí dǐngchū qí guāngtóng shí yú bǐ shì jiè lái zhī tuó lín guàn rú
从其顶出。其 光 同时于彼世界来祇陀林，灌如
lái dǐng shì zhū dà zhòng dé wèicéngyǒu
来顶。是诸大 众，得未曾有。

yú shì ā nán jí zhū dà zhòng jù wén shí fāng wēichén rú lái
于是阿难及诸大 众，俱闻十方微尘如来，
yì kǒutóng yīn gào ā nányán shàn zāi ā nán rǔ yù shí zhī jù
异口同音告阿难言：“善哉！阿难，汝欲识知俱
shēng wú míng shǐ rǔ lún zhuǎnshēng sǐ jié gēn wéi rǔ liù gēn gèng
生无明，使汝轮 转 生死结根，唯汝六根，更
wú tā wù rǔ fù yù zhī wú shàng pú tí lìng rǔ sù zhèng ān lè jiě
无他物。汝复欲知无 上 菩提，令汝速 证 安乐解
tuō jì jìng miào cháng yì rǔ liù gēn gèng fēi tā wù
脱寂静妙 常，亦汝六根，更非他物。”

ā nán suī wén rú shì fǎ yīn xīn yóu wèi míng qǐ shǒu bó fó
阿难虽闻如是法音，心犹未明，稽首白佛：
yún hé lìng wǒ shēng sǐ lún huí ān lè miào cháng tóng shì liù gēn
“云何令我 生死轮回，安乐妙 常，同是六根，
gèng fēi tā wù
更非他物？”

fó gào ā nán gēnchéntóngyuán fù tuō wú èr shí xìng xū
佛告阿难：“根尘同源，缚脱无二，识性虚
wàng yóu rú kōnghuā ā nán yóuchén fā zhī yīn gēnyǒuxiàng
妄，犹如空华。阿难，由尘发知，因根有相，
xiāngjiàn wú xìng tóng yú jiāo lú shì gù rǔ jīn zhī jiàn lì zhī jí wú
相见无性，同于交芦。是故汝今，知见立知即无
míngběn zhī jiàn wú jiàn sī jí niè pán wú lòu zhēn jìng yún hé shì
明本，知见无见斯即涅槃。无漏真净，云何是
zhōnggèngróng tā wù
中 更容他物？”

ěr shí shì zūn yù chóngxuān cǐ yì ér shuō jì yán
尔时，世尊欲 重 宣此义，而说偈言：

zhēn xìng yǒu wéi kōng yuánshēng gù rú huàn
真性有为空 缘生故如幻

wú wéi wú qǐ miè bù shí rú kōng huā
无 为 无 起 灭 不 实 如 空 华

yán wàng xiǎn zhū zhēn wàng zhēn tóng èr wàng
言 妄 显 诸 真 妄 真 同 二 妄

yóu fēi zhēn fēi zhēn yún hé jiàn suǒ jiàn
犹 非 真 非 真 云 何 见 所 见

zhōng jiān wú shí xìng shì gù ruò jiāo lú
中 间 无 实 性 是 故 若 交 芦

jié jiě tóng suǒ yīn shèng fán wú èr lù
结 解 同 所 因 圣 凡 无 二 路

rǔ guān jiāo zhōng xìng kōng yǒu èr jù fēi
汝 观 交 中 性 空 有 二 俱 非

mí huì jí wú míng fā míng biàn jiě tuō
迷 晦 即 无 明 发 明 便 解 脱

jiě jié yīn cì dì liù jiě yī yì wáng
解 结 因 次 第 六 解 一 亦 亡

gēn xuǎn zé yuán tōng rù liú chéng zhèng jué
根 选 择 圆 通 入 流 成 正 觉

tuó nà wēi xì shí xí qì chéng bào liú
陀 那 微 细 识 习 气 成 暴 流

zhēn fēi zhēn kǒng mí wǒ cháng bù kāi yǎn
真 非 真 恐 迷 我 常 不 开 演

zì xīn qǔ zì xīn fēi huàn chéng huàn fǎ
自 心 取 自 心 非 幻 成 幻 法

bù qǔ wú fēi huàn fēi huàn shàng bù shēng
不 取 无 非 幻 非 幻 尚 不 生

huàn fǎ yún hé lì shì míng miào lián huā
幻 法 云 何 立 是 名 妙 莲 华

jīn gāng wáng bǎo jué rú huàn sān mó tí
金 刚 王 宝 觉 如 幻 三 摩 提

tán zhǐ chāo wú xué cǐ ā pí dá mó
弹 指 超 无 学 此 阿 毗 达 磨

shí fāng bó qié fàn yī lù niè pán mén
十 方 薄 伽 梵 一 路 涅 槃 门

yú shì ā nán jí zhū dà zhòng wén fó rú lái wú shàng cí huì
于 是 阿 难 及 诸 大 众 ， 闻 佛 如 来 无 上 慈 悔 ，

qí yè qié tuó zá róu jīng yíng miào lǐ qīng chè xīn mù kāi míng
祇 夜 伽 陀 ， 杂 糅 精 莹 ， 妙 理 清 澈 ， 心 目 开 明 ，

tàn wèi céng yǒu
叹未曾有。

ā nán hé zhǎng dǐng lǐ bó fó wǒ jīn wén fó wú zhē dà bēi
阿难合掌顶礼白佛：“我今闻佛无遮大悲，
xìng jìng miào cháng zhēn shí fǎ jù xīn yóu wèi dá liù jiě yī wáng
性净妙常真实法句，心犹未达‘六解一亡’
shū jié lún cì wéi chuí dà cí zài mǐn sī huì jí yǔ jiāng lái shī yǐ
舒结伦次。惟垂大慈，再愍斯会及与将来，施以
fǎ yīn xǐ dí chéng gòu
法音，洗涤沉垢。”

jí shí rú lái yú shī zǐ zuò zhěng niè pánsēng liǎnsēng qié
即时，如来于师子座，整涅槃僧，敛僧伽
lí lǎn qī bǎo jī yǐn shǒu yú jī qǔ jié bō luó tiān suǒ fèng huā jīn
梨，揽七宝几，引手于几，取劫波罗天所奉华巾，
yú dà zhòng qián wǎn chéng yī jié shì ā nán yán cǐ míng hé
于大众前绾成一结，示阿难言：“此名何
děng
等？”

ā nán dà zhòng jù bó fó yán cǐ míng wéi jié
阿难大众俱白佛言：“此名为结。”

yú shì rú lái wǎn dié huā jīn yòu chéng yī jié chóng wèn ā
于是，如来绾叠华巾又成一结，重问阿
nán cǐ míng hé děng
难：“此名何等？”

ā nán dà zhòng yòu bó fó yán cǐ yì míng jié
阿难大众又白佛言：“此亦名结。”

rú shì lún cì wǎn dié huā jīn zǒng chéng liù jié yī yī jié
如是伦次绾叠华巾，总成六结。一一结
chéng jiē qǔ shǒu zhōng suǒ chéng zhī jié chí wèn ā nán cǐ míng
成，皆取手中所成之结，持问阿难：“此名
hé děng
何等？”

ā nán dà zhòng yì fù rú shì cì dì chóu fó cǐ míng wéi
阿难大众亦复如是，次第酬佛：“此名为
jié
结。”

fó gào ā nán wǒ chū wǎn jīn rǔ míng wéi jié cǐ dié huā
佛告阿难：“我初绾巾，汝名为结。此叠华

jīn xiān shí yī tiáo dì èr dì sān yún hé rǔ cáo fù míngwéi jié
巾先实一条，第二、第三，云何汝曹复名为结？”

ā nán bó fó yán shì zūn cǐ bǎo dié huā jī jì chéng jīn
阿难白佛言：“世尊！此宝叠华缉绩成巾，
suī běn yī tǐ rú wǒ sī wéi rú lái yī wǎn dé yī jié míng ruò
虽本一体，如我思惟，如来一缩，得一结名；若
bǎi wǎn chéng zhōng míng bǎi jié hé kuàng cǐ jīn zhǐ yǒu liù jié zhōng
百缩成，终名百结。何况此巾只有六结，终
bú zhì qī yì bù tíng wǔ yún hé rú lái zhǐ xǔ chū shí dì èr
不至七，亦不停五！云何如来只许初时，第二、
dì sān bù míngwéi jié
第三不名为结？”

fó gào ā nán cǐ bǎo huā jīn rǔ zhī cǐ jīn yuán zhǐ yī tiáo
佛告阿难：“此宝华巾，汝知此巾元止一条，
wǒ liù wǎn shí míng yǒu liù jié rǔ shěn guān chá jīn tǐ shì tóng
我六缩时，名有六结。汝审观察，巾体是同，
yīn jié yǒu yì yú yì yún hé chū wǎn jié chéng míngwéi dì yī
因结有异。于意云何？初缩结成，名为第一，
rú shì nǎi zhì dì liù jié shēng wú jīn yù jiāng dì liù jié míng chéng dì
如是乃至第六结生，吾今欲将第六结名成第
yī fǒu
一不？”

fú yě shì zūn liù jié ruò cún sī dì liù míng zhōng fēi
“不也，世尊！六结若存，斯第六名终非
dì yī zòng wǒ lì shēng jìn qí míng biàn rú hé lìng shì liù jié luàn
第一。纵我历生尽其明辨，如何令是六结乱
míng
名？”

fó yán rú shì liù jié bù tóng xún gù běn yīn yī jīn
佛言：“如是，六结不同，循顾本因，一巾
suǒ zào lìng qí zá luàn zhōng bù dé chéng zé rǔ liù gēn yì fù rú shì
所造，令其杂乱终不得成。则汝六根亦复如是，
bì jìng tóng zhōng shēng bì jìng yì
毕竟同中，生毕竟异。”

fó gào ā nán rǔ bì xián cǐ liù jié bù chéng yuàn yào yī
佛告阿难：“汝必嫌此六结不成，愿乐一
chéng fù yún hé dé
成，复云何得？”

ā nányán cǐ jié ruò cún shì fēi fēng qǐ yú zhōng zì shēng
阿难言：“此结若存，是非锋起，于中自生

cǐ jié fēi bǐ bǐ jié fēi cǐ rú lái jīn rì ruò zǒng jiě chú jié ruò
此结非彼、彼结非此。如来今日若总解除，结若

bù shēng zé wú bǐ cǐ shàng bù míng yī liù yún hé chéng
不生，则无彼此，尚不名一，六云何成？”

fó yán liù jiě yī wáng yì fù rú shì yóu rǔ wú shǐ xīn
佛言：“‘六解一亡’亦复如是。由汝无始心

xìng kuáng luàn zhī jiàn wàng fā fā wàng bù xī láo jiàn fā chén
性狂乱，知见妄发，发妄不息，劳见发尘。

rú láo mù jīng zé yǒu kuáng huā yú zhàn jīng míng wú yīn luàn qǐ yī qiè
如劳目睛，则有狂华于湛精明无因乱起；一切

shì jiān shān hé dà dì shēng sǐ niè pán jiē jí kuáng láo diān dǎo huā
世间山河大地、生死涅槃，皆即狂劳颠倒华

xiàng
相。”

ā nányán cǐ láo tóng jié yún hé jiě chú
阿难言：“此劳同结，云何解除？”

rú lái yǐ shǒu jiāng suǒ jié jīn piān ché qí zuǒ wèn ā nányán
如来以手将所结巾偏掣其左，问阿难言：

rú shì jiě fǒu
“如是解不？”

fú yě shì zūn
“不也，世尊！”

xuán fù yǐ shǒu piān qiān yòu biān yòu wèn ā nán rú shì jiě
旋复以手偏牵右边，又问阿难：“如是解

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也，世尊！”

fó gào ā nán wú jīn yǐ shǒu zuǒ yòu gè qiān jìng bù néng jiě
佛告阿难：“吾今以手左右各牵，竟不能解。

rǔ shè fāng biàn yún hé jiě chéng
汝设方便，云何解成？”

ā nán bó fó yán shì zūn dāng yú jié xīn jiě jí fēn sàn
阿难白佛言：“世尊！当于结心解即分散。”

fó gào ā nán rú shì rú shì ruò yù chú jié dāng yú
佛告阿难：“如是，如是，若欲除结，当于

jié xīn ā nán wǒ shuō fó fǎ cóng yīn yuánshēng fēi qǔ shì jiān hé
结心。阿难，我说佛法从因缘生，非取世间和
hé cū xiàng rú lái fā míng shì chū shì fǎ zhī qí běn yīn suí suǒ
合粗相。如来发明世、出世法，知其本因随所
yuánchū rú shì nǎi zhì héngshā jiè wài yī dī zhī yǔ yì zhī tóu shù
缘出，如是乃至恒沙界外一滴之雨，亦知头数；
xiànciánzhǒngzhǒngsōng zhí jí qū hú bái wū xuán jiē liǎoyuán
现前种种松直、棘曲、鹄白、乌玄，皆了元
yóu shì gù ā nán suí rǔ xīn zhōngxuǎn zé liù gēn gēn jié ruò
由。是故，阿难，随汝心中选择六根，根结若
chú chénxiàng zì miè zhū wàngxiāowáng bù zhēn hé dài ā nán
除，尘相自灭，诸妄销亡，不真何待？阿难，
wú jīn wèn rǔ cǐ jié bō luó jīn liù jié xiàncián tóng shí jiě yīng dé
吾今问汝，此劫波罗巾六结现前，同时解萦，得
tóngchú fǒu
同除不？”

fú yě shì zūn shì jié běn yǐ cì dì wǎnshēng jīn rì
“不也，世尊！是结本以次第绾生，今日
dāng xū cì dì ér jiě liù jié tóng tǐ jié bù tóng shí zé jié jiě
当须次第而解。六结同体，结不同时，则结解
shí yún hé tóngchú
时，云何同除？”

fó yán liù gēn jiě chú yì fù rú shì cǐ gēnchū jiě xiān dé
佛言：“六根解除亦复如是。此根初解，先得
rénkōng kōngxìngyuánmíng chéng fǎ jiě tuō jiě tuō fǎ yǐ jù
人空；空性圆明，成法解脱；解脱法已，俱
kōng bù shēng shì míng pú sà cóng sān mó dì dé wú shēng rěn
空不生，是名菩萨从三摩地得无生忍。”

ā nán jí zhū dà zhòng méng fó kāi shì huì jué yuántōng dé
阿难及诸大众，蒙佛开示，慧觉圆通，得
wú yí huò yī shí hé zhǎng dǐng lǐ shuāng zú ér bái fó yán wǒ
无疑惑。一时合掌，顶礼双足而白佛言：“我
děng jīn rì shēn xīn jiǎo rán kuài dé wú ài suī fù wù zhī yī liù wáng
等今日身心皎然，快得无碍！虽复悟知一六亡
yì rán yóu wèi dá yuántōngběngēn shì zūn wǒ bèi piāo líng jī
义，然犹未达圆通本根。世尊！我辈飘零，积
jié gū lù hé xīn hé lù yù fó tiān lún rú shī rǔ ér hū yù cí
劫孤露，何心何虑，预佛天伦，如失乳儿忽遇慈

mǔ ruò fù yīn cǐ jì huì dào chéng suǒ dé mì yán huántóngběn wù
母。若复因此际会道成，所得密言，还同本悟，
zé yǔ wèi wén wú yǒu chā bié wéi chuí dà bēi huì wǒ mì yán chéng
则与未闻无有差别。惟垂大悲，惠我秘严，成
jiù rú lái zuì hòu kāi shì zuò shì yǔ yǐ wǔ tǐ tóu dì tuì cáng
就如来最后开示。”作是语已，五体投地，退藏
mì jī jì fó míng shòu
密机，冀佛冥授。

ěr shí shì zūn pǔ gào zhòng zhōng zhū dà pú sà jí zhū lòu jìn
尔时，世尊普告众中诸大菩萨及诸漏尽
dà ā luó hàn rǔ děng pú sà jí ā luó hàn shēng wǒ fǎ zhōng
大阿罗汉：“汝等菩萨及阿罗汉，生我法中，
dé chéng wú xué wú jīn wèn rǔ zuì chū fā xīn wù shí bā jiè shéi
得成无学。吾今问汝，最初发心悟十八界，谁
wéi yuán tōng cóng hé fāng biàn rù sān mó dì
为圆通？从何方便入三摩地？”

jiāo chén nà wǔ bǐ qiū jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó
憍陈那五比丘即从座起，顶礼佛足而白佛
yán wǒ zài lù yuàn jí yú jī yuán guān jiàn rú lái zuì chū chéng dào
言：“我在鹿苑及于鸡园，观见如来最初成道，
yú fó yīn shēng wù míng sì dì fó wèn bǐ qiū wǒ chū chēng jiě
于佛音声悟明四谛。佛问比丘，我初称解，
rú lái yìn wǒ míng ā ruò duō miào yīn mì yuán wǒ yú yīn shēng dé ā
如来印我名阿若多。妙音密圆，我于音声得阿
luó hàn fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng yīn shēng wéi shàng
罗汉。佛问圆通，如我所证，音声为上。”

yōu bō ní shā tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
优波尼沙陀即从座起，顶礼佛足而白佛言：
wǒ yì guān fó zuì chū chéng dào guān bú jìng xiàng shēng dà yàn lí
“我亦观佛最初成道，观不净相生大厌离，
wù zhū sè xìng yǐ cóng bú jìng bái gǔ wēi chén guī yú xū kōng kōng sè
悟诸色性以从不净，白骨微尘归于虚空，空色
èr wú chéng wú xué dào rú lái yìn wǒ míng ní shā tuó chén sè jì
二无，成无学道，如来印我名尼沙陀。尘色既
jìn miào sè mì yuán wǒ cóng sè xiàng dé ā luó hàn fó wèn yuán
尽，妙色密圆，我从色相得阿罗汉。佛问圆
tōng rú wǒ suǒ zhèng sè yīn wéi shàng
通，如我所证，色因为上。”

xiāngyántóng zǐ jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
香严童子即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ wén rú lái jiào wǒ dì guānzhū yǒu wéixiàng wǒ shí cí fó yàn
“我闻如来教我谛观诸有为相，我时辞佛，宴
huì qīngzhāi jiàn zhū bǐ qiū shāochénshuǐxiāng xiāng qì jì rán lái rù bí
晦清斋，见诸比丘烧沉水香，香气寂然来入鼻
zhōng wǒ guān cǐ qì fēi mù fēi kōng fēi yān fēi huǒ qù wú
中。我观此气非木、非空、非烟、非火，去无
suǒ zhuó lái wú suǒ cóng yóu shì yì xiāo fā míng wú lòu rú lái
所著，来无所从，由是意销，发明无漏，如来
yìn wǒ dé xiāngyán hào chén qì shū miè miào xiāng mì yuán wǒ cóng
印我得香严号。尘气倏灭，妙香密圆，我从
xiāngyán dé ā luó hàn fó wèn yuántōng rú wǒ suǒ zhèng xiāngyán
香严得阿罗汉。佛问圆通，如我所证，香严
wéi shàng
为上。”

yào wáng yào shàng èr fǎ wáng zǐ bìng zài huì zhōng wǔ bǎi fàn
药王、药上二法王子，并在会中五百梵
tiān jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ wú shǐ jié wéi
天即从座起，顶礼佛足而白佛言：“我无始劫为
shì liáng yī kǒu zhōng cháng cǐ suǒ pó shì jiè cǎo mù jīn shí míng shù
世良医，口中尝此娑婆世界草木金石，名数
fán yǒu shí wàn bā qiān rú shì xī zhī kǔ cù xián dàn gān
凡有十万八千。如是悉知苦、醋、咸、淡、甘、
xīn děng wèi bìng zhū hé hé jù shēng biàn yì shì lěng shì rè yǒu dú
辛等味，并诸和合俱生变异，是冷是热，有毒
wú dú xī néng biàn zhī chéng shì rú lái liǎo zhī wèi xìng fēi kōng
无毒，悉能遍知。承事如来，了知味性，非空
fēi yǒu fēi jí shēn xīn fēi lí shēn xīn fēn bié wèi yīn cóng shì
非有，非即身心，非离身心，分别味因，从是
kāi wù méng fó rú lái yìn wǒ kūn jì yào wáng yào shàng èr pú sà
开悟。蒙佛如来印我昆季，药王、药上二菩萨
míng jīn yú huì zhōng wéi fǎ wáng zǐ yīn wèi jué míng wèi dēng pú
名。今于会中为法王子，因味觉明，位登菩
sà fó wèn yuántōng rú wǒ suǒ zhèng wèi yīn wéi shàng
萨。佛问圆通，如我所证，味因为上。”

bá tuó pó luó bìng qí tóngbàn shí liù kāi shì jí cóngzuò qǐ dǐng
跋陀婆罗并其同伴十六开士即从座起，顶

lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ děng xiān yú wēi yīn wáng fó wén fǎ chū
礼佛足而白佛言：“我等先于威音王佛闻法出
jiā yú yù sēng shí suí lì rù shì hū wù shuǐ yīn jì bù xǐ chén
家，于浴僧时，随例入室。忽悟水因，既不洗尘，
yì bù xǐ tǐ zhōng jiān ān rán dé wú suǒ yǒu sù xí wú wàng
亦不洗体，中间安然，得无所有。宿习无忘，
nǎi zhì jīn shí cóng fó chū jiā lìng dé wú xué bǐ fó míng wǒ bá tuó pó
乃至今时从佛出家，令得无学。彼佛名我跋陀婆
luó miào chù xuān míng chéng fó zǐ zhù fó wèn yuán tōng rú wǒ
罗，妙触宣明，成佛子住。佛问圆通，如我
suǒ zhèng chù yīn wéi shàng
所证，触因为上。”

mó hē jiā shè jí zǐ jīn guāng bǐ qiū ní děng jí cóng zuò qǐ
摩诃迦叶及紫金光比丘尼等即从座起，

dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ yú wǎng jié yú cǐ jiè zhōng yǒu
顶礼佛足而白佛言：“我于往劫于此界中，有
fó chū shì míng rì yuè dēng wǒ dé qīn jìn wén fǎ xiū xué fó miè
佛出世，名日月灯，我得亲近闻法修学。佛灭
dù hòu gòng yǎng shè lì rán dēng xù míng yǐ zǐ guāng jīn tú fó
度后，供养舍利，然灯续明，以紫光金涂佛
xíng xiàng zì ěr yǐ lái shì shì shēng shēng shēn cháng yuán mǎn zǐ jīn
形像。自尔已来，生生身常圆满紫金
guāng jù cǐ zǐ jīn guāng bǐ qiū ní děng jí wǒ juàn shǔ tóng shí
光聚。此紫金光比丘尼等，即我眷属，同时
fā xīn wǒ guān shì jiān liù chén biàn huài wéi yǐ kōng jì xiū yú miè jìn
发心。我观世间六尘变坏，唯以空寂修于灭尽，
shēn xīn nǎi néng dù bǎi qiān jié yóu rú tán zhǐ wǒ yǐ kōng fǎ chéng ā
身心乃能度百千劫犹如弹指。我以空法成阿
luó hàn shì zūn shuō wǒ tóu tuó wéi zuì miào fǎ kāi míng xiāo miè zhū
罗汉，世尊说我头陀为最，妙法开明，销灭诸
lòu fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng fǎ yīn wéi shàng
漏。佛问圆通，如我所证，法因为上。”

ā nuó lù tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán
阿那律陀即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ chū chū jiā cháng yào shuì mián rú lái hē wǒ wéi chù shēng lèi
“我初出家，常乐睡眠，如来诃我为畜生类。

wǒ wén fó hē tí qì zì zé qī rì bù mián shī qí shuāng mù
我闻佛诃，啼泣自责，七日不眠，失其双目。

shì zūn shì wǒ yào jiàn zhào míng jīn gāng sān mèi wǒ bù yīn yǎn guān jiàn
世尊示我乐见照明金刚三昧，我不因眼，观见
shí fāng jīng zhēn dòng rán rú guān zhǎng guǒ rú lái yìn wǒ chéng ā
十方，精真洞然，如观掌果，如来印我成阿
luó hàn fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng xuán jiàn xún yuán sī
罗汉。佛问圆通，如我所证，旋见循元，斯
wéi dì yī
为第一。”

zhōu lì pán tè jiā jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
周利槃特迦即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ quē sòng chí wú duō wén xìng zuì chū zhí fó wén fǎ chū jiā
“我阙诵持，无多闻性。最初值佛，闻法出家，
yì chí rú lái yī jù qié tuó yú yī bǎi rì dé qián yí hòu dé hòu yí
忆持如来一句伽陀，于一百日得前遗后、得后遗
qián fó mǐn wǒ yú jiào wǒ ān jū tiáo chū rù xī wǒ shí guān xī
前。佛愍我愚，教我安居，调出入息。我时观息
wēi xì qióng jìn shēng zhù yì miè zhū xíng chà nà qí xīn huò rán dé dà
微细穷尽，生住异灭诸行刹那，其心豁然得大
wú ài nǎi zhì lòu jìn chéng ā luó hàn zhù fó zuò xià yìn chéng wú
无碍，乃至漏尽成阿罗汉，住佛座下，印成无
xué fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng fǎn xī xún kōng sī wéi dì
学。佛问圆通，如我所证，反息循空，斯为第
yī
一。”

jiāo fàn bō tí jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
憍梵钵提即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ yǒu kǒu yè yú guò qù jié qīng lǒng shā mén shì shì shēng shēng yǒu
“我有口业，于过去劫轻弄沙门，生生有
niú shī bìng rú lái shì wǒ yī wèi qīng jìng xīn dì fǎ mén wǒ dé miè xīn
牛舐病。如来示我一味清净心地法门，我得灭心，
rù sān mó dì guān wèi zhī zhī fēi tǐ fēi wù yìng niàn dé chāo shì jiān
入三摩地，观味之知非体非物，应念得超世间
zhū lòu nèi tuō shēn xīn wài yí shì jiè yuǎn lí sān yǒu rú niǎo
诸漏，内脱身心，外遗世界，远离三有，如鸟
chū lóng lí gòu xiāo chén fǎ yǎn qīng jìng chéng ā luó hàn rú lái
出笼，离垢销尘，法眼清净，成阿罗汉，如来
qīn yìn dēng wú xué dào fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng huán wèi
亲印登无学道。佛问圆通，如我所证，还味

xuán zhī sī wéi dì yī
旋知，斯为第一。”

bì líng qié pó cuō jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
毕陵伽婆蹉即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ chū fā xīn cóng fó rù dào shù wén rú lái shuō zhū jiān bù kě
“我初发心从佛入道，数闻如来说诸世间不可

lè shì qǐ shí chéngzhōng xīn sī fǎ mén bù jué lù zhōng dú cì
乐事。乞食城中，心思法门，不觉路中毒刺

shāng zú jǔ shēnténgtòng wǒ niàn yǒu zhī zhī cǐ shēntòng suī jué
伤足，举身疼痛。我念有知，知此深痛虽觉

jué tòng jué qīng jìng xīn wú tòng tòng jué wǒ yòu sī wéi rú shì yī
觉痛，觉清净心无痛痛觉。我又思惟，如是一

shēn nìng yǒu shuāng jué shè niàn wèi jiǔ shēn xīn hū kōng sān qī rì
身宁有双觉？摄念未久，身心忽空，三七日

zhōng zhū lòu xū jìn chéng ā luó hàn dé qīn yìn jì fā míng wú
中，诸漏虚尽，成阿罗汉，得亲印记，发明无

xué fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng chún jué yí shēn sī wéi
学。佛问圆通，如我所证，纯觉遗身，斯为

dì yī
第一。”

xū pú tí jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ
须菩提即从座起，顶礼佛足而白佛言：“我

kuàng jié lái xīn dé wú ài zì yì shòu shēng rú héng hé shā chū
旷劫来，心得无碍，自忆受生如恒河沙。初

zài mǔ tāi jí zhī kōng jì rú shì nǎi zhì shí fāng chéng kōng yì lìng
在母胎，即知空寂，如是乃至十方成空，亦令

zhòng shēng zhèng dé kōng xìng méng rú lái fā xìng jué zhēn kōng kōng xìng
众生证得空性。蒙如来发性觉真空，空性

yuán míng dé ā luó hàn dùn rù rú lái bǎo míng kōng hǎi tóng fó zhī
圆明，得阿罗汉，顿入如来宝明空海，同佛知

jiàn yìn chéng wú xué jiě tuō xìng kōng wǒ wéi wú shàng fó wèn
见，印成无学。解脱性空，我为无上。佛问

yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng zhū xiàng rù fēi fēi suǒ fēi jìn xuán
圆通，如我所证，诸相入非，非所非尽，旋

fǎ guī wú sī wéi dì yī
法归无，斯为第一。”

shè lì fú jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ
舍利弗即从座起，顶礼佛足而白佛言：“我

kuàng jié lái xīn jiàn qīng jìng rú shì shòu shēng rú héng hé shā shì
旷劫来，心见清净，如是受生如恒河沙，世
chū shì jiān zhǒng zhǒng biàn huà yī jiàn zé tōng huò wú zhàng ài wǒ
出世间种种变化，一见则通，获无障碍。我
yú zhōng lù féng jiā shè bō xiōng dì xiāng zú xuān shuō yīn yuán wù
于中路，逢迦叶波兄弟相逐，宣说因缘，悟
xīn wú jì cóng fó chū jiā jiàn jué míng yuán dé dà wú wèi chéng
心无际。从佛出家，见觉明圆，得大无畏，成
ā luó hàn wéi fó zhǎng zǐ cóng fó kǒu shēng cóng fǎ huà shēng
阿罗汉，为佛长子，从佛口生，从法化生。
fó wèn yuán tōng rú wǒ suǒ zhèng xīn jiàn fā guāng guāng jí zhī jiàn
佛问圆通，如我所证，心见发光，光极知见，
sī wéi dì yī
斯为第一。”

pǔ xián pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán
普贤菩萨即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ yǐ céng yǔ héng shā rú lái wéi fǎ wáng zǐ shí fāng rú lái jiào
“我已曾与恒沙如来为法王子。十方如来教
qí dì zǐ pú sà gēn zhě xiū pǔ xián xíng cóng wǒ lì míng shì zūn
其弟子菩萨根者，修普贤行，从我立名。世尊！
wǒ yòng xīn wén fēn bié zhòng shēng suǒ yǒu zhī jiàn ruò yú tā fāng héng
我用心闻，分别众生所有知见。若于他方恒
shā jiè wài yǒu yī zhòng shēng xīn zhōng fā míng pǔ xián xíng zhě wǒ yú
沙界外，有一众生心中发明普贤行者，我于
ěr shí chéng liù yá xiàng fēn shēn bǎi qiān jiē zhì qí chù zòng bǐ zhàng
尔时乘六牙象，分身百千皆至其处。纵彼障
shēn wèi dé jiàn wǒ wǒ yǔ qí rén àn zhōng mó dǐng yōng hù ān wèi
深，未得见我，我与其人暗中摩顶，拥护安慰，
lìng qí chéng jiù fó wèn yuán tōng wǒ shuō běn yīn xīn wén fā míng
令其成就。佛问圆通，我说本因，心闻发明，
fēn bié zì zài sī wéi dì yī
分别自在，斯为第一。”

sūn tuó luó nán tuó jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán
孙陀罗难陀即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ chū chū jiā cóng fó rù dào suī jù jiè lǜ yú sān mó dì xīn
“我初出家，从佛入道虽具戒律，于三摩地心
cháng sǎn dòng wèi huò wú lòu shì zūn jiào wǒ jí jù chī luó guān bí
常散动，未获无漏。世尊教我及俱絺罗，观鼻

duānbái wǒ chū dì guān jīng sān qī rì jiàn bí zhōng qì chū rù
端白。我初谛观，经三七日，见鼻中气，出入
rú yān shēn xīn nèi míng yuándòng shì jiè biànchéng xū jìng yóu
如烟。身心内明，圆洞世界，遍成虚净，犹
rú liú lí yānxiàngjiànxiāo bí xī chéngbái xīn kāi lòu jìn zhū
如琉璃。烟相渐销，鼻息成白，心开漏尽，诸
chū rù xī huàwéiguāngmíngzhào shí fāng jiè dé ā luó hàn shì zūn jì
出入息化为光明照十方界，得阿罗汉，世尊记
wǒ dāng dé pú tí fó wènyuántōng wǒ yǐ xiāo xī xī jiǔ fā míng
我当得菩提。佛问圆通，我以销息，息久发明，
míngyuánmiè lòu sī wéi dì yī
明圆灭漏，斯为第一。”

fù lóu nà mí duō luó ní zǐ jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér
富楼那弥多罗尼子即从座起，顶礼佛足而
bó fó yán wǒ kuàng jié lái biàn cái wú ài xuānshuō kǔ kōng
白佛言：“我旷劫来，辩才无碍，宣说苦空，
shēn dá shí xiàng rú shì nǎi zhì héngshā rú lái mì mì fǎ mén wǒ yú
深达实相，如是乃至恒沙如来秘密法门，我于
zhòngzhōng wēimiào kāi shì dé wú suǒ wèi shì zūn zhī wǒ yǒu dà biàn
众中，微妙开示，得无所畏。世尊知我有大辩
cái yǐ yīn shēng lún jiào wǒ fā yáng wǒ yú fó qián zhù fó zhuàn lún
才，以音声轮教我发扬。我于佛前，助佛转轮，
yīn shī zǐ hǒuchéng ā luó hàn shì zūn yìn wǒ shuō fǎ wú shàng fó
因师子吼成阿罗汉，世尊印我说法无上。佛
wènyuántōng wǒ yǐ fǎ yīn xiáng fú mó yuàn xiāomiè zhū lòu sī wéi
问圆通，我以法音降伏魔怨，销灭诸漏，斯为
dì yī
第一。”

yōu bō lí jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ
优波离即从座起，顶礼佛足而白佛言：“我
qīn suí fó yú chéngchū jiā qīn guān rú lái liù nián qín kǔ qīn jiàn rú
亲随佛踰城出家，亲观如来六年勤苦，亲见如
lái xiáng fú zhū mó zhì zhū wàidào jiě tuō shì jiān tān yù zhū lòu
来降伏诸魔，制诸外道，解脱世间贪欲诸漏。
chéng fó jiào jiè rú shì nǎi zhì sānqiānwēi yí bā wàn wēi xì xìng yè
承佛教戒，如是乃至三千威仪，八万微细性业
zhē yè xī jiē qīngjìng shēn xīn jì miè chéng ā luó hàn wǒ shì
遮业，悉皆清净，身心寂灭，成阿罗汉。我是

rú lái zhòngzhōnggāng jì qīn yìn wǒ xīn chí jiè xiū shēn zhòng tuī
如来众中纲纪，亲印我心，持戒修身，众推
wéishàng fó wènyuántōng wǒ yǐ zhí shēn shēn dé zì zài cì
为上。佛问圆通，我以执身，身得自在，次
dì zhí xīn xīn dé tōng dá rán hòu shēn xīn yī qiè tōng lì sī wéi dì
第执心，心得通达，然后身心一切通利，斯为第
yī ”
一。”

dà mù qiánlián jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
大目犍连即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ chū yú lù qǐ shí féng yù yōu lóu pín luó qié yē nà tí
“我初于路乞食，逢遇优楼频螺、伽耶、那提、
sān jiā shè bō xuānshuō rú lái yīn yuánshēn yì wǒ dùn fā xīn dé
三迦叶波，宣说如来因缘深义，我顿发心，得
dà tōng dá rú lái huì wǒ jiā shāzhuóshēn xū fā zì luò wǒ yóu
大通达。如来惠我袈裟著身，须发自落。我游
shí fāng dé wú guà ài shéntōng fā míng tuī wéi wú shàng chéng
十方，得无挂碍，神通发明，推为无上，成
ā luó hàn nìngwéi shì zūn shí fāng rú lái tàn wǒ shén lì yuánmíng
阿罗汉。宁唯世尊，十方如来叹我神力，圆明
qīngjìng zì zài wú wèi fó wènyuántōng wǒ yǐ xuánzhàn xīn guāng
清净，自在无畏。佛问圆通，我以旋湛，心光
fā xuān rú chéngzhuó liú jiǔ chéngqīngyíng sī wéi dì yī
发宣，如澄浊流，久成清莹，斯为第一。”

wū chū sè mó yú rú lái qián hé zhǎngdǐng lǐ fó zhī shuāng zú
乌刍瑟摩于如来前，合掌顶礼佛之双足

ér bó fó yán wǒ chángxiān yì jiǔ yuǎn jié qián xìngduōtān yù
而白佛言：“我常先忆久远劫前，性多贪欲。
yǒu fó chū shì míngyuēkōngwáng shuōduō yīn rén chéngmǐnghuǒ jù
有佛出世，名曰空王，说多淫人成猛火聚，
jiào wǒ biànguān bǎi hái sì zhī zhūlěngnuǎn qì shénguāng nèi níng huà
教我遍观百骸四支诸冷暖气，神光内凝，化
duō yīn xīn chéng zhì huì huǒ cóng shì zhū fó jiē hū zhào wǒ míngwéi
多淫心成智慧火，从是诸佛皆呼召我，名为
huǒtóu wǒ yǐ huǒguāngsānmèi lì gù chéng ā luó hàn xīn fā dà
火头。我以火光三昧力故，成阿罗汉，心发大
yuàn zhū fó chéngdào wǒ wéi lì shì qīn fú móyuàn fó wènyuán
愿，诸佛成道，我为力士，亲伏魔怨。佛问圆

tōng wǒ yǐ dì guānshēn xīn nuǎnchù wú ài liú tōng zhū lòu jì xiāo
通，我以谛观身心暖触，无碍流通，诸漏既销，
shēng dà bǎoyàn dēng wú shàng jué sī wéi dì yī
生大宝焰，登无上觉，斯为第一。”

chí dì pú sà jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
持地菩萨即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ niàn wǎng xī pǔ guāng rú lái chūxiàn yú shì wǒ wéi bǐ qiū
“我念往昔，普光如来出现于世，我为比丘，

cháng yú yī qiè yào lù jīn kǒu tián dì xiǎn ài yǒu bù rú fǎ fáng sǔn
常于一切要路津口、田地险隘，有不如法妨损

chē mǎ wǒ jiē píng tián huò zuò qiáo liáng huò fù shā tǔ rú shì
车马，我皆平填，或作桥梁，或负沙土，如是

qín kǔ jīng wú liàng fó chūxiàn yú shì huò yǒu zhòng shēng yú huán huì
勤苦，经无量佛出现于世。或有众生于闾闾

chù yào rén qǐng wù wǒ xiān wéi qǐng zhì qí suǒ yì fàng wù jí xíng
处，要人擎物，我先为擎，至其所诣，放物即行，

bù qǔ qí zhí pí shè fú fó xiàn zài shì shí shì duō jī huāng wǒ
不取其直。毗舍浮佛现在世时，世多饥荒，我

wéi fù rén wú wèn yuǎn jìn wéi qǔ yī qián huò yǒu chē niú bèi yú ní
为负人，无问远近唯取一钱。或有车牛被于泥

nì wǒ yǒu shén lì wèi qí tuī lún bá qí kǔ nǎo shí guó dà wáng
溺，我有神力为其推轮，拔其苦恼。时国大王

yán fó shè zhāi wǒ yú ěr shí píng dì dài fó pí shè rú lái mó dǐng wèi
延佛设斋，我于尔时平地待佛，毗舍如来摩顶谓

wǒ dāng píng xīn dì zé shì jiè dì yī qiè jiē píng wǒ jí xīn kāi
我：‘当平心地，则世界地一切皆平。’我即心开，

jiàn shēn wēi chén yǔ zào shì jiè suǒ yǒu wēi chén děng wú chā bié wēi chén
见身微尘与造世界所有微尘等无差别，微尘

zì xìng bù xiāng chù mó nǎi zhì dāo bīng yì wú suǒ chù wǒ yú fǎ xìng
自性不相触摩，乃至刀兵亦无所触。我于法性

wù wú shēng rěn chéng ā luó hàn huí xīn jīn rù pú sà wèi zhōng wén
悟无生忍成阿罗汉，回心今入菩萨位中，闻

zhū rú lái xuān miào lián huā fó zhī jiàn dì wǒ xiān zhèng míng ér wéi shàng
诸如来宣妙莲华佛知见地，我先证明而为上

shǒu fó wèn yuán tōng wǒ yǐ dì guān shēn jiè èr chén děng wú chā bié
首。佛问圆通，我以谛观身界二尘等无差别，

běn rú lái zàng xū wàng fā chén chén xiāo zhì yuán chéng wú shàng
本如来藏，虚妄发尘，尘销智圆，成无上

dào sī wéi dì yī
道，斯为第一。”

yuèguāngtóng zǐ jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán
月光童子即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ yì wǎng xī héng hé shā jié yǒu fó chū shì míngwéishuǐtiān
“我忆往昔恒河沙劫，有佛出世，名为水天，

jiàozhū pú sà xiū xí shuǐ guān rù sān mó dì guān yú shēnzhōng shuǐ
教诸菩萨修习水观，入三摩地。观于身中，水

xìng wú duó chū cóng tì tuò rú shì qióng jìn jīn yè jīng xuè dà
性无夺，初从涕唾，如是穷尽津液、精血、大

xiǎobiàn lì shēnzhōngxuán fù shuǐxìng yī tóng jiànshuǐshēnzhōng
小便利，身中旋复，水性一同；见水身中，

yǔ shì jiè wài fú cháng wáng chā zhū xiāng shuǐ hǎi děng wú chā bié wǒ
与世界外浮幢王刹诸香水海，等无差别。我

yú shì shí chū chéng cǐ guān dàn jiàn qí shuǐ wèi dé wú shēn dāng
于是时初成此观，但见其水，未得无身。当

wéi bǐ qiū shì zhōng ān chán wǒ yǒu dì zǐ kuī chuāngguān shì wéi jiàn
为比丘室中安禅，我有弟子窥窗观室，唯见

qīngshuǐbiàn zài shì zhōng liǎo wú suǒ jiàn tóng zhì wú zhī qǔ yī wǎ
清水遍在室中，了无所见。童稚无知，取一瓦

lì tóu yú shuǐ nèi jī shuǐ zuò shēng gù pàn ér qù wǒ chū dìng hòu
砾投于水内，激水作声，顾盼而去。我出定后，

dùn jué xīn tòng rú shè lì fú zāo wéi hài guǐ wǒ zì sī wéi jīn
顿觉心痛，如舍利弗遭违害鬼。我自思惟：‘今

wǒ yǐ dé ā luó hàn dào jiǔ lí bìng yuán yún hé jīn rì hū shēng xīn
我已得阿罗汉道，久离病缘，云何今日忽生心

tòng jiāng wú tuì shī ěr shí tóng zǐ jié lái wǒ qián shuō rú
痛？将无退失？’尔时，童子捷来我前，说如

shàng shì wǒ zé gào yán rǔ gèng jiàn shuǐ kě jí kāi mén rù cǐ
上事。我则告言：‘汝更见水，可即开门，入此

shuǐ zhōng chú qù wǎ lì tóng zǐ fèng jiào hòu rù dìng shí huán
水中，除去瓦砾。’童子奉教，后入定时，还

fù jiàn shuǐ wǎ lì wǎn rán kāi mén chú chū wǒ hòu chū dìng shēn
复见水，瓦砾宛然，开门除出。我后出定，身

zhì rú chū féng wú liàng fó rú shì zhì yú shān hǎi zì zài tōng wáng rú
质如初。逢无量佛，如是至于山海自在通王如

lái fāng dé wáng shēn yǔ shí fāng jiè zhū xiāng shuǐ hǎi xìng hé zhēn
来，方得亡身，与十方界诸香水海，性合真

kōng wú èr wú bié jīn yú rú lái dé tóngzhēnmíng yù pú sà huì
空，无二无别。今于如来得童真名，预菩萨会。

fó wènyuántōng wǒ yǐ shuǐxìng yī wèi liú tōng dé wú shēngrěn yuán
佛问圆通，我以水性一味流通，得无生忍，圆
mǎn pú tí sī wéi dì yī
满菩提，斯为第一。”

liú lí guāng fǎ wáng zǐ jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó
琉璃光法王子即从座起，顶礼佛足而白

fó yán wǒ yì wǎng xī jīng héng shā jié yǒu fó chū shì míng wú liàng
佛言：“我忆往昔经恒沙劫，有佛出世，名无量
shēng kāi shì pú sà běn jué miào míng guān cǐ shì jiè jí zhòng shēng
声，开示菩萨本觉妙明，观此世界及众生

shēn jiē shì wàng yuán fēng lì suǒ zhuǎn wǒ yú ěr shí guān jiè ān
身，皆是妄缘风力所转。我于尔时，观界安

lì guān shì dòng shí guān shēn dòng zhǐ guān xīn dòng niàn zhū dòng
立，观世动时，观身动止，观心动念，诸动

wú èr děng wú chā bié wǒ shí jué liǎo cǐ qún dòng xìng lái wú suǒ
无二，等无差别。我时觉了此群动性，来无所

cóng qù wú suǒ zhì shí fāng wēi chén diān dǎo zhòng shēng tóng yī xū
从，去无所至。十方微尘颠倒众生同一虚

wàng rú shì nǎi zhì sān qiān dà qiān yī shì jiè nèi suǒ yǒu zhòng shēng
妄，如是乃至三千大千一世界内所有众生，

rú yī qì zhōng zhù bǎi wén ruì jiū jiū luàn míng yú fēn cùn zhōng gǔ
如一器中贮百蚊蚋，啾啾乱鸣，于分寸中鼓

fā kuáng nào féng fó wèi jǐ dé wú shēngrěn ěr shí xīn kāi nǎi
发狂闹。逢佛未几，得无生忍，尔时心开，乃

jiàn dōng fāng bú dòng fó guó wéi fǎ wáng zǐ shì shí fāng fó shēn
见东方不动佛国，为法王子，事十方佛，身

xīn fā guāng dòng chè wú ài fó wènyuántōng wǒ yǐ guān chá fēng
心发光，洞彻无碍。佛问圆通，我以观察风

lì wú yī wù pú tí xīn rù sān mó dì hé shí fāng fó chuán yī
力无依，悟菩提心，入三摩地，合十方佛传一

miào xīn sī wéi dì yī
妙心，斯为第一。”

xū kōng zàng pú sà jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán
虚空藏菩萨即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ yǔ rú lái dìng guāng fó suǒ dé wú biān shēn ěr shí shǒu zhí
“我与如来定光佛所，得无边身。尔时，手执

sì dà bǎozhū zhàomíng shí fāngwēichén fó chà huàchéng xū kōng
四大宝珠，照明十方微尘佛刹，化成虚空。

yòu yú zì xīn xiàn dà yuánjìng nèi fàng shí zhǒngwēimiào bǎoguāng liú
又于自心现大圆镜，内放十种微妙宝光，流

guàn shí fāng jìn xū kōng jì zhū chuángwáng chà lái rù jìng nèi shè rù
灌十方尽虚空际。诸幢王刹来入镜内，涉入

wǒ shēn shēntóng xū kōng bù xiāngfáng ài shēnnéngshàn rù wēichén
我身，身同虚空不相妨碍，身能善入微尘

guó tǔ guǎngxíng fó shì dé dà suí shùn cǐ dà shén lì yóu wǒ
国土，广行佛事，得大随顺。此大神力，由我

dì guān sì dà wú yī wàngxiǎngshēngmiè xū kōng wú èr fó guó
谛观四大无依，妄想生灭，虚空无二，佛国

běntóng yú tóng fā míng dé wú shēng rěn fó wènyuántōng wǒ
本同，于同发明，得无生忍。佛问圆通，我

yǐ guānchá xū kōng wú biān rù sān mó dì miào lì yuánmíng sī
以观察虚空无边，入三摩地，妙力圆明，斯

wéi dì yī
为第一。”

mí lè pú sà jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán
弥勒菩萨即从座起，顶礼佛足而白佛言：

wǒ yì wǎng xī jīng wēichén jié yǒu fó chū shì míng rì yuèdēng
“我忆往昔经微尘劫，有佛出世，名日月灯

míng wǒ cóng bǐ fó ér dé chū jiā xīn zhòng shì míng hào yóu zú xìng
明，我从彼佛而得出家，心重世名，好游族姓。

ěr shí shì zūn jiào wǒ xiū xí wéi xīn shí dìng rù sān mó dì lì jié
尔时，世尊教我修习唯心识定，入三摩地。历劫

yǐ lái yǐ cǐ sān mèi shì héngshā fó qiú shì míng xīn xiē miè wú yǒu
已来，以此三昧事恒沙佛，求世名心歇灭无有。

zhì rán dēng fó chūxiàn yú shì wǒ nǎi dé chéng wú shàng miào yuán shí
至然灯佛出现于世，我乃得成无上妙圆识

xīn sān mèi nǎi zhì jìn kōng rú lái guó tǔ jìng huì yǒu wú jiē shì wǒ xīn
心三昧，乃至尽空如来国土净秽有无，皆是我心

biàn huà suǒ xiàn shì zūn wǒ liǎo rú shì wéi xīn shí gù shí xìng liú chū
变化所现。世尊！我了如是唯心识故，识性流出

wú liàng rú lái jīn dé shòu jì cì bǔ fó chù fó wènyuántōng
无量如来，今得授记，次补佛处。佛问圆通，

wǒ yǐ dì guān shí fāng wéi shí shí xīn yuánmíng rù yuán chéng shí
我以谛观十方唯识，识心圆明，入圆成实，

yuǎn lí yī tā jí biàn jì zhí dé wú shēng rěn sī wéi dì yī
远离依他及遍计执，得无生忍，斯为第一。”

dà shì zhì fǎ wáng zǐ yǔ qí tóng lún wǔ shí èr pú sà jí cóng
大势至法王子与其同伦五十二菩萨即从

zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán wǒ yì wǎng xī héng hé shā jié
座起，顶礼佛足而白佛言：“我忆往昔恒河沙劫，

yǒu fó chū shì míng wú liàng guāng shí èr rú lái xiāng jì yī jié qí
有佛出世，名无量光，十二如来相继一劫，其

zuì hòu fó míng chāo rì yuè guāng bǐ fó jiào wǒ niàn fó sān mèi pì rú
最后佛名超日月光，彼佛教我念佛三昧。譬如

yǒu rén yī zhuān wéi yì yī rén zhuān wàng rú shì èr rén ruò
有人，一专为忆，一人专忘，如是二人，若

féng bù féng huò jiàn fēi jiàn èr rén xiāng yì èr yì niàn shēn rú
逢不逢，或见非见；二人相忆，二忆念深，如

shì nǎi zhì cóng shēng zhì shēng tóng yú xíng yǐng bù xiāng guāi yì shí
是乃至从生至生，同于形影，不相乖异。十

fāng rú lái lián niàn zhòng shēng rú mǔ yì zǐ ruò zǐ táo shì suī yì
方如来怜念众生，如母忆子，若子逃逝，虽忆

hé wèi zǐ ruò yì mǔ rú mǔ yì shí mǔ zǐ lì shēng bù xiāng wéi
何为？子若忆母如母忆时，母子历生不相违

yuǎn ruò zhòng shēng xīn yì fó niàn fó xiàn qián dāng lái bì dìng
远。若众生心，忆佛念佛，现前当来，必定

jiàn fó qù fó bù yuǎn bù jiǎ fāng biàn zì dé xīn kāi rú rǎn
见佛；去佛不远，不假方便，自得心开。如染

xiāng rén shēn yǒu xiāng qì cǐ zé míng yuē xiāng guāng zhuāng yán wǒ běn
香人身有香气，此则名曰香光庄严。我本

yīn dì yǐ niàn fó xīn rù wú shēng rěn jīn yú cǐ jiè shè niàn fó
因地，以念佛心入无生忍，今于此界，摄念佛

rén guī yú jìng tǔ fó wèn yuán tōng wǒ wú xuǎn zé dū shè liù gēn
人归于净土。佛问圆通，我无选择，都摄六根，

jìng niàn xiāng jì dé sān mó dì sī wéi dì yī
净念相继，得三摩地，斯为第一。”

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第五

lényánjīngzàn

楞严经赞

liù gēn shòu yòng shēng sǐ yán ē cóng jīn jiě tuō gèng fēi
六根受用。生死严阿。从今解脱更非

tā liù jiě yī shéi hé zhū shèng chuī luó jué yì yìng gāo kē
他。六解一谁何。诸圣吹螺。决意应高科。

ná mó léng yán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨（合掌三称）

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì liù
菩萨万行首楞严经卷第六

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ěr shí guān shì yīn pú sà jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér
尔时，观世音菩萨即从座起，顶礼佛足而

bó fó yán shì zūn yì niàn wǒ xī wú shù héng hé shā jié yú shí
白佛言：“世尊！忆念我昔无数恒河沙劫，于时

yǒu fó chū xiàn yú shì míng guān shì yīn wǒ yú bǐ fó fā pú tí xīn
有佛出现于世，名观世音，我于彼佛发菩提心。

bǐ fó jiào wǒ cóng wén sī xiū rù sān mó dì chū yú wén zhōng
彼佛教我，从闻、思、修入三摩地。初于闻中，

rù liú wáng suǒ suǒ rù jì jì dòng jìng èr xiàng liǎo rán bù shēng
入流亡所；所入既寂，动静二相了然不生；

rú shì jiàn zēng wén suǒ wén jìn jìn wén bú zhù jué suǒ jué
如是渐增，闻，所闻尽，尽闻不住；觉，所觉

kōng kōng jué jí yuán kōng suǒ kōng miè shēng miè jì miè jì
空，空觉极圆；空，所空灭，生灭既灭，寂

miè xiàn qián hū rán chāo yuè shì chū shì jiān shí fāng yuán míng huò èr
灭现前，忽然超越世出世间，十方圆明，获二

shū shèng yī zhě shàng hé shí fāng zhū fó běn miào jué xīn yǔ fó
殊胜：一者，上合十方诸佛本妙觉心，与佛

rú lái tóng yī cí lì èr zhě xià hé shí fāng yī qiè liù dào zhòng shēng
如来同一慈力；二者，下合十方一切六道众生，

yǔ zhū zhòng shēng tóng yī bēi yǎng
与诸众生同一悲仰。

shì zūn yóu wǒ gòngyǎnguān yīn rú lái méng bǐ rú lái
“世尊！由我供养观音如来，蒙彼如来
shòu wǒ rú huàn wén xūn wén xiū jīn gāng sān mèi yǔ fó rú lái tóng cí
授我如幻闻熏闻修金刚三昧，与佛如来同慈
lì gù lìng wǒ shēn chéng sān shí èr yīng rù zhū guó tǔ
力故，令我身成三十二应，入诸国土：

shì zūn ruò zhū pú sà rù sān mó dì jìn xiū wú lòu
“世尊！若诸菩萨，入三摩地，进修无漏，
shèng jiě xiàn yuán wǒ xiàn fó shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí jiě tuō
胜解现圆，我现佛身，而为说法，令其解脱。

ruò zhū yǒu xué jì jìng miào míng shèng miào xiàn yuán wǒ
“若诸有学，寂静妙明，胜妙现圆，我
yú bǐ qián xiàn dú jué shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí jiě tuō
于彼前，现独觉身，而为说法，令其解脱。

ruò zhū yǒu xué duàn shí èr yuán yuán duàn shèng xìng shèng
“若诸有学，断十二缘，缘断胜性，胜
miào xiàn yuán wǒ yú bǐ qián xiàn yuán jué shēn ér wèi shuō fǎ
妙现圆，我于彼前，现圆觉身，而为说法，
lìng qí jiě tuō
令其解脱。

ruò zhū yǒu xué dé sì dì kōng xiū dào rù miè shèng xìng
“若诸有学，得四谛空，修道入灭，胜性
xiàn yuán wǒ yú bǐ qián xiàn shēng wén shēn ér wèi shuō fǎ lìng
现圆，我于彼前，现声闻身，而为说法，令
qí jiě tuō
其解脱。

ruò zhū zhòng shēng yù xīn míng wù bú fàn yù chén yù
“若诸众生，欲心明悟，不犯欲尘，欲
shēn qīng jìng wǒ yú bǐ qián xiàn fàn wáng shēn ér wèi shuō fǎ lìng
身清净，我于彼前，现梵王身，而为说法，令
qí jiě tuō
其解脱。

ruò zhū zhòng shēng yù wéi tiān zhǔ tǒng lǐng zhū tiān wǒ yú
“若诸众生，欲为天主，统领诸天，我于
bǐ qián xiàn dì shì shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，现帝释身，而为说法，令其成就。

ruò zhū zhòng shēng yù shēn zì zài yóu xíng shí fāng wǒ yú
“若诸众生，欲身自在，游行十方，我于

bǐ qián xiàn zì zài tiānshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，现自在天身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng yù shēn zì zài fēi xíng xū kōng wǒ
“若诸众生，欲身自在，飞行虚空，我

yú bǐ qián xiàn dà zì zài tiānshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
于彼前，现大自在天身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài tǒng guǐshén jiù hù guó tǔ wǒ yú
“若诸众生，爱统鬼神，救护国土，我于

bǐ qián xiàntiān dà jiāng jūn shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，现天大将军身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài tǒng shì jiè bǎo hù zhòngshēng wǒ
“若诸众生，爱统世界，保护众生，我

yú bǐ qián xiàn sì tiānwángshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
于彼前，现四天王身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài shēngtiāngōng qū shǐ guǐshén wǒ
“若诸众生，爱生天宫，驱使鬼神，我

yú bǐ qián xiàn sì tiānwángguó tài zǐ shēn ér wèishuō fǎ lìng qí
于彼前，现四天王国太子身，而为说法，令其

chéng jiù
成就。

ruò zhūzhòngshēng yào wéi rén zhǔ wǒ yú bǐ qián xiàn rén
“若诸众生，乐为人主，我于彼前，现人

wángshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
王身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài zhǔ zú xìng shì jiān tuī ràng wǒ yú
“若诸众生，爱主族姓，世间推让，我于

bǐ qián xiànzhǎngzhěshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，现长者身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài tán míng yán qīng jìng zì jū wǒ yú
“若诸众生，爱谈名言，清净自居，我于

bǐ qián xiàn jū shì shēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前现居士身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài zhì guó tǔ pōu duàn bāng yì wǒ
“若诸众生，爱治国土，剖断邦邑，我

yú bǐ qián xiàn zǎi guānshēn ér wèishuō fǎ lìng qí chéng jiù
于彼前，现宰官身，而为说法，令其成就。

ruò zhūzhòngshēng ài zhū shù shù shè wèi zì jū wǒ yú
“若诸众生，爱诸数术，摄卫自居，我于

bǐ qián xiàn pó luó mén shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
彼前，现婆罗门身，而为说法，令其成就。

ruò yǒu nán zǐ hào xué chū jiā chí zhū jiè lǜ wǒ yú bǐ
“若有男子，好学出家，持诸戒律，我于彼

qián xiàn bǐ qiū shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
前，现比丘身，而为说法，令其成就。

ruò yǒu nǚ rén hào xué chū jiā chí zhū jìn jiè wǒ yú bǐ
“若有女人，好学出家，持诸禁戒，我于彼

qián xiàn bǐ qiū ní shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
前，现比丘尼身，而为说法，令其成就。

ruò yǒu nán zǐ yào chí wǔ jiè wǒ yú bǐ qián xiàn yōu pó
“若有男子，乐持五戒，我于彼前，现优婆

sè shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
塞身，而为说法，令其成就。

ruò yǒu nǚ zǐ wǔ jiè zì jū wǒ yú bǐ qián xiàn yōu pó
“若有女子，五戒自居，我于彼前，现优婆

yí shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
夷身，而为说法，令其成就。

ruò yǒu nǚ rén nèi zhèng lì shēn yǐ xiū jiā guó wǒ yú
“若有女人，内政立身，以修家国，我于

bǐ qián xiàn nǚ zhǔ shēn jí guó fū rén mìng fù dà jiā ér wèi shuō
彼前，现女主身及国夫人、命妇大家，而为说

fǎ lìng qí chéng jiù
法，令其成就。

ruò yǒu zhòng shēng bú huài nán gēn wǒ yú bǐ qián xiàn tóng
“若有众生，不坏男根，我于彼前，现童

nán shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
男身，而为说法，令其成就。

ruò yǒu chǔ nǚ ài yào chǔ shēn bù qiú qīn bào wǒ yú bǐ
“若有处女，爱乐处身，不求侵暴，我于彼

qián xiàn tóng nǚ shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
前，现童女身，而为说法，令其成就。

ruò yǒu zhū tiān yào chū tiān lún wǒ xiàn tiān shēn ér wèi shuō
“若有诸天，乐出天伦，我现天身，而为说

fǎ lìng qí chéng jiù
法，令其成就。

ruò yǒu zhū lóng yào chū lóng lún wǒ xiàn lóng shēn ér wèi
“若有诸龙，乐出龙伦，我现龙身，而为

shuō fǎ lìng qí chéng jiù
说法，令其成就。

ruò yǎo yào chā yào dù běn lún wǒ yú bǐ qián xiàn yào chā
“若有药叉，乐度本伦，我于彼前，现药叉

shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
身，而为说法，令其成就。

ruò qián tà pó yào tuō qí lún wǒ yú bǐ qián xiàn qián
“若乾闥婆，乐脱其伦，我于彼前，现乾

tà pó shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
闥婆身，而为说法，令其成就。

ruò ā xiū luó yào tuō qí lún wǒ yú bǐ qián xiàn ā xiū
“若阿修罗，乐脱其伦，我于彼前，现阿修

luó shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
罗身，而为说法，令其成就。

ruò jǐn nà luó yào tuō qí lún wǒ yú bǐ qián xiàn jǐn nà
“若紧那罗，乐脱其伦，我于彼前，现紧那

luó shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
罗身，而为说法，令其成就。

ruò mó hū luó qié yào tuō qí lún wǒ yú bǐ qián xiàn mó
“若摩呼罗伽，乐脱其伦，我于彼前，现摩

hū luó qié shēn ér wèi shuō fǎ lìng qí chéng jiù
呼罗伽身，而为说法，令其成就。

ruò zhū zhòng shēng yào rén xiū rén wǒ xiàn rén shēn ér wèi
“若诸众生，乐人修人，我现人身，而为

shuō fǎ lìng qí chéng jiù
说法，令其成就。

ruò zhū fēi rén yǒu xíng wú xíng yǒu xiǎng wú xiǎng
“若诸非人、有形、无形、有想、无想，

yào dù qí lún wǒ yú bǐ qián jiē xiàn qí shēn ér wèi shuō fǎ
乐度其伦，我于彼前，皆现其身，而为说法，

lìng qí chéng jiù
令其成就。

shì míng miào jìng sān shí èr yìng rù guó tǔ shēn jiē yǐ sān mèi
“是名妙净三十二应入国土身，皆以三昧

wén xūn wén xiū wú zuò miào lì zì zài chéng jiù
闻熏闻修，无作妙力自在成就。

shì zūn wǒ fù yǐ cǐ wén xūn wén xiū jīn gāng sān mèi wú zuò
“世尊！我复以此闻熏闻修金刚三昧无作

miào lì yǔ zhū shí fāng sān shì liù dào yī qiè zhòng shēng tóng bēi yǎng
妙力，与诸十方三世六道一切众生同悲仰

gù lìng zhū zhòng shēng yú wǒ shēn xīn huò shí sì zhǒng wú wèi gōng dé
故，令诸众生于我身心获十四种无畏功德：

yī zhě yóu wǒ bú zì guān yīn yǐ guān guān zhě lìng bǐ shí
“一者，由我不自观音以观观者，令彼十

fāng kǔ nǎo zhòng shēng guān qí yīn shēng jí dé jiě tuō
方苦恼众生，观其音声，即得解脱。

èr zhě zhī jiàn xuán fù lìng zhū zhòng shēng shè rù dà huǒ
“二者，知见旋复，令诸众生设入大火，

huǒ bù néng shāo
火不能烧。

sān zhě guān tīng xuán fù lìng zhū zhòng shēng dà shuǐ suǒ piāo
“三者，观听旋复，令诸众生大水所漂，

shuǐ bù néng nì
水不能溺。

sì zhě duàn miè wàng xiǎng xīn wú shā hài lìng zhū zhòng
“四者，断灭妄想，心无杀害，令诸众

shēng rù zhū guǐ guó guǐ bù néng hài
生入诸鬼国，鬼不能害。

wǔ zhě xūn wén chéng wén liù gēn xiāo fù tóng yú shēng
“五者，熏闻成闻，六根销复，同于声

tīng néng lìng zhòng shēng lín dāng bèi hài dāo duàn duàn huài shǐ qí
听，能令众生临当被害，刀段段坏，使其

bīng gē yóu rú gē shuǐ yì rú chuī guāng xìng wú yáo dòng
兵戈，犹如割水，亦如吹光，性无摇动。

liù zhě wén xūn jīng míng míng biàn fǎ jiè zé zhū yōu àn
“六者，闻熏精明，明遍法界，则诸幽暗

xìng bù néng quán néng lìng zhòng shēng yào chā luó chà jiū pán tú
性不能全，能令众生，药叉、罗刹、鸠槃荼

guǐ jí pí shè zhē fù dān nà děng suī jìn qí páng mù bù néng shì
鬼及毗舍遮、富单那等，虽近其傍，目不能视。

qī zhě yīn xìng yuán xiāo guān tīng fǎn rù lí zhū chén wàng
“七者，音性圆销，观听返入，离诸尘妄，

néng lìng zhòng shēng jìn xì jiā suǒ suǒ bù néng zhuó
能令众生禁系枷锁所不能著。

bā zhě miè yīn yuán wén biàn shēng cí lì néng lìng zhòng
“八者，灭音圆闻，遍生慈力，能令众

shēng jīng guò xiǎn lù zéi bù néng jié
生 经过 险路， 贼 不能 劫。

jiǔ zhě xūn wén lí chén sè suǒ bù jié néng lìng yī qiè
“九者， 熏闻离尘， 色所不劫， 能令一切

duō yín zhòng shēng yuǎn lí tān yù
多淫众 生 远离 贪欲。

shí zhě chún yīn wú chén gēn jìng yuán róng wú duì suǒ duì
“十者， 纯音无尘， 根境圆融， 无对所对，

néng lìng yī qiè fèn hèn zhòng shēng lí zhū chēn huì
能令一切忿恨众 生 离诸瞋恚。

shí yī zhě xiāo chén xuán míng fǎ jiè shēn xīn yóu rú liú lí
“十一者， 销尘旋明， 法界身心犹如琉璃，

lǎng chè wú ài néng lìng yī qiè hūn dùn xìng zhàng zhū ā diān jiā yǒng lí
朗彻无碍， 能令一切昏钝性障诸阿颠迦， 永离

chī àn
痴暗。

shí èr zhě róng xíng fù wén bú dòng dào chǎng shè rù shì
“十二者， 融形复闻， 不动道场， 涉入世

jiān bú huài shì jiè néng biàn shí fāng gòng yǎng wēi chén zhū fó rú lái
间， 不坏世界， 能遍十方供养微尘诸佛如来，

gè gè fó biān wéi fǎ wáng zǐ néng lìng fǎ jiè wú zǐ zhòng shēng yù qiú
各各佛边为法王子， 能令法界无子众 生 欲求

nán zhě dàn shēng fú dé zhì huì zhī nán
男者， 诞生福德智慧之男。

shí sān zhě liù gēn yuán tōng míng zhào wú èr hán shí fāng
“十三者， 六根圆通， 明照无二， 含十方

jiè lì dà yuán jìng kōng rú lái zàng chéng shùn shí fāng wēi chén rú lái
界， 立大圆镜空如来藏， 承顺十方微尘如来

mì mì fǎ mén shòu lǐng wú shī néng lìng fǎ jiè wú zǐ zhòng shēng yù qiú
秘密法门受领无失， 能令法界无子众 生 欲求

nǚ zhě dàn shēng duān zhèng fú dé róu shùn zhòng rén ài jìng
女者， 诞生端正、福德、柔顺、众人爱敬、

yǒu xiàng zhī nǚ
有相之女。

shí sì zhě cǐ sān qiān dà qiān shì jiè bǎi yì rì yuè xiàn zhù
“十四者， 此三千大千世界百亿日月， 现住

shì jiān zhū fǎ wáng zǐ yǒu liù shí èr héng hé shā shù xiū fǎ chuí fàn
世间诸法王子， 有六十二恒河沙数， 修法垂范，

jiàohuàzhòngshēng suí shùnzòngshēng fāngbiàn zhì huì gè gè bù tóng
教化众生，随顺众生，方便智慧各各不同。

yóu wǒ suǒ dé yuántōngběngēn fā miào ěr mén rán hòushēn xīn wēi
由我所得圆通本根，发妙耳门，然后身心微

miào hán róng zhōubiàn fǎ jiè néng lìng zhòngshēng chí wǒ míng hào
妙含容，周遍法界，能令众生持我名号，

yǔ bǐ gòng chí liù shí èr héng hé shā zhū fǎ wáng zǐ èr rén fú dé
与彼共持六十二恒河沙诸法王子，二人福德

zhèngděng wú yì shì zūn wǒ yī míng hào yǔ bǐ zhòngduō míng hào
正等无异。世尊！我一名号，与彼众多名号

wú yì
无异。

yóu wǒ xiū xí dé zhēnyuántōng shì míng shí sì shī wú wèi lì
“由我修习得真圆通，是名十四施无畏力，

fú bèizhòngshēng
福备众生。

shì zūn wǒ yòuhuò shì yuántōng xiū zhèng wú shàng dào gù
“世尊！我又获是圆通修证无上道故，

yòunéngshàn huò sì bù sī yì wú zuò miào dé
又能善获四不议议无作妙德：

yī zhě yóu wǒ chūhuò miào miào wén xīn xīn jīng yí wén
“一者，由我初获妙妙闻心，心精遗闻，

jiàn wén jué zhī bù néng fēn gé chéng yī yuán róng qīng jìng bǎo jué gù
见闻觉知不能分隔，成一圆融清净宝觉，故

wǒ néng xiàn zhòngduō miào róng néng shuō wú biān mì mì shén zhòu qí
我能现众多妙容，能说无边秘密神咒。其

zhōng huò xiàn yī shǒu sān shǒu wǔ shǒu qī shǒu jiǔ shǒu shí
中或现一首、三首、五首、七首、九首、十

yī shǒu rú shì nǎi zhì yī bǎi bā shǒu qiān shǒu wàn shǒu bā wàn
一首，如是乃至一百八首、千首、万首、八万

sì qiān shuò jiā luó shǒu èr bì sì bì liù bì bā bì shí
四千烁迦罗首；二臂、四臂、六臂、八臂、十

bì shí èr bì shí sì shí liù shí bā èr shí zhì èr shí sì
臂、十二臂、十四、十六、十八、二十至二十四，

rú shì nǎi zhì yī bǎi bā bì qiān bì wàn bì bā wàn sì qiān mǔ
如是乃至一百八臂、千臂、万臂、八万四千母

tuó luó bì èr mù sān mù sì mù jiǔ mù rú shì nǎi zhì yī
陀罗臂；二目、三目、四目、九目，如是乃至一

bǎi bā mù qiān mù wàn mù bā wàn sì qiān qīng jìng bǎo mù huò
百八目、千目、万目、八万四千清净宝目。或
cí huò wēi huò dìng huò huì jiù hù zhòng shēng dé dà zì zài
慈、或威、或定、或慧，救护众生得大自在。

èr zhě yóu wǒ wén sī tuō chū liù chén rú shēng dù yuán bù
“二者，由我闻思脱出六尘，如声度垣不
néng wéi ài gù wǒ miào néng xiàn yī yī xíng sòng yī yī zhòu qí xíng
能为碍，故我妙能现一一形，诵一一咒。其形
qí zhòu néng yǐ wú wèi shī zhū zhòng shēng shì gù shí fāng wēi chén guó
其咒，能以无畏施诸众生。是故十方微尘国
tǔ jiē míng wǒ wéi shī wú wèi zhě
土，皆名我为施无畏者。

sān zhě yóu wǒ xiū xí běn miào yuán tōng qīng jìng běn gēn suǒ
“三者，由我修习本妙圆通清净本根，所
yóu shì jiè jiē lìng zhòng shēng shě shēn zhēn bǎo qiú wǒ āi mǐn
游世界，皆令众生舍身珍宝，求我哀愍。

sì zhě wǒ dé fó xīn zhèng yú jiū jìng néng yǐ zhēn bǎo
“四者，我得佛心，证于究竟，能以珍宝
zhǒng zhǒng gòng yǎng shí fāng rú lái páng jí fǎ jiè liù dào zhòng shēng
种种供养十方如来，傍及法界六道众生，
qiú qī dé qī qiú zǐ dé zǐ qiú sān mèi dé sān mèi qiú cháng shòu
求妻得妻，求子得子，求三昧得三昧，求长寿
dé cháng shòu rú shì nǎi zhì qiú dà niè pán dé dà niè pán
得长寿，如是乃至求大涅槃得大涅槃。

fó wèn yuán tōng wǒ cóng ěr mén yuán zhào sān mèi yuán xīn
“佛问圆通，我从耳门圆照三昧，缘心
zì zài yīn rù liú xiàng dé sān mó tí chéng jiù pú tí sī wéi
自在，因入流相，得三摩提，成就菩提，斯为
dì yī
第一。

shì zūn bǐ fó rú lái tàn wǒ shàn dé yuán tōng fǎ mén yú
“世尊！彼佛如来叹我善得圆通法门，于
dà huì zhōng shòu jì wǒ wéi guān shì yīn hào yóu wǒ guān tīng shí fāng yuán
大会中授记我为观世音号。由我观听十方圆
míng gù guān yīn míng biàn shí fāng jiè
明，故观音名，遍十方界。”

ěr shí shì zūn yú shī zǐ zuò cóng qí wǔ tǐ tóng fàng bǎo guāng
尔时，世尊于师子座，从其五体同放宝光，

yuǎnguàn shí fāngwēichén rú lái jí fǎ wáng zǐ zhū pú sà dǐng bǐ zhū
远灌十方微尘如来及法王子诸菩萨顶。彼诸
rú lái yì yú wǔ tǐ tóng fàng bǎo guāng cóng wēi chén fāng lái guàn fó
如来亦于五体同放宝光，从微尘方来灌佛
dǐng bìng guàn huì zhōng zhū dà pú sà jí ā luó hàn lín mù chí zhǎo jiē
顶，并灌会中诸大菩萨及阿罗汉。林木池沼皆
yǎn fǎ yīn jiāo guāng xiāng luó rú bǎo sī wǎng shì zhū dà zhòng dé wèi
演法音，交光相罗如宝丝网。是诸大众得未
céng yǒu yī qiè pǔ huò jīn gāng sān mèi
曾有，一切普获金刚三昧。

jí shí tiān yǔ bǎi bǎo lián huā qīng huáng chì bái jiàn cuò fēn róu
即时，天雨百宝莲华，青黄赤白间错纷糅，
shí fāng xū kōng chéng qī bǎo sè cǐ suǒ pó jiè dà dì shān hé jù shí
十方虚空成七宝色。此娑婆界大地山河俱时
bú xiàn wéi jiàn shí fāng wēi chén guó tǔ hé chéng yī jiè fàn bài yǒng gē
不现，唯见十方微尘国土合成一界，梵呗咏歌
zì rán fū zòu
自然敷奏。

yú shì rú lái gào wén shū shī lì fǎ wáng zǐ rǔ jīn guān cǐ
于是如来告文殊师利法王子：“汝今观此
èr shí wǔ wú xué zhū dà pú sà jí ā luó hàn gè shuō zuì chū chéng dào
二十五无学诸大菩萨及阿罗汉，各说最初成道
fāng biàn jiē yán xiū xí zhēn shí yuán tōng bǐ děng xiū xíng shí wú yōu
方便，皆言修习真实圆通。彼等修行，实无优
liè qián hòu chā bié wǒ jīn yù lìng ā nán kāi wù èr shí wǔ xíng shéi
劣前后差别。我今欲令阿难开悟，二十五行谁
dāng qí gēn jiān wǒ miè hòu cǐ jiè zhòng shēng rù pú sà shèng qiú wú
当其根？兼我灭后，此界众生入菩萨乘求无
shàng dào hé fāng biàn mén dé yì chéng jiù
上道，何方便门得易成就？”

wén shū shī lì fǎ wáng zǐ fèng fó cí zhǐ jí cóng zuò qǐ
文殊师利法王子，奉佛慈旨，即从座起，
dǐng lǐ fó zú chéng fó wēi shén shuō jì duì fó
顶礼佛足，承佛威神，说偈对佛：

jué hǎi xìng chéng yuán yuán chéng jué yuán miào
“觉海性澄圆，圆澄觉元妙，
yuán míng zhào shēng suǒ suǒ lì zhào xìng wáng
元明照生所，所立照性亡。

mí wàng yǒu xū kōng yī kōng lì shì jiè
迷妄有虚空，依空立世界，
xiǎng chéng chéng guó tǔ zhī jué nǎi zhòng shēng
想澄成国土，知觉乃众生。
kōng shēng dà jué zhōng rú hǎi yī ōu fā
空生大觉中，如海一沤发，
yǒu lòu wēi chén guó jiē yī kōng suǒ shēng
有漏微尘国，皆依空所生。
ōu miè kōng běn wú kuàng fù zhū sān yǒu
沤灭空本无，况复诸三有？
guī yuán xìng wú èr fāng biàn yǒu duō mén
归元性无二，方便有多门。
shèng xìng wú bù tōng shùn nì jiē fāng biàn
圣性无不通，顺逆皆方便，
chū xīn rù sān mèi chí sù bù tóng lún
初心入三昧，迟速不同伦。
sè xiǎng jié chéng chén jīng liǎo bù néng chè
色想结成尘，精了不能彻，
rú hé bù míng chè yú shì huò yuán tōng
如何不明彻，于是获圆通？
yīn shēng zá yǔ yán dàn yī míng jù wèi
音声杂语言，但伊名句味，
yī fēi hán yī qiè yún hé huò yuán tōng
一非含一切，云何获圆通？
xiāng yǐ hé zhōng zhī lí zé yuán wú yǒu
香以合中知，离则元无有，
bù héng qí suǒ jué yún hé huò yuán tōng
不恒其所觉，云何获圆通？
wèi xìng fēi běn rán yào yǐ wèi shí yǒu
味性非本然，要以味时有，
qí jué bù héng yī yún hé huò yuán tōng
其觉不恒一，云何获圆通？
chù yǐ suǒ chù míng wú suǒ bù míng chù
触以所触明，无所不明触，
hé lí xìng fēi dìng yún hé huò yuán tōng
合离性非定，云何获圆通？
fǎ chēng wéi nèi chén píng chén bì yǒu suǒ
法称为内尘，凭尘必有所，

néng suǒ fēi biàn shè yún hé huò yuán tōng ?
能 所 非 遍 涉 ， 云 何 获 圆 通 ？

jiàn xìng suī dòng rán míng qián bù míng hòu
见 性 虽 洞 然 ， 明 前 不 明 后 ，

sì wéi kuī yī bàn yún hé huò yuán tōng ?
四 维 亏 一 半 ， 云 何 获 圆 通 ？

bí xī chū rù tōng xiàn qián wú jiāo qì
鼻 息 出 入 通 ， 现 前 无 交 气 ，

zhī lí fēi shè rù yún hé huò yuán tōng ?
支 离 匪 涉 入 ， 云 何 获 圆 通 ？

shé fēi rù wú duān yīn wèi shēng jué liǎo
舌 非 入 无 端 ， 因 味 生 觉 了 ，

wèi wáng liǎo wú yǒu yún hé huò yuán tōng ?
味 亡 了 无 有 ， 云 何 获 圆 通 ？

shēn yǔ suǒ chù tóng gè fēi yuán jué guān
身 与 所 触 同 ， 各 非 圆 觉 观 ，

yá liàng bù míng huì yún hé huò yuán tōng ?
涯 量 不 冥 会 ， 云 何 获 圆 通 ？

zhī gēn zá luàn sī zhàn liǎo zhōng wú jiàn
知 根 杂 乱 思 ， 湛 了 终 无 见 ，

xiǎng niàn bù kě tuō yún hé huò yuán tōng ?
想 念 不 可 脱 ， 云 何 获 圆 通 ？

shí jiàn zá sān hé jié běn chēng fēi xiàng
识 见 杂 三 和 ， 诘 本 称 非 相 ，

zì tǐ xiān wú dìng yún hé huò yuán tōng ?
自 体 先 无 定 ， 云 何 获 圆 通 ？

xīn wén dòng shí fāng shēng yú dà yīn lì
心 闻 洞 十 方 ， 生 于 大 因 力 ，

chū xīn bù néng rù yún hé huò yuán tōng ?
初 心 不 能 入 ， 云 何 获 圆 通 ？

bí xiǎng běn quán jī zhǐ lìng shè xīn zhù
鼻 想 本 权 机 ， 只 令 摄 心 住 ，

zhù chéng xīn suǒ zhù yún hé huò yuán tōng ?
住 成 心 所 住 ， 云 何 获 圆 通 ？

shuō fǎ lòng yīn wén kāi wù xiān chéng zhě
说 法 弄 音 文 ， 开 悟 先 成 者 ，

míng jù fēi wú lòu yún hé huò yuán tōng ?
名 句 非 无 漏 ， 云 何 获 圆 通 ？

chí fàn dàn shù shēn fēi shēn wú suǒ shù
持犯但束身，非身无所束，
yuán fēi biàn yī qiè yún hé huò yuán tōng ?
元非遍一切，云何获圆通？
shén tōng běn sù yīn hé guān fǎ fēn bié
神通本宿因，何关法分别，
niàn yuán fēi lí wù yún hé huò yuán tōng ?
念缘非离物，云何获圆通？
ruò yǐ dì xìng guān jiān ài fēi tōng dá
若以地性观，坚碍非通达，
yǒu wéi fēi shèng xìng yún hé huò yuán tōng ?
有为非圣性，云何获圆通？
ruò yǐ shuǐ xìng guān xiǎng niàn fēi zhēn shí
若以水性观，想念非真实，
rú rú fēi jué guān yún hé huò yuán tōng ?
如如非觉观，云何获圆通？
ruò yǐ huǒ xìng guān yàn yǒu fēi zhēn lí
若以火性观，厌有非真离，
fēi chū xīn fāng biàn yún hé huò yuán tōng ?
非初心方便，云何获圆通？
ruò yǐ fēng xìng guān dòng jì fēi wú duì
若以风性观，动寂非无对，
duì fēi wú shàng jué yún hé huò yuán tōng ?
对非无上觉，云何获圆通？
ruò yǐ kōng xìng guān hūn dùn xiān fēi jué
若以空性观，昏钝先非觉，
wú jué yì pú tí yún hé huò yuán tōng ?
无觉异菩提，云何获圆通？
ruò yǐ shí xìng guān guān shí fēi cháng zhù
若以识性观，观识非常住，
cún xīn nǎi xū wàng yún hé huò yuán tōng ?
存心乃虚妄，云何获圆通？
zhū xíng shì wú cháng niàn xìng yuán shēng miè
诸行是无常，念性元生灭，
yīn guǒ jīn shū gǎn yún hé huò yuán tōng ?
因果今殊感，云何获圆通？

wǒ jīn bái shì zūn fó chū suō pó jiè
“我今白世尊，佛出娑婆界，

cǐ fāng zhēn jiào tǐ , qīng jìng zài yīn wén !
此 方 真 教 体 ， 清 净 在 音 闻 ！
yù qǔ sān mó tí , shí yǐ wén zhōng rù ,
欲 取 三 摩 提 ， 实 以 闻 中 入 ，
lí kǔ dé jiě tuō , liáng zāi guān shì yīn !
离 苦 得 解 脱 ， 良 哉 观 世 音 ！
yú héng shā jié zhōng , rù wēi chén fó guó ,
于 恒 沙 劫 中 ， 入 微 尘 佛 国 ，
dé dà zì zài lì , wú wèi shī zhòng shēng 。
得 大 自 在 力 ， 无 畏 施 众 生 。
miào yīn guān shì yīn , fàn yīn hǎi cháo yīn ,
妙 音 观 世 音 ， 梵 音 海 潮 音 ，
jiù shì xī ān níng , chū shì huò cháng zhù 。
救 世 悉 安 宁 ， 出 世 获 常 住 。
wǒ jīn qǐ rú lái , rú guān yīn suǒ shuō ,
我 今 启 如 来 ， 如 观 音 所 说 ，
pì rú rén jìng jū , shí fāng jù jī gǔ ,
譬 如 人 静 居 ， 十 方 俱 击 鼓 ，
shí chù yī shí wén , cǐ zé yuán zhēn shí 。
十 处 一 时 闻 ， 此 则 圆 真 实 。
mù fēi guān zhàng wài , kǒu bí yì fù rán ,
目 非 观 障 外 ， 口 鼻 亦 复 然 ，
shēn yǐ hé fāng zhī , xīn niàn fēn wú xù 。
身 以 合 方 知 ， 心 念 纷 无 绪 。
gé yuán tīng yīn xiǎng , xiá ěr jù kě wén ,
隔 垣 听 音 响 ， 遐 迩 俱 可 闻 ，
wǔ gēn suǒ bù qí , shì zé tōng zhēn shí 。
五 根 所 不 齐 ， 是 则 通 真 实 。
yīn shēng xìng dòng jìng , wén zhōng wéi yǒu wú ,
音 声 性 动 静 ， 闻 中 为 有 无 ，
wú shēng hào wú wén , fēi shí wén wú xìng 。
无 声 号 无 闻 ， 非 实 闻 无 性 。
shēng wú jì wú miè , shēng yǒu yì fēi shēng ,
声 无 既 无 灭 ， 声 有 亦 非 生 ，
shēng miè èr yuán lí , shì zé cháng zhēn shí 。
生 灭 二 圆 离 ， 是 则 常 真 实 。
zòng lìng zài mèng xiǎng , bù wéi bù sī wú ,
纵 令 在 梦 想 ， 不 为 不 思 无 ，

jué guān chū sī wéi shēn xīn bù néng jí
觉 观 出 思 惟 ， 身 心 不 能 及 。

jīn cǐ suō pó guó shēng lùn dé xuān míng
今 此 娑 婆 国 ， 声 论 得 宣 明 ，

zhòng shēng mí běn wén xún shēng gù liú zhuǎn
众 生 迷 本 闻 ， 循 声 故 流 转 。

ā nán zòng qiáng jì bù miǎn luò xié sī
阿 难 纵 强 记 ， 不 免 落 邪 思 ，

qǐ fēi suí suǒ lún xuán liú huò wú wàng
岂 非 随 所 沦 ， 旋 流 获 无 妄 。

ā nán rǔ dì tīng wǒ chéng fó wēi lì
“ 阿 难 汝 谛 听 ！ 我 承 佛 威 力 ，

xuān shuō jīn gāng wáng rú huàn bù sī yì
宣 说 金 刚 王 ， 如 幻 不 思 议 ，

fó mǔ zhēn sān mèi
佛 母 真 三 昧 ！

rǔ wén wēi chén fó yī qiè mì mì mén
汝 闻 微 尘 佛 ， 一 切 秘 密 门 ，

yù lòu bù xiān chú xù wén chéng guò wù
欲 漏 不 先 除 ， 畜 闻 成 过 误 。

jiāng wén chí fó fó hé bú zì wén wén
将 闻 持 佛 佛 ， 何 不 自 闻 闻 ？

wén fēi zì rán shēng yīn shēng yǒu míng zì
闻 非 自 然 生 ， 因 声 有 名 字 ，

xuán wén yǔ shēng tuō néng tuō yù shéi míng
旋 闻 与 声 脱 ， 能 脱 欲 谁 名 ？

yī gēn jì fǎn yuán liù gēn chéng jiě tuō
一 根 既 返 源 ， 六 根 成 解 脱 。

jiàn wén rú huàn yì sān jiè ruò kōng huā
见 闻 如 幻 翳 ， 三 界 若 空 华 ，

wén fù yì gēn chú chén xiāo jué yuán jìng
闻 复 翳 根 除 ， 尘 销 觉 圆 净 。

jìng jí guāng tōng dá jì zhào hán xū kōng
净 极 光 通 达 ， 寂 照 含 虚 空 ，

què lái guān shì jiān yóu rú mèng zhōng shì
却 来 观 世 间 ， 犹 如 梦 中 事 。

mó dēng qié zài mèng shéi néng liú rǔ xíng
摩 登 伽 在 梦 ， 谁 能 留 汝 形 ？

rú shì qiǎo huàn shī huàn zuò zhū nán nǚ
如世巧幻师，幻作诸男女，
suī jiàn zhū gēn dòng yào yǐ yī jī chōu
虽见诸根动，要以一机抽，
xī jī guī jì rán zhū huàn chéng wú xìng
息机归寂然，诸幻成无性；
liù gēn yì rú shì yuán yī yī jīng míng
六根亦如是，元依一精明，
fēn chéng liù hé hé yī chù chéng xiū fù
分成六和合，一处成休复，
liù yòng jiē bù chéng chén gòu yìng niàn xiāo
六用皆不成，尘垢应念销，
chéng yuán míng jìng miào
成圆明净妙。

yú chén shàng zhū xué míng jí jí rú lái
余尘尚诸学，明极即如来。
dà zhòng jí ā nán xuán rǔ dào wén jī
大众及阿难，旋汝倒闻机，
fǎn wén wén zì xìng xìng chéng wú shàng dào
反闻闻自性，性成无上道，
yuán tōng shí rú shì
圆通实如是。

cǐ shì wēi chén fó yī lù niè pán mén
此是微尘佛，一路涅槃门！
guò qù zhū rú lái sī mén yǐ chéng jiù
过去诸如来，斯门已成就；
xiàn zài zhū pú sà jīn gè rù yuán míng
现在诸菩萨，今各入圆明；
wèi lái xiū xué rén dāng yī rú shì fǎ
未来修学人，当依如是法！
wǒ yì cóng zhōng zhèng fēi wéi guān shì yīn
我亦从中证，非唯观世音。
chéng rú fó shì zūn xún wǒ zhū fāng biàn
诚如佛世尊，询我诸方便，
yǐ jiù zhū mò jié qiú chū shì jiān rén
以救诸末劫，求出世间人，
chéng jiù niè pán xīn guān shì yīn wéi zuì
成就涅槃心，观世音为最。

zì yú zhū fāng biàn jiē shì fó wēi shén
自余诸方便，皆是佛威神，
jí shì shě chén láo fēi shì cháng xiū xué
即事舍尘劳，非是长修学，
jiān shēn tóng shuō fǎ
浅深同说法。

dǐng lǐ rú lái zàng wú lòu bù sī yì
“顶礼如来藏，无漏不思議！
yuàn jiā pī wèi lái yú cǐ mén wú huò
愿加被未来，于此门无惑，
fāng biàn yì chéng jiù kān yǐ jiào ā nán
方便易成就，堪以教阿难，
jí mò jié chén lún dàn yǐ cǐ gēn xiū
及末劫沉沦，但以此根修，
yuán tōng chāo yú zhě zhēn shí xīn rú shì
圆通超余者，真实心如是。”

yú shì ā nán jí zhū dà zhòng shēn xīn liǎo rán dé dà kāi shì
于是阿难及诸大众，身心了然，得大开示。

guān fó pú tí jí dà niè pán yóu rú yǒu rén yīn shì yuǎnyóuwèi dé guī
观佛菩提及大涅槃，犹如有人因事远游未得归

huán míngliǎo qí jiā suǒ guī dào lù pǔ huì dà zhòng tiānlóng bā bù
还，明了其家所归道路。普会大众，天龙八部，

yǒuxué èr shèng jí zhū yī qiè xīn fā xīn pú sà qí shù fán yǒu shí
有学二乘，及诸一切新发心菩萨，其数凡有十

héng hé shā jiē dé běn xīn yuǎn chén lí gòu huò fǎ yǎn jìng xìng
恒河沙，皆得本心，远尘离垢，获法眼净。性

bǐ qiū ní wén shuō jì yǐ chéng ā luó hàn wú liàng zhòng shēng jiē fā
比丘尼闻说偈已，成阿罗汉。无量众生皆发

wú děngděng ā nòuduō luó sān miǎo sān pú tí xīn
无等等阿耨多罗三藐三菩提心。

ā nán zhěng yī fú yú dà zhòng zhōng hé zhǎng dǐng lǐ xīn jì
阿难整衣服，于大众中合掌顶礼，心迹

yuán míng bēi xīn jiāo jí yù yì wèi lái zhū zhòng shēng gù qǐ shǒu
圆明，悲欣交集，欲益未来诸众生故，稽首

bó fó dà bēi shì zūn wǒ jīn yǐ wù chéng fó fǎ mén shì zhōng
白佛：“大悲世尊！我今已悟成佛法门，是中

xiū xíng dé wú yí huò cháng wén rú lái shuō rú shì yán zì wèi
修行，得无疑惑。常闻如来说如是言：“自未

dé dù xiān dù rén zhě pú sà fā xīn zì jué yǐ yuán néng jué
得度，先度人者，菩萨发心；自觉已圆，能觉
tā zhě rú lái yìng shì wǒ suī wèi dù yuàn dù mò jié yī qiè zhòng
他者，如来应世。’我虽未度，愿度末劫一切众
shēng shì zūn cǐ zhū zhòng shēng qù fó jiàn yuǎn xié shī shuō fǎ rú
生。世尊！此诸众生去佛渐远，邪师说法如
héng hé shā yù shè qí xīn rù sān mó dì yún hé lìng qí ān lì dào
恒河沙，欲摄其心入三摩地，云何令其安立道
chǎng yuǎn zhū mó shì yú pú tí xīn dé wú tuì qū
场，远诸魔事，于菩提心得无退屈？”

ěr shí shì zūn yú dà zhòng zhōng chēng zàn ā nán shàn zāi
尔时，世尊于大众中称赞阿难：“善哉！

shàn zāi rú nǚ suǒ wèn ān lì dào chǎng jiù hù zhòng shēng mò jié
善哉！如汝所问，安立道场，救护众生末劫
chén nì rǔ jīn dì tīng dāng wèi nǚ shuō ā nán dà zhòng wéi
沉溺。汝今谛听，当为汝说。”阿难、大众唯
rán fèng jiào
然奉教。

fó gào ā nán rǔ cháng wén wǒ pí nài yē zhōng xuān shuō xiū
佛告阿难：“汝常闻我毗奈耶中，宣说修

xíng sān jué dìng yì suǒ wèi shè xīn wéi jiè yīn jiè shēng dìng yīn dìng
行三决定义。所谓摄心为戒，因戒生定，因定
fā huì shì zé míng wéi sān wú lòu xué
发慧，是则名为三无漏学。

ā nán yún hé shè xīn wǒ míng wéi jiè
“阿难，云何摄心，我名为戒？”

ruò zhū shì jiè liù dào zhòng shēng qí xīn bù yín zé bù suí
“若诸世界六道众生其心不淫，则不随

qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sān mèi běn chū chén láo yīn xīn bù chú
其生死相续。汝修三昧，本出尘劳，淫心不除，
chén bù kě chū zòng yǒu duō zhì chán dìng xiàn qián rú bú duàn yín
尘不可出。纵有多智，禅定现前，如不断淫，
bì luò mó dào shàng pǐn mó wáng zhōng pǐn mó mín xià pǐn mó nǚ
必落魔道：上品魔王，中品魔民，下品魔女。

bǐ děng zhū mó yì yǒu tú zhòng gè gè zì wèi chéng wú shàng dào wǒ
彼等诸魔亦有徒众，各各自谓成无上道。我
miè dù hòu mò fǎ zhī zhōng duō cǐ mó mín chì shèng shì jiān guǎng xíng
灭度后末法之中，多此魔民炽盛世间，广行

tān yín wéishàn zhī shí lìng zhū zhòngshēng luò ài jiàn kēng shī pú tí lù
贪淫为善知识，令诸众生落爱见坑，失菩提路。

rǔ jiào shì rén xiū sān mó dì xiānduàn xīn yín shì míng rú lái xiān fó
汝教世人修三摩地，先断心淫，是名如来先佛

shì zūn dì yī jué dìng qīng jìng míng huì shì gù ā nán ruò bú duàn
世尊第一决定清净明诲。是故，阿难，若不断

yín xiū chán dìng zhě rú zhēng shā shí yù qí chéng fàn jīng bǎi qiān jié
淫修禅定者，如蒸砂石欲其成饭，经百千劫

zhǐ míng rè shā hé yǐ gù cǐ fēi fàn běn shā shí chéng gù rǔ
只名热砂。何以故？此非饭本，砂石成故。汝

yǐ yín shēn qiú fó miào guǒ zòng dé miào wù jiē shì yín gēn gēn běn
以淫身求佛妙果，纵得妙悟，皆是淫根。根本

chéng yín lún zhuǎn sān tú bì bù néng chū rú lái niè pán hé lù xiū
成淫，轮转三涂必不能出，如来涅槃何路修

zhèng bì shǐ yín jī shēn xīn jù duàn duàn xìng yì wú yú fó pú tí
证？必使淫机身心俱断，断性亦无，于佛菩提

sī kě xī jì rú wǒ cǐ shuō míng wéi fó shuō bù rú cǐ shuō
斯可希冀。如我此说，名为佛说；不如此说，

jí bō xún shuō
即波旬说。

ā nán yòu zhū shì jiè liù dào zhòngshēng qí xīn bù shā zé
“阿难，又诸世界六道众生其心不杀，则

bù suí qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sān mèi běn chū chén láo shā xīn
不随其生死相续。汝修三昧，本出尘劳，杀心

bù chú chén bù kě chū zòng yǒu duō zhì chán dìng xiàn qián rú bú
不除，尘不可出。纵有多智，禅定现前，如不

duàn shā bì luò shén dào shàng pǐn zhī rén wéi dà lì guǐ zhōng pǐn
断杀，必落神道：上品之人为大力鬼，中品

zé wéi fēi xíng yè chā zhū guǐ shuài děng xià pǐn dāng wéi dì xíng luó chà
则为飞行夜叉、诸鬼帅等，下品当为地行罗刹。

bǐ zhū guǐ shén yì yǒu tú zhòng gè gè zì wèi chéng wú shàng dào wǒ
彼诸鬼神亦有徒众，各各自谓成无上道。我

miè dù hòu mò fǎ zhī zhōng duō cǐ guǐ shén chì shèng shì jiān zì yán shí
灭度后末法之中，多此鬼神炽盛世间，自言食

ròu dé pú tí lù ā nán wǒ lìng bǐ qiū shí wǔ jìng ròu cǐ ròu jiē
肉得菩提路。阿难，我令比丘食五净肉，此肉皆

wǒ shén lì huà shēng běn wú mìng gēn rǔ pó luó mén dì duō zhēng
我神力化生，本无命根。汝婆罗门，地多蒸

shī jiā yǐ shā shí cǎo cài bù shēng wǒ yǐ dà bēishén lì suǒ jiā
湿，加以砂石，草菜不生。我以大悲神力所加，
yīn dà cí bēi jiǎ míngwéi ròu rǔ dé qí wèi nài hé rú lái miè dù
因大慈悲，假名为肉，汝得其味。奈何如来灭度
zhī hòu shí zhòngshēngròu míngwéi shì zǐ rǔ děngdāng zhī shì
之后，食众生肉，名为释子。汝等当知，是
shí ròu rén zòng dé xīn kāi sì sān mó dì jiē dà luó chà bào zhōng
食肉人，纵得心开似三摩地，皆大罗刹，报终
bì chén shēng sǐ kǔ hǎi fēi fó dì zǐ rú shì zhī rén xiāng shā
必沉生死苦海，非佛弟子。如是之人，相杀、
xiāng tūn xiāng shí wèi yǐ yún hé shì rén dé chū sān jiè rǔ jiào shì
相吞、相食未已，云何是人得出三界？汝教世
rén xiū sān mó dì cì duàn shā shēng shì míng rú lái xiān fó shì zūn dì
人修三摩地，次断杀生，是名如来先佛世尊第
èr jué dìng qīng jìng míng huì shì gù ā nán ruò bú duàn shā xiū chán
二决定清净明诲。是故，阿难，若不断杀修禅
dìng zhě pì rú yǒu rén zì sè qí ěr gāo shēng dà jiào qiú rén bù
定者，譬如有人自塞其耳，高声大叫，求人
wén cǐ děng míngwéi yù yīn mí lù qīng jìng bǐ qiū jí zhū pú sà
闻，此等名为欲隐弥露。清净比丘及诸菩萨，
yú qí lù xíng bú tà shēng cǎo kuàng yǐ shǒu bá yún hé dà bēi qǔ
于岐路行，不蹋生草，况以手拔！云何大悲取
zhū zhòng shēng xuè ròu chōng shí ruò zhū bǐ qiū bù fú dōng fāng sī
诸众生血肉充食？若诸比丘不服东方丝
mián juàn bó jí shì cǐ tǔ xuē lǚ qióu cuì rǔ lào tí hú rú shì bǐ
绵绢帛，及是此土靴履裘毳、乳酪醍醐，如是比
qiū yú shì zhēn tuō chóu huán sù zhài bù yóu sān jiè hé yǐ gù
丘于世真脱，酬还宿债，不游三界。何以故？
fú qí shēn fèn jiē wéi bǐ yuán rú rén shí qí dì zhōng bǎi gǔ zú
服其身分，皆为彼缘。如人食其地中百谷，足
bù lí dì bì shǐ shēn xīn yú zhū zhòng shēng ruò shēn shēn fèn
不离地，必使身心，于诸众生若身、身分，
shēn xīn èr tú bù fú bù shí wǒ shuō shì rén zhēn jiě tuō zhě rú
身心二涂，不服不食，我说是人真解脱者。如
wǒ cǐ shuō míngwéi fó shuō bù rú cǐ shuō jí bō xún shuō
我此说，名为佛说；不如此说，即波旬说。

ā nán yòu fù shì jiè liù dào zhòng shēng qí xīn bù tōu zé
“阿难，又复世界六道众生其心不偷，则

bù suí qí shēng sǐ xiāng xù rǔ xiū sānmèi běnchūchénláo tōu xīn
不随其生死相续。汝修三昧，本出尘劳，偷心
bù chú chén bù kě chū zòngyǒuduō zhì chándìngxiànrán rú bú
不除，尘不可出。纵有多智，禅定现前，如不
duàntōu bì luò xié dào shàng pǐn jīng líng zhōng pǐn yāomèi xià
断偷，必落邪道：上品精灵，中品妖魅，下
pǐn xié rén zhū mèisuǒ zhuó bǐ děng qún xié yì yǒu tú zhòng gè gè
品邪人，诸魅所著。彼等群邪亦有徒众，各各
zì wèi chéng wú shàng dào wǒ miè dù hòu mò fǎ zhī zhōng duō cǐ yāo
自谓成无上道。我灭度后末法之中，多此妖
xié chì shèng shì jiān qián nì jiān qī chēng shàn zhī shí gè zì wèi jǐ
邪炽盛世间。潜匿奸欺称善知识，各自谓己
dé shàng rén fǎ jiǎn huò wú shí kǒng lìng shī xīn suǒ guò zhī chù
得上人法，诳惑无识，恐令失心，所过之处，
qí jiā hào sǎn wǒ jiào bǐ qiū xún fāng qǐ shí lìng qí shě tān chéng
其家耗散。我教比丘循方乞食，令其舍贪，成
pú tí dào zhū bǐ qiū děng bú zì shú shí jì yú cán shēng lǚ bó
菩提道。诸比丘等不自熟食，寄于残生，旅泊
sān jiè shì yī wǎng huán qù yǐ wú fǎn yún hé zéi rén jiǎ wǒ yī
三界，示一往还，去已无返。云何贼人假我衣
fú bì fàn rú lái zào zhǒng zhǒng yè jīe yán fó fǎ què fēi chū
服，裨贩如来，造种种业，皆言佛法？却非出
jiā jù jiè bǐ qiū wéi xiǎo shèng dào yóu shì yí wú wú liàng zhòng shēng
家具戒比丘，为小乘道？由是疑误无量众生
duò wú jiàn yù ruò wǒ miè hòu qí yǒu bǐ qiū fā xīn jué dìng xiū sān mó
堕无间狱。若我灭后，其有比丘发心决定修三摩
dì néng yú rú lái xíng xiàng zhī qián shēn rán yī dēng shāo yī zhǐ
地，能于如来形像之前，身然一灯，烧一指
jié jí yú shēn shàng ruò yī xiāng zhù wǒ shuō shì rén wú shǐ sù zhài
节，及于身上爇一香炷，我说是人，无始宿债
yī shí chóu bì cháng yī shì jiān yǒng tuō zhū lòu suī wèi jí míng wú
一时酬毕，长揖世间，永脱诸漏。虽未即明无
shàng jué lù shì rén yú fǎ yǐ jué dìng xīn ruò bú wèi cǐ shě shēn wēi
上觉路，是人于法已决定心。若不为此舍身微
yīn zòng chéng wú wéi bì huán shēng rén chóu qí sù zhài rú wǒ
因，纵成无为，必还生人，酬其宿债，如我
mǎ mài zhèng děng wú yì rǔ jiào shì rén xiū sān mó dì hòu duàn tōu dào
马麦正等无异。汝教世人修三摩地，后断偷盗，

shì míng rú lái xiān fó shì zūn dì sān jué dìng qīng jìng míng huì shì gù
是名如来先佛世尊第三决定清净明诲。是故，
ā nán ruò bú duàn tōu xiū chán dìng zhě pì rú yǒu rén shuǐ guàn lòu zhī
阿难，若不断偷修禅定者，譬如有人水灌漏卮
yù qiú qí mǎn zòng jīng chén jié zhōng wú píng fù ruò zhū bǐ qiū yī bō
欲求其满，纵经尘劫终无平复。若诸比丘衣钵
zhī yú fēn cùn bú xù qǐ shí yú fèn shī è zhòng shēng yú dà
之余，分寸不畜；乞食余分，施饿众生；于大
jí huì hé zhǎng lǐ zhòng yǒu rén chuí lì tóng yú chēng zàn bì
集会，合掌礼众；有人捶詈，同于称赞；必
shǐ shēn xīn èr jù juān shě shēn ròu gǔ xuè yǔ zhòng shēng gòng bù jiāng
使身心二俱捐舍，身肉骨血与众生共；不将
rú lái bù liǎo yì shuō huí wéi jǐ jiě yǐ wù chū xué fó yìn shì rén
如来不了义说，回为己解，以误初学。佛印是人，
dé zhēn sān mèi rú wǒ suǒ shuō míng wéi fó shuō bù rú cǐ shuō
得真三昧。如我所说，名为佛说；不如此说，
jí bō xún shuō
即波旬说。

ā nán rú shì shì jiè liù dào zhòng shēng suī zé shēn xīn wú
“阿难，如是世界六道众生，虽则身心无
shā dào yín sān xíng yǐ yuán ruò dà wàng yǔ jí sān mó tí
杀、盗、淫，三行已圆，若大妄语，即三摩提
bù dé qīng jìng chéng ài jiàn mó shī rú lái zhǒng suǒ wèi wèi dé wèi
不得清净，成爱见魔，失如来种。所谓未得谓
dé wèi zhèng yán zhèng huò qiú shì jiān zūn shèng dì yī wèi qián rén
得、未证言证，或求世间尊胜第一，谓前人
yán wǒ jīn yǐ dé xū tuó huánguǒ sī tuó hán guǒ ā nà hán guǒ
言‘我今已得须陀洹果、斯陀含果、阿那含果、
ā luó hàn dào pì zhī fó shèng shí dì dì qián zhū wèi pú sà qiú
阿罗汉道、辟支佛乘、十地地前诸位菩萨’，求
bǐ lǐ chàn tān qí gòng yǎng shì yī diān jiā xiāo miè fó zhǒng
彼礼忏，贪其供养，是一颠迦，销灭佛种。
rú rén yǐ dāo duàn duō luó mù fó jì shì rén yǒng yǔn shàn gēn wú
如人以刀断多罗木，佛记是人，永殒善根，无
fù zhī jiàn chén sān kǔ hǎi bù chéng sān mèi wǒ miè dù hòu chī
复知见，沉三苦海，不成三昧。我灭度后，敕
zhū pú sà jí ā luó hàn yīng shēn shēng bǐ mò fǎ zhī zhōng zuò zhǒng
诸菩萨及阿罗汉，应身生彼末法之中，作种

zhǒng xíng dù zhū lún zhuǎn huò zuò shā mén bái yī jū shì rén wáng
种形度诸轮转。或作沙门、白衣、居士、人王、
zǎi guān tóng nán tóng nǚ rú shì nǎi zhì yín nǚ guǎ fù jiān
宰官、童男、童女，如是乃至淫女、寡妇、奸
tōu tú fàn yǔ qí tóng shì chēng zàn fó shèng lìng qí shēn xīn
偷、屠贩，与其同事，称赞佛乘，令其身心
rù sān mó dì zhōng bú zì yán wǒ zhēn pú sà zhēn ā luó hàn
入三摩地。终不自言‘我真菩萨’、‘真阿罗汉’，
xiè fó mì yīn qīng yán wèi xué wéi chú mìng zhōng yīn yǒu yí fù
泄佛密因，轻言未学；唯除命终，阴有遗付。
yún hé shì rén huò luàn zhòng shēng chéng dà wàng yǔ rǔ jiào shì rén xiū
云何是人惑乱众生成大妄语？汝教世人修
sān mó dì hòu fù duàn chú zhū dà wàng yǔ shì míng rú lái xiān fó shì
三摩地，后复断除诸大妄语，是名如来先佛世
zūn dì sì jué dìng qīng jìng míng huì shì gù ā nán ruò bú duàn qí
尊第四决定清净明诲。是故，阿难，若不断其
dà wàng yǔ zhě rú kè rén fèn wéi zhān tán xíng yù qiú xiāng qì wú
大妄语者，如刻人粪为梅檀形，欲求香气，无
yǒu shì chù wǒ jiào bǐ qiū zhí xīn dào chǎng yú sì wēi yí yī qiè xíng
有是处。我教比丘直心道场，于四威仪一切行
zhōng shàng wú xū jiǎ yún hé zì chēng dé shàng rén fǎ pì rú
中，尚无虚假，云何自称得上人法？譬如
qióng rén wàng hào dì wáng zì qǔ zhū miè kuàng fù fǎ wáng rú hé
穷人妄号帝王，自取诛灭，况复法王如何
wàng qiè yīn dì bù zhēn guǒ zhāo yū qū qiú fó pú tí rú shì
妄窃！因地不真，果招纡曲，求佛菩提，如噬
qí rén yù shéi chéng jiù ruò zhū bǐ qiū xīn rú zhí xián yī qiè zhēn
脐人，欲谁成就？若诸比丘心如直弦，一切真
shí rù sān mó tí yǒng wú mó shì wǒ yìn shì rén chéng jiù pú sà wú
实入三摩提，永无魔事，我印是人成就菩萨无
shàng zhī jué rú wǒ suǒ shuō míng wéi fó shuō bù rú cǐ shuō jí
上知觉。如我所说，名为佛说；不如此说，即
bō xún shuō
波旬说。”

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第六

léngyánjīngzàn
楞严经赞

yuántōngsānhuì fāngbiàncūjī lóngmén tīng xuǎn shù fēng
圆通三慧。方便初基。龙门听选树丰

bēi míngliǎoyuǎnguīqī guǐzéwúkuī zhízhǐzào pú tí
碑。明了远归期。轨则无亏。直指造菩提。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨 (合掌三称)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì qī
菩萨万行首楞严经卷第七

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ā nán rǔ wèn shè xīn wǒ jīn xiān shuō rù sān mó dì xiū xué
“阿难，汝问摄心，我今先说入三摩地修学

miào mén qiú pú sà dào yào xiān chí cǐ sì zhǒng lǜ yí jiǎo rú bīng
妙门。求菩萨道，要先持此四种律仪，皎如冰

shuāng zì bù néng shēng yī qiè zhī yè xīn sān kǒu sì shēng bì wú
霜，自不能生一切枝叶，心三口四，生必无

yīn ā nán rú shì sì shì ruò bù yí shī xīn shàng bù yuán sè
因。阿难，如是四事，若不遗失，心尚不缘色

xiāng wèi chù yī qiè mó shì yún hé fā shēng ruò yǒu sù xí bù
香味触，一切魔事，云何发生？若有宿习，不

néng miè chú rǔ jiào shì rén yī xīn sòng wǒ fó dǐng guāng míng mó hè sà
能灭除，汝教是人一心诵我《佛顶光明摩诃萨

dá duō bō dá là wú shàng shén zhòu sī shì rú lái wú jiàn dǐng xiàng
怛多般怛罗无上神咒》。斯是如来不见顶相，

wú wéi xīn fó cóng dǐng fā huī zuò bǎo lián huā suǒ shuō xīn zhòu
无为心佛，从顶发辉，坐宝莲华，所说心咒。

qiě rǔ sù shì yǔ mó dēng qié lì jié yīn yuán ēn ài xí qì fēi shì
且汝宿世与摩登伽历劫因缘，恩爱习气，非是

yī shēng jí yǔ yī jié wǒ yī xuān yáng ài xīn yǒng tuō chéng ā
一生及与一劫，我一宣扬，爱心永脱，成阿

luó hàn bǐ shàng yīn nǚ wú xīn xiū xíng shén lì míng zī sù zhèng
罗汉。彼尚淫女，无心修行，神力冥资，速证

wú xué yún hé rǔ děng zài huì shēng wén qiú zuì shàng shèng jué dìng
无学。云何汝等在会声闻，求最上乘，决定

chéng fó pì rú yǐ chén yáng yú shùn fēng yǒu hé jiān xiǎn
成佛，譬如以尘扬于顺风，有何艰险？

ruò yǒu mò shì yù zuò dào chǎng xiān chí bǐ qiū qīng jìng jìn
“若有末世，欲坐道场，先持比丘清净禁

jiè yào dāng xuǎn zé jiè qīng jìng zhě dì yī shā mén yǐ wéi qí shī
戒，要当选择戒清净者第一沙门，以为其师。

ruò qí bú yù zhēn qīng jìng sēng rǔ jiè lǜ yí bì bù chéng jiù jiè
若其不遇真清净僧，汝戒律仪必不成就。戒

chéng yǐ hòu zhuó xīn jìng yī rán xiāng xián jū sòng cǐ xīn fó suǒ shuō
成已后，著新净衣，然香闲居，诵此心佛所说

shén zhòu yī bǎi bā biàn rán hòu jié jiè jiàn lì dào chǎng qiú yú shí
神咒一百八遍，然后结界，建立道场，求于十

fāng xiàn zhù guó tǔ wú shàng rú lái fàng dà bēi guāng lái guàn qí dǐng
方现住国土无上如来，放大悲光，来灌其顶。

ā nán rú shì mò shì qīng jìng bǐ qiū ruò bǐ qiū ní bái yī tán yuè
阿难，如是末世清净比丘、若比丘尼、白衣檀越，

xīn miè tān yín chí fó jìng jiè yú dào chǎng zhōng fā pú sà yuàn
心灭贪淫，持佛净戒，于道场中，发菩萨愿，

chū rù zǎo yù liù shí xíng dào rú shì bú mèi jīng sān qī rì wǒ
出入澡浴，六时行道，如是不寐，经三七日，我

zì xiàn shēn zhì qí rén qián mó dǐng ān wèi lìng qí kāi wù
自现身，至其人前，摩顶安慰，令其开悟。”

ā nán bó fó yán shì zūn wǒ méng rú lái wú shàng bēi huì
阿难白佛言：“世尊！我蒙如来无上悲诲，

xīn yǐ kāi wù zì zhī xiū zhèng wú xué dào chéng mò fǎ xiū xíng
心已开悟，自知修证，无学道成。末法修行，

jiàn lì dào chǎng yún hé jié jiè hé fó shì zūn qīng jìng guǐ zé
建立道场，云何结界，合佛世尊清净轨则？”

fó gào ā nán ruò mò shì rén yuàn lì dào chǎng xiān qǔ xuě
佛告阿难：“若末世人愿立道场，先取雪

shān dà lì bái niú shí qí shān zhōng féi nì xiāng cǎo cǐ niú wéi yǐn xuě
山大力白牛，食其山中肥腻香草。此牛唯饮雪

shān qīng shuǐ qí fèn wēi xì kě qǔ qí fèn huó hé zhān tán yǐ nì
山清水，其粪微细，可取其粪和合梅檀，以泥

qí dì ruò fēi xuě shān qí niú chòu huì bù kān tú dì bié yú
其地。若非雪山，其牛臭秽，不堪涂地。别于

píngyuán chuān qù dì pí wǔ chǐ yǐ xià qǔ qí huáng tǔ huóshàng
平原，穿去地皮五尺已下，取其黄土，和上
zhāntán chénsuǐ sū hé xūn lù yù jīn bái jiāo qīng mù
梅檀、沉水、苏合、熏陆、郁金、白胶、青木、
líng líng gānsōng jí jī shéxiāng yǐ cǐ shí zhǒng xì luó wéi fēn
零陵、甘松及鸡舌香，以此十种，细罗为粉，
hé tǔ chéng ní yǐ tú chǎng dì
合土成泥，以涂场地。

fāngyuánzhàng liù wéi bā jiǎo tán tán xīn zhì yī jīn yín
“方圆丈六，为八角坛。坛心置一金、银、

tóng mù suǒ zào lián huā huāzhōng ān bō bō zhōng xiān chéng bā yuè
铜、木所造莲华，华中安钵，钵中先盛八月
lù shuǐ shuǐzhōng suí ān suǒ yǒu huā yè qǔ bā yuán jìng gè ān qí
露水，水中随安所有华叶。取八圆镜，各安其
fāng wéi rào huā bō jìng wài jiàn lì shí liù lián huā shí liù xiāng lú
方，围绕华钵。镜外建立十六莲华，十六香炉。

jiàn huā pū shè zhuāng yán xiāng lú chún shāo chén shuǐ wú lìng jiàn huǒ
间华铺设，庄严香炉。纯烧沉水，无令见火。

qǔ bái niú rǔ zhì shí liù qì rǔ wéi jiān bǐng bìng zhū shā táng yóu bǐng
取白牛乳置十六器，乳为煎饼，并诸砂糖、油饼、

rǔ mí sū hé mì jiāng chún sū chún mì yú lián huā wài
乳糜、苏合、蜜姜、纯酥、纯蜜，于莲华外，

gè gè shí liù wéi rào huā wài yǐ fèng zhū fó jí dà pú sà měi yǐ
各各十六，围绕华外，以奉诸佛及大菩萨。每以

shí shí ruò zài zhōng yè qǔ mì bàn shēng yòng sū sān hé tán qián
食时，若在中夜，取蜜半升，用酥三合，坛前

bié ān yī xiǎo huǒ lú yǐ dōu lóu pó xiāng jiān qǔ xiāng shuǐ mù yù
别安一小火炉，以兜楼婆香，煎取香水，沐浴

qí tàn rán lìng měng chì tóu shì sū mì yú yán lú nèi shāo lìng yān
其炭，然令猛炽，投是酥蜜于炎炉内，烧令烟

jìn xiǎng fó pú sà
尽，享佛菩萨。

lìng qí sì wài biàn xuán fān huā yú tán shì zhōng sì bì
“令其四外，遍悬幡华。于坛室中四壁，

fū shè shí fāng rú lái jí zhū pú sà suǒ yǒu xíng xiàng yīng yú dāng yáng
敷设十方如来及诸菩萨所有形像。应于当阳

zhāng lú shè nà shì jiā mí lè ā chù mí tuó zhū dà biàn
张卢舍那、释迦、弥勒、阿閼、弥陀，诸大变

huàguān yīn xíngxiàng jiān jīn gāngzàng ān qí zuǒyòu dì shì fàn
化观音形像，兼金刚藏，安其左右。帝释、梵
wáng wūchú sè móbīnglán dì jiā zhūjūn tú lì yǔ pí jù zhī sì
王、乌刍瑟摩并蓝地迦，诸军荼利与毗俱胝、四
tiānwángděng pín nà yè jiā zhāng yú mén cè zuǒyòu ān zhì yòu
天王等，频那夜迦，张于门侧，左右安置。又
qǔ bā jìng fù xuán xū kōng yǔ tán chǎngzhōngsuǒ ān zhī jìng fāngmiàn
取八镜覆悬虚空，与坛场中所安之镜方面
xiāng duì shǐ qí xíngyǐngchóngchóngxiāngshè
相对，使其形影重重相涉。

yú chū qī zhōng zhì chéngdǐng lǐ shí fāng rú lái zhū dà pú
“于初七中，至诚顶礼十方如来、诸大菩
sà ā luó hàn hào héng yú liù shí sòngzhòuwéi tán zhì xīn xíng
萨、阿罗汉号，恒于六时，诵咒围坛，至心行
dào yī shí cháng xíng yī bǎi bā biàn dì èr qī zhōng yī xiàng zhuān
道。一时常行一百八遍。第二七中，一向专
xīn fā pú sà yuàn xīn wú jiàn duàn wǒ pí nài yē xiānyǒuyuànjiào
心发菩萨愿，心无间断。我毗奈耶先有愿教。
dì sān qī zhōng yú shí èr shí yī xiàng chí fó bō dá là zhòu zhì
第三七中，于十二时，一向持佛般怛罗咒。至
dì qī rì shí fāng rú lái yī shí chūxiàn jìng jiāo guāng chù chéng fó
第七日，十方如来一时出现，镜交光处，承佛
mó dǐng jí yú dào chǎng xiū sān mó dì néng lìng rú shì mò shì xiū
摩顶，即于道场，修三摩地；能令如是末世修
xué shēn xīn míng jìng yóu rú liú lí ā nán ruò cǐ bǐ qiū běn shòu
学，身心明净，犹如琉璃。阿难，若此比丘本受
jiè shī jí tóng huì zhōng shí bǐ qiū děng qí zhōng yǒu yī bù qīng jìng
戒师，及同会中十比丘等，其中有一不清净
zhě rú shì dào chǎng duō bù chéng jiù cóng sān qī hòu duān zuò ān
者，如是道场多不成就。从三七后，端坐安
jū jīng yī bǎi rì yǒu lì gēnzhě bù qǐ yú zuò dé xū tuó huán
居，经一百日。有利根者不起于座，得须陀洹；
zòng qí shēn xīn shèng guǒ wèi chéng jué dìng zì zhī chéng fó bú miù rǔ
纵其身心圣果未成，决定自知成佛不谬。汝
wèn dào chǎng jiàn lì rú shì
问道场，建立如是。”

ā nán dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán zì wǒ chū jiā shì fó
阿难顶礼佛足而白佛言：“自我出家，恃佛

jiāo ài qiú duō wén gù wèi zhèng wú wéi zāo bǐ fàn tiān xié shù suǒ
憍爱，求多闻故，未证无为，遭彼梵天邪术所
jìn xīn suī míng liǎo lì bú zì yóu lài yù wén shū lìng wǒ jiě tuō
禁，心虽明了，力不自由，赖遇文殊，令我解脱。
suī méng rú lái fó dǐng shén zhòu míng huò qí lì shàng wèi qīn wén
虽蒙如来佛顶神咒，冥获其力，尚未亲闻，
wéi yuàn dà cí chóng wèi xuān shuō bēi jiù cǐ huì zhū xiū xíng bèi mò
惟愿大慈，重为宣说，悲救此会诸修行辈，未
jí dāng lái zài lún huí zhě chéng fó mì yīn shēn yì jiě tuō
及当来在轮回者，承佛密音，身意解脱。”

yú shí huì zhōng yī qiè dà zhòng pǔ jiē zuò lǐ zhù wén rú lái
于时，会中一切大众普皆作礼，伫闻如来
mì mì zhāng jù
秘密章句。

ěr shí shì zūn cóng ròu hǎi zhōng yǒng bǎi bǎo guāng guāng zhōng
尔时，世尊从肉髻中涌百宝光，光中
yǒng chū qiān yè bǎo lián yǒu huà rú lái zuò bǎo huā zhōng dǐng fàng shí
涌出千叶宝莲，有化如来坐宝华中，顶放十
dào bǎi bǎo guāng míng yī yī guāng míng jiē biàn shì xiàn shí héng hé shā
道百宝光明，一一光明，皆遍示现十恒河沙
jīn gāng mì jì qíng shān chí chǔ biàn xū kōng jiè dà zhòng yǎng guān
金刚密迹，擎山持杵，遍虚空界。大众仰观，
wèi ài jiān bào qiú fó āi yòu yī xīn tīng fó wú jiàn dǐng xiàng fàng guāng
畏爱兼抱，求佛哀佑，一心听佛不见顶相放光
rú lái xuān shuō shén zhòu
如来宣说神咒：

ná mó sà dá tuō sū qié duō yē ā là hē dì sān miǎo sān pú
南無萨怛他.苏伽多耶.阿罗诃帝.三藐三菩
tuó xiě sà dá tuō fó tuó jù zhī sè ní shān ná mó sà pó
陀写(一)萨怛他.佛陀俱胝.瑟尼钶(二)南無萨婆.
bó tuó bó dì sà duō pí bì ná mó sà duō nán sān miǎo
勃陀勃地.萨路鞞弊(三)(毗迦切)南無萨多南.三藐
sān pú tuó jù zhī nán suō shě là pó jiā sēng qié nán ná mó
三菩陀.俱知南(四)娑舍囉婆迦.僧伽喃(五)南無
lú jī ā luó hàn duō nán ná mó sū lǚ duō bō nà nán ná
卢鸡.阿罗汉.路喃(六)南無苏卢.多波那喃(七)南

mó suǒ jié lì tuó qié mí nán ná mó lú jī sānmiǎo qié duōnán
無娑羯唎陀.伽弥喃(八)南無卢鸡三藐伽路喃(九)

sānmiǎo qié bō là dǐ bō duōnuó nán ná mó tí pó lí sè nǎn
三藐伽波囉.底波多那喃(十)南無提婆离瑟赦(十

一) ná mó xī tuó yē pí dì yē tuó là lí sè nǎn shě bō nú
南無悉陀耶.毗地耶.陀囉离瑟赦(十二)舍波奴.

jiē là hē suǒ hē suǒ là mó tuō nán ná mó bá là hē mó ní
揭囉诃.娑诃娑囉.摩他喃(十三)南無跋囉诃摩泥

(十四) ná mó yīn tuó là yē ná mó pó qié pó dì lú
南無因陀囉耶(十五)南無婆伽婆帝(十六)噓

tuó là yē wū mó bō dì suō xī yè yē ná mó
陀囉耶(十七)乌摩般帝(十八)娑醯夜耶(十九)南無

pó qié pó dì nuó là yě ná yē pánzhē mó hē sān mù
婆伽婆帝(二十)那囉野拏耶(二十一)槃遮摩诃.三慕

tuó là ná mó xī jié lì duō yē ná mó pó qié pó
陀囉(二十二)南無悉羯唎多耶(二十三)南無婆伽婆

dì mó hē jiā là yē dì lì bō lā nuó qié là
帝(二十四)摩诃迦囉耶(二十五)地唎般刺那伽囉(二

十六) pí tuó là bō ná jiā là yē ā dì mù dì
毗陀囉.波拏迦囉耶(二十七)阿地目帝(二十八)

shī mó shěnuó ní pó xī ní mó dá lì qié ná ná mó
尸摩舍那泥.婆悉泥(二十九)摩怛唎伽拏(三十)南無

xī jié lì duō yē ná mó pó qié pó dì duō tuō qié
悉羯唎多耶(三十一)南無婆伽婆帝(三十二)多他伽

duō jù là yē ná mó bō tóu mó jù là yē ná mó
踰.俱囉耶(三十三)南無般头摩.俱囉耶(三十四)南無

bá shé là jù là yē ná mó mó ní jù là yē ná
跋阇囉.俱囉耶(三十五)南無摩尼.俱囉耶(三十六)南

mó qié shé jù là yē ná mó pó qié pó dì dì lì
無伽阇.俱囉耶(三十七)南無婆伽婆帝(三十八)帝唎

chá shū là xī nuó bō là hē là ná là shé yē duō
茶.输囉西那(三十九)波囉诃囉.拏囉阇耶(四十)踰

tuō qié duō yē ná mó pó qié pó dì ná mó ā mí
他伽多耶(四十一)南無婆伽婆帝(四十二)南無阿弥

duō pó yē duō tuō qié duō yē ā là hē dì
多婆耶(四十三)踰他伽多耶(四十四)阿囉诃帝(四

十五) sānmiǎo sān pú tuó yē ná mó pó qié pó dì
三藐三菩陀耶(四十六)南無婆伽婆帝(四十七)

ā chū pí yē duō tuō qié duō yē ā là hē dì
阿刍鞞耶 (四十八) 踰他伽多耶 (四十九) 阿囉诃帝 (五
sān miǎo sān pú tuó yē nán mó pó qié pó dì pí
十) 三藐三菩陀耶 (五十一) 南無婆伽婆帝 (五十二) 鞞
shā shé yē jù lú fèi zhù lì yē bō là pó là shé yē
沙阁耶. 俱盧吠柱唎耶 (五十三) 般囉婆囉阁耶 (五十
duō tuō qié duō yē nán mó pó qié pó dì sān bǔ
四) 踰他伽多耶 (五十五) 南無婆伽婆帝 (五十六) 三補
shī bì duō sà lián nà là lā shé yē duō tuō qié duō
师毖多 (五十七) 萨怜捺囉. 刺阁耶 (五十八) 踰他伽多
yē ā là hē dì sān miǎo sān pú tuó yē
耶 (五十九) 阿囉诃帝 (六十) 三藐三菩陀耶 (六十一)
nán mó pó qié pó dì shě jī yě mǔ nuó yè duō tuō
南無婆伽婆帝 (六十二) 舍鸡野. 母那曳 (六十三) 踰他
qié duō yē ā là hē dì sān miǎo sān pú tuó yē
伽多耶 (六十四) 阿囉诃帝 (六十五) 三藐三菩陀耶 (六
nán mó pó qié pó dì lā dá nuó jī dū là shé yē
十六) 南無婆伽婆帝 (六十七) 刺怛那. 鸡都囉阁耶 (六
duō tuō qié duō yē ā là hē dì sān miǎo sān
十八) 踰他伽多耶 (六十九) 阿囉诃帝 (七十) 三藐三
pú tuó yē dì piáo nán mó sà jié lì duō yì tán
菩陀耶 (七十一) 帝瓢. 南無萨羯唎多 (七十二) 翳曇.
pó qié pó duō sà dá tuō qié dū sè ní shān sà dá
婆伽婆多 (七十三) 萨怛他. 伽都瑟尼钿 (七十四) 萨怛
duō bō dá lán nán mó ā pó là shì dān bō là dì
多. 般怛嚩 (七十五) 南無阿婆囉视耽 (七十六) 般囉帝.
yáng qí là sà là pó bù duō jiē là hē ní jié là
扬歧囉 (七十七) 萨囉婆部多. 揭囉诃 (七十八) 尼羯囉
hē jiē jiā là hē ní bá là bì dì yē chī tuó nǐ
诃. 揭迦囉诃尼 (七十九) 跋囉. 毖地耶. 叱陀你 (八十)
ā jiā là mì lì zhù bō lì dá là yē níng jiē lì
阿迦囉. 蜜唎柱 (八十一) 般唎. 怛囉耶. 惺揭唎 (八十
sà là pó pántuónuó mù chā ní sà là pó tū sè zhā
二) 萨囉婆. 槃陀那. 目叉尼 (八十三) 萨囉婆. 突瑟吒
tū xī fá bō nuó nǐ fá là ní zhě dū là shī
(八十四) 突悉乏. 般那你. 伐囉尼 (八十五) 赭都囉. 失
dì nán jié là hē suō hē sà là ruò shé pí duō bēng
帝南 (八十六) 羯囉诃. 娑诃萨囉若阁 (八十七) 毗多崩.

suōnuó jié lì ā sè zhābīng shě dì nán nuóchāchà
娑那羯唎(八十八) 阿瑟吒冰.舍帝南(八十九) 那叉刹

dá là ruòshé bō là sà tuó nuó jié lì ā sè zhā
怛囉.若闍(九十) 波囉萨陀.那羯唎(九十一) 阿瑟吒

nán mó hē jiē là hē ruòshé pí duōbēng sà nuó
南(九十二) 摩诃揭囉诃.若闍(九十三) 毗多崩.萨那

jié lì sà pó shědōu lú nǐ pó là ruòshé hū lán
羯唎(九十四) 萨婆.舍都嚧.你婆囉若闍(九十五) 呼蓝.

tù xī fá nánzhēnuóshě ní bì shāshě xī dá là
突悉乏.难遮那舍尼(九十六) 毖沙舍.悉怛囉(九十七)

ā jí ní wū tuó jiā là ruòshé ā bō là shì duō jù là
阿吉尼.乌陀迦囉.若闍(九十八) 阿般囉视多具囉(九

mó hē bō là zhàn chí mó hē dié duō mó hē dì
十九) 摩诃般囉战持(一百) 摩诃叠多(一百一) 摩诃帝

shé mó hē shuìduō shé pó là mó hē bá là pántuó là pó
闍(二) 摩诃税多.闍婆囉(三) 摩诃跋囉.槃陀囉.婆

xī nǐ ā lì yē duō là pí lì jù zhī shì pó pí shé
悉你(四) 阿唎耶多囉(五) 毗唎俱知(六) 誓婆毗闍

yē bá shé là mó lǐ dǐ pí shě lú duō bó téngwǎng
耶(七) 跋闍囉.摩礼底(八) 毗舍嚧多(九) 勃腾罔

jiā bá shé là zhì hē nuó ā zhē mó là zhì pó bō
迦(十) 跋闍囉.制喝那.阿遮(一百一十一) 摩囉制婆.般

là zhì duō bá shé là shàn chí pí shě là zhē
囉质多(十二) 跋闍囉.擅持(十三) 毗舍囉遮(十四)

shànduōshě pí tí pó bǔ shì duō sū mó lú bō mó hē
扇多舍.鞞提婆.补视多(十五) 苏摩嚧波(十六) 摩诃

shuìduō ā lì yē duō là mó hē pó là ā bō là
税多(十七) 阿唎耶多囉(十八) 摩诃婆囉.阿般囉(十

bá shé là shāng jié là zhì pó bá shé là jù mó lì
九) 跋闍囉.商羯囉.制婆(二十) 跋闍囉.俱摩唎(一

jù lán tuó lì bá shé là hē sà duōzhē
百二十一) 俱蓝陀利(二十二) 跋闍囉.喝萨多遮(二十三)

pí dì yē qiánzhēnuó mó lì jiā kū sū mǔ pó jié là duō
毗地耶.乾遮那.摩唎迦(二十四) 唵苏母.婆羯囉踞

nuó pí lú zhēnuó jù lì yē yè là tù sè ní shān
那(二十五) 鞞嚧遮那.俱唎耶(二十六) 夜囉菟.瑟尼钐

pí zhé lán pó mó ní zhē bá shé là jiā nuó jiā
(二十七) 毗折蓝.婆摩尼遮(二十八) 跋闍囉.迦那.迦

bō là pó lú shénuó bá shé là dùn zhì zhē shuìduō
波囉婆。(二十九) 嚧阁那.跋阁囉.顿稚遮 (三十) 税多
zhē jiā mó là chāshē shī bō là pó yì dì
遮.迦摩囉 (一百三十一) 刹奢尸.波囉婆 (三十二) 翳帝
yí dì mǔ tuó là jié ná suō pí là chàn
夷帝 (三十五) 母陀囉羯拏 (三十四) 娑鞞囉忞 (三十
jué fàn dū yìn tù nuó mó mó xiè
五) 掘梵都 (三十六) 印兔那.麽麽写 (三十七) (诵咒者至

此句，称弟子某甲受持)

wū xìn lì sè jiē ná bō lā shě xī duō
乌泮 (三十八) 唎瑟揭拏 (三十九) 般刺.舍悉多 (四
sà dá tuō qié dū sè ní shān hǔ xìn dū
十) 萨怛他.伽都瑟尼钡 (一百四十一) 虎泮 (四十二) 都
lú yōng zhān pó nuó hǔ xìn dū lú yōng
嚧雍 (四十三) 瞻婆那 (四十四) 虎泮 (四十五) 都嚧雍
xī dān pó nuó hǔ xìn dū lú yōng
(四十六) 悉耽婆那 (四十七) 虎泮 (四十八) 都嚧雍 (四
bō là sè dì yē sān bō chā ná jié là hǔ xìn
十九) 波囉瑟地耶.三般叉.拏羯囉 (五十) 虎泮 (一百
dū lú yōng sà pó yào chā hē là chā suō
五十一) 都嚧雍 (五十二) 萨婆药叉.喝囉刹娑 (五十三)
jiē là hē ruò shé pí téng bēng sà nuó jié là
揭囉诃.若阁 (五十四) 毗腾崩.萨那羯囉 (五十五)
hǔ xìn dū lú yōng zhě dū là shī dǐ nán
虎泮 (五十六) 都嚧雍 (五十七) 者都囉.尸底南 (五十
jiē là hē suō hē sà là nán pí téng bēng sà nuó là
八) 揭囉诃.娑诃萨囉南。(五十九) 毗腾崩.萨那囉 (六
hǔ xìn dū lú yōng là chā pó
十) 虎泮 (一百六十一) 都嚧雍 (六十二) 囉叉 (六十三) 婆
qié fàn sà dá tuō qié dū sè ní shān bō là diǎn
伽梵 (六十四) 萨怛他.伽都瑟尼钡 (六十五) 波囉点。
shé jí lì mó hē suō hē sà là bó shù suō hē sà
阁吉唎 (六十六) 摩诃娑诃萨囉 (六十七) 勃树.娑诃萨
là shì lì shā jù zhī suō hē sà ní dì lì ā bì
囉.室唎沙 (六十八) 俱知.娑诃萨泥.帝隸 (六十九) 阿弊

tí shì pó lì duō zhāzhāyīng jiā mó hē bá shé
提视.婆唎多 (七十) 吒吒嚩迦 (一百七十一) 摩诃.跋阇
lú tuó là dì lì pú pó nuó mànchá là
嚩陀囉 (七十二) 帝唎.菩婆那 (七十三) 曼茶囉 (七十
wū xìn suō xī dì bó pó dū mó mó
四) 乌𩇛 (七十五) 莎悉帝.薄婆都 (七十六) 麼麼 (七十
yìn tù nuó mó mó xiè
七) 印兔那.麼麼写 (七十八) (至此句, 準前称名。若俗人,
称弟子某甲。)

là shé pó yè zhǔ là bá yè ā qì ní pó yè
囉阇婆夜 (七十九) 主囉跋夜 (八十) 阿祇尼.婆夜
wū tuó jiā pó yè pí shā pó yè
(一百八十一) 乌陀迦.婆夜 (八十二) 毗沙.婆夜 (八十三)
shě sà duō là pó yè pó là zhuó jié là pó yè
舍萨多囉.婆夜 (八十四) 婆囉.斫羯囉.婆夜 (八十五)
tū sè chā pó yè ā shě nǐ pó yè ā jiā là mì
突瑟叉.婆夜 (八十六) 阿舍你婆夜 (八十七) 阿迦囉.蜜
lì zhù pó yè tuó là ní bù mí jiàn bō qié bō tuó pó yè
唎柱.婆夜 (八十八) 陀囉尼.部弥剑.波伽波陀.婆夜
wū là jiā pó duō pó yè là shé tánchá pó yè
(八十九) 乌囉迦.婆多婆夜 (九十) 刺阇壇茶.婆夜 (一
nuó qié pó yè pí tiáo dá pó yè sū bō
百九十一) 那伽婆夜 (九十二) 毗條怛.婆夜 (九十三) 苏波
là ná pó yè yào chā jiē là hē là chā sī jiē
囉拏.婆夜 (九十四) 药叉.揭囉诃 (九十五) 囉叉私.揭
là hē bì lì duō jiē là hē pí shě zhē jiē là hē
囉诃 (九十六) 毕唎多.揭囉诃 (九十七) 毗舍遮.揭囉诃
bù duō jiē là hē jiū pánchá jiē là hē
(九十八) 部多.揭囉诃 (九十九) 鳩槃茶.揭囉诃 (二百)
bǔ dānnuó jiē là hē jiā zhā bǔ dānnuó jiē là hē xī
補丹那.揭囉诃 (二百一) 迦吒補丹那.揭囉诃 (二) 悉
qián dù jiē là hē ā bō xī mó là jiē là hē wū tán mó
乾度.揭囉诃 (三) 阿播悉摩囉.揭囉诃 (四) 乌檀摩
tuó jiē là hē chē yè jiē là hē xī lì pó dì jiē là hē
陀.揭囉诃 (五) 车夜揭囉诃 (六) 醯唎婆帝.揭囉诃

shè duō hē lì nán jiē pó hē lì nán lú dì là hē
(七) 社多.诃唎南 (八) 揭婆.诃唎南 (九) 嚧地囉.诃
lì nán máng suō hē lì nán mí tuó hē lì nán
唎南 (十) 忙娑.诃唎南 (二百一十一) 谜陀.诃唎南 (十
mó shé hē lì nán shé duō hē lì nǚ shì bǐ duō
二) 摩阁.诃唎南 (十三) 阁多.诃唎女 (十四) 视比多.
hē lì nán pí duō hē lì nán pó duō hē lì nán
诃唎南 (十五) 毗多.诃唎南 (十六) 婆多.诃唎南 (十
ā shū zhē hē lì nǚ zhì duō hē lì nǚ dì shān
七) 阿输遮.诃唎女 (十八) 质多.诃唎女 (十九) 帝钐
sà pí shān sà pó jiē là hē nán pí tuó yè shé
萨鞞钐 (二十) 萨婆.揭囉河南 (二百二十一) 毗陀耶阁.
chēn tuó yè mí jī là yè mí bō lì bá là zhě
瞋陀夜弥 (二十二) 鸡囉夜弥 (二十三) 波唎.跋囉.者
jiā qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī
迦.讫唎担 (二十四) 毗陀夜阁.瞋陀夜弥 (二十五) 鸡
là yè mí chá yǎn ní qì lì dān pí tuó yè shé chēn
囉夜弥 (二十六) 茶演尼.讫唎担 (二十七) 毗陀夜阁.瞋
tuó yè mí jī là yè mí mó hē bō shū bō dá yè
陀夜弥 (二十八) 鸡囉夜弥 (二十九) 摩诃般输.般怛夜
lú tuó là qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè
(三十) 嚧陀囉.讫唎担 (二百三十一) 毗陀夜阁.瞋陀夜
mí jī là yè mí nuó là yè ná qì lì dān
弥 (三十二) 鸡囉夜弥 (三十三) 那囉夜拏.讫唎担 (三
pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī là yè mí
十四) 毗陀夜阁.瞋陀夜弥 (三十五) 鸡囉夜弥 (三十六)
dá duǒ qié lú chá xī qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè
怛埵伽嚧.茶西.讫唎担 (三十七) 毗陀夜阁.瞋陀夜
mí jī là yè mí mó hē jiā là mó dá lì qié ná
弥 (三十八) 鸡囉夜弥 (三十九) 摩诃迦囉.摩怛唎伽拏.
qì lì dān pí tuó yè shé chēn tuó yè mí jī là
讫唎担 (四十) 毗陀夜阁.瞋陀夜弥 (二百四十一) 鸡囉
yè mí jiā bō lì jiā qì lì dān pí tuó yè shé chēn
夜弥 (四十二) 迦波唎迦.讫唎担 (四十三) 毗陀夜阁.瞋
tuó yè mí jī là yè mí shé yē jié là mó dù jié
陀夜弥 (四十四) 鸡囉夜弥 (四十五) 阁耶羯囉.摩度羯
là sà pó là tuō suō dá nuó qì lì dān pí tuó
囉 (四十六) 萨婆.囉他.娑达那.讫唎担 (四十七) 毗陀

yè shé chēntuó yè mí jī là yè mí zhěduō là
夜阇. 瞋陀夜弥 (四十八) 鸡囉夜弥 (四十九) 赭咄囉。
pó qí nǐ qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí
婆耆你. 讫唎担 (五十) 毗陀夜阇. 瞋陀夜弥 (二百五
jī là yè mí pí lì yáng qì lì zhī nántuó
十一) 鸡囉夜弥 (五十二) 毗唎羊. 讫唎知 (五十三) 难陀。
jī shā là qié ná bō dì suǒ xī yè qì lì dān
鸡沙囉. 伽拏般帝 (五十四) 索醯夜. 讫唎担 (五十五)
pí tuó yè shé chēntuó yè mí jī là yè mí nuó jiē
毗陀夜阇. 瞋陀夜弥 (五十六) 鸡囉夜弥 (五十七) 那揭
nuó shě là pó ná qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí
那. 舍囉婆拏. 讫唎担 (五十八) 毗陀夜阇. 瞋陀夜弥
jī là yè mí ā luó hàn qì lì dān pí tuó yè shé
(五十九) 鸡囉夜弥 (六十) 阿罗汉. 讫唎担. 毗陀夜阇。
chēntuó yè mí jī là yè mí pí duō là qié
瞋陀夜弥 (二百六十一) 鸡囉夜弥 (六十二) 毗多囉伽。
qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí jī là yè
讫唎担 (六十三) 毗陀夜阇. 瞋陀夜弥 (六十四) 鸡囉夜
mí bá shé là bō nǐ jù xī yè jù xī yè jiā dì
弥. 跋阇囉波你 (六十五) 具醯夜. 具醯夜 (六十六) 迦地
bō dì qì lì dān pí tuó yè shé chēntuó yè mí
般帝. 讫唎担 (六十七) 毗陀夜阇. 瞋陀夜弥 (六十八)
jī là yè mí là chāwǎng pó qié fàn
鸡囉夜弥 (六十九) 囉叉罔 (七十) 婆伽梵 (二百七十一)
yìn tù nuó mó mó xiè
印兔那. 麼麼写 (七十二) (至此, 依前称弟子名。)

pó qié fàn sà dá duō bō dá là ná mó cuì
婆伽梵 (七十三) 萨怛多. 般怛囉 (七十四) 南無粹
dū dì ā xī duō nuó là lā jiā bō là pó xī pǔ
都帝 (七十五) 阿悉多. 那囉刺迦 (七十六) 波囉婆. 悉普
zhā pí jiā sà dá duō bō dì lì shí fó là shí
吒 (七十七) 毗迦. 萨怛多. 钵帝唎 (七十八) 什佛囉. 什
fó là tuó là tuó là pín tuó là pín tuó là chēntuó
佛囉 (七十九) 陀囉陀囉 (八十) 频陀囉. 频陀囉. 瞋陀
chēntuó hǔ xìn hǔ xìn pànzhā
瞋陀 (二百八十一) 虎𤝵 (八十二) 虎𤝵 (八十三) 泮吒 (八

pànzhā pànzhā pànzhā pànzhā suō hē xī
十四) 泮吒.泮吒.泮吒.泮吒 (八十五) 娑诃 (八十六) 醯

xī pàn ā móu jiā yē pàn ā bō là tí hē duōpàn
醯泮 (八十七) 阿牟迦耶泮 (八十八) 阿波囉.提诃多泮

pó là bō là tuópàn ā sù là pí tuó là bō jiā
(八十九) 婆囉.波囉陀泮 (九十) 阿素囉.毗陀囉.波迦

pàn sà pó tí pí bì pàn sà pó nuóqié bì
泮 (二百九十一) 萨婆.提鞞.弊泮 (九十二) 萨婆.那伽.弊

pàn sà pó yàochā bì pàn sà pó qián tà pó bì
泮 (九十三) 萨婆.药叉.弊泮 (九十四) 萨婆.乾闥婆.弊

pàn sà pó bǔ dānuó bì pàn jiā zhā bǔ dānuó
泮 (九十五) 萨婆.补丹那.弊泮 (九十六) 迦吒.补丹那.

bì pàn sà pó tù láng zhī dì bì pàn sà pó tū
弊泮 (九十七) 萨婆.突狼枳帝.弊泮 (九十八) 萨婆.突

sè bǐ lí qì sè dì bì pàn sà pó shí pó lì bì pàn
涩比唎.讫瑟帝.弊泮 (九十九) 萨婆.什婆唎.弊泮 (三

sà pó ā bō xī mó lí bì pàn sà pó shě là pó ná
百) 萨婆.阿播悉摩唎.弊泮 (三百一) 萨婆.舍囉.婆拏.

bì pàn sà pó dì dì jī bì pàn sà pó dá mó tuó jì bì
弊泮 (二) 萨婆.地帝鸡.弊泮 (三) 萨婆.怛摩陀继.弊

pàn sà pó pí tuó yē là shì zhē lí bì pàn shé yè jié là
泮 (四) 萨婆.毗陀耶.囉誓遮唎.弊泮 (五) 闍夜羯囉.

mó dù jié là sà pó là tuō suō tuó jī bì pàn pí dì yè
摩度羯囉 (六) 萨婆.囉他.娑陀鸡.弊泮 (七) 毗地夜.

zhē lì bì pàn zhě dū là fù qí nǐ bì pàn bá shé là jù
遮唎.弊泮 (八) 者都囉.缚耆你.弊泮 (九) 跋闍囉.俱

mó lì pí tuó yè là shì bì pàn mó hē bō là dīng
摩唎 (十) 毗陀夜.囉誓.弊泮 (三百十一) 摩诃波囉.丁

yáng yì qí lì bì pàn bá shé là shāng jié là yè bō
羊.义耆唎.弊泮 (十二) 跋闍囉.商羯囉夜 (十三) 波

là zhàng qí là shé yē pàn mó hē jiā là yè mó hē
囉丈耆.囉闍耶泮 (十四) 摩诃迦囉夜 (十五) 摩诃.

mò dá lì jiā ná ná mó suō jié lì duō yè pàn bì sè
末怛唎迦拏 (十六) 南無.娑羯唎多.夜泮 (十七) 毖瑟

ná bì yè pàn bó là hē móu ní yè pàn ā qí ní
拏婢.曳泮 (十八) 勃囉诃.牟尼.曳泮 (十九) 阿耆尼.

yè pàn mó hē jié lì yè pàn jié là tán chí yè
曳泮 (二十) 摩诃羯唎.曳泮 (三百二十一) 羯囉檀迟.曳

pàn miè dá lì yè pàn láo dá lì yè pàn
泮 (二十二) 蔑怛唎.曳泮 (二十三) 唠怛唎.曳泮 (二十四)
zhēwénchá yè pàn jié luó là dá lì yè pàn
遮文茶.曳泮 (二十五) 羯逻囉怛唎.曳泮 (二十六)
jiā bō lì yè pàn ā dì mù zhì duō jiā shī mó shěnuó
迦般唎.曳泮 (二十七) 阿地目.质多.迦尸摩.舍那 (二十八)
pó sī nǐ yè pàn yǎn jí zhì sà duǒ pó xiě
婆私你.曳泮 (二十九) 演吉质 (三十) 萨埵.婆写
(三百三十一) 麼麼.印兔那.麼麼写 (三十二) (至此句, 依
前称弟子某人。)

tù sè zhā zhì duō ā mò dá lì zhì duō wū
突瑟吒.质多 (三十三) 阿末怛唎.质多 (三十四) 乌
shé hē là qié pó hē là lú dì là hē là
阇.诃囉 (三十五) 伽婆.诃囉 (三十六) 嚧地.囉诃囉 (三十七)
pó suō hē là mó shé hē là shé duō hē
婆娑.诃囉 (三十八) 摩阇.诃囉 (三十九) 阇多.诃
là shì bì duō hē là bá luè yè hē là
囉 (四十) 视毖多.诃囉 (三百四十一) 跋略夜.诃囉 (四十二)
qián tuó hē là bù shǐ bō hē là pō là
乾陀.诃囉 (四十三) 布史波.诃囉 (四十四) 颇囉.
hē là pó xiě hē là bō bō zhì duō
诃囉 (四十五) 婆写.诃囉 (四十六) 般波.质多 (四十七)
tù sè zhā zhì duō lào tuó là zhì duō yào chā jiē
突瑟吒.质多 (四十八) 唠陀囉.质多 (四十九) 药叉.揭
là hē là chà suō jiē là hē bì lì duō jiē là
囉诃 (五十) 囉刹娑.揭囉诃 (三百五十一) 闭隳多.揭囉
hē pí shě zhē jiē là hē bù duō jiē là hē
诃 (五十二) 毗舍遮.揭囉诃 (五十三) 部多.揭囉诃 (五十四)
jiū pán chá jiē là hē xī qián tuó jiē là hē
十四) 鸠槃荼.揭囉诃 (五十五) 悉乾陀.揭囉诃 (五十六)
wū dá mó tuó jiē là hē chē yè jiē là hē
六) 乌怛摩陀.揭囉诃 (五十七) 车夜.揭囉诃 (五十八)
ā bō sà mó là jiē là hē zhái qū gé chá qí ní jiē là hē
阿播萨摩囉.揭囉诃 (五十九) 宅祛革.茶耆尼.揭囉诃

lì fó dì jiē là hē shé mí jiā jiē là hē
(六十) 唎佛帝.揭囉诃 (三百六十一) 闍弥迦.揭囉诃 (六
shě jù ní jiē là hē mǔ tuó là nán dì jiā jiē là hē
十二) 舍俱尼.揭囉诃 (六十三) 姥陀囉.难地迦.揭囉诃
ā lán pó jiē là hē qián dù bō ní jiē là hē
(六十四) 阿蓝婆.揭囉诃 (六十五) 乾度波尼.揭囉诃 (六
shí fá là yīn jiā xī jiā zhuì dì yào jiā dá
十六) 什伐囉.埵迦醯迦 (六十七) 坠帝药迦 (六十八) 怛
lì dì yào jiā zhě tū tuō jiā ní tí shí fá là bì
隸帝药迦 (六十九) 者突託迦 (七十) 昵提.什伐囉.毖
shān mó shí fá là bó dǐ jiā bí dǐ jiā
钐摩.什伐囉 (三百七十一) 薄底迦 (七十二) 鼻底迦 (七
shì lì sè mì jiā suō nǐ bō dì jiā sà pó
十三) 室隸.瑟蜜迦 (七十四) 娑你.般帝迦 (七十五) 萨婆.
shí fá là shì lú jí dì mò tuó pí dá lú zhì jiàn
什伐囉 (七十六) 室嚧吉帝 (七十七) 末陀.鞞达.嚧制剑
ā qǐ lú qián mù qié lú qián jié lì tū
(七十八) 阿绮嚧钳 (七十九) 目佉嚧钳 (八十) 羯唎突
lú qián jiē là hē jiē lán jié ná shū lán
嚧钳 (三百八十一) 揭囉诃.揭蓝 (八十二) 羯拏.输蓝 (八
dān duō shū lán qì lì yè shū lán mò mò
十三) 憚多.输蓝 (八十四) 迄唎夜.输蓝 (八十五) 末摩.
shū lán bá lì shì pó shū lán bì lì sè zhā shū lán
输蓝 (八十六) 跋唎室婆.输蓝 (八十七) 毖栗瑟吒.输蓝
wū tuó là shū lán jié zhī shū lán bá xī
(八十八) 乌陀囉.输蓝 (八十九) 羯知输蓝 (九十) 跋悉
dì shū lán wū lú shū lán cháng qié shū lán
帝输蓝 (三百九十一) 邬嚧输蓝 (九十二) 常伽输蓝 (九
hē xī duō shū lán bá tuó shū lán suō fáng àng
十三) 喝悉多.输蓝 (九十四) 跋陀输蓝 (九十五) 娑房盎
qié bō là zhàng qié shū lán bù duō bì duō chá chá
伽.般囉 丈伽输蓝 (九十六) 部多.毖哆茶 (九十七) 茶
qí ní shí pó là tuó tū lú jiā jiàn duō lú jí zhī pó lù duō
耆尼.什婆囉 (九十八) 陀突嚧迦.建咄嚧吉知.婆路多
pí sà bō lú hē líng qié shū shā dá là suō nuó jié là
毗 (九十九) 萨般嚧.诃凌伽 (四百) 输沙怛囉.娑那羯囉
pí shā yù jiā ā qí ní wū tuó jiā mò là pí
(四百一) 毗沙喻迦 (二) 阿耆尼.乌陀迦 (三) 末囉.鞞

lā jiànduō là ā jiā là mì lì duó dá liǎn bù jiā dì lì
囉.建路囉 (四) 阿迦囉.蜜唎咄.怛敛部迦 (五) 地栗
lā zhā bì lì sè zhì jiā sà pó nuó jù là sì yǐn qié
刺吒 (六) 毖唎瑟质迦 (七) 萨婆那俱囉 (八) 肆引伽
bì jiē là lì yào chā dá là chú mò là shì fèi dì shān suō pí
弊.揭囉唎药叉.怛囉刍 (九) 末囉视.吠帝衫.娑鞞
shān xī dá duō bō dá là mó hē bá shé lú sè ní
衫 (十) 悉怛多.钵怛囉 (四百一十一) 摩诃跋闍嚧.瑟尼
shān mó hē bō lài zhàng qí lán yè bō tū tuó shě yù
衫 (十二) 摩诃般赖.丈耆蓝 (十三) 夜波突陀.舍喻
shénuó biàn dá lì ná pí tuó yē pántán jiā lú mí
闍那 (十四) 辩怛隸拏 (十五) 毗陀耶.槃曇迦嚧弥 (十
dì shū pántán jiā lú mí bō là pí tuó pántán jiā lú mí
六) 帝殊.槃曇迦嚧弥 (十七) 般囉毗陀.槃曇迦嚧弥
duō zhī tuō ān ā nuó lì pí
(十八) 跢姪他 (十九) 唵 (二十) 阿那隸 (四百二十一) 毗
shě tí pí là bá shé là tuó lì pántuó pántuó nǐ
舍提 (二十二) 鞞囉.跋闍囉.陀唎 (二十三) 槃陀槃陀你
bá shé là bàng ní pàn hǔ xìn dū lú yōngpàn
(二十四) 跋闍囉.谤尼泮 (二十五) 虎𤝵.都嚧甕泮 (二
suō pó hē
十六) 莎婆诃 (二十七)

ā nán shì fó dǐngguāng jù xī dá duō bō dá là mì mì qié
“阿难，是佛顶 光 聚悉怛多般怛罗秘密伽
tuó wēimiào zhāng jù chūshēng shí fāng yī qiè zhū fó shí fāng rú lái
陀微妙 章句，出生十方一切诸佛。十方如来
yīn cǐ zhòu xīn dé chéng wú shàng zhèng biàn zhī jué shí fāng rú lái zhī
因此咒心，得成无上正遍知觉。十方如来执
cǐ zhòu xīn xiáng fú zhū mó zhì zhū wàidào shí fāng rú lái chéng
此咒心，降伏诸魔，制诸外道。十方如来乘
cǐ zhòu xīn zuò bǎolián huā yìng wēi chén guó shí fāng rú lái hán cǐ
此咒心，坐宝莲华，应微尘国。十方如来含此
zhòu xīn yú wēi chén guó zhuàn dà fǎ lún shí fāng rú lái chí cǐ zhòu
咒心，于微尘国转大法轮。十方如来持此咒
xīn néng yú shí fāng mó dǐng shòu jì zì guǒ wèi chéng yì yú shí fāng
心，能于十方摩顶授记；自果未成，亦于十方

méng fó shòu jì shí fāng rú lái yī cǐ zhòu xīn néng yú shí fāng bá
蒙佛授记。十方如来依此咒心，能于十方拔
jì qún kǔ suǒ wèi dì yù è guǐ chùshēng mánglóng yīn yǎ
济群苦，所谓地狱、饿鬼、畜生、盲聋、暗哑，
yuàn zēng huì kǔ ài bié lí kǔ qiú bù dé kǔ wǔ yīn chì shèng
怨憎会苦、爱别离苦、求不得苦、五阴炽盛、
dà xiǎo zhū hèng tóng shí jiě tuō zéi nàn bīng nàn wáng nàn yù
大小诸横，同时解脱；贼难、兵难、王难、狱
nàn fēng huǒ shuǐ nàn jī kě pín qióng yìng niàn xiāo sǎn shí fāng rú
难、风火水难、饥渴贫穷，应念销散。十方如
lái suí cǐ zhòu xīn néng yú shí fāng shì shàn zhī shí sì wēi yí zhōng
来随此咒心，能于十方事善知识，四威仪中
gòng yǎng rú yì héng shā rú lái huì zhōng tuī wéi dà fǎ wáng zǐ shí
供养如意，恒沙如来会中推为大法王子。十
fāng rú lái xíng cǐ zhòu xīn néng yú shí fāng shè shòu qīn yīn lìng zhū xiǎo
方如来行此咒心，能于十方摄受亲因，令诸小
shèng wén mì mì zàng bù shēng jīng bù shí fāng rú lái sòng cǐ zhòu xīn
乘闻秘密藏，不生惊怖。十方如来诵此咒心，
chéng wú shàng jué zuò pú tí shù rù dà niè pán shí fāng rú lái
成无上觉，坐菩提树，入大涅槃。十方如来
chuán cǐ zhòu xīn yú miè dù hòu fù fó fǎ shì jiū jìng zhù chí
传此咒心，于灭度后，付佛法事，究竟住持，
yán jìng jiè lǜ xī dé qīng jìng
严净戒律，悉得清净。

ruò wǒ shuō shì fó dǐng guāng jù bō dá là zhòu cóng dàn zhì
“若我说是佛顶光聚般怛罗咒，从旦至
mù yīn shēng xiāng lián zì jù zhōng jiān yì bù chóng dié jīng héng
暮，音声相联，字句中间，亦不重叠，经恒
shā jié zhōng bù néng jìn yì shuō cǐ zhòu míng rú lái dǐng rǔ děng yǒu
沙劫终不能尽，亦说此咒名如来顶。汝等有
xué wèi jìn lún huí fā xīn zhì chéng qǔ ā luó hàn bù chí cǐ
学，未尽轮回，发心至诚，取阿罗汉，不持此
zhòu ér zuò dào chǎng lìng qí shēn xīn yuǎn zhū mó shì wú yǒu shì chù
咒而坐道场，令其身心远诸魔事，无有是处。

ā nán ruò zhū shì jiè suí suǒ guó tǔ suǒ yǒu zhòng shēng
“阿难，若诸世界，随所国土所有众生，
suí guó suǒ shēng huà pí bèi yè zhǐ sù bái dié shū xiě cǐ zhòu
随国所生桦皮、贝叶、纸素、白麩，书写此咒，

zhù yú xiāngnáng shì rén xīn hūnwèinénɡ sòng yì huò dài shēnshàng
贮于香囊，是人心昏未能诵忆，或带身上，
huò shū zhái zhōng dāng zhī shì rén jìn qí shēngnián yī qiè zhū dú suǒ
或书宅中，当知是人尽其生年，一切诸毒所
bù néng hài
不能害。

ā nán wǒ jīn wèi rǔ gèngshuō cǐ zhòu jiù hù shì jiān
“阿难，我今为汝更说此咒，救护世间，
dé dà wú wèi chéng jiù zhòngshēngchū shì jiān zhì ruò wǒ mièhòu
得大无畏，成就众生出世间智。若我灭后，
mò shì zhòngshēngyǒunéng zì sòng ruò jiào tā sòng dāng zhī rú shì sòng
末世众生有能自诵，若教他诵，当知如是诵
chízhòngshēng huǒ bù néngshāo shuǐ bù néng nì dà dú xiǎo dú
持众生，火不能烧，水不能溺，大毒、小毒
suǒ bù néng hài rú shì nǎi zhì lóngtiān guǐ shén jīng qí mó mèi
所不能害，如是乃至龙天、鬼神、精祇、魔魅
suǒ yǒu è zhòu jiē bù néngzhuó xīn dé zhèngshòu yī qiè zhòu zǔ
所有恶咒皆不能著，心得正受。一切咒诅、
yàn gǔ dú yào jīn dú yín dú cǎo mù chóngshé wàn wù dú
厌蛊、毒药，金毒、银毒、草木虫蛇、万物毒
qì rù cǐ rén kǒuchéng gān lù wèi yī qiè è xīngbìngzhū guǐ shén
气，入此人口成甘露味。一切恶星并诸鬼神、
chēn xīn dú rén yú rú shì rén bù néng qǐ è pín nà yè jiā zhū
殛心毒人，于如是人不能起恶；频那夜迦、诸
è guǐ wángbìng qí juànshǔ jiē lǐngshēn ēn cháng jiā shǒu hù
恶鬼王并其眷属，皆领深恩，常加守护。

ā nán dāng zhī shì zhòu chángyǒu bā wàn sì qiān nà yóu
“阿难，当知是咒，常有八万四千那由
tā héng hé shā jù zhī jīn gāngzàngwáng pú sà zhǒng zú yī yī jiē yǒu
他恒河沙俱胝金刚藏王菩萨种族，一一皆有
zhū jīn gāngzhòng ér wéi juànshǔ zhòu yè suí shì shè yǒuzhòngshēng yú
诸金刚众而为眷属，昼夜随侍。设有众生于
sǎnluàn xīn fēi sān mó dì xīn yì kǒu chí shì jīn gāngwángcháng suí
散乱心，非三摩地，心忆口持，是金刚王常随
cóng bǐ zhū shànánán zǐ hé kuàng jué dìng pú tí xīn zhě cǐ zhū jīn
从彼诸善男子，何况决定菩提心者！此诸金
gāng pú sà zàngwáng jīng xīn yīn sù fā bǐ shén shí shì rén yìng shí
刚菩萨藏王，精心阴速，发彼神识，是人应时

xīn néng jì yì bā wàn sì qiānhéng hé shā jié zhōubiànliǎo zhī dé wú
心能记忆八万四千恒河沙劫，周遍了知，得无
yí huò cóng dì yī jié nǎi zhì hòushēn shēngshēng bù shēngyàochā
疑惑。从第一劫乃至后身，生生不生药叉、
luó chà jí fù dān nà jiā zhā fù dān nà jiū pán tú pí shè zhē dēng
罗刹及富单那、迦吒富单那、鸠槃荼、毗舍遮等，
bìng zhū è guǐ yǒu xíng wú xíng yǒu xiǎng wú xiǎng rú shì è
并诸饿鬼、有形、无形、有想、无想，如是恶
chù shì shànán zǐ ruò dú ruò sòng ruò shū ruò xiě ruò dài ruò cáng
处。是善男子，若读若诵、若书若写、若带若藏，
zhū sè gòngyǎng jié jié bù shēng pín qióng xià jiàn bù kě lè chù cǐ zhū
诸色供养，劫劫不生贫穷下贱不可乐处。此诸
zhòngshēng zòng qí zì shēn bú zuò fú yè shí fāng rú lái suǒ yǒu gōng
众生，纵其自身不作福业，十方如来所有功
dé xī yǔ cǐ rén yóu shì dé yú héng hé shā ā sēng qí bù kě shuō
德，悉与此人。由是得于恒河沙阿僧祇不可说
bù kě shuō jié cháng yǔ zhū fó tóngshēng yī chù wú liàng gōng dé rú
不可说劫，常与诸佛同生一处，无量功德如
è chā jù tóngchù xūn xiū yǒng wú fēn sǎn shì gù néng lìng pò jiè zhī
恶叉聚，同处熏修永无分散。是故能令破戒之
rén jiè gēn qīng jìng wèi dé jiè zhě lìng qí dé jiè wèi jīng jìn zhě
人，戒根清净；未得戒者，令其得戒；未精进者，
lìng dé jīng jìn wú zhì huì zhě lìng dé zhì huì bù qīng jìng zhě sù
令得精进；无智慧者，令得智慧；不清净者，速
dé qīng jìng bù chí zhāi jiè zì chéng zhāi jiè
得清净；不持斋戒，自成斋戒。

ā nán shì shànán zǐ chí cǐ zhòu shí shè fàn jìn jiè yú wèi
“阿难，是善男子持此咒时，设犯禁戒于未
shòu shí chí zhòu zhī hòu zhòng pò jiè zuì wú wèn qīng zhòng yī
受时，持咒之后，众破戒罪，无问轻重，一
shí xiāomiè zòng jīng yǐn jiǔ shí dàn wǔ xīn zhǒng zhǒng bù jìng yī qiè
时销灭。纵经饮酒、食噉五辛种种不净，一切
zhū fó pú sà jīn gāng tiān xiān guǐ shén bù jiāng wéi guò shè
诸佛、菩萨、金刚、天仙、鬼神不将为过。设
zhuó bú jìng pò bì yī fú yī xíng yī zhù xī tóng qīng jìng zòng bú zuò
著不净破弊衣服，一行一住悉同清净。纵不作
tán bú rù dào chǎng yì bù xíng dào sòng chí cǐ zhòu huántóng
坛，不入道场，亦不行道，诵持此咒，还同

rù tán xíng dào gōng dé wú yǒu yì yě ruò zào wǔ nì wú jiàn zhòng zuì
入坛行道功德，无有异也。若造五逆无间重罪，
jí zhū bǐ qiū bǐ qiū ní sì qì bā qì sòng cǐ zhòu yǐ rú shì
及诸比丘、比丘尼四弃、八弃，诵此咒已，如是
zhòng yè yóu rú měng fēng chuī sǎn shā jù xī jiē miè chú gèng wú
重业，犹如猛风吹散沙聚，悉皆灭除，更无
háo fà
毫发。

ā nán ruò yǒu zhòng shēng cóng wú liàng wú shù jié lái suǒ
“阿难，若有众生从无量无数劫来，所
yǒu yī qiè qīng zhòng zuì zhàng cóng qián shì lái wèi jí chàn huǐ ruò néng
有一切轻重罪障，从前世来未及忏悔，若能
dú sòng shū xiě cǐ zhòu shēn shàng dài chí ruò ān zhù chù zhuāng
读诵、书写此咒、身上带持，若安住处、庄
zhái yuán guǎn rú shì jī yè yóu tāng xiāo xuě bù jiǔ jiē dé wù
宅、园馆，如是积业，犹汤销雪，不久皆得悟
wú shēng rěn
无生忍。

fù cì ā nán ruò yǒu nǚ rén wèi shēng nán nǚ yù qiú yùn zhě
“复次，阿难，若有女人未生男女欲求孕者，
ruò néng zhì xīn yì niàn sī zhòu huò néng shēn shàng dài cǐ xī dá duō bō
若能至心忆念斯咒，或能身上带此悉怛多般
dá là zhě biàn shēng fú dé zhì huì nán nǚ qiú cháng mìng zhě jí
怛罗者，便生福德智慧男女；求长命者，即
dé cháng mìng yù qiú guǒ bào sù yuán mǎn zhě sù dé yuán mǎn shēn
得长命；欲求果报速圆满者，速得圆满；身
mìng sè lì yì fù rú shì mìng zhōng zhī hòu suí yuàn wǎng shēng shí
命色力，亦复如是。命终之后，随愿往生十
fāng guó tǔ bì dìng bù shēng biān dì xià jiàn hé kuàng zá xíng
方国土，必定不生边地下贱，何况杂形？

ā nán ruò zhū guó tǔ zhōu xiàn jù luò jī huāng
“阿难，若诸国土、州县、聚落，饥荒、
yì lì huò fù dāo bīng zéi nàn dòu zhēng jiān yú yī qiè è nàn
疫疠，或复刀兵、贼难、斗诤，兼余一切厄难
zhī dì xiě cǐ shén zhòu ān chéng sì mén bìng zhū zhī tí huò tuō
之地，写此神咒，安城四门，并诸支提，或脱
shé shàng lìng qí guó tǔ suǒ yǒu zhòng shēng fèng yíng sī zhòu lǐ bài gōng
阁上，令其国土所有众生奉迎斯咒，礼拜恭

jìng yī xīn gòngyǎng lìng qí rén mǐn gè gè shēn pèi huò gè gè ān
敬，一心供养；令其人民各各身佩，或各各安
suǒ jū zhái dì yī qiè zāi è xī jiē xiāomiè
所居宅地，一切灾厄悉皆销灭。

ā nán zài zài chùchùguó tǔ zhòngshēng suí yǒu cǐ zhòu
“阿难，在在处处国土众生，随有此咒，
tiānlóng huān xǐ fēng yǔ shùn shí wǔ gǔ fēng yīn zhào shù ān lè
天龙欢喜，风雨顺时，五谷丰殷，兆庶安乐，
yì fù néng zhèn yī qiè è xīng suí fāng biàn guài zāi zhàng bù qǐ rén
亦复能镇一切恶星、随方变怪，灾障不起，人
wú hèn gāo chǒu xiè jiā suǒ bù zhuó qí shēn zhòu yè ān mián cháng
无横夭，杻械枷锁不著其身，昼夜安眠，常
wú è mèng
无恶梦。

ā nán shì suǒ pó jiè yǒu bā wàn sì qiān zāi biàn è xīng èr
“阿难，是娑婆界有八万四千灾变恶星，二
shí bā dà è xīng ér wéi shàng shǒu fù yǒu bā dà è xīng yǐ wéi qí zhǔ
十八大恶星而为上首；复有八大恶星以为其主，
zuò zhǒng zhǒng xíng chū xiàn shì shí néng shēng zhòng shēng zhǒng zhǒng zāi
作种种形，出现世时，能生众生种种灾
yì yǒu cǐ zhòu dì xī jiē xiāomiè shí èr yóu xún chéng jié jiè dì
异。有此咒地，悉皆销灭，十二由旬成结界地，
zhū è zāi xiáng yǒng bù néng rù shì gù rú lái xuān shì cǐ zhòu yú
诸恶灾祥，永不能入。是故如来宣示此咒，于
wèi lái shì bǎo hù chū xué zhū xiū xíng zhě rù sān mó tí shēn xīn tài rán
未来世保护初学诸修行者入三摩提，身心泰然，
dé dà ān wěn gèng wú yī qiè zhū mó guǐ shén jí wú shǐ lái yuān hèng
得大安隐，更无一切诸魔鬼神，及无始来冤横
sù yāng jiù yè chén zhài lái xiāng nǎo hài rǔ jí zhòng zhōng zhū yǒu
宿殃，旧业陈债，来相恼害。汝及众中诸有
xué rén jí wèi lái shì zhū xiū xíng zhě yī wǒ tán chǎng rú fǎ chí
学人，及未来世诸修行者，依我坛场，如法持
jiè suǒ shòu jiè zhǔ féng qīng jìng sēng yú cǐ zhòu xīn bù shēng yí huǐ
戒，所受戒主逢清净僧，于此咒心，不生疑悔，
shì shàn nán zǐ yú cǐ fù mǔ suǒ shēng zhī shēn bù dé xīn tōng shí fāng
是善男子于此父母所生之身，不得心通，十方
rú lái biàn wéi wàng yǔ
如来，便为妄语。”

shuō shì yǔ yǐ huì zhōng wú liàng bǎi qiān jīn gāng yī shí fó
说是语已，会中无量百千金刚，一时佛

qián hé zhǎng dǐng lǐ ér bó fó yán rú fó suǒ shuō wǒ dāng chéng
前合掌顶礼而白佛言：“如佛所说，我当诚
xīn bǎo hù rú shì xiū pú tí zhě
心保护如是修菩提者。”

ěr shí fàn wáng bìng tiān dì shì sì tiān dà wáng yì yú fó
尔时，梵王并天帝释、四天大王，亦于佛

qián tóng shí dǐng lǐ ér bó fó yán shěn yǒu rú shì xiū xué shàn rén
前，同时顶礼而白佛言：“审有如是修学善人，
wǒ dāng jìn xīn zhì chéng bǎo hù lìng qí yī shēng suǒ zuò rú yuàn
我当尽心至诚保护，令其一生所作如愿。”

fù yǒu wú liàng yào chā dà jiāng zhū luó chà wáng fù dān nà wáng
复有无量药叉大将、诸罗刹王、富单那王、

jiū pán tú wáng pí shè zhē wáng pín nà yè jiā zhū dà guǐ wáng jí
鸠槃荼王、毗舍遮王、频那夜迦、诸大鬼王及
zhū guǐ shuài yì yú fó qián hé zhǎng dǐng lǐ wǒ yì shì yuàn hù chí
诸鬼帅，亦于佛前合掌顶礼：“我亦誓愿护持
shì rén lìng pú tí xīn sù dé yuán mǎn
是人，令菩提心速得圆满。”

fù yǒu wú liàng rì yuè tiān zǐ fēng shī yǔ shī yún shī léi
复有无量日月天子、风师、雨师、云师、雷

shī bìng diàn bǎi děng nián suì xún guān zhū xīng juàn shǔ yì yú huì zhōng
师并电伯等，年岁巡官、诸星眷属，亦于会中
dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ yì bǎo hù shì xiū xíng rén ān lì
顶礼佛足而白佛言：“我亦保护是修行人，安立
dào chǎng dé wú suǒ wèi
道场，得无所畏。”

fù yǒu wú liàng shān shén hǎi shén yī qiè tǔ dì shuǐ lù
复有无量山神、海神，一切土地、水、陆、

kōng xíng wàn wù jīng qí bìng fēng shén wáng wú sè jiè tiān yú rú lái
空行万物精祇，并风神王、无色界天，于如来
qián tóng shí qǐ shǒu ér bó fó yán wǒ yì bǎo hù shì xiū xíng rén
前，同时稽首而白佛言：“我亦保护是修行人，
dé chéng pú tí yǒng wú mó shì
得成菩提，永无魔事。”

ěr shí bā wàn sì qiān nà yóu tā héng hé shā jù zhī jīn gāng
尔时，八万四千那由他恒河沙俱胝金刚

zàngwáng pú sà zài dà huìzhōng jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér
藏王菩萨，在大会中即从座起，顶礼佛足而
bó fó yán shì zūn rú wǒ děng bèi suǒ xiū gōng yè jiǔ chéng pú
白佛言：“世尊！如我等辈所修功业，久成菩
tí bù qǔ niè pán cháng suí cǐ zhòu jiù hù mò shì xiū sān mó tí
提，不取涅槃，常随此咒，救护末世修三摩提
zhèng xiū xíngzhě shì zūn rú shì xiū xīn qiú zhèngdìng rén ruò zài dào
正修行者。世尊！如是修心求正定人，若在道
chǎng jí yú jīng xíng nǎi zhì sàn xīn yóu xì jù luò wǒ děng tú zhòng
场及余经行，乃至散心游戏聚落，我等徒众
chángdāng suí cóng shì wèi cǐ rén zòng lìng mó wáng dà zì zài tiān
常当随从，侍卫此人。纵令魔王、大自在天
qiú qí fāngbiàn zhōng bù kě dé zhū xiǎo guǐ shén qù cǐ shàn rén shí
求其方便，终不可得。诸小鬼神，去此善人十
yóu xún wài chú bǐ fā xīn yào xiū chánzhě shì zūn rú shì è mó
由旬外，除彼发心乐修禅者。世尊！如是恶魔、
ruò mó juànshǔ yù lái qīn rǎo shì shàn rén zhě wǒ yǐ bǎo chǔ yǔn suì qí
若魔眷属，欲来侵扰是善人者，我以宝杵殒碎其
shǒu yóu rú wēi chén héng lìng cǐ rén suǒ zuò rú yuàn
首，犹如微尘，恒令此人所作如愿。”

ā nán jí cóngzuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bó fó yán wǒ bèi
阿难即从座起，顶礼佛足而白佛言：“我辈
yú dùn hào wéi duō wén yú zhū lòu xīn wèi qiú chū lí méng fó cí
愚钝，好为多闻，于诸漏心未求出离。蒙佛慈
huì dé zhèng xūn xiū shēn xīn kuài rán huò dà ráo yì shì zūn
诲，得正熏修，身心快然，获大饶益。世尊！
rú shì xiū zhèng fó sān mó tí wèi dào niè pán yún hé míng wéi gān huì
如是修证佛三摩提，未到涅槃，云何名为干慧
zhī dì sì shí sì xīn zhì hé jiàn cì dé xiū xíng mù yì hé fāng
之地？四十四心，至何渐次，得修行目？诣何方
suǒ míng rù dì zhōng yún hé míng wéi děng jué pú sà zuò shì yǔ
所，名入地中？云何名为等觉菩萨？”作是语
yǐ wǔ tǐ tóu dì dà zhòng yī xīn zhù fó cí yīn dèng méng zhān
已，五体投地。大众一心，伫佛慈音，瞪瞞瞻
yǎng
仰。

ěr shí shì zūn zàn ā nán yán shàn zāi shàn zāi rǔ děng
尔时，世尊赞阿难言：“善哉！善哉！汝等

nǎi néng pǔ wèi dà zhòng jí zhū mò shì yī qiè zhòngshēng xiū sān mó
乃能普为大众，及诸末世一切众生，修三摩
tí qiú dà shèngzhě cóng yú fán fū zhōng dà niè pán xuán shì
提，求大乘者，从于凡夫，终大涅槃，悬示
wú shàngzhèng xiū xíng lù rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ shuō
无上正修行路。汝今谛听，当为汝说。”

ā nán dà zhòng hé zhǎng kǔ xīn mò rán shòu jiào
阿难、大众合掌刳心，默然受教。

fó yán ā nán dāng zhī miào xìng yuán míng lí zhū míng xiàng
佛言：“阿难，当知妙性圆明，离诸名相，
běn lái wú yǒu shì jiè zhòngshēng yīn wàng yǒu shēng yīn shēng yǒu
本来无有世界、众生，因妄有生，因生有
miè shēng miè míng wàng miè wàng míng zhēn shì chēng rú lái wú shàng
灭，生灭名妄，灭妄名真，是称如来无上
pú tí jí dà niè pán èr zhuǎn yī hào ā nán rǔ jīn yù xiū zhēn sān
菩提及大涅槃二转依号。阿难，汝今欲修真三
mó dì zhí yì rú lái dà niè pán zhě xiān dāng shí cǐ zhòngshēng shì
摩地，直诣如来大涅槃者，先当识此众生、世
jiè èr diān dǎo yīn diān dǎo bù shēng sī zé rú lái zhēn sān mó dì
界二颠倒因。颠倒不生，斯则如来真三摩地。

ā nán yún hé míng wéi zhòngshēng diān dǎo ā nán yóu
“阿难，云何名为众生颠倒？阿难，由
xìng míng xīn xìng míng yuán gù yīn míng fā xìng xìng wàng jiàn shēng
性明心，性明圆故，因明发性，性妄见生，
cóng bì jìng wú chéng jiū jìng yǒu cǐ yǒu suǒ yǒu fēi yīn suǒ yīn
从毕竟无，成究竟有。此有所有，非因所因，
zhù suǒ zhù xiàng liǎo wú gēn běn běn cǐ wú zhù jiàn lì shì jiè jí zhū
住所住相，了无根本。本此无住，建立世界及诸
zhòngshēng mí běn yuán míng shì shēng xū wàng wàng xìng wú tǐ
众生。迷本圆明，是生虚妄，妄性无体，
fēi yǒu suǒ yī jiāng yù fù zhēn yù zhēn yǐ fēi zhēn zhēn rú xìng fēi
非有所依。将欲复真，欲真已非真真如性。非
zhēn qiú fù wǎn chéng fēi xiàng fēi shēng fēi zhù fēi xīn fēi fǎ
真求复，宛成非相。非生非住，非心非法，
zhǎn zhuǎn fā shēng shēng lì fā míng xūn yǐ chéng yè tóng yè xiāng
辗转发生，生力发明，熏以成业，同业相
gǎn yīn yǒu gǎn yè xiāng miè xiāng shēng yóu shì gù yǒu zhòngshēng diān
感，因有感业相灭相生，由是故有众生颠

dǎo
倒。

ā nán yún hé míngwéi shì jiè diāndǎo shì yǒusuǒyǒu fēn
“阿难，云何名为世界颠倒？是有所有，分
duàn wàng shēng yīn cǐ jiè lì fēi yīn suǒ yīn wú zhù suǒ zhù qiān
段妄生，因此界立；非因所因，无住所住，迁
liú bú zhù yīn cǐ shì chéng sān shì sì fāng hé hé xiāng shè biàn
流不住，因此世成。三世、四方和合相涉，变
huà zhòng shēng chéng shí èr lèi shì gù shì jiè yīn dòng yǒu shēng yīn
化众生成十二类。是故世界因动有声，因
shēng yǒu sè yīn sè yǒu xiāng yīn xiāng yǒu chù yīn chù yǒu wèi yīn
声有色，因色有香，因香有触，因触有味，因
wèi zhī fǎ liù luàn wàng xiǎng chéng yè xìng gù shí èr qū fēn yóu cǐ
味知法。六乱妄想成业性故，十二区分由此
lún zhuǎn shì gù shì jiān shēng xiāng wèi chù qióng shí èr biàn
轮转。是故世间声、香、味、触，穷十二变
wéi yī xuán fù chéng cǐ lún zhuǎn diāndǎo xiàng gù shì yǒu shì jiè luǎn
为一旋复。乘此轮转颠倒相故，是有世界卵
shēng tāi shēng shī shēng huà shēng yǒu sè wú sè yǒu xiǎng
生、胎生、湿生、化生、有色、无色、有想、
wú xiǎng ruò fēi yǒu sè ruò fēi wú sè ruò fēi yǒu xiǎng ruò fēi
无想、若非有色、若非无色、若非有想、若非
wú xiǎng
无想。

ā nán yóu yīn shì jiè xū wàng lún huí dòng diāndǎo gù
“阿难，由因世界虚妄轮回，动颠倒故，
hé hé qì chéng bā wàn sì qiān fēi chén luàn xiǎng rú shì gù yǒu luǎn jié
和合气成八万四千飞沉乱想，如是故有卵羯
luó lán liú zhuǎnguó tǔ yú niǎo guī shé qí lèi chōng sè
逻蓝，流转国土，鱼鸟龟蛇，其类充塞。

yóu yīn shì jiè zá rǎn lún huí yù diāndǎo gù hé hé zī
“由因世界杂染轮回，欲颠倒故，和合滋
chéng bā wàn sì qiān héng shù luàn xiǎng rú shì gù yǒu tāi è pú tán
成八万四千横竖乱想，如是故有胎遏菹昙，
liú zhuǎnguó tǔ rén chù lóng xiān qí lèi chōng sè
流转国土，人畜龙仙，其类充塞。

yóu yīn shì jiè zhí zhuó lún huí qù diāndǎo gù hé hé nuǎn
“由因世界执著轮回，趣颠倒故，和合暖

chéng bā wàn sì qiān fān fù luàn xiǎng rú shì gù yǒu shī xiàng bì shī
成 八万四千翻覆乱想，如是故有湿相蔽尸，

liú zhuǎnguó tǔ hánchǔn rú dòng qí lèi chōng sè
流转国土，含蠢蠕动，其类充塞。

yóu yīn shì jiè biàn yì lún huí jiǎ diāndǎo gù hé hé chù
“由因世界变易轮回，假颠倒故，和合触

chéng bā wàn sì qiān xīn gù luàn xiǎng rú shì gù yǒu huà xiàng jié nán
成 八万四千新故乱想，如是故有化相羯南，

liú zhuǎnguó tǔ zhuǎn tuì fēi xíng qí lèi chōng sè
流转国土，转蜕飞行，其类充塞。

yóu yīn shì jiè liú ài lún huí zhàng diāndǎo gù hé hé zhuó
“由因世界留碍轮回，障颠倒故，和合著

chéng bā wàn sì qiān jīng yào luàn xiǎng rú shì gù yǒu sè xiàng jié nán
成 八万四千精耀乱想，如是故有色相羯南，

liú zhuǎnguó tǔ xiū jiù jīng míng qí lèi chōng sè
流转国土，休咎精明，其类充塞。

yóu yīn shì jiè xiāo sǎn lún huí huò diāndǎo gù hé hé àn
“由因世界销散轮回，惑颠倒故，和合暗

chéng bā wàn sì qiān yīn yǐn luàn xiǎng rú shì gù yǒu wú sè xiàng jié nán liú
成 八万四千阴隐乱想，如是故有无色羯南，流

zhuǎnguó tǔ kōng sǎn xiāo chén qí lèi chōng sè
转国土，空散销沉，其类充塞。

yóu yīn shì jiè wǎng xiàng lún huí yǐng diāndǎo gù hé hé yì
“由因世界罔象轮回，影颠倒故，和合忆

chéng bā wàn sì qiān qián jié luàn xiǎng rú shì gù yǒu xiǎng xiàng jié nán
成 八万四千潜结乱想，如是故有想相羯南，

liú zhuǎnguó tǔ shén guǐ jīng líng qí lèi chōng sè
流转国土，神鬼精灵，其类充塞。

yóu yīn shì jiè yú dùn lún huí chī diāndǎo gù hé hé wán
“由因世界愚钝轮回，痴颠倒故，和合顽

chéng bā wàn sì qiān kū gǎo luàn xiǎng rú shì gù yǒu wú xiǎng jié nán
成 八万四千枯槁乱想，如是故有无想羯南，

liú zhuǎnguó tǔ jīng shén huà wéi tǔ mù jīn shí qí lèi chōng
流转国土，精神化为土、木、金、石，其类充

sè
塞。

yóu yīn shì jiè xiāng dài lún huí wěi diāndǎo gù hé hé rǎn
“由因世界相待轮回，伪颠倒故，和合染

chéng bā wàn sì qiān yīn yī luànxiǎng rú shì gù yǒu fēi yǒu sè xiàng
成 八万四千因依乱想，如是故有非有色相
chéng sè jié nán liú zhuǎnguó tǔ zhūshuǐmǔděng yǐ há wéi mù
成 色羯南，流转国土，诸水母等，以虾为目，
qí lèi chōng sè
其类充塞。

yóu yīn shì jiè xiāng yǐn lún huí xìngdiāndǎo gù hé hé zhòu
“由因世界相引轮回，性颠倒故，和合咒

chéng bā wàn sì qiān hū zhào luànxiǎng yóu shì gù yǒu fēi wú sè xiàng
成 八万四千呼召乱想，由是故有非无色相
wú sè jié nán liú zhuǎnguó tǔ zhòu zǔ yànshēng qí lèi chōng sè
无色羯南，流转国土，咒诅厌生，其类充塞。

yóu yīn shì jiè hé wàng lún huí wǎngdiāndǎo gù hé hé yì
“由因世界合妄轮回，罔颠倒故，和合异

chéng bā wàn sì qiān huí hù luànxiǎng rú shì gù yǒu fēi yǒuxiǎngxiàng
成 八万四千回互乱想，如是故有非有想相
chéngxiǎng jié nán liú zhuǎnguó tǔ bǐ pú lú děng yì zhì xiāngchéng
成 想羯南，流转国土，彼蒲卢等异质相成，
qí lèi chōng sè
其类充塞。

yóu yīn shì jiè yuàn hài lún huí shādiāndǎo gù hé hé guài
“由因世界怨害轮回，杀颠倒故，和合怪

chéng bā wàn sì qiān shí fù mǔ xiǎng rú shì gù yǒu fēi wú xiǎngxiàng
成 八万四千食父母想，如是故有非无想相
wú xiǎng jié nán liú zhuǎnguó tǔ rú tǔ xiāoděng fù kuàiwéi ér
无想羯南，流转国土，如土泉等，附块为儿，
jí pò jìngniǎo yǐ dú shùguǒbào wéi qí zǐ zǐ chéng fù mǔ jiē zāo
及破镜鸟以毒树果抱为其子，子成，父母皆遭
qí shí qí lèi chōng sè
其食，其类充塞。

shì míngzhòngshēng shí èr zhǒng lèi
“是名众生十二种类。

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第七

léngyánjīngzàn
楞严经赞

jiān chí jìng jiè jiàn lì tán yì dǐng guāng shén zhòu dà fū
坚持净戒。 建立坛场。 顶光神咒大敷

yáng xiū dào shì gōng máng dǐng lǐ cí wáng gèng yǎn hòu jiā zhāng
扬。 修道事功忙。 顶礼慈王。 更演后佳章。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨 (合掌三称)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì bā
菩萨万行首楞严经卷第八

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ā nán rú shì zhòng shēng yī yī lèi zhōng yì gè gè
“阿难，如是众生，一一类中，亦各各
jù shí èr diān dǎo yóu rú niē mù luàn huā fā shēng diān dǎo miào
具十二颠倒。犹如捏目，乱华发生，颠倒妙
yuán zhēn jìng míng xīn jù zú rú sī xū wàng luàn xiǎng rǔ jīn xiū zhèng
圆真净明心，具足如斯虚妄乱想。汝今修证
fó sān mó tí yú shì běn yīn yuán suǒ luàn xiǎng lì sān jiàn cì fāng
佛三摩提，于是本因元所乱想，立三渐次，方
dé chú miè rú jìng qì zhōng chú qù dú mì yǐ zhū tāng shuǐ bìng zá huī
得除灭。如净器中除去毒蜜，以诸汤水并杂灰
xiāng xǐ dí qí qì hòu zù gān lù
香洗涤其器，后贮甘露。

yún hé míng wéi sān zhǒng jiàn cì yī zhě xiū xí chú qí zhù
“云何名为三种渐次？一者修习，除其助
yīn èr zhě zhēn xiū kǔ qí zhèng xìng sān zhě zēng jìn wéi qí xiàn
因；二者真修，刳其正性；三者增进，违其现
yè
业。

yún hé zhù yīn ā nán rú shì shì jiè shí èr lèi shēng bù
“云何助因？阿难，如是世界十二类生不
néng zì quán yī sì shí zhù suǒ wèi duàn shí chù shí sī shí
能自全，依四食住。所谓段食、触食、思食、

shí shí shì gù fó shuō yī qiè zhòngshēng jiē yī shí zhù ā nán yī
识食。是故佛说一切众生皆依食住。阿难，一
qiè zhòngshēng shí gān gù shēng shí dú gù sǐ shì zhūzhòngshēng
切众生，食甘故生，食毒故死。是诸众生
qiú sān mó tí dāng duàn shì jiān wǔ zhǒng xīn cài shì wǔ zhǒng xīn
求三摩提，当断世间五种辛菜。是五种辛，
shú shí fā yín shēngdàn zēng huì rú shì shì jiè shí xīn zhī rén zòng
熟食发淫，生噉增慧。如是世界食辛之人，纵
néng xuān shuō shí èr bù jīng shí fāng tiān xiān xián qí chòu huì xián jiē
能宣说十二部经，十方天仙嫌其臭秽，咸皆
yuǎn lí zhū è guǐ děng yīn bǐ shí cì shì qí chún wěn cháng
远离。诸饿鬼等，因彼食次，舐其唇吻，常
yǔ guǐ zhù fú dé rì xiāo cháng wú lì yì shì shí xīn rén xiū sān
与鬼住，福德日销，长无利益。是食辛人修三
mó dì pú sà tiān xiān shí fāng shàn shén bù lái shǒu hù dà lì
摩地，菩萨、天仙、十方善神不来守护。大力
mó wáng dé qí fāng biàn xiàn zuò fó shēn lái wèi shuō fǎ fēi huǐ jìn jiè
魔王得其方便，现作佛身来为说法，非毁禁戒，
zàn yín nù chī mìng zhōng zì wéi mó wáng juàn shǔ shòu mó fú
赞淫、怒、痴，命终自为魔王眷属，受魔福
jìn duò wú jiàn yù ā nán xiū pú tí zhě yǒng duàn wǔ xīn
尽，堕无间狱。阿难，修菩提者，永断五辛，
shì zé míng wéi dì yī zēng jìn xiū xíng jiàn cì
是则名为第一增进修行渐次。

yún hé zhèng xìng ā nán rú shì zhòngshēng rù sān mó dì
“云何正性？阿难，如是众生入三摩地，
yào xiān yán chí qīng jìng jiè lǜ yǒng duàn yīn xīn bù cān jiǔ ròu yǐ
要先严持清净戒律，永断淫心，不餐酒肉，以
huǒ jìng shí wú dàn shēng qì ā nán shì xiū xíng rén ruò bù duàn yīn
火净食，无噉生气。阿难，是修行人若不断淫
jí yǔ shā shēng chū sān jiè zhě wú yǒu shì chù dāng guān yīn yù yóu
及与杀生，出三界者，无有是处。当观淫欲犹
rú dú shé rú jiàn yuàn zéi xiān chí shēng wén sì qì bā qì zhí
如毒蛇，如见怨贼。先持声闻四弃、八弃，执
shēn bú dòng hòu xíng pú sà qīng jìng lǜ yí zhí xīn bù qǐ jìn jiè
身不动；后行菩萨清净律仪，执心不起。禁戒
chéng jiù zé yú shì jiān yǒng wú xiāng shēng xiāng shā zhī yè tōu jié bù
成就，则于世间永无相生相杀之业；偷劫不

xíng wú xiāng fù lěi yì yú shì jiān bù huán sù zhài shì qīngjìng rén
行，无相负累，亦于世间不还宿债。是清净人
xiū sān mó dì fù mǔ ròu shēn bù xū tiānyǎn zì rán guān jiàn shí fāng
修三摩地，父母肉身，不须天眼，自然观见十方
shì jiè dǔ fó wén fǎ qīn fèng shèng zhǐ dé dà shéntōng yóu shí
世界，睹佛闻法，亲奉圣旨，得大神通，游十
fāng jiè sù mìngqīngjìng dé wú jiānxiǎn shì zé míngwéi dì èr zēng
方界，宿命清净，得无艰险。是则名为第二增
jìn xiū xíngjiàn cì
进修行渐次。

yún hé xiàn yè ā nán rú shì qīngjìng chí jìn jiè rén xīn
“云何现业？阿难，如是清净持禁戒人，心
wú tān yín yú wài liù chén bù duō liú yì yīn bù liú yì xuányuán
无贪淫，于外六尘不多流逸。因不流逸，旋元
zì guī chén jì bù yuán gēn wú suǒ ǒu fǎn liú quán yī liù yòng
自归；尘既不缘，根无所偶，反流全一，六用
bù xíng shí fāngguó tǔ jiǎo rán qīngjìng pì rú liú lí nèi xuán
不行。十方国土，皎然清净，譬如琉璃，内悬
míngyuè shēn xīn kuàirán miào yuán píngděng huò dà ān wěn yī
明月，身心快然，妙圆平等，获大安隐；一
qiè rú lái mì yuán jìng miào jiē xiàn qí zhōng shì rén jí huò wú
切如来密、圆、净、妙皆现其中；是人即获无
shēng fǎ rěn cóng shì jiàn xiū suí suǒ fā xíng ān lì shèngwèi shì
生法忍。从是渐修，随所发行，安立圣位。是
zé míngwéi dì sānzēng jìn xiū xíngjiàn cì
则名为第三增进修行渐次。

ā nán shì shànnán zǐ yù ài gān kū gēnjìng bù ǒu xiàn
“阿难，是善男子欲爱干枯，根境不偶，现
qiáncán zhì bú fù xù shēng zhí xīn xū míng chún shì zhì huì huì xìng
前残质不复续生；执心虚明，纯是智慧，慧性
míngyuán yíng shí fāng jiè gānyǒu qí huì mínggān huì dì yù xí
明圆，莹十方界，干有其慧，名干慧地。欲习
chūgān wèi yǔ rú lái fǎ liú shuǐ jiē
初干，未与如来法流水接。

jí yǐ cǐ xīn zhōngzhōng liú rù yuánmiào kāi fū cóng
“即以此心，中中流入，圆妙开敷，从
zhēnmiào yuán chóng fā zhēnmiào miào xìn chángzhù yī qiè wàng
真妙圆，重发真妙，妙信常住，一切妄

xiǎngmiè jìn wú yú zhōngdào chúnzhēn míng xìn xīn zhù
想灭尽无余，中道纯真，名信心住。

zhēn xìn míngliǎo yī qiè yuántōng yīn chù jiè sān bù
“真信明了，一切圆通，阴、处、界三不

néngwéi ài rú shì nǎi zhì guò qù wèi lái wú shù jié zhōng shěshēn
能为碍。如是乃至过去、未来无数劫中，舍身、
shòushēn yī qiè xí qì jiē xiàn zài qián shì shànánán zǐ jiē néng yì niàn
受身，一切习气皆现在前，是善男子皆能忆念，
dé wú yí wàng míngniàn xīn zhù
得无遗忘，名念心住。

miào yuán chúnzhēn zhēn jīng fā huà wú shǐ xí qì tōng yī
“妙圆纯真，真精发化，无始习气通一

jīng míng wéi yǐ jīng míng jìn qù zhēn jìng míng jīng jìn xīn
精明，唯以精明进趣真净，名精进心。

xīn jīng xiàn qián chún yǐ zhì huì míng huì xīn zhù
“心精现前，纯以智慧，名慧心住。

zhí chí zhì míng zhōu biàn jì zhàn jì miào cháng níng míng
“执持智明，周遍寂湛，寂妙常凝，名
dìng xīn zhù
定心住。

dìng guāng fā míng míng xìng shēn rù wéi jìn wú tuì míng
“定光发明，明性深入，唯进无退，名

bú tuì xīn
不退心。

xīn jìn ān rán bǎo chí bù shī shí fāng rú lái qì fèn jiāo jiē
“心进安然，保持不失，十方如来气分交接，

míng hù fǎ xīn
名护法心。

jué míng bǎo chí néng yǐ miào lì huí fó cí guāng xiàng fó
“觉明保持，能以妙力回佛慈光，向佛

ān zhù yóu rú shuāng jìng guāng míng xiāng duì qí zhōng miào yǐng chóng
安住，犹如双镜光明相对，其中妙影重

chóng xiāng rù míng huí xiàng xīn
重相入，名回向心。

xīn guāng mì huí huò fó cháng níng wú shàng miào jìng ān zhù
“心光密回，获佛常凝无上妙净，安住

wú wéi dé wú yí shī míng jiè xīn zhù
无为，得无遗失，名戒心住。

zhù jiè zì zài néngyóu shí fāng suǒ qù suí yuàn míngyuàn
“住戒自在，能游十方，所去随愿，名愿

xīn zhù
心住。

ā nán shì shànnán zǐ yǐ zhēnfāngbiàn fā cǐ shí xīn
“阿难，是善男子以真方便，发此十心，

xīn jīng fā huī shí yòngshè rù yuánchéng yī xīn míng fā xīn zhù
心精发晖，十用涉入，圆成一心，名发心住。

xīn zhōng fā míng rú jìng liú lí nèi xiàn jīng jīn yǐ qián miào
“心中发明，如净琉璃内现精金，以前妙

xīn lǚ yǐ chéng dì míng zhì dì zhù
心，履以成地，名治地住。

xīn dì shè zhī jù dé míngliǎo yóu lǚ shí fāng dé wú liú
“心地涉知，俱得明了，游履十方，得无留

ài míng xiū xíngzhù
碍，名修行住。

xíng yǔ fó tóng shòu fó qì fèn rú zhōng yīn shēn zì qiú fù
“行与佛同，受佛气分，如中阴身自求父

mǔ yīn xìn míngtōng rù rú lái zhǒng míngshēng guì zhù
母，阴信冥通，入如来种，名生贵住。

jì yóudào tāi qīn fèng jué yìn rú tāi yǐ chéng rén xiàng
“既游道胎，亲奉觉胤，如胎已成，人相

bù quē míngfāngbiàn jù zú zhù
不缺，名方便具足住。

róngmào rú fó xīn xiàng yì tóng míngzhèng xīn zhù
“容貌如佛，心相亦同，名正心住。

shēn xīn hé chéng rì yì zēngzhǎng míng bú tuì zhù
“身心合成，日益增长，名不退住。

shí shēn líng xiàng yī shí jù zú míngtóngzhēnzhù
“十身灵相，一时具足，名童真住。

xíngchéngchū tāi qīn wéi fó zǐ míng fǎ wáng zǐ zhù
“形成出胎，亲为佛子，名法王子住。

biǎo yǐ chéng rén rú guó dà wáng yǐ zhū guó shì fēn wěi tài
“表以成人，如国大王以诸国事分委太

zǐ bǐ chà lì wáng shì zǐ zhǎngchéng chén liè guàndǐng míngguàn
子，彼刹利王世子长成，陈列灌顶，名灌

dǐngzhù
顶住。

ā nán shì shànnán zǐ chéng fó zǐ yǐ jù zú wú liàng rú
“阿难，是善男子成佛子已，具足无量如

lái miào dé shí fāng suí shùn míng huān xǐ hèn shànnéng lì yì yī
来妙德，十方随顺，名欢喜行。善能利益一

qiè zhòngshēng míng rǎo yì hèn zì jué jué tā dé wú wéi jù
切众生，名饶益行。自觉、觉他，得无违拒，

míng wú chēnhèn hèn zhǒng lèi chūshēng qióng wèi lái jì sān shì píng
名无瞋恨行。种类出生，穷未来际，三世平

děng shí fāng tōng dá míng wú jìn hèn yī qiè hé tóng zhǒng zhǒng
等，十方通达，名无尽行。一切合同，种种

fǎ mén dé wú chā wù míng lí chí luàn hèn zé yú tóng zhōng xiǎn xiàn
法门得无差误，名离痴乱行。则于同中显现

qún yì yī yī yì xiàng gè gè jiàn tóng míng shàn xiàn hèn rú shì
群异，一一异相，各各见同，名善现行。如是

nǎi zhì shí fāng xū kōng mǎn zú wēi chén yī yī chén zhōng xiàn shí fāng
乃至十方虚空满足微尘，一一尘中，现十方

jiè xiàn chén xiàn jiè bù xiāng liú ài míng wú zhuó hèn zhǒng zhǒng
界，现尘、现界不相留碍，名无著行。种种

xiàn qián xián shì dì yī bō luó mì duō míng zūn zhòng hèn rú shì yuán
现前，咸是第一波罗蜜多，名尊重行。如是圆

róng néng chéng shí fāng zhū fó guǐ zé míng shàn fǎ hèn yī yī jiē
融，能成十方诸佛轨则，名善法行。一一皆

shì qīng jìng wú lòu yī zhēn wú wéi xìng běn rán gù míng zhēn shí hèn
是清净无漏，一真无为，性本然故，名真实行。

ā nán shì shànnán zǐ mǎn zú shéntōng chéng fó shì yǐ
“阿难，是善男子满足神通，成佛事已，

chún jié jīng zhēn yuǎn zhū liú huàn dāng dù zhòngshēng miè chú dù
纯洁精真，远诸留患。当度众生，灭除度

xiàng huí wú wéi xīn xiàng niè pán lù míng jiù hù yī qiè zhòngshēng
相，回无为心，向涅槃路，名救护一切众生

lí zhòngshēng xiàng huí xiàng huài qí kě huài yuǎn lí zhū lí míng
离众生相回向。坏其可坏，远离诸离，名

bù huài huí xiàng běn jué zhàn rán jué qí fó jué míng děng yī qiè fó
不坏回向。本觉湛然，觉齐佛觉，名等一切佛

huí xiàng jīng zhēn fā míng dì rú fó dì míng zhì yī qiè chù huí xiàng
回向。精真发明，地如佛地，名至一切处回向。

shì jiè rú lái hù xiāng shè rù dé wú guà ài míng wú jìn gōng dé
世界、如来互相涉入，得无挂碍，名无尽功德

zàng huí xiàng yú tóng fó dì dì zhōng gè gè shēng qīng jìng yīn yī
藏回向。于同佛地，地中各各生清净因，依
yīn fā huī qǔ niè pándào míng suí shùn píngděng shàngēn huí xiàng
因发挥，取涅槃道，名随顺平等善根回向。

zhēngēn jì chéng shí fāng zhòng shēng jiē wǒ běn xìng xìng yuán chéng jiù
真根既成，十方众生皆我本性，性圆成就，
bù shī zhòng shēng míng suí shùn děng guān yī qiè zhòng shēng huí xiàng
不失众生，名随顺等观一切众生回向。

jí yī qiè fǎ lí yī qiè xiàng wéi jí yǔ lí èr wú suǒ zhuó míng
即一切法，离一切相，唯即与离二无所著，名
zhēn rú xiàng huí xiàng zhēn dé suǒ rú shí fāng wú ài míng wú fù
真如相回向。真得所如，十方无碍，名无缚

jiě tuō huí xiàng xìng dé yuán chéng fǎ jiè liàng miè míng fǎ jiè wú
解脱回向。性德圆成，法界量灭，名法界无
liàng huí xiàng
量回向。

ā nán shì shàn nán zǐ jìn shì qīng jìng sì shí yī xīn cì
“阿难，是善男子尽是清净四十一心，次
chéng sì zhǒng miào yuán jiā xíng jí yǐ fó jué yòng wéi jǐ xīn ruò chū
成四种妙圆加行。即以佛觉用为己心，若出
wèi chū yóu rú zuàn huǒ yù rán qí mù míng wéi nuǎn dì yòu yǐ
未出，犹如钻火，欲然其木，名为暖地。又以
jǐ xīn chéng fó suǒ lǚ ruò yī fēi yī rú dēng gāo shān shēn rù xū
己心成佛所履，若依非依，如登高山，身入虚
kōng xià yǒu wēi ài míng wéi dǐng dì xīn fó èr tóng shàn dé zhōng
空，下有微碍，名为顶地。心佛二同，善得中
dào rú rěn shì rén fēi huái fēi chū míng wéi rěn dì shù liàng xiāo
道，如忍事人，非怀非出，名为忍地。数量销
miè mí jué zhōng dào èr wú suǒ mù míng shì dì yī dì
灭，迷觉中道，二无所目，名世第一地。

ā nán shì shàn nán zǐ yú dà pú tí shàn dé tōng dá
“阿难，是善男子，于大菩提善得通达，
jué tōng rú lái jìn fó jìng jiè míng huān xǐ dì yì xìng rù tóng
觉通如来，尽佛境界，名欢喜地。异性入同，
tóng xìng yì miè míng lí gòu dì jìng jí míng shēng míng fā guāng dì
同性亦灭，名离垢地。净极明生，名发光地。

míng jí jué mǎn míng yàn huì dì yī qiè tóng yì suǒ bù néng zhì míng
明极觉满，名焰慧地。一切同异所不能至，名

nánshèng dì wú wéizhēn rú xìngjìngmíng lù míngxiànrán dì jìn
难胜地。无为真如，性净明露，名现前地。尽
zhēn rú jì míngyuǎnxíng dì yī zhēn rú xīn míng bú dòng dì
真如际，名远行地。一真如心，名不动地。
fā zhēn rú yòng míngshàn huì dì ā nán shì zhū pú sà cóng cǐ yǐ
发真如用，名善慧地。阿难，是诸菩萨从此已
wǎng xiū xí bì gōng gōng dé yuánmǎn yì mù cǐ dì míng xiū xí
往，修习毕功，功德圆满，亦目此地名修习
wèi cí yīn miào yún fù niè pán hǎi míng fǎ yún dì
位。慈阴妙云，覆涅槃海，名法云地。

rú lái nì liú rú shì pú sà shùn xíng ér zhì jué jì rù jiāo
“如来逆流，如是菩萨顺行而至，觉际入交，
míng wéi děng jué ā nán cóng gān huì xīn zhì děng jué yǐ shì jué shǐ
名为等觉。阿难，从干慧心至等觉已，是觉始
huò jīn gāng xīn zhōng chū gān huì dì rú shì chóng chóng dān fù shí èr
获金刚心中初干慧地。如是重重，单复十二，
fāng jìn miào jué chéng wú shàng dào shì zhǒng zhǒng dì jiē yǐ jīn
方尽妙觉，成无上道。是种种地，皆以金
gāng guān chá rú huàn shí zhǒng shēn yù shē mó tuō zhōng yòng zhū rú
刚观察如幻十种深喻，奢摩他中，用诸如
lái pí pó shè nà qīng jìng xiū zhèng jiàn cì shēn rù ā nán rú shì
来毗婆舍那清净修证，渐次深入。阿难，如是
jiē yǐ sān zēng jìn gù shàn néng chéng jiù wǔ shí wǔ wèi zhēn pú tí lù
皆以三增进故，善能成就五十五位真菩提路。
zuò shì guān zhě míng wéi zhèng guān ruò tā guān zhě míng wéi xié guān
作是观者，名为正观；若他观者，名为邪观。”

ěr shí wén shū shī lì fǎ wáng zǐ zài dà zhòng zhōng jí cóng
尔时，文殊师利法王子在大众中，即从
zuò qǐ dǐng lǐ fó zú ér bái fó yán dāng hé míng shì jīng wǒ
座起，顶礼佛足，而白佛言：“当何名是经？我
jí zhòng shēng yún hé fèng chí
及众生，云何奉持？”

fó gào wén shū shī lì shì jīng míng dà fó dǐng xī dàn duō bō
佛告文殊师利：“是经名《大佛顶悉怛多般
dá là wú shàng bǎo yìn shí fāng rú lái qīng jìng hǎi yǎn yì míng jiù
怛罗无上宝印十方如来清净海眼》，亦名《救
hù qīn yīn dù tuō ā nán jí cǐ huì zhōng xìng bǐ qiū ní dé pú tí xīn rù
护亲因度脱阿难及此会中性比丘尼得菩提心入

biàn zhī hǎi yì míng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì yì míng dà
遍知海》，亦名《如来密因修证了义》，亦名《大
fāng guǎng miào lián huā wáng shí fāng fó mǔ tuó luó ní zhòu yì míng
方广妙莲华王十方佛母陀罗尼咒》，亦名
guàn dǐng zhāng jù zhū pú sà wàn hēng shǒu léng yán rǔ dāng fèng
《灌顶章句诸菩萨万行首楞严》，汝当奉
chí
持。”

shuō shì yǔ yǐ jí shí ā nán jí zhū dà zhòng dé méng rú lái
说是语已，即时阿难及诸大众，得蒙如来
kāi shì mì yìn bō dá là yì jiān wén cǐ jīng liǎo yì míng mù dùn wù
开示密印、般怛罗义，兼闻此经了义名目，顿悟
chán nà xiū jìn shèng wèi zēng shàng miào lǐ xīn lǜ xū níng duàn
禅那，修进圣位，增上妙理，心虑虚凝，断
chú sān jiè xiū xīn liù pǐn wēi xì fán nǎo jí cóng zuò qǐ dǐng lǐ fó zú
除三界修心六品微细烦恼。即从座起，顶礼佛足，
hé zhǎng gōng jìng ér bái fó yán dà wēi dé shì zūn cí yīn wú zhē
合掌恭敬而白佛言：“大威德世尊，慈音无遮，
shàn kāi zhòng shēng wēi xì chén huò lìng wǒ jīn rì shēn xīn kuài rán dé
善开众生微细沉惑，令我今日身心快然，得
dà ráo yì shì zūn ruò cǐ miào míng zhēn jìng miào xīn běn lái biàn yuán
大饶益。世尊！若此妙明真净妙心，本来遍圆，
rú shì nǎi zhì dà dì cǎo mù rú dòng hán líng běn yuán zhēn rú
如是乃至大地、草木、蠕动含灵，本元真如，
jí shì rú lái chéng fó zhēn tǐ fó tǐ zhēn shí yún hé fù yǒu dì yù
即是如来成佛真体；佛体真实，云何复有地狱、
è guǐ chù shēng xiū luó rén tiān děng dào shì zūn cǐ dào
饿鬼、畜生、修罗、人、天等道？世尊！此道
wéi fù běn lái zì yǒu wéi shì zhòng shēng wàng xí shēng qǐ shì zūn
为复本来自有？为是众生妄习生起？世尊！
rú bǎo lián xiāng bǐ qiū ní chí pú sà jiè sī xíng yín yù wàng yán
如宝莲香比丘尼，持菩萨戒，私行淫欲，妄言
xíng yín fēi shā fēi tōu wú yǒu yè bào fā shì yǔ yǐ xiān yú
‘行淫非杀非偷，无有业报’，发是语已，先于
nǚ gēn shēng dà měng huǒ hòu yú jié jié měng huǒ shāo rán duò wú jiàn
女根生大猛火，后于节节猛火烧然，堕无间
yù liú lí dà wáng shàn xīng bǐ qiū liú lí wéi zhū qú tán zú xìng
狱。琉璃大王、善星比丘，琉璃为诛瞿昙族姓，

shàn xīng wàng shuō yī qiè fǎ kōng shēng shēn xiàn rù ā bí dì yù cǐ
善星妄说一切法空，生身陷入阿鼻地狱。此
zhū dì yù wéi yǒu dìng chù wéi fù zì rán bǐ bǐ fā yè gè gè
诸地狱，为有定处？为复自然，彼彼发业，各各
sī shòu wéi chuí dà cí fā kāi tóng méng lìng zhū yī qiè chí jiè zhòng
私受？惟垂大慈，发开童蒙，令诸一切持戒众
shēng wén jué dìng yì huān xǐ dǐng dài jǐn jié wú fàn
生，闻决定义，欢喜顶戴，谨洁无犯。”

fó gào ā nán kuài zāi cǐ wèn lìng zhū zhòng shēng bú rù xié
佛告阿难：“快哉此问！令诸众生不入邪
jiàn rǔ jīn dì tīng dāng wèi rǔ shuō ā nán yī qiè zhòng shēng
见。汝今谛听，当为汝说。阿难，一切众生
shí běn zhēn jìng yīn bǐ wàng jiàn yǒu wàng xí shēng yīn cǐ fēn kāi
实本真净，因彼妄见，有妄习生，因此分开
nèi fèn wài fèn ā nán nèi fèn jí shì zhòng shēng fèn nèi yīn zhū
内分、外分。阿难，内分即是众生分内，因诸
ài rǎn fā qǐ wàng qíng qíng jī bù xiū néng shēng ài shuǐ shì gù
爱染，发起妄情，情积不休，能生爱水。是故
zhòng shēng xīn yì zhēn xiū kǒu zhōng shuǐ chū xīn yì qián rén huò lián
众生心忆珍羞，口中水出；心忆前人，或怜
huò hèn mù zhōng lèi yíng tān qiú cái bǎo xīn fā ài xián jǔ tǐ
或恨，目中泪盈；贪求财宝，心发爱涎，举体
guāng rùn xīn zhuó xíng yín nán nǚ èr gēn zì rán liú yè ā nán
光润；心著行淫，男女二根，自然流液。阿难，
zhū ài suī bié liú jié shì tóng rùn shī bù shēng zì rán cóng zhūi
诸爱虽别，流结是同，润湿不升，自然从坠，
cǐ míng nèi fèn ā nán wài fèn jí shì zhòng shēng fèn wài yīn zhū kě
此名内分。阿难，外分即是众生分外，因诸渴
yǎng fā míng xū xiǎng xiǎng jí bù xiū néng shēng shèng qì shì
仰，发明虚想，想即不休，能生胜气。是
gù zhòng shēng xīn chí jìn jiè jǔ shēn qīng qīng xīn chí zhòu yìn gù
故众生心持禁戒，举身轻清；心持咒印，顾
pàn xióng yì xīn yù shēng tiān mèng xiǎng fēi jǔ xīn cún fó guó
盼雄毅；心欲生天，梦想飞举；心存佛国，
shèng jìng míng xiàn shì shàn zhī shí zì qīng shēn mìng ā nán zhū
圣境冥现；事善知识，自轻身命。阿难，诸
xiǎng suī bié qīng jǔ shì tóng fēi dòng bù chén zì rán chāo yuè
想虽别，轻举是同，飞动不沉，自然超越，

cǐ míngwài fèn
此名外分。

ā nán yī qiè shì jiānshēng sǐ xiāng xù shēngcóngshùn xí
“阿难，一切世间生死相续，生从顺习，
sǐ cóngbiàn liú lín mìngzhōng shí wèishěnuǎnchù yī shēngshàn è
死从变流。临命终时，未舍暖触，一生善恶
jù shí dùnxiàn sǐ nì shēngshùn èr xí xiāngjiāo chúnxiǎng jí fēi
俱时顿现，死逆生顺，二习相交。纯想即飞，
bì shēngtiānshàng ruò fēi xīnzhōng jiān fú jiān huì jí yǔ jìngyuàn
必生天上。若飞心中，兼福兼慧及与净愿，
zì rán xīn kāi jiàn shí fāng fó yī qiè jìng tǔ suí yuàn wǎngshēng qíng
自然心开，见十方佛，一切净土随愿往生。情
shǎoxiǎngduō qīng jǔ fēi yuǎn jí wéi fēi xiān dà lì guǐ wáng
少想多，轻举非远，即为飞仙、大力鬼王、
fēi xíng yè chā dì xíng luó chà yóu yú sì tiān suǒ qù wú ài qí
飞行夜叉、地行罗刹，游于四天，所去无碍。其
zhōng ruò yǒushànyuànshàn xīn hù chí wǒ fǎ huò hù jìn jiè suí
中，若有善愿善心，护持我法，或护禁戒，随
chí jiè rén huò hù shénzhòu suí chí zhòuzhě huò hù chándìng bǎo
持戒人，或护神咒，随持咒者，或护禅定，保
suí fǎ rěn shì děng qīn zhù rú lái zuò xià qíngxiǎng jūn děng bù fēi
绥法忍，是等亲住如来座下。情想均等，不飞
bú zhuì shēng yú rén jiān xiǎng míng sī cōng qíngyōu sī dùn qíng
不坠，生于人间，想明斯聪，情幽斯钝。情
duōxiǎngshǎo liú rù héngshēng zhòngwéimáoqún qīngwéi yǔ zú
多想少，流入横生，重为毛群，轻为羽族。
qī qíngsānxiǎng chén xià shuǐlún shēng yú huǒ jì shòu qì měnghuǒ
七情三想，沉下水轮，生于火际，受气猛火，
shēnwéi è guǐ cháng bèi fénshāo shuǐnéng hài jǐ wú shí wú yǐn
身为饿鬼，常被焚烧。水能害己，无食无饮，
jīng bǎiqiān jié jiǔ qíng yī xiǎng xià dònghuǒlún shēn rù fēnghuǒ èr
经百千劫。九情一想，下洞火轮，身入风火二
jiāoguò dì qīngshēngyǒujiàn zhòngshēng wú jiàn èr zhǒng dì yù chún
交过地，轻生有间、重生无间二种地狱。纯
qíng jí chén rù ā bí yù ruò chén xīnzhōng yǒubàng dà shèng
情即沉，入阿鼻狱。若沉心中，有谤大乘，
huǐ fó jìn jiè kuángwàngshuō fǎ xū tān xìn shī làn yīnggōngjìng
毁佛禁戒，谤妄说法，虚贪信施，滥膺恭敬，

wǔ nì shí zhòng gèngshēng shí fāng ā bí dì yù xúnzào è yè
五逆、十重，更生十方阿鼻地狱。循造恶业，
suī zé zì zhāo zhòngtóng fènzhōng jiānyǒuyuán dì
虽则自招，众同分中，兼有元地。

ā nán cǐ děng jiē shì bǐ zhūzhòngshēng zì yè suǒgǎn zào
“阿难，此等皆是彼诸众生自业所感，造
shí xí yīn shòu liù jiāobào yún hé shí yīn
十习因，受六交报。云何十因？

ā nán yī zhě yín xí jiāo jiē fā yú xiāngmó yán mó
“阿难，一者，淫习交接，发于相磨，研磨
bù xiū rú shì gù yǒu dà měnghuǒguāng yú zhōng fā dòng rú rén yǐ
不休，如是故有大猛火光于中发动。如人以
shǒu zì xiāngmó chù nuǎnxiàngxiànrán èr xí xiāngrán gù yǒu tiě
手自相摩触，暖相现前。二习相然，故有铁
chuáng tóngzhù zhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù xíng yín
床、铜柱诸事。是故十方一切如来，色目行淫，
tóngmíng yù huǒ pú sà jiàn yù rú bì huǒkēng
同名欲火；菩萨见欲，如避火坑。

èr zhě tān xí jiāo jì fā yú xiāng xī xī lǎn bù zhǐ
“二者，贪习交计，发于相吸，吸揽不止，
rú shì gù yǒu jī hánjiānbīng yú zhōngdòng liè rú rén yǐ kǒu xī suō
如是故有积寒坚冰，于中冻冽。如人以口吸缩
fēng qì yǒulěngchùshēng èr xí xiānglíng gù yǒuzhàzhà bō bō
风气，有冷触生。二习相陵，故有吒吒、波波、
luó luó qīng chì bái liánhánbīngděng shì shì gù shí fāng yī qiè
罗罗、青、赤、白莲寒冰等事。是故十方一切
rú lái sè mù duō qiú tóngmíngtānshuǐ pú sà jiàn tān rú bì zhàng
如来，色目多求，同名贪水；菩萨见贪，如避瘴
hǎi
海。

sān zhě màn xí jiāo líng fā yú xiāng shì chí liú bù xī
“三者，慢习交陵，发于相恃，驰流不息，
rú shì gù yǒuténg yì bēn bō jī bō wéishuǐ rú rén kǒushé zì xiāng
如是故有腾逸奔波，积波为水。如人口舌自相
miánwèi yīn ér shuǐ fā èr xí xiāng gǔ gù yǒuxuè hé huī hé
绵味，因而水发。二习相鼓，故有血河、灰河、
rè shā dú hǎi róngtóng guàn tūn zhū shì shì gù shí fāng yī qiè
热沙、毒海、融铜、灌吞诸事。是故十方一切

rú lái sè mù wǒ màn míng yǐn chī shuǐ pú sà jiàn màn rú bì
如来，色目我慢，名饮痴水；菩萨见慢，如避
jù nì
巨溺。

sì zhě chēn xí jiāochōng fā yú xiāngwǔ wǔ jié bù xī
“四者，瞋习交冲，发于相忤，忤结不息，
xīn rè fā huǒ zhù qì wéi jīn rú shì gù yǒudāoshān tiě jué jiàn
心热发火，铸气为金，如是故有刀山、铁橛、剑
shù jiàn lún fǔ yuè qiāng jù rú rén xiányuān shā qì fēi dòng
树、剑轮、斧钺、枪锯；如人衔冤，杀气飞动。
èr xí xiāng jī gù yǒugōng gē zhǎnzhuó cuò cì chuí jī zhū shì
二习相击，故有宫割、斩斫、锉刺、槌击诸事。
shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù chēn huì míng lì dāojiàn pú
是故十方一切如来，色目瞋恚，名利刀剑；菩
sà jiàn chēn rú bì zhū lù
萨见瞋，如避诛戮。

wǔ zhě zhà xí jiāoyòu fā yú xiāngtiáo yǐn qǐ bú zhù
“五者，诈习交诱，发于相调，引起不住，
rú shì gù yǒushéng mù jiǎojiào rú shuǐ jìn tián cǎo mù shēngzhǎng
如是故有绳木绞校；如水浸田，草木生长。
èr xí xiāngyán gù yǒuchǒu xiè jiā suǒ biānzhàng zhuābàngzhū
二习相延，故有杻械、枷锁、鞭杖、槓棒诸
shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù jiānwěi tóngmíngchán zéi
事。是故十方一切如来，色目奸伪，同名谗贼；
pú sà jiànzhà rú wèicháiláng
菩萨见诈，如畏豺狼。

liù zhě kuáng xí jiāo qī fā yú xiāngwǎng wū wǎng bù
“六者，谤习交欺，发于相罔，诬罔不
zhǐ fēi xīn zàojiān rú shì gù yǒuchén tǔ shǐ niào huì wū bú jìng
止，飞心造奸，如是故有尘土屎尿，秽污不净；
rú chén suí fēng gè wú suǒ jiàn èr xí xiāng jiā gù yǒu mò nì
如尘随风，各无所见。二习相加，故有没溺、
téng zhì fēi zhuì piāo lún zhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè
腾掷、飞坠、漂沦诸事。是故十方一切如来，色
mù qī kuáng tóngmíng jié shā pú sà jiànkuáng rú jiànshé huī
目欺谤，同名劫杀；菩萨见谤，如践蛇虺。

qī zhě yuàn xí jiāoxián fā yú xiánhèn rú shì gù yǒu fēi
“七者，怨习交嫌，发于衔恨，如是故有飞

shí tóu lì xiá zhù chē jiàn wèng chéng náng pū rú yīn dú rén huái
石投礮、匣贮车槛、瓮盛囊扑；如阴毒人，怀
bào xù è èr xí xiāng tūn gù yǒu tóu zhì qín zhuō jī shè pāo
抱畜恶。二习相吞，故有投掷擒捉、击射、抛
cuō zhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù yuàn jiā míng wéi
撮诸事。是故十方一切如来，色目怨家，名违
hài guǐ pú sà jiàn yuàn rú yǐn zhèn jiǔ
害鬼；菩萨见怨，如饮鸩酒。

bā zhě jiàn xí jiāo míng rú sà jiā yē jiàn jiè jìn qǔ
“八者，见习交明，如萨迦耶见、戒禁取，
xié wù zhū yè fā yú wéi jù chū shēng xiāng fǎn rú shì gù yǒu wáng
邪悟诸业，发于违拒，出生相反。如是故有王
shǐ zhǔ lì zhèng zhí wén jí rú xíng lù rén lái wǎng xiāng jiàn èr
使主吏，证执文籍；如行路人，来往相见。二
xí xiāng jiāo gù yǒu kǎn wèn quán zhà kǎo xùn tuī jū chá fǎng pī
习相交，故有勘问、权诈考讯、推鞠察访、披
jiū zhào míng shàn è tóng zǐ shǒu zhí wén bù cí biàn zhū shì shì gù shí
究照明，善恶童子手执文簿辞辩诸事。是故十
fāng yī qiè rú lái sè mù è jiàn tóng míng jiàn kēng pú sà jiàn zhū
方一切如来，色目恶见，同名见坑；菩萨见诸
xū wàng biàn zhí rú rù dú hè
虚妄遍执，如入毒壑。

jiǔ zhě wǎng xí jiāo jiā fā yú wū bàng rú shì gù yǒu
“九者，枉习交加，发于诬谤，如是故有
hé shān hé shí niǎn wèi gēng mó rú chán zéi rén bī wǎng liáng shàn
合山合石、碾硃耕磨；如谗贼人，逼枉良善。
èr xí xiāng pái gù yǒu yā nà chuí àn cù lù héng dù
二习相排，故有押、捺、搥、按、蹙漉、衡度
zhū shì shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù yuàn bàng tóng míng chán
诸事。是故十方一切如来，色目怨谤，同名谗
hǔ pú sà jiàn wǎng rú zāo pī lì
虎；菩萨见枉，如遭霹雳。

shí zhě sòng xí jiāo xuān fā yú cáng fù rú shì gù yǒu
“十者，讼习交誼，发于藏覆，如是故有
jiàn jiàn zhào zhú rú yú rì zhōng bù néng cáng yǐng èr xí xiāng zhēng
鉴见照烛；如于日中，不能藏影。二习相争，
gù yǒu è yǒu yè jìng huǒ zhū pī lù sù yè duì yàn zhū shì
故有恶友、业镜、火珠，披露宿业，对验诸事。

shì gù shí fāng yī qiè rú lái sè mù fù cáng tóngmíng yīn zéi pú
是故十方一切如来，色目覆藏，同名阴贼；菩
sà guān fù rú dài gāoshān lǚ yú jù hǎi
萨观覆，如戴高山覆于巨海。

yún hé liù bào ā nán yī qiè zhòngshēng liù shí zào yè
“云何六报？阿难，一切众生六识造业，

suǒzhāo è bào cóng liù gēnchū yún hé è bào cóng liù gēnchū
所招恶报，从六根出。云何恶报从六根出？

yī zhě jiàn bào zhāo yīn è guǒ cǐ jiàn yè jiāo zé lín
“一者，见报，招引恶果。此见业交，则临

zhōng shí xiānjiàn měnghuǒ mǎn shí fāng jiè wángzhěshén shí fēi zhuì
终时，先见猛火满十方界。亡者神识飞坠

chéngyān rù wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě míngjiàn zé
乘烟，入无间狱。发明二相：一者，明见，则

néngbiànjiàn zhǒngzhǒng è wù shēng wú liàng wèi èr zhě àn jiàn
能遍见种种恶物，生无量畏；二者，暗见，

jì rán bú jiàn shēng wú liàng kǒng rú shì jiàn huǒ shāo tīng néng
寂然不见，生无量恐。如是见火：烧听，能

wéi huò tāng yáng tóng shāo xī néng wéi hēi yān zǐ yàn shāo wèi
为镬汤、洋铜；烧息，能为黑烟、紫焰；烧味，

néng wéi jiāo wán tiě mí shāo chù néng wéi rè huī lú tàn shāo
能为焦丸、铁糜；烧触，能为热灰、炉炭；烧

xīn néng shēng xīng huǒ bèng sǎ shān gǔ kōng jiè
心，能生星火、迸洒，煽鼓空界。

èr zhě wén bào zhāo yīn è guǒ cǐ wén yè jiāo zé
“二者，闻报，招引恶果。此闻业交，则

lín zhōng shí xiānjiàn bō tāo mò nì tiān dì wángzhěshén shí jiàng zhù
临终时，先见波涛没溺天地，亡者神识降注

chéng liú rù wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě kāi tīng tīng
乘流，入无间狱。发明二相：一者，开听，听

zhǒngzhǒng nào jīngshén mào luàn èr zhě bì tīng jì wú suǒ wén
种种闹，精神愁乱；二者，闭听，寂无所闻，

yōu pò chén mò rú shì wén bō zhù wén zé néng wéi zé wéi jié
幽魄沉没。如是闻波：注闻，则能为责、为诘；

zhù jiàn zé néng wéi léi wéi hǒu wéi è dú qì zhù xī zé néng
注见，则能为雷、为吼、为恶毒气；注息，则能

wéi yǔ wéi wù sǎ zhū dú chóng zhōu mǎn shēn tǐ zhù wèi zé
为雨、为雾，洒诸毒虫，周满身体；注味，则

néngwéinóng wéixuè zhǒngzhǒng zá huì zhù chù zé néngwéichù
能为脓、为血，种种杂秽；注触，则能为畜、
wéi guǐ wéi fèn wéiniào zhù yì zé néngwéidiàn wéibáo
为鬼、为粪、为尿；注意，则能为电、为雹，
cuī suì xīn pò
摧碎心魄。

sānzhě xiù bào zhāo yǐn è guǒ cǐ xiù yè jiāo zé lín
“三者，嗅报，招引恶果。此嗅业交，则临
zhōng shí xiānjiàn dú qì chōng sè yuǎn jìn wángzhěshén shí cóng dì
终时，先见毒气充塞远近，亡者神识从地
yǒngchū rù wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě tōngwén bèi
踊出，入无间狱。发明二相：一者，通闻，被
zhū è qì xūn jí xīn rǎo èr zhě sè wén qì yǎn bù tōng mēnjué
诸恶气熏极心扰；二者，塞闻，气掩不通，闷绝
yú dì rú shì xiù qì chōng xī zé néngwéi zhì wéi lǚ chōng
于地。如是嗅气：冲息，则能为质、为履；冲
jiàn zé néngwéihuǒ wéi jù chōngtīng zé néngwéi mò wéi nì
见，则能为火、为炬；冲听，则能为没、为溺、
wéiyáng wéi fèi chōngwèi zé néngwéi nǎi wéishuǎng chōng
为洋、为沸；冲味，则能为馁、为爽；冲
chù zé néngwéizhàn wéi làn wéi dà ròu shān yǒu bǎi qiānyǎn
触，则能为绽、为烂、为大肉山，有百千眼，
wú liàng zā shí chōng sī zé néngwéi huī wéizhàng wéi fēi shā
无量唾食；冲思，则能为灰、为瘴，为飞砂
lì jī suì shēn tǐ
礮，击碎身体。

sì zhě wèibào zhāo yǐn è guǒ cǐ wèi yè jiāo zé lín
“四者，味报，招引恶果。此味业交，则临
zhōng shí xiānjiàn tiě wǎngměngyàn chì liè zhōu fù shì jiè wángzhě
终时，先见铁网猛焰炽烈，周覆世界，亡者
shén shí xià tòuguàwǎng dào xuán qí tóu rù wú jiàn yù fā míng èr
神识下透挂网，倒悬其头，入无间狱。发明二
xiàng yī zhě xī qì jié chéng hán bīng dòng liè shēnròu èr
相：一者，吸气，结成寒冰，冻裂身肉；二
zhě tǔ qì fēi wéiměng huǒ jiāo làn gǔ suǐ rú shì cháng wèi
者，吐气，飞为猛火，焦烂骨髓。如是尝味：
lì cháng zé néngwéi chéng wéi rěn lì jiàn zé néngwéi rán jīn
历尝，则能为承、为忍；历见，则能为然金

shí lì tīng zé néng wéi lì bīng rèn lì xī zé néng wéi dà tiě
石；历听，则能为利兵刃；历息，则能为大铁
lóng mí fù guó tǔ lì chù zé néng wéi gōng wéi jiàn wéi nǚ
笼弥覆国土；历触，则能为弓、为箭、为弩、
wéi shè lì sī zé néng wéi fēi rè tiě cóng kōng yù xià
为射；历思，则能为飞热铁，从空雨下。

wǔ zhě chù bào zhāo yǐn è guǒ cǐ chù yè jiāo zé lín
“五者，触报，招引恶果。此触业交，则临

zhōng shí xiān jiàn dà shān sì miàn lái hé wú fù chū lù wáng zhě
终时，先见大山四面来合，无复出路，亡者

shén shí jiàn dà tiě chéng huǒ shé huǒ gǒu hǔ láng shī zǐ niú
神识见大铁城、火蛇、火狗、虎狼、师子，牛

tóu yù zú mǎ tóu luó chà shǒu zhí qiāng shuò qū rù chéng mén xiàng
头狱卒、马头罗刹手执枪稍，驱入城门，向

wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě hé chù hé shān bī tǐ
无间狱。发明二相：一者，合触，合山逼体，

gǔ ròu xuè huì èr zhě lí chù dāo jiàn chù shēn xīn gān tú liè
骨肉血溃；二者，离触，刀剑触身，心肝屠裂。

rú shì hé chù lì chù zé néng wéi dào wéi guān wéi tīng wéi
如是合触：历触，则能为道、为观、为厅、为

àn lì jiàn zé néng wéi shāo wéi ruò lì tīng zé néng wéi zhuàng
案；历见，则能为烧、为熟；历听，则能为撞、

wéi jī wéi zì wéi shè lì xī zé néng wéi kuò wéi dài wéi
为击、为割、为射；历息，则能为括、为袋、为

kǎo wéi fù lì cháng zé néng wéi gēng wéi qián wéi zhǎn
拷、为缚；历尝，则能为耕、为钳、为斩、

wéi jié lì sī zé néng wéi zhuì wéi fēi wéi jiān wéi zhì
为截；历思，则能为坠、为飞、为煎、为炙。

liù zhě sī bào zhāo yǐn è guǒ cǐ sī yè jiāo zé lín
“六者，思报，招引恶果。此思业交，则临

zhōng shí xiān jiàn è fēng chuī huài guó tǔ wáng zhě shén shí bèi chuī shàng
终时，先见恶风吹坏国土，亡者神识被吹上

kōng xuán luò chéng fēng duò wú jiàn yù fā míng èr xiàng yī zhě
空，旋落乘风，堕无间狱。发明二相：一者，

bù jué mí jí zé huāng bēn zǒu bù xī èr zhě bù mí jué
不觉，迷极则荒，奔走不息；二者，不迷，觉

zhī zé kǔ wú liàng jiān shāo tòng shēn nán rěn rú shì xié sī jié
知则苦，无量煎烧，痛深难忍。如是邪思：结

sī zé néngwéifāng wéisuǒ jié jiàn zé néngwéijiàn wéizhèng
思，则能为方、为所；结见，则能为鉴、为证；
jié tīng zé néngwéi dà hé shí wéibīng wéishuāng wéi tǔ wéi
结听，则能为大合石、为冰、为霜、为土、为
wù jié xī zé néngwéi dà huǒchē huǒchuán huǒjiàn jié cháng
雾；结息，则能为大火车、火船、火槛；结尝，
zé néngwéi dà jiàohuàn wéi huǐ wéi qì jié chù zé néngwéi dà
则能为大叫唤、为悔、为泣；结触，则能为大、
wéixiǎo wéi yī rì zhōngwànshēngwàn sǐ wéiyǎn wéiyǎng
为小，为一日中万生万死，为偃、为仰。

ā nán shì míng dì yù shí yīn liù guǒ jiē shì zhòngshēng
“阿难，是名地狱十因、六果，皆是众生

mí wàngsuǒ zào ruò zhū zhòngshēng è yè tóngzào rù ā bí yù
迷妄所造。若诸众生恶业同造，入阿鼻狱，
shòu wú liàng kǔ jīng wú liàng jié liù gēn gè zào jí bǐ suǒ zuò jiān
受无量苦，经无量劫。六根各造，及彼所作兼
jìng jiāngēn shì rén zé rù bā wú jiàn yù shēn kǒu yì sānzuò shā
境兼根，是人则入八无间狱。身、口、意三作杀、
dào yín shì rén zé rù shí bā dì yù sān yè bù jiān zhōngjiān
盗、淫，是人则入十八地狱。三业不兼，中间
huòwéi yī shā yī dào shì rén zé rù sān shí liù dì yù jiànjiàn yī gēn
或为一杀一盗，是人则入三十六地狱。见见一根，
dānfàn yī yè shì rén zé rù yī bǎi bā dì yù yóu shì zhòngshēng bié
单犯一业，是人则入一百八地狱。由是众生别
zuò bié zào yú shì jiè zhōng rù tóngfēn dì wàngxiǎng fā shēng fēi
作别造，于世界中入同分地；妄想发生，非
běn lái yǒu
本来有。

fù cì ā nán shì zhū zhòngshēng fēi pò lǜ yí fàn pú
“复次，阿难，是诸众生非破律仪，犯菩

sà jiè huǐ fó niè pán zhū yú zá yè lì jié shāorán hòu huán
萨戒，毁佛涅槃，诸余杂业，历劫烧然，后还
zuì bì shòuzhū guǐ xíng ruò yú běn yīn tān wù wéi zuì shì rén zuì
罪毕，受诸鬼形。若于本因，贪物为罪，是人罪
bì yù wù chéng xíng míngwéiguài guǐ tān sè wéi zuì shì rén zuì
毕，遇物成形，名为怪鬼；贪色为罪，是人罪
bì yù fēng chéng xíng míngwéi bá guǐ tān huò wéi zuì shì rén zuì
毕，遇风成形，名为魅鬼；贪惑为罪，是人罪

bì yù chùchéngxíng míngwéimèi guǐ tānhèn wéi zuì shì rén zuì
毕，遇畜成形，名为魅鬼；贪恨为罪，是人罪

bì yù chóngchéngxíng míng gǔ dú guǐ tān yì wéi zuì shì rén zuì
毕，遇虫成形，名蛊毒鬼；贪忆为罪，是人罪

bì yù shuāichéngxíng míngwéi lì guǐ tān ào wéi zuì shì rén zuì
毕，遇衰成形，名为厉鬼；贪傲为罪，是人罪

bì yù qì chéngxíng míngwéi è guǐ tānwǎngwéi zuì shì rén zuì
毕，遇气成形，名为饿鬼；贪罔为罪，是人罪

bì yù yōuwéixíng míngwéiyǎn guǐ tānmíngwéi zuì shì rén zuì bì
毕，遇幽为形，名为魇鬼；贪明为罪，是人罪毕，

yù jīng wéixíng míngwǎngliǎng guǐ tānchéngwéi zuì shì rén zuì bì
遇精为形，名魍魉鬼；贪成为罪，是人罪毕，

yù míngwéixíng míng yì shǐ guǐ tāndǎngwéi zuì shì rén zuì bì
遇明为形，名役使鬼；贪党为罪，是人罪毕，

yù rén wéixíng míngchuánsòng guǐ ā nán shì rén jiē yǐ chúnqíng
遇人为形，名传送鬼。阿难，是人皆以纯情

zhuì luò yè huǒshāogān shàngchūwéi guǐ cǐ děng jiē shì zì wàng
坠落，业火烧干，上出为鬼。此等皆是自妄

xiǎng yè zhī suǒzhāo yǐn ruò wù pú tí zé miào yuán míng běn wú
想业之所招引。若悟菩提，则妙圆明，本无

suǒ yǒu
所有。

fù cì ā nán guǐ yè jì jìn zé qíng yǔ xiǎng èr jù
“复次，阿难，鬼业既尽，则情与想二俱

chéngkōng fāng yú shì jiān yǔ yuán fù rén yuàn duì xiāng zhí shēn wéi chù
成空，方于世间与元负人怨对相值，身为畜

shēng chóu qí sù zhài wù guài zhī guǐ wù xiāobào jìn shēng yú
生，酬其宿债。物怪之鬼，物销报尽，生于

shì jiān duō wéi xiāo lèi fēng bá zhī guǐ fēng xiāobào jìn shēng yú
世间，多为枭类；风魅之鬼，风销报尽，生于

shì jiān duō wéi jù zhēng yī qiè yì lèi chù mèi zhī guǐ chù sǐ bào
世间，多为咎征一切异类；畜魅之鬼，畜死报

jìn shēng yú shì jiān duō wéi hú lèi chóng gǔ zhī guǐ gǔ miè bào
尽，生于世间，多为狐类；虫蛊之鬼，蛊灭报

jìn shēng yú shì jiān duō wéi dú lèi shuāi lì zhī guǐ shuāi qióng
尽，生于世间，多为毒类；衰疠之鬼，衰穷

bào jìn shēng yú shì jiān duō wéi hui lèi shòu qì zhī guǐ qì xiāo
报尽，生于世间，多为蛔类；受气之鬼，气销

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi shí lèi miányōu zhī guǐ yōuxiāo
报尽，生于世间，多为食类；绵幽之鬼，幽销

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi fú lèi hé jīng zhī guǐ hé xiāo
报尽，生于世间，多为服类；和精之鬼，和销

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéiyìng lèi mínglíng zhī guǐ míngmiè
报尽，生于世间，多为应类；明灵之鬼，明灭

bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi xiū zhēng yī qiè zhū lèi yī rén zhī
报尽，生于世间，多为休征一切诸类；依人之

guǐ rén wáng bào jìn shēng yú shì jiān duōwéi xún lèi ā nán
鬼，人亡报尽，生于世间，多为循类。阿难，

shì děng jiē yǐ yè huǒ gān kū chóu qí sù zhài páng wéi chù shēng
是等皆以业火干枯，酬其宿债，傍为畜生。

cǐ děng yì jiē zì xū wàng yè zhī suǒ zhāo yǐn ruò wù pú tí zé cǐ
此等亦皆自虚妄业之所招引。若悟菩提，则此

wàng yuán běn wú suǒ yǒu
妄缘，本无所有。

rú rǔ suǒ yán bǎo lián xiāng děng jí liú lí wáng shàn xīng bǐ
“如汝所言，宝莲香等及琉璃王、善星比

qiū rú shì è yè běn zì fā míng fēi cóng tiān jiàng yì fēi dì
丘，如是恶业，本自发明，非从天降，亦非地

chū yì fēi rén yǔ zì wàng suǒ zhāo huán zì lái shòu pú tí xīn
出，亦非人与，自妄所招，还自来受。菩提心

zhōng jiē wéi fú xū wàng xiǎng níng jié
中，皆为浮虚妄想凝结。

fù cì ā nán cóng shì chù shēng chóu cháng xiān zhài ruò
“复次，阿难，从是畜生酬偿先债，若

bǐ chóu zhě fèn yuè suǒ chóu cǐ děng zhòng shēng huán fù wéi rén fǎn
彼酬者分越所酬，此等众生还复为人，反

zhēng qí shèng rú bǐ yǒu lì jiān yǒu fú dé zé yú rén zhōng bù
征其剩。如彼有力，兼有福德，则于人中不

shě rén shēn chóu huán bǐ lì ruò wú fú zhě huán wéi chù shēng
舍人身，酬还彼力。若无福者，还为畜生，

cháng bǐ yú zhí ā nán dāng zhī ruò yòng qián wù huò yì qí lì
偿彼余直。阿难，当知若用钱物，或役其力，

cháng zú zì tíng rú yú zhōng jiān shā bǐ shēn mìng huò shí qí ròu
偿足自停；如于中间杀彼身命，或食其肉，

rú shì nǎi zhì jīng wēi chén jié xiāng shí xiāng zhū yóu rú zhuàn lún
如是乃至经微尘劫，相食相诛，犹如转轮，

hù wéigāo xià wú yǒu xiū xī chūshē mó tuō jí fó chū shì bù kě
互为高下，无有休息。除奢摩他及佛出世，不可
tíng qǐn rǔ jīn yīng zhī bǐ xiāo lún zhě chóu zú fù xíng shēngrén
停寝。汝今应知：彼枭伦者，酬足复形，生人
dào zhōng cān hé wán lèi bǐ jiù zhēngzhě chóu zú fù xíng shēng
道中，参合顽类。彼咎征者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān hé yú lèi bǐ hú lún zhě chóu zú fù xíng shēng
人道中，参合愚类。彼狐伦者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān yú hěn lèi bǐ dú lún zhě chóu zú fù xíng shēng
人道中，参于很类。彼毒伦者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān hé yōng lèi bǐ huí lún zhě chóu zú fù xíng shēng
人道中，参合庸类。彼蛔伦者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān hé wēi lèi bǐ shí lún zhě chóu zú fù xíng shēng
人道中，参合微类。彼食伦者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān hé róu lèi bǐ fú lún zhě chóu zú fù xíng shēng
人道中，参合柔类。彼服伦者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān hé láo lèi bǐ yīng lún zhě chóu zú fù xíng shēng
人道中，参合劳类。彼应伦者，酬足复形，生
rén dào zhōng cān yú wén lèi bǐ xiū zhēngzhě chóu zú fù xíng
人道中，参于文类。彼休征者，酬足复形，
shēngrén dào zhōng cān hé míng lèi bǐ zhū xún lún chóu zú fù xíng
生人道中，参合明类。彼诸循伦，酬足复形，
shēngrén dào zhōng cān yú dá lèi ā nán shì děng jiē yǐ sù zhài
生人道中，参于达类。阿难，是等皆以宿债
bì chóu fù xíng rén dào jiē wú shǐ lái yè jì diāndǎo xiāngshēng
毕酬，复形人道，皆无始来业计颠倒，相生
xiāngshā bú yù rú lái bù wén zhèng fǎ yú chén láo zhōng fǎ
相杀，不遇如来，不闻正法，于尘劳中，法
ěr lún zhuǎn cǐ bèi míng wéi kě lián mǐn zhě
尔轮转。此辈名为可怜愍者。

ā nán fù yǒu cóng rén bù yī zhèng jué xiū sān mó dì
“阿难，复有从人，不依正觉修三摩地，
bié xiū wàng niàn cún xiǎng gù xíng yóu yú shān lín rén bù jí chù yǒu
别修妄念，存想固形，游于山林人不及处，有
shí zhǒng xiān ā nán bǐ zhū zhòng shēng jiān gù fú ěr ér bù xiū
十种仙。阿难，彼诸众生，坚固服饵而不休
xī shí dào yuán chéng míng dì xíng xiān jiān gù cǎo mù ér bù xiū xī
息，食道圆成，名地行仙；坚固草木而不休息，

yàodàoyuánchéng míng fēi xíngxiān jiān gù jīn shí ér bù xiū xī huà
药道圆成，名飞行仙；坚固金石而不休息，化

dàoyuánchéng míng yóu xíngxiān jiān gù dòng zhǐ ér bù xiū xī qì
道圆成，名游行仙；坚固动止而不休息，气

jīng yuánchéng míng kōng xíngxiān jiān gù jīn yè ér bù xiū xī rùn
精圆成，名空行仙；坚固津液而不休息，润

dé yuánchéng míng tiān xíngxiān jiān gù jīng sè ér bù xiū xī xī cuì
德圆成，名天行仙；坚固精色而不休息，吸粹

yuánchéng míng tōng xíngxiān jiān gù zhòu jìn ér bù xiū xī shù fǎ
圆成，名通行仙；坚固咒禁而不休息，术法

yuánchéng míng dào xíngxiān jiān gù sī niàn ér bù xiū xī sī yì
圆成，名道行仙；坚固思念而不休息，思忆

yuánchéng míng zhào xíngxiān jiān gù jiāo gòu ér bù xiū xī gǎn yìng
圆成，名照行仙；坚固交遘而不休息，感应

yuánchéng míng jīng xíngxiān jiān gù biàn huà ér bù xiū xī jué wù
圆成，名精行仙；坚固变化而不休息，觉悟

yuánchéng míng jué xíngxiān ā nán shì děng jiē yú rén zhōng liàn xīn
圆成，名绝行仙。阿难，是等皆于人中炼心，

bù xiū zhèng jué bié dé shēng lǐ shòu qiān wàn suì xiū zhǐ shēn shān
不修正觉，别得生理，寿千万岁。休止深山

huò dà hǎi dǎo jué yú rén jìng sī yì lún huí wàng xiǎng liú zhuǎn
或大海岛，绝于人境。斯亦轮回，妄想流转，

bù xiū sān mèi bào jìn huán lái sàn rù zhū qù
不修三昧，报尽还来散入诸趣。

ā nán zhū shì jiān rén bù qiú cháng zhù wèi néng shě zhū qī
“阿难，诸世间人不求常住，未能舍诸妻

qiè ēn ài yú xié yín zhōng xīn bù liú yì chéng yíng shēng míng
妾恩爱，于邪淫中，心不流逸，澄莹生明，

mìng zhōng zhī hòu lín yú rì yuè rú shì yī lèi míng sì tiān wáng tiān
命终之后，邻于日月，如是一类，名四天王天。

yú jǐ qī fáng yín ài wēi bó yú jìng jū shí bù dé quán wèi mìng
于己妻房，淫爱微薄，于净居时，不得全味，命

zhōng zhī hòu chāo rì yuè míng jū rén jiān dǐng rú shì yī lèi míng
终之后，超日月明，居人间顶，如是一类，名

dāo lì tiān féng yù zàn jiāo qù wú sī yì yú rén jiān shì dòng
忉利天。逢欲暂交，去无思忆，于人间世，动

shǎo jìng duō mìng zhōng zhī hòu yú xū kōng zhōng lǎng rán ān zhù
少静多，命终之后，于虚空中，朗然安住，

rì yuèguāngmíng shàngzhào bù jí shì zhū rén děng zì yǒuguāngmíng
日月光明，上照不及，是诸人等自有光明，
rú shì yī lèi míng xū yàn mó tiān yī qiè shí jìng yǒuyìngchù lái
如是一类，名须焰摩天。一切时静，有应触来，
wèinéngwéi lì mìngzhōng zhī hòu shàngshēngjīng wēi bù jiē xià jiè
未能违戾，命终之后，上升精微，不接下界
zhū rén tiān jìng nǎi zhì jié huài sān zāi bù jí rú shì yī lèi míng
诸人天境，乃至劫坏，三灾不及，如是一类，名
dōushuài tuó tiān wǒ wú yù xīn yìng rǔ xíng shì yú héng chén shí
兜率陀天。我无欲心，应汝行事，于横陈时，
wèi rú jiáo là mìngzhōng zhī hòu shēngyuèhuà dì rú shì yī lèi
味如嚼蜡，命终之后，生越化地，如是一类，
míng lè biàn huà tiān wú shì jiān xīn tóng shì xíng shì yú xíng shì jiāo
名乐变化天。无世间心，同世行事，于行事交，
liǎo rán chāo yuè mìngzhōng zhī hòu biàn néng chū chāo huà wú huà jìng
了然超越，命终之后，遍能出超化无化境，
rú shì yī lèi míng tā huà zì zài tiān ā nán rú shì liù tiān xíng
如是一类，名他化自在天。阿难，如是六天，形
suī chū dòng xīn jì shàng jiāo zì cǐ yǐ huán míng wéi yù jiè
虽出动，心迹尚交，自此已还，名为欲界。

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第八

léngyánjīngzàn
楞严经赞

xiū xíng zēng jìn zhèngguǒ gōngyuán shǒuléngwàn háng yī yán
修行增进。证果功圆。首楞万行一言
quán zhù dào yì qián qián zhū qù fēn rán jiè bèi zài xīn tián
论。助道意乾乾。诸趣纷然。戒备在心田。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨 (合掌三称)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì jiǔ
菩萨万行首楞严经卷第九

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菴国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ā nán shì jiān yī qiè suǒ xiū xīn rén bù jiǎ chán nà wú
“阿难，世间一切所修心人，不假禅那，无

yǒu zhì huì dàn néng zhí shēn bù xíng yín yù ruò xíng ruò zuò xiǎng niàn
有智慧，但能执身不行淫欲。若行若坐，想念

jù wú ài rǎn bù shēng wú liú yù jiè shì rén yīng niàn shēn wéi fàn
俱无，爱染不生，无留欲界，是人应念身为梵

lǚ rú shì yī lèi míng fàn zhòng tiān yù xí jì chú lí yù xīn
侣，如是一类，名梵众天。欲习既除，离欲心

xiàn yú zhū lǜ yí ài yào suí shùn shì rén yīng shí néng xíng fàn dé
现，于诸律仪，爱乐随顺，是人应时能行梵德，

rú shì yī lèi míng fàn fǔ tiān shēn xīn miào yuán wēi yí bù quē
如是一类，名梵辅天。身心妙圆，威仪不缺，

qīng jìng jìn jiè jiā yǐ míng wù shì rén yīng shí néng tǒng fàn zhòng wéi
清净禁戒，加以明悟，是人应时能统梵众，为

dà fàn wáng rú shì yī lèi míng dà fàn tiān ā nán cǐ sān shèng
大梵王，如是一类，名大梵天。阿难，此三胜

liú yī qiè kǔ nǎo suǒ bù néng bī suī fēi zhèng xiū zhēn sān mó dì
流，一切苦恼所不能逼，虽非正修真三摩地，

qīng jìng xīn zhōng zhū lòu bú dòng míng wéi chū chán
清净心中，诸漏不动，名为初禅。

ā nán qí cì fàn tiān tǒng shè fàn rén yuán mǎn fàn hòng
“阿难，其次梵天统摄梵人，圆满梵行，

chéng xīn bú dòng jì zhànshēngguāng rú shì yī lèi míngshǎoguāng
澄心不动，寂湛生光，如是一类，名少光
tiān guāngguāngxiāngrán zhào yào wú jìn yǐng shí fāng jiè biàn chéng
天。光光相然，照耀无尽，映十方界，遍成
liú lí rú shì yī lèi míng wú liàngguāngtiān xī chí yuánguāng
琉璃，如是一类，名无量光天。吸持圆光，
chéng jiù jiào tǐ fā huà qīng jìng yìng yòng wú jìn rú shì yī lèi
成就教体，发化清净，应用无尽，如是一类，
míngguāng yīn tiān ā nán cǐ sān shèng liú yī qiè yōu xuán suǒ bù
名光音天。阿难，此三胜流，一切忧悬所不
néng bī suī fēi zhèng xiū zhēn sān mó dì qīng jìng xīn zhōng cū lòu
能逼，虽非正修真三摩地，清净心中，粗漏
yǐ fú míng wéi èr chán
已伏，名为二禅。

ā nán rú shì tiān rén yuánguāng chéng yīn pī yīn lù
“阿难，如是天人，圆光成音，披音露
miào fā chéng jīng hòng tōng jì miè lè rú shì yī lèi míng shǎo
妙，发成精行，通寂灭乐，如是一类，名少
jìng tiān jìng kōng xiàn qián yǐn fā wú jì shēn xīn qīng ān chéng jì
净天。净空现前，引发无际，身心轻安，成寂
miè lè rú shì yī lèi míng wú liàng jìng tiān shì jiè shēn xīn yī
灭乐，如是一类，名无量净天。世界身心，一
qiè yuán jìng jìng dé chéng jiù shèng tuō xiàn qián guī jì miè lè
切圆净，净德成就，胜托现前，归寂灭乐，
rú shì yī lèi míng biàn jìng tiān ā nán cǐ sān shèng liú jù dà
如是一类，名遍净天。阿难，此三胜流，具大
suí shùn shēn xīn ān wěn dé wú liàng lè suī fēi zhèng dé zhēn sān mó
随顺，身心安隐，得无量乐。虽非正得真三摩
dì ān wěn xīn zhōng huān xǐ bì jù míng wéi sān chán
地，安隐心中，欢喜毕具，名为三禅。

ā nán fù cì tiān rén bù bī shēn xīn kǔ yīn yǐ jìn lè
“阿难，复次天人不逼身心，苦因已尽，乐
fēi cháng zhù jiǔ bì huàishēng kǔ lè èr xīn jù shí dùnshě cū zhòng
非常住，久必坏生，苦乐二心俱时顿舍，粗重
xiàng miè jìng fú xìngshēng rú shì yī lèi míng fú shēngtiān shě
相灭，净福性生，如是一类，名福生天。舍
xīn yuánróng shèng jiě qīng jìng fú wú zhē zhōng dé miào suí shùn
心圆融，胜解清净，福无遮中，得妙随顺，

qióngwèi lái jì rú shì yī lèi míng fú ài tiān ā nán cóng shì
穷未来际，如是一类，名福爱天。阿难，从是
tiānzhōngyǒu èr qí lù ruò yú xiān xīn wú liàng jìng guāng fú dé yuán
天中有二歧路：若于先心，无量净光，福德圆
míng xiū zhèng ér zhù rú shì yī lèi míng guǎng guǒ tiān ruò yú
明，修证而住，如是一类，名广果天。若于
xiān xīn shuāng yàn kǔ lè jīng yán shě xīn xiāng xù bú duàn yuán
先心，双厌苦乐，精研舍心，相续不断，圆
qióng shě dào shēn xīn jù miè xīn lǜ huī níng jīng wǔ bǎi jié shì
穷舍道，身心俱灭，心虑灰凝，经五百劫。是
rén jì yǐ shēng miè wéi yīn bù néng fā míng bù shēng miè xìng chū bàn
人既以生灭为因，不能发明不生灭性，初半
jié miè hòu bàn jié shēng rú shì yī lèi míng wú xiǎng tiān ā nán
劫灭，后半劫生，如是一类，名无想天。阿难，
cǐ sì shèng liú yī qiè shì jiān zhū kǔ lè jìng suǒ bù néng dòng suī fēi
此四胜流，一切世间诸苦乐境所不能动。虽非
wú wéi zhēn bú dòng dì yǒu suǒ dé xīn gōng yòng chún shú míng wéi sì
无为真不动地，有所得心功用纯熟，名为四
chán
禅。

ā nán cǐ zhōng fù yǒu wǔ bù huán tiān yú xià jiè zhōng jiǔ
“阿难，此中复有五不还天，于下界中九

pǐn xí qì jù shí miè jìn kǔ lè shuāng wáng xià wú bù jū gù yú
品习气俱时灭尽，苦乐双亡，下无卜居，故于
shě xīn zhòng tóng fēn zhōng ān lì jū chù ā nán kǔ lè liǎng miè
舍心众同分中，安立居处。阿难，苦乐两灭，
dòu xīn bù jiāo rú shì yī lèi míng wú fán tiān jī kuò dú xíng yán
斗心不交，如是一类，名无烦天。机括独行，研
jiāo wú dì rú shì yī lèi míng wú rè tiān shí fāng shì jiè miào
交无地，如是一类，名无热天。十方世界，妙
jiàn yuán chéng gèng wú chén xiàng yī qiè chéng gòu rú shì yī lèi
见圆澄，更无尘象、一切沉垢，如是一类，
míng shàn jiàn tiān jīng jiàn xiàn qián táo zhù wú ài rú shì yī lèi
名善见天。精见现前，陶铸无碍，如是一类，
míng shàn xiàn tiān jiū jìng qún jǐ qióng sè xìng xìng rù wú biān jì
名善现天。究竟群几，穷色性性，入无边际，
rú shì yī lèi míng sè jiū jìng tiān ā nán cǐ bù huán tiān bǐ
如是一类，名色究竟天。阿难，此不还天，彼

zhū sì chán sì wèitiānwáng dú yǒu qīn wén bù néng zhī jiàn rú jīn
诸四禅四位天王，独有钦闻，不能知见。如今
shì jiān kuàng yě shēnshānshèngdào chǎng dì jiē ā luó hàn suǒ zhù chí
世间，旷野深山圣道场地，皆阿罗汉所住持
gù shì jiān cū rén suǒ bù néng jiàn ā nán shì shí bā tiān dú xíng
故，世间粗人所不能见。阿难，是十八天，独行
wú jiāo wèi jìn xíng lěi zì cǐ yǐ huán míng wéi sè jiè
无交，未尽形累，自此已还，名为色界。

fù cì ā nán cóng shì yǒu dǐng sè biān jì zhōng qí jiān
“复次，阿难，从是有顶色边际中，其间
fù yǒu èr zhǒng qí lù ruò yú shě xīn fā míng zhì huì huì guāng yuán
复有二种歧路。若于舍心，发明智慧，慧光圆
tōng biàn chū chén jiè chéng ā luó hàn rù pú sà shèng rú shì
通，便出尘界，成阿罗汉，入菩萨乘，如是
yī lèi míng wéi huí xīn dà ā luó hàn ruò zài shě xīn shě yàn chéng
一类，名为回心大阿罗汉。若在舍心，舍厌成
jiù jué shēn wéi ài xiāo ài rù kōng rú shì yī lèi míng wéi kōng
就，觉身为碍，销碍入空，如是一类，名为空
chù zhū ài jì xiāo wú ài wú miè qí zhōng wéi liú ā lài yē shí
处。诸碍既销，无碍无灭，其中唯留阿赖耶识，
quán yú mò nà bàn fēn wēi xì rú shì yī lèi míng wéi shí chù kōng
全于末那半分微细，如是一类，名为识处。空
sè jì wáng shí xīn dōu miè shí fāng jì rán jiǒng wú yōu wǎng rú
色既亡，识心都灭，十方寂然，迥无攸往，如
shì yī lèi míng wú suǒ yǒu chù shí xìng bú dòng yǐ miè qióng yán
是一类，名无所有处。识性不动，以灭穷研，
yú wú jìn zhōng fā xuān jìn xìng rú cún bù cún ruò jìn fēi jìn rú
于无尽中发宣尽性，如存不存，若尽非尽，如
shì yī lèi míng wéi fēi xiǎng fēi fēi xiǎng chù cǐ děng qióng kōng bú
是一类，名为非想非非想处。此等穷空，不
jìn kōng lǐ cóng bù huán tiān shèng dào qióng zhě rú shì yī lèi míng
尽空理，从不还天圣道穷者，如是一类，名
bù huí xīn dùn ā luó hàn ruò cóng wú xiǎng zhū wài dào tiān qióng kōng
不回心钝阿罗汉。若从无想诸外道天，穷空
bù guī mí lòu wú wén biàn rù lún zhuǎn ā nán shì zhū tiān shàng
不归，迷漏无闻，便入轮转。阿难，是诸天上
gè gè tiān rén zé shì fán fū yè guǒ chóu dá dá jìn rù lún bǐ zhī
各各天人，则是凡夫业果酬答，答尽入轮。彼之

tiānwáng jí shì pú sà yóusān mó tí jiàn cì zēng jìn huí xiàng
天王，即是菩萨，游三摩提，渐次增进，回向
shèng lún suǒ xiū xíng lù ā nán shì sì kōng tiān shēn xīn miè jìn
圣伦所修行路。阿难，是四空天，身心灭尽，
dìng xìng xiàn qián wú yè guǒ sè cóng cǐ dǎi zhōng míng wú sè jiè
定性现前，无业果色，从此逮终，名无色界。

cǐ jiē bù liǎo miào jué míng xīn jī wàng fā shēng wàng yǒu
“此皆不了妙觉明心，积妄发生，妄有
sān jiè zhōng jiān wàng suí qī qù chén nì bǔ tè jiā luó gè cóng qí
三界，中间妄随七趣沉溺，补特伽罗各从其
lèi
类。

fù cì ā nán shì sān jiè zhōng fù yǒu sì zhǒng ā xiū
“复次，阿难，是三界中，复有四种阿修
luó lèi ruò yú guǐ dào yǐ hù fǎ lì chéng tōng rù kōng cǐ ā
罗类：若于鬼道，以护法力，成通入空，此阿
xiū luó cóng luǎn ér shēng guǐ qù suǒ shè ruò yú tiān zhōng jiàng dé biǎn
修罗从卵而生，鬼趣所摄。若于天中降德贬
zhuì qí suǒ bǔ jū lín yú rì yuè cǐ ā xiū luó cóng tāi ér chū rén
坠，其所卜居邻于日月，此阿修罗从胎而出，人
qù suǒ shè yǒu xiū luó wáng zhí chí shì jiè lì dòng wú wèi néng
趣所摄。有修罗王，执持世界，力洞无畏，能
yǔ fàn wáng jí tiān dì shì sì tiān zhēng quán cǐ ā xiū luó yīn biàn
与梵王及天帝释、四天争权，此阿修罗因变
huà yǒu tiān qù suǒ shè ā nán bié yǒu yī fēn xià liè xiū luó shēng
化有，天趣所摄。阿难，别有一分下劣修罗，生
dà hǎi xīn chén shuǐ xué kǒu dàn yóu xū kōng mù guī shuǐ sù cǐ
大海心，沉水穴口，旦游虚空，暮归水宿，此
ā xiū luó yīn shī qì yǒu chù shēng qù shè
阿修罗因湿气有，畜生趣摄。

ā nán rú shì dì yù è guǐ chù shēng rén jí shén
“阿难，如是地狱、饿鬼、畜生、人及神
xiān tiān jì xiū luó jīng yán qī qù jiē shì hūn chén zhū yǒu wéi xiàng
仙，天洎修罗，精研七趣，皆是昏沉诸有为相，
wàng xiǎng shòu shēng wàng xiǎng suí yè yú miào yuán míng wú zuò běn xīn
妄想受生，妄想随业，于妙圆明无作本心，
jiē rú kōng huā yuán wú suǒ zhuó dàn yī xū wàng gèng wú gēn xù
皆如空华，元无所著，但一虚妄，更无根绪。

ā nán cǐ děngzhòngshēng bù shí běn xīn shòu cǐ lún huí jīng
阿难，此等众生，不识本心，受此轮回，经
wú liàng jié bù dé zhēn jìng jiē yóu suí shùnshā dào yín gù
无量劫，不得真净，皆由随顺杀、盗、淫故；
fǎn cǐ sānzhǒng yòu zé chūshēng wú shā dào yín yǒumíng guǐ lún
反此三种，又则出生无杀、盗、淫。有名鬼伦，
wú míngtiān qù yǒu wú xiāngqīng qǐ lún huí xìng ruò dé miào fā sān
无名天趣，有无相倾，起轮回性。若得妙发三
mó tí zhě zé miào cháng jì yǒu wú èr wú wú èr yì miè shàng
摩提者，则妙常寂，有无二无，无二亦灭，尚
wú bù shā bù tōu bù yín yún hé gèng suí shā dào yín shì
无不杀、不偷、不淫，云何更随杀、盗、淫事？

ā nán bú duàn sān yè gè gè yǒu sī yīn gè gè sī zhòng sī
阿难，不断三业，各各有私；因各各私，众私
tóng fèn fēi wú dìng chù zì wàng fā shēng shēng wàng wú yīn wú
同分，非无定处。自妄发生，生妄无因，无
kě xún jiū rǔ xù xiū xíng yù dé pú tí yào chú sān huò bú jìn
可寻究。汝勸修行，欲得菩提，要除三惑；不尽
sān huò zòng dé shéntōng jiē shì shì jiānyǒu wéigōng yòng xí qì bù
三惑，纵得神通，皆是世间有为功用，习气不
miè luò yú mó dào suī yù chú wàng bèi jiā xū wěi rú lái shuō
灭，落于魔道，虽欲除妄，倍加虚伪，如来说
wéi kě āi lián zhě rǔ wàng zì zào fēi pú tí jiù zuò shì shuō zhě
为可哀怜者。汝妄自造，非菩提咎。作是说者，
míng wéi zhèng shuō ruò tā shuō zhě jí mó wáng shuō
名为正说；若他说者，即魔王说。”

jí shí rú lái jiāng bà fǎ zuò yú shī zǐ chuáng lǎn qī bǎo
即时，如来将罢法座，于师子床，揽七宝
jǐ huí zǐ jīn shān zài lái píng yǐ pǔ gào dà zhòng jí ā nán yán
几，回紫金山，再来凭倚，普告大众及阿难言：

rǔ děng yǒu xué yuán jué shēng wén jīn rì huí xīn qù dà pú tí
“汝等有学、缘觉、声闻，今日回心趣大菩提
wú shàng miào jué wú jīn yǐ shuō zhēn xiū xíng fǎ rǔ yóu wèi shí xiū
无上妙觉，吾今已说真修行法。汝犹未识，修
shē mó tuō pí pó shè nà wēi xì mó shì mó jìng xiàn qián rǔ bù néng
奢摩他、毗婆舍那微细魔事，魔境现前，汝不能
shí xǐ xīn fēi zhèng luò yú xié jiàn huò rǔ yīn mó huò fù tiān mó
识，洗心非正，落于邪见。或汝阴魔，或复天魔，

huòzhuó guǐ shén huòzāo chī mèi xīn zhōng bù míng rèn zéi wéi zǐ
或著鬼神，或遭魑魅，心中不明，认贼为子。

yòu fù yú zhōng dé shǎowéi zú rú dì sì chán wú wén bǐ qiū wàng
又复于中得少为足，如第四禅无闻比丘，妄

yánzhèngshèng tiānbào yǐ bì shuāixiàngxiànqián bàng ā luó hànshēn
言证圣，天报已毕，衰相现前，谤阿罗汉身

zāohòuyǒu duò ā bí yù rǔ yīng dì tīng wú jīn wèi rǔ zǐ xì fēn
遭后有，堕阿鼻狱。汝应谛听，吾今为汝子细分

bié
别。”

ā nán qǐ lì bìng qí huì zhōng tóng yǒu xué zhě huān xǐ dǐng lǐ
阿难起立，并其会中同有学者，欢喜顶礼，

fú tīng cí huì
伏听慈诲。

fó gào ā nán jí zhū dà zhòng rǔ děng dāng zhī yǒu lòu shì
佛告阿难及诸大众：“汝等当知，有漏世

jiè shí èr lèi shēng běn jué miào míng jué yuán xīn tǐ yǔ shí fāng fó
界十二类生，本觉妙明觉圆心体，与十方佛

wú èr wú bié yóu rǔ wàng xiǎng mí lǐ wéi jù chī ài fā shēng
无二无别。由汝妄想，迷理为咎，痴爱发生，

shēng fā biàn mí gù yǒu kōng xìng huà mí bù xī yǒu shì jiè shēng
生发遍迷，故有空性。化迷不息，有世界生，

zé cǐ shí fāng wēi chén guó tǔ fēi wú lòu zhě jiē shì mí wán wàng xiǎng
则此十方微尘国土，非无漏者，皆是迷顽妄想

ān lì dāng zhī xū kōng shēng rǔ xīn nèi yóu rú piān yún diǎn tài qīng
安立。当知虚空生汝心内，犹如片云点太清

lǐ kuàng zhū shì jiè zài xū kōng yé
里，况诸世界在虚空耶？

rǔ děng yī rén fā zhēn guī yuán cǐ shí fāng kōng jiē xī xiāo
“汝等一人发真归元，此十方空皆悉销

yǎn yún hé kōng zhōng suǒ yǒu guó tǔ ér bù zhèn liè rǔ bèi xiū chán
殒，云何空中所有国土而不振裂？汝辈修禅，

shì sān mó dì shí fāng pú sà jí zhū wú lòu dà ā luó hàn xīn jīng tōng
饰三摩地，十方菩萨及诸无漏大阿罗汉，心精通

mǐn dāng chǔ zhàn rán yī qiè mó wáng jí yǔ guǐ shén zhū fán fū tiān
溜，当处湛然。一切魔王及与鬼神、诸凡夫天，

jiàn qí gōng diàn wú gù bēng liè dà dì zhèn chè shuǐ lù fēi téng wú
见其宫殿无故崩裂，大地振坼，水陆飞腾，无

bù jīng zhé fán fū hūn àn bù jué qiān é bǐ děng xián dé wǔ zhǒng
不 惊 懼 。 凡 夫 昏 暗 ， 不 觉 迁 讹 。 彼 等 咸 得 五 种
shéntōng wéichú lòu jìn liàn cǐ chén láo rú hé lìng rǔ cuī liè qí
神 通 ， 唯 除 漏 尽 ， 恋 此 尘 劳 ， 如 何 令 汝 摧 裂 其
chù shì gù guǐ shén jí zhū tiān mó wǎng liǎng yāo jīng yú sān mèi shí
处 ？ 是 故 鬼 神 及 诸 天 魔 、 魍 魎 妖 精 ， 于 三 昧 时 ，
qiān lái nǎo rǔ rán bǐ zhū mó suī yǒu dà nù bǐ chén láo nèi rǔ
念 来 恼 汝 。 然 彼 诸 魔 虽 有 大 怒 ， 彼 尘 劳 内 ， 汝
miào jué zhōng rú fēng chuī guāng rú dāo duàn shuǐ liǎo bù xiāng chù
妙 觉 中 ， 如 风 吹 光 ， 如 刀 断 水 ， 了 不 相 触 。
rǔ rú fèi tāng bǐ rú jiān bīng nuǎn qì jiàn lín bú rì xiāo yǔn
汝 如 沸 汤 ， 彼 如 坚 冰 ， 暖 气 渐 邻 ， 不 日 销 殒 ，
tú shì shén lì dàn wéi qí kè chéng jiù pò luàn yóu rǔ xīn zhōng
徒 恃 神 力 ， 但 为 其 客 。 成 就 破 乱 ， 由 汝 心 中
wǔ yīn zhǔ rén zhǔ rén ruò mí kè dé qí biàn dāng chǔ chán nà
五 阴 主 人 ， 主 人 若 迷 ， 客 得 其 便 。 当 处 禅 那 ，
jué wù wú huò zé bǐ mó shì wú nài rǔ hé yīn xiāo rù míng zé bǐ
觉 悟 无 惑 ， 则 彼 魔 事 无 奈 汝 何 ！ 阴 销 入 明 ， 则 彼
qún xié xián shòu yōu qì míng néng pò àn jìn zì xiāo yǔn rú hé gǎn
群 邪 咸 受 幽 气 ， 明 能 破 暗 ， 近 自 销 殒 ， 如 何 敢
liú rǎo luàn chán dìng ruò bù míng wù bèi yīn suǒ mí zé rǔ ā nán
留 扰 乱 禅 定 ？ 若 不 明 悟 ， 被 阴 所 迷 ， 则 汝 阿 难
bì wéi mó zǐ chéng jiù mó rén rú mó dēng qié shū wéi miǎo liè
必 为 魔 子 ， 成 就 魔 人 。 如 摩 登 伽 ， 殊 为 眇 劣 ，
bǐ wéi zhòu rǔ pò fó lǜ yí bā wàn xíng zhōng zhǐ huǐ yī jiè xīn
彼 唯 咒 汝 ， 破 佛 律 仪 ， 八 万 行 中 只 毁 一 戒 ， 心
qīng jìng gù shàng wèi lún nì cǐ nǎi huī rǔ bǎo jué quán shēn rú zāi
清 净 故 ， 尚 未 沦 溺 。 此 乃 隳 汝 宝 觉 全 身 ， 如 宰
chén jiā hū féng jí mò wǎn zhuǎn líng luò wú kě āi jiù
臣 家 ， 忽 逢 籍 没 ， 宛 转 零 落 ， 无 可 哀 救 。

ā nán dāng zhī rǔ zuò dào chǎng xiāo luò zhū niàn qí niàn
“ 阿 难 当 知 ， 汝 坐 道 场 ， 销 落 诸 念 ， 其 念
ruò jìn zé zhū lí niàn yī qiè jīng míng dòng jìng bù yí yì wàng rú
若 尽 ， 则 诸 离 念 一 切 精 明 ， 动 静 不 移 ， 忆 忘 如
yī dāng zhù cǐ chù rù sān mó tí rú míng mù rén chǔ dà yōu àn
一 ， 当 住 此 处 入 三 摩 提 。 如 明 目 人 处 大 幽 暗 ，
jīng xìng miào jìng xīn wèi fā guāng cǐ zé míng wéi sè yīn qū yǔ ruò
精 性 妙 净 ， 心 未 发 光 。 此 则 名 为 色 阴 区 宇 。 若

mù mínglǎng shí fāngdòng kāi wú fù yōu àn míng sè yīn jìn shì
目明朗，十方洞开，无复幽黯，名色阴尽，是
rén zé néngchāoyuè jié zhuó guān qí suǒyóu jiān gù wàngxiǎng yǐ wéi
人则能超越劫浊。观其所由，坚固妄想以为
qí běn
其本。

ā nán dāng zài cǐ zhōngjīng yánmiàomíng sì dà bù zhī
“阿难，当在此中精研妙明，四大不织，
shǎoxuǎn zhī jiān shēnnéngchū ài cǐ míngjīng míng liú yì qián jìng
少选之间，身能出碍。此名精明流溢前境，
sī dàn gōngyòng zàn dé rú shì fēi wéishèngzhèng bú zuòshèng xīn
斯但功用，暂得如是，非为圣证。不作圣心，
míngshàn jìng jiè ruò zuòshèng jiě jí shòuqún xié
名善境界；若作圣解，即受群邪。

ā nán fù yǐ cǐ xīn jīng yánmiàomíng qí shēn nèi chè
“阿难，复以此心精研妙明，其身内彻，
shì rén hū rán yú qí shēn nèi shí chūnáo huí shēnxiàngwǎnrán yì
是人忽然于其身内，拾出蛲蛔，身相宛然，亦
wú shāng huǐ cǐ míngjīng míng liú yì xíng tǐ sī dàn jīng xíng zàn dé
无伤毁。此名精明流溢形体，斯但精行，暂得
rú shì fēi wéishèngzhèng bú zuòshèng xīn míngshàn jìng jiè ruò
如是，非为圣证。不作圣心，名善境界；若
zuòshèng jiě jí shòuqún xié
作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn nèi wài jīng yán qí shí hún pò yì zhì jīngshén
“又以此心内外精研，其时魂魄意志精神，
chú zhí shòushēn yú jiē shè rù hù wéi bīn zhǔ hū yú kōngzhōng wén
除执受身，余皆涉入，互为宾主，忽于空中闻
shuō fǎ shēng huò wén shí fāngtóng fū mì yì cǐ míngjīng pò dì xiāng
说法声，或闻十方同敷密义。此名精魄递相
lí hé chéng jiù shànzhǒng zàn dé rú shì fēi wéishèngzhèng bú
离合，成就善种，暂得如是，非为圣证。不
zuòshèng xīn míngshàn jìng jiè ruò zuòshèng jiě jí shòuqún xié
作圣心，名善境界；若作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn chéng lù jiǎochè nèi guāng fā míng shí fāng
“又以此心澄露皎彻，内光发明，十方
biànzuò yán fú tán sè yī qièzhǒng lèi huàwéi rú lái yú shí hū jiàn
遍作阎浮檀色，一切种类化为如来。于时忽见

pí lú zhē nà jù tiānguāng tái qiān fó wéirào bǎi yì guó tǔ jí
毗卢遮那，踞天光台，千佛围绕，百亿国土及
yǔ liánhuā jù shí chūxiàn cǐ míng xīn hún líng wù suǒ rǎn xīn guāng
与莲华，俱时出现。此名心魂灵悟所染，心光
yán míng zhào zhū shì jiè zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú
研明，照诸世界，暂得如是，非为圣证。不
zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
作圣心，名善境界；若作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn jīng yán miào míng guān chá bù tíng yì àn xiáng
“又以此心精研妙明，观察不停，抑按降

fú zhì zhǐ chāoyuè yú shí hū rán shí fāng xū kōng chéng qī bǎo
伏，制止超越。于时忽然十方虚空，成七宝
sè huò bǎi bǎo sè tóng shí biàn mǎn bù xiāng liú ài qīng huáng
色，或百宝色，同时遍满，不相留碍，青黄
chì bái gè gè chún xiàn cǐ míng yì àn gōng lì yú fèn zàn dé rú
赤白，各各纯现。此名抑按功力逾分，暂得如
shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò
是，非为圣证。不作圣心，名善境界；若作
shèng jiě jí shòu qún xié
圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn yán jiū chéng chè jīng guāng bú luàn hū yú yè
“又以此心研究澄澈，精光不乱，忽于夜

hé zài àn shì nèi jiàn zhǒng zhǒng wù bù shū bái zhòu ér àn shì wù
合，在暗室内见种种物，不殊白昼，而暗室物
yì bù chú miè cǐ míng xīn xì mì chéng qí jiàn suǒ shì dòng yōu
亦不除灭。此名心细，密澄其见，所视洞幽，
zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè
暂得如是，非为圣证。不作圣心，名善境界；
ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
若作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn yuán rù xū róng sì tǐ hū rán tóng yú cǎo mù
“又以此心圆入虚融，四体忽然同于草木，

huǒ shāo dāo zhuó céng wú suǒ jué yòu zé huǒ guāng bù néng shāo ruò
火烧刀斫，曾无所觉。又则火光不能烧熟，
zòng gē qí ròu yóu rú xiāo mù cǐ míng chén bìng pái sì dà xìng
纵割其肉，犹如削木。此名尘并，排四大性，
yī xiàng rù chún zàn dé rú shì fēi wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn
一向入纯，暂得如是，非为圣证。不作圣心，

míngshàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
名善境界；若作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn chéng jiù qīng jìng jìng xīn gōng jí hū jiàn dà
“又以此心成就清净，净心功极，忽见大

dì shí fāng shān hé jiē chéng fó guó jù zú qī bǎo guāng míng
地，十方山河，皆成佛国，具足七宝，光明

biàn mǎn yòu jiàn héng shā zhū fó rú lái biàn mǎn kōng jiè lóu diàn huá
遍满。又见恒沙诸佛如来，遍满空界，楼殿华

lí xià jiàn dì yù shàng guān tiān gōng dé wú zhàng ài cǐ míng
丽；下见地狱，上观天宫，得无障碍。此名

xīn yàn níng xiǎng rì shēn xiǎng jiǔ huà chéng fēi wéi shèng zhèng
欣厌，凝想日深，想久化成，非为圣证。

bú zuò shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
不作圣心，名善境界；若作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn yán jiū shēn yuǎn hū yú zhōng yè yáo jiàn yuǎn
“又以此心研究深远，忽于中夜，遥见远

fāng shì jǐng jiē xiàng qīn zú juàn shǔ huò wén qí yǔ cǐ míng
方市井、街巷、亲族、眷属，或闻其语。此名

pò xīn bī jí fēi chū gù duō gé jiàn fēi wéi shèng zhèng bú zuò
迫心，逼极飞出，故多隔见，非为圣证。不作

shèng xīn míng shàn jìng jiè ruò zuò shèng jiě jí shòu qún xié
圣心，名善境界；若作圣解，即受群邪。

yòu yǐ cǐ xīn yán jiū jīng jí jiàn shàn zhī shí xíng tǐ biàn yí
“又以此心研究精极，见善知识形体变移，

shǎo xuǎn wú duān zhǒng zhǒng qiān gǎi cǐ míng xié xīn hán shòu chí mèi
少选无端种种迁改。此名邪心，含受魑魅，

huò zāo tiān mó rù qí xīn fù wú duān shuō fǎ tōng dá miào yì fēi
或遭天魔入其心腹，无端说法，通达妙义，非

wéi shèng zhèng bú zuò shèng xīn mó shì xiāo xiē ruò zuò shèng jiě
为圣证。不作圣心，魔事销歇；若作圣解，

jí shòu qún xié
即受群邪。

ā nán rú shì shí zhǒng chán nà xiàn jìng jiē shì sè yīn yòng
“阿难，如是十种禅那现境，皆是色阴用

xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòng shēng wán mí bú zì cǔn liáng féng
心交互，故现斯事。众生顽迷，不自忖量，逢

cǐ yīn yuán mí bú zì shí wèi yán dēng shèng dà wàng yǔ chéng
此因缘，迷不自识，谓言登圣，大妄语成，

duò wú jiàn yù rǔ děngdāng yī rú lái mièhòu yú mò fǎ zhōngxuān
堕无间狱。汝等当依，如来灭后，于末法中宣
shì sī yì wú lìngtiānmó dé qí fāngbiàn bǎo chí fù hù chéng wú
示斯义，无令天魔得其方便，保持覆护，成无
shàngdào
上道。

ā nán bǐ shànnán zǐ xiū sān mó tí shē mó tuōzhōng
“阿难，彼善男子，修三摩提，奢摩他中，
sè yīn jìn zhě jiàn zhū fó xīn rú míngjìngzhōngxiǎnxiàn qí xiàng ruò
色阴尽者，见诸佛心，如明镜中显现其像。若
yǒusuǒ dé ér wèinényòng yóu rú yǎnrén shǒu zú wǎnrán jiàn wén
有所得而未能用，犹如魇人，手足宛然，见闻
bú huò xīn chù kè xié ér bù néngdòng cǐ zé míngwéishòu yīn qū yǔ
不惑，心触客邪而不能动，此则名为受阴区宇。
ruò yǎn jiù xiē qí xīn lí shēn fǎnguān qí miàn qù zhù zì yóu
若魇咎歇，其心离身，返观其面，去住自由，
wú fù liú ài míngshòu yīn jìn shì rén zé néngchāoyuèjiànzhūo guān
无复留碍，名受阴尽。是人则能超越见浊。观
qí suǒyóu xū míngwàngxiǎng yǐ wéi qí běn
其所由，虚明妄想以为其本。

ā nán bǐ shànnán zǐ dāng zài cǐ zhōng dé dà guāngyào
“阿难，彼善男子，当在此中得大光耀，
qí xīn fā míng nèi yì guòfèn hū yú qí chù fā wú qióngbēi rú
其心发明，内抑过分，忽于其处发无穷悲，如
shì nǎi zhì guānjiàn wénméngyóu rú chì zǐ xīn shēngliánmǐn bù jué liú
是乃至观见蚊虻犹如赤子，心生怜愍，不觉流
lèi cǐ mínggōngyòng yì cuīguòyuè wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng
泪。此名功用抑摧过越，悟则无咎，非为圣证，
jué liǎo bù mí jiǔ zì xiāo xiē ruò zuò shèng jiě zé yǒu bēi mó rù
觉了不迷，久自销歇。若作圣解，则有悲魔入
qí xīn fǔ jiàn rén zé bēi tí qì wú xiàn shī yú zhèngshòu dāng
其心腑，见人则悲，啼泣无限，失于正受，当
cóng lún zhūi
从沦坠。

ā nán yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo
“阿难，又彼定中诸善男子，见色阴销，
shòu yīn míngbái shèngxiàngxiànqián gǎn jī guòfèn hū yú qí zhōng
受阴明白，胜相现前，感激过分，忽于其中

shēng wú xiànyǒng qí xīn měng lì zhì qí zhū fó wèisānsēng qí yī
生无限勇，其心猛利，志齐诸佛，谓三僧祇一
niànnéngyuè cǐ mínggōngyòng língshuài guòyuè wù zé wú jiù fēi
念能越。此名功用陵率过越，悟则无咎，非
wéishèngzhèng jué liǎo bù mí jiǔ zì xiāo xiē ruò zuò shèng jiě
为圣证，觉了不迷，久自销歇。若作圣解，
zé yǒukuángmó rù qí xīn fǔ jiàn rén zé kuā wǒ màn wú bǐ qí
则有狂魔入其心腑，见人则夸，我慢无比，其
xīn nǎi zhì shàng bú jiàn fó xià bú jiàn rén shī yú zhèngshòu dāng
心乃至上不见佛，下不见人，失于正受，当
cóng lún zhuì
从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànánán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái qián wú xīn zhèng guī shī gù jū zhì lì shuāiwēi rù zhōng
白，前无新证，归失故居，智力衰微，入中
hūi dì jiǒng wú suǒ jiàn xīn zhōng hū rán shēng dà kū kě yú yī qiè
隳地，迥无所见，心中忽然生大枯渴，于一切
shí chén yì bú sàn jiāng cǐ yǐ wéi qín jīng jìn xiàng cǐ míng xiū xīn wú
时沉忆不散，将此以为勤精进相。此名修心无
huì zì shī wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò zuò shèng jiě zé
慧自失，悟则无咎，非为圣证。若作圣解，则
yǒu yì mó rù qí xīn fǔ dàn xī cuō xīn xuán zài yī chù shī yú zhèng
有忆魔入其心腑，旦夕撮心，悬在一处，失于正
shòu dāngcóng lún zhuì
受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànánán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái huì lì guòdìng shī yú měng lì yǐ zhūshèngxìng huái yú xīn zhōng
白，慧力过定，失于猛利，以诸胜性怀于心中，
zì xīn yǐ yí shì lú shè nà dé shǎowéi zú cǐ míngyòng xīn wáng shī
自心已疑是卢舍那，得少为足。此名用心亡失
héngshěn nì yú zhī jiàn wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò
恒审，溺于知见，悟则无咎，非为圣证。若
zuòshèng jiě zé yǒu xià liè yì zhī zú mó rù qí xīn fǔ jiàn rén zì yán
作圣解，则有下劣易知足魔入其心腑，见人自言：
wǒ dé wú shàng dì yī yì dì shī yú zhèngshòu dāngcóng lún zhuì
‘我得无上第一义谛。’失于正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái xīn zhèngwèihuò gù xīn yǐ wáng lì lǎn èr jì zì shēngjiān
白，新证未获，故心已亡，历览二际，自生艰

xiǎn yú xīn hū ránshēng wú jìn yōu rú zuò tiě chuáng rú yǐn dú
险，于心忽然生无尽忧，如坐铁床，如饮毒

yào xīn bú yù huó cháng qiú yú rén lìng hài qí mìng zǎo qǔ jiě tuō
药，心不欲活，常求于人令害其命，早取解脱。

cǐ míng xiū xíng shī yú fāngbiàn wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng
此名修行失于方便，悟则无咎，非为圣证。

ruò zuò shèng jiě zé yǒu yī fēn cháng yōu chóu mó rù qí xīn fǔ shǒu
若作圣解，则有一分常忧愁魔入其心腑，手

zhí dāojiàn zì gē qí ròu xīn qí shěshòu huò cháng yōu chóu zǒu
执刀剑，自割其肉，欣其舍寿，或常忧愁，走

rù shān lín bú nài jiàn rén shī yú zhèngshòu dāng cóng lún zhuì
入山林，不耐见人，失于正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái chǔqīngjìngzhōng xīn ān wěn hòu hū rán zì yǒu wú xiàn xǐ shēng
白，处清净中，心安隐后，忽然自有无限喜生，

xīn zhōnghuānyuè bù néng zì zhǐ cǐ míngqīng ān wú huì zì jìn wù
心中欢悦，不能自止。此名轻安无慧自禁，悟

zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò zuò shèng jiě zé yǒu yī fēn hào
则无咎，非为圣证。若作圣解，则有一分好

xǐ lè mó rù qí xīn fǔ jiàn rén zé xiào yú qú lù páng zì gē zì wǔ
喜乐魔入其心腑，见人则笑，于衢路傍自歌自舞，

zì wèi yǐ dé wú ài jiě tuō shī yú zhèngshòu dāng cóng lún zhuì
自谓已得无碍解脱，失于正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái zì wèi yǐ zú hū yǒu wú duān dà wǒ màn qǐ rú shì nǎi zhì
白，自谓已足，忽有无端大我慢起，如是乃至

màn yǔ guò màn jí màn guò màn huò zēng shàng màn huò bēi liè màn
慢与过慢，及慢过慢，或增上慢，或卑劣慢，

yī shí jù fā xīn zhōngshàngqīng shí fāng rú lái hé kuàng xià wèishēng
一时俱发，心中尚轻十方如来，何况下位声

wén yuán jué cǐ míng jiàn shèng wú huì zì jiù wù zé wú jiù fēi
闻、缘觉？此名见胜无慧自救，悟则无咎，非

wéishèngzhèng ruò zuòshèng jiě zé yǒu yī fēn dà wǒ màn mó rù qí
为圣证。若作圣解，则有一分大我慢魔入其
xīn fǔ bù lǐ tǎ miào cuī huǐ jīngxiàng wèi tán yuè yán cǐ shì
心腑，不礼塔庙，摧毁经像，谓檀越言：‘此是
jīn tóng huò shì tǔ mù jīng shì shù yè huò shì dié huā ròu shēnzhēn
金铜，或是土木。经是树叶，或是鬣华。肉身真
cháng bú zì gōngjìng quèchóng tǔ mù shí wéidiāndǎo qí shēn
常，不自恭敬，却崇土木，实为颠倒。’其深
xìn zhě cóng qí huǐ suì mái qì dì zhōng yí wù zhòngshēng rù
信者，从其毁碎，埋弃地中。疑误众生，入
wú jiàn yù shī yú zhèngshòu dāngcóng lún zhuì
无间狱，失于正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái yú jīng míngzhōng yuán wù jīng lǐ dé dà suí shùn qí xīn hū
白，于精明中，圆悟精理，得大随顺，其心忽
shēng wú liàngqīng ān yǐ yánchéngshèng dé dà zì zài cǐ míng yīn
生无量轻安，已言成圣，得大自在。此名因
huì huò zhū qīngqīng wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò zuòshèng
慧获诸轻清，悟则无咎，非为圣证。若作圣
jiě zé yǒu yī fēn hào qīngqīng mó rù qí xīn fǔ zì wèimǎn zú gèng
解，则有一分好轻清魔入其心腑，自谓满足，更
bù qiú jìn cǐ děngduōzuò wú wén bǐ qiū yí wù zhòngshēng duò
不求进。此等多作无闻比丘，疑误众生，堕
ā bí yù shī yú zhèngshòu dāngcóng lún zhuì
阿鼻狱，失于正受，当从沦坠。

yòu bǐ dìngzhōngzhūshànnán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái yú míng wù zhōng dé xū míng xìng qí zhōng hū rán guī xiàng yǒng
白，于明悟中，得虚明性，其中忽然归向永
miè bō wú yīn guǒ yī xiàng rù kōng kōng xīn xiàn qián nǎi zhì xīn
灭，拨无因果，一向入空，空心现前，乃至心
shēngzhǎng duàn miè jiě wù zé wú jiù fēi wéishèngzhèng ruò zuò
生长断灭解。悟则无咎，非为圣证。若作
shèng jiě zé yǒu kōng mó rù qí xīn fǔ nǎi bàng chí jiè míng wéi xiǎo
圣解，则有空魔入其心腑，乃谤持戒名为小
shèng pú sà wù kōng yǒu hé chí fàn qí rén cháng yú xìn xīn tán yuè
乘，菩萨悟空，有何持犯？其人常于信心檀越，

yǐn jiǔ dàn ròu guǎng xíng yín huì yīn mó lì gù shè qí qián rén bù
饮酒噉肉，广行淫秽，因魔力故，摄其前人不
shēng yí bàng guǐ xīn jiǔ rù huò shí shǐ niào yǔ jiǔ ròu děng yī zhǒng
生疑谤。鬼心久入，或食屎尿与酒肉等。一种
jù kōng pò fó lǜ yí wù rù rén zuì shī yú zhèng shòu dāng cóng
俱空，破佛律仪，误入人罪，失于正受，当从
lún zhuì
沦坠。

yòu bǐ dìng zhōng zhū shàn nán zǐ jiàn sè yīn xiāo shòu yīn míng
“又彼定中诸善男子，见色阴销，受阴明

bái wèi qí xū míng shēn rù xīn gǔ qí xīn hū yǒu wú xiàn ài shēng
白，味其虚明，深入心骨，其心忽有无限爱生，
ài jí fā kuáng biàn wéi tān yù cǐ míng dìng jìng ān shùn rù xīn wú
爱极发狂，便为贪欲。此名定境安顺入心，无
huì zì chí wù rù zhū yù wù zé wú jiù fēi wéi shèng zhèng ruò
慧自持，误入诸欲，悟则无咎，非为圣证。若
zuò shèng jiě zé yǒu yù mó rù qí xīn fǔ yī xiàng shuō yù wéi pú tí
作圣解，则有欲魔入其心腑，一向说欲为菩提
dào huà zhū bái yī píng děng xíng yù qí xíng yín zhě míng chí fǎ zǐ
道，化诸白衣平等行欲，其行淫者，名持法子。

shén guǐ lì gù yú mò shì zhōng shè qí fán yú qí shù zhì bǎi rú
神鬼力故，于末世中摄其凡愚，其数至百，如
shì nǎi zhì yī bǎi èr bǎi huò wǔ liù bǎi duō mǎn qiān wàn
是乃至一百、二百，或五、六百，多满千万。
mó xīn shēng yàn lí qí shēn tǐ wēi dé jì wú xiàn yú wáng nàn
魔心生厌，离其身体，威德既无，陷于王难。

yí wù zhòng shēng rù wú jiàn yù shī yú zhèng shòu dāng cóng lún zhuì
疑误众生，入无间狱，失于正受，当从沦坠。

ā nán rú shì shí zhǒng chán nà xiàn jìng jiē shì shòu yīn yòng
“阿难，如是十种禅那现境，皆是受阴用

xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòng shēng wán mí bú zì cǔn liáng féng
心交互，故现斯事。众生顽迷，不自忖量，逢
cǐ yīn yuán mí bú zì shí wèi yán dēng shèng dà wàng yǔ chéng
此因缘，迷不自识，谓言登圣，大妄语成，
duò wú jiàn yù rǔ děng yì dāng jiāng rú lái yǔ yú wǒ miè hòu chuán
堕无间狱。汝等亦当将如来语，于我灭后，传
shì mò fǎ biàn lìng zhòng shēng kāi wù sī yì wú lìng tiān mó dé qí fāng
示末法，遍令众生开悟斯义，无令天魔得其方

biàn bǎo chí fù hù chéng wú shàng dào
便，保持覆护，成无上道。

ā nán bǐ shànnán zǐ xiū sān mó tí shòu yīn jìn zhě suī
“阿难，彼善男子修三摩提，受阴尽者，虽
wèi lòu jìn xīn lí qí xíng rú niǎo chū lóng yǐ néng chéng jiù cóng
未漏尽，心离其形，如鸟出笼，已能成就从
shì fán shēn shàng lì pú sà liù shí shèng wèi dé yì shēng shēn suī
是凡身，上历菩萨六十圣位，得意生身，随
wǎng wú ài pì rú yǒu rén shú sǎi cǐ yán shì rén suī zé wú bié suǒ zhī
往无碍。譬如有人熟寐呖言，是人虽则无别所知，
qí yán yǐ chéng yīn yùn lún cì lìng bú mèi zhě xián wù qí yǔ cǐ zé
其言已成音韵伦次，令不寐者咸悟其语，此则
míng wéi xiǎng yīn qū yǔ ruò dòng niàn jìn fú xiǎng xiāo chú yú jué
名为想阴区宇。若动念尽，浮想消除，于觉
míng xīn rú qù chén gù yī lún shēng sǐ shǒu wěi yuán zhào míng xiǎng
明心，如去尘垢，一伦生死首尾圆照，名想
yīn jìn shì rén zé néng chāo fán nǎo zhuó guān qí suǒ yóu róng tōng
阴尽，是人则能超烦恼浊。观其所由，融通
wàng xiǎng yǐ wéi qí běn
妄想以为其本。

ā nán bǐ shànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
“阿难，彼善男子受阴虚妙，不遭邪虑，
yuán dìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài yuán míng ruì qí jīng sī
圆定发明，三摩地中，心爱圆明，锐其精思，
tān qiú shàn qiǎo ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén
贪求善巧。尔时，天魔候得其便，飞精附人，
kǒu shuō jīng fǎ qí rén bù jué shì qí mó zhuó zì yán wèi dé wú shàng
口说经法。其人不觉是其魔著，自言谓得无上
niè pán lái bǐ qiú qiǎo shànnán zǐ chù fū zuò shuō fǎ qí xíng sī
涅槃，来彼求巧善男子处，敷座说法。其形斯
xū huò zuò bǐ qiū lìng bǐ rén jiàn huò wéi dì shì huò wéi fù nǚ
须，或作比丘，令彼人见，或为帝释，或为妇女，
huò bǐ qiū ní huò qǐn àn shì shēn yǒu guāng míng shì rén yú mí huò
或比丘尼，或寝暗室身有光明。是人愚迷，惑
wéi pú sà xìn qí jiào huà yáo dòng qí xīn pò fó lǜ yí qián
为菩萨，信其教化，摇荡其心，破佛律仪，潜
xíng tān yù kǒu zhōng hào yán zāi xiáng biàn yì huò yán rú lái mǒu chù chū
行贪欲。口中好言灾祥变异，或言如来某处出

shì huò yán jié huǒ huò shuō dāo bīng kǒng bù yú rén lìng qí jiā
世，或言劫火，或说刀兵，恐怖于人，令其家
zī wú gù hào sǎn cǐ míng guài guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén
资无故耗散。此名怪鬼，年老成魔，恼乱是人，
yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nàn
厌足心生，去彼人体，弟子与师，俱陷王难。
rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
汝当先觉，不入轮回；迷惑不知，堕无间狱。

ā nán yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ
“阿难，又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，
yuán dìng fā míng sān mó dì zhōng xīn ài yóu dàng fēi qí jīng sī
圆定发明，三摩地中，心爱游荡，飞其精思，
fān qiú jīng lì ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu
贪求经历。尔时，天魔候得其便，飞精附人，口
shuō jīng fǎ qí rén yì bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè
说经法。其人亦不觉知魔著，亦言自得无上涅槃，
pán lái bǐ qiú yóu shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ zì xíng wú biàn
槃，来彼求游善男子处，敷座说法。自形无变，
qí tīng fǎ zhě hū zì jiàn shēn zuò bǎo lián huā quán tǐ huà chéng zǐ jīn
其听法者，忽自见身坐宝莲华，全体化成紫金
guāng jù yī zhòng tīng rén gè gè rú shì dé wèi céng yǒu shì rén
光聚，一众听人，各各如是，得未曾有。是人
yú mí huò wéi pú sà yín yì qí xīn pò fó lǜ yí qián xíng tān
愚迷，惑为菩萨，淫逸其心，破佛律仪，潜行贪
yù kǒu zhōng hào yán zhū fó yìng shì mǒu chù mǒu rén dāng shì
欲。口中好言：‘诸佛应世，某处某人，当是
mǒu fó huà shēn lái cǐ mǒu rén jí shì mǒu pú sà děng lái huà rén
某佛化身来此，某人即是某菩萨等，来化人
jiān qí rén jiàn gù xīn shēng qīng kě xié jiàn mì xìng zhǒng zhì
间。’其人见故，心生倾渴，邪见密兴，种智
xiāo miè cǐ míng bá guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú
销灭。此名魅鬼，年老成魔，恼乱是人，厌足
xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nàn rǔ dāng
心生，去彼人体，弟子与师，俱陷王难。汝当
xiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
先觉，不入轮回；迷惑不知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuán dìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发

míng sān mó dì zhōng xīn ài miánmǐn chéng qí jīng sī tān qiú
明。三摩地中，心爱绵溜，澄其精思，贪求
qì hé ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng
契合。尔时，天魔候得其便，飞精附人，口说经
fǎ qí rén shí bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán
法。其人实不觉知魔著，亦言自得无上涅槃，
lái bǐ qiú hé shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ qí xíng jí bǐ tīng fǎ zhī
来彼求合善男子处，敷座说法。其形及彼听法之
rén wài wú qiān biàn lìng qí tīng zhě wèi wén fǎ qián xīn zì kāi
人，外无迁变，令其听者，未闻法前，心自开
wù niàn niàn yí yì huò dé sù mìng huò yǒu tā xīn huò jiàn dì yù
悟，念念移易，或得宿命，或有他心，或见地狱，
huò zhī rén jiān hǎo è zhū shì huò kǒushuō jì huò zì sòng jīng gè gè
或知人间好恶诸事，或口说偈，或自诵经，各各
huān yú dé wèi céng yǒu shì rén yú mí huò wéi pú sà mián ài
欢娱，得未曾有。是人愚迷，惑为菩萨，绵爱
qí xīn pò fó lǜ yí qián xíng tān yù kǒu zhōng hào yán fó yǒu
其心，破佛律仪，潜行贪欲。口中好言：‘佛有
dà xiǎo mǒu fó xiān fó mǒu fó hòu fó qí zhōng yì yǒu zhēn fó jiǎ
大小，某佛先佛，某佛后佛，其中亦有真佛假
fó nán fó nǚ fó pú sà yì rán qí rén jiàn gù xǐ dí běn xīn
佛，男佛女佛，菩萨亦然。’其人见故，洗涤本心，
yì rù xié wù cǐ míng mèi guǐ nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén
易入邪悟。此名魅鬼，年老成魔，恼乱是人，
yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nàn
厌足心生，去彼人体，弟子与师，俱陷王难。
rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
汝当先觉，不入轮回；迷惑不知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuán dìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发

míng sān mó dì zhōng xīn ài gēn běn qióng lǎn wù huà xìng zhī zhōng
明。三摩地中，心爱根本，穷览物化性之终
shǐ jīng shuǎng qí xīn tān qiú biàn xī ěr shí tiān mó hòu dé qí
始，精爽其心，贪求辨析。尔时，天魔候得其
biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng fǎ qí rén xiān bù jué zhī mó zhuó
便，飞精附人，口说经法。其人先不觉知魔著，
yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú yuán shàn nán zǐ chù fū zuò
亦言自得无上涅槃，来彼求元善男子处，敷座

shuō fǎ shēnyǒuwēishén cuī fú qiú zhě lìng qí zuò xià suī wèiwén
说法。身有威神，摧伏求者，令其座下虽未闻
fǎ zì rán xīn fú shì zhū rén děng jiāng fó niè pán pú tí fǎ
法，自然心伏。是诸人等，将佛涅槃、菩提法
shēn jí shì xiànrán wǒ ròu shēnshàng fù fù zǐ zǐ dì dài xiāngshēng
身即是现前我肉身上；父父子子递代相生，
jí shì fǎ shēnchángzhù bù jué dōu zhǐ xiàn zài jí wéi fó guó wú bié
即是法身常住不绝；都指现在即为佛国，无别
jìng jū jí jīn sè xiàng qí rén xìn shòu wáng shī xiān xīn shēnmìng
净居及金色相。其人信受，亡失先心，身命
guī yī dé wèicéngyǒu shì děng yú mí huòwéi pú sà tuī jiū
归依，得未曾有。是等愚迷，惑为菩萨，推究
qí xīn pò fó lǜ yí qián xíng tān yù kǒu zhōng hào yán yǎn
其心，破佛律仪，潜行贪欲。口中好言：‘眼、
ěr bí shé jiē wéi jìng tǔ nán nǚ èr gēn jí shì pú tí niè pán zhēn
耳、鼻、舌皆为净土；男女二根即是菩提涅槃真
chù bǐ wú zhī zhě xìn shì huì yán cǐ míng gǔ dú yǎnshèng è guǐ
处。’彼无知者，信是秽言。此名蛊毒魔胜恶鬼，
nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ
年老成魔，恼乱是人，厌足心生，去彼人体，
dì zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nàn rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí
弟子与师，俱陷王难。汝当先觉，不入轮回；
mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
迷惑不知，堕无间狱。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuándìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发
míng sān mó dì zhōng xīn ài xuányìng zhōu liú jīng yán tān qiú míng
明。三摩地中，心爱悬应，周流精研，贪求冥
gǎn ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng fǎ
感。尔时，天魔候得其便，飞精附人，口说经法。

qí rén yuán bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ
其人元不觉知魔著，亦言自得无上涅槃，来彼
qiú yìng shànnán zǐ chù fū zuò shuō fǎ néng lìng tīng zhòng zàn jiàn qí
求应善男子处，敷座说法。能令听众，暂见其
shēn rú bǎi qiān suì xīn shēng ài rǎn bù néng shě lí shēn wéi nú pū
身如百千岁，心生爱染，不能舍离，身为奴仆，
sì shì gòng yǎng bù jué pí láo gè gè lìng qí zuò xià rén xīn zhī shì
四事供养，不觉疲劳。各各令其座下人心知是

xiān shī běnshàn zhī shí biéshēng fǎ ài nián rú jiāo qī dé wèi
先师、本善知识，别生法爱，黏如胶漆，得未
céngyǒu shì rén yú mí huòwéi pú sà qīn jìn qí xīn pò fó lǜ
曾有。是人愚迷，惑为菩萨，亲近其心，破佛律
yí qiánxíngtān yù kǒuzhōnghàoyán wǒ yú qián shì yú mǒushēng
仪，潜行贪欲。口中好言：‘我于前世于某生
zhōng xiān dù mǒurén dāng shí shì wǒ qī qièxiōng dì jīn lái xiāng
中，先度某人，当时是我妻妾兄弟，今来相
dù yǔ rǔ xiāng suí guī mǒu shì jiè gòngyǎngmǒu fó huòyán
度，与汝相随，归某世界，供养某佛。’ 或言：
bié yǒu dà guāng míngtiān fó yú zhōngzhù yī qiè rú lái suǒ xiū jū
‘别有大光明天，佛于中住，一切如来所休居
dì bǐ wú zhī zhě xìn shì xū kuáng yí shī běn xīn cǐ míng lì
地。’ 彼无知者，信是虚逛，遗失本心。此名厉
guǐ niánlǎo chéng mó nǎoluàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén
鬼，年老成魔，恼乱是人，厌足心生，去彼人
tǐ dì zǐ yǔ shī jù xiànwángnàn rǔ dāngxiānjué bú rù lún
体，弟子与师，俱陷王难。汝当先觉，不入轮
huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
回；迷惑不知，堕无间狱。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù yuándìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发
míng sān mó dì zhōng xīn ài shēn rù kè jǐ xīn qín yào chǔ yīn
明。三摩地中，心爱深入，克己辛勤，乐处阴
jì tān qiú jìng mì ěr shí tiānmóhòu dé qí biàn fēi jīng fù rén
寂，贪求静谧。尔时，天魔候得其便，飞精附人，
kǒushuōjīng fǎ qí rén běn bù jué zhī mózhuó yì yán zì dé wú shàng
口说经法。其人本不觉知魔著，亦言自得无上
niè pán lái bǐ qiú yīn shànnán zǐ chù fū zuòshuō fǎ lìng qí tīng rén
涅槃，来彼求阴善男子处，敷座说法。令其听人，
gè zhī běn yè huò yú qí chù yǔ yī rén yán rǔ jīn wèi sǐ yǐ zuò
各知本业，或于其处语一人言：‘汝今未死，已作
chùshēng chī shǐ yī rén yú hòu tà wěi dùn lìng qí rén qǐ bù
畜生。’ 敕使一人，于后蹋尾，顿令其人，起不
néng dé yú shì yī zhòng qīng xīn qīn fú yǒurén qǐ xīn yǐ zhī
能得，于是一众，倾心钦伏。有人起心，已知
qí zhào fó lǜ yí wài chóng jiā jīng kǔ fěi bàng bǐ qiū mà lì
其肇；佛律仪外，重加精苦；诽谤比丘，骂詈

tú zhòng jié lù rén shì bú bì jī xián kǒuzhōnghàoyán wèi
徒众；讪露人事，不避讥嫌。口中好言：‘未
rán huò fú jí zhì qí shí háo fā wú shī cǐ dà lì guǐ nián
然祸福，及至其时，毫发无失。’此大力鬼，年
lǎo chéng mó nǎoluàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ dì
老成魔，恼乱是人，厌足心生，去彼人体，弟
zǐ yǔ shī jù xiàn wáng nàn rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí mí
子与师，俱陷王难。汝当先觉，不入轮回；迷
huò bù zhī duò wú jiàn yù
惑不知，堕无间狱。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuándìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发
míng sān mó dì zhōng xīn ài zhī jiàn qín kǔ yánxún tān qiú sù
明。三摩地中，心爱知见，勤苦研寻，贪求宿
mìng ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng
命。尔时，天魔候得其便，飞精附人，口说经
fǎ qí rén shū bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán
法。其人殊不觉知魔著，亦言自得无上涅槃，
lái bǐ qiú zhī shànnán zǐ chù fū zuòshuō fǎ shì rén wú duān yú shuō
来彼求知善男子处，敷座说法。是人无端于说
fǎ chù dé dà bǎozhū qí mó huò shí huà wéi chù shēng kǒuxián qí
法处，得大宝珠。其魔或时化为畜生，口衔其
zhū jí zá zhēnbǎo jiǎn cè fú dú zhū qí yì wù xiānshòu bǐ
珠，及杂珍宝，简册符牒，诸奇异物，先授彼
rén hòuzhuó qí tǐ huòyòu tīng rén cáng yú dì xià yǒumíng yuè zhū
人，后著其体。或诱听人，藏于地下有明月珠，
zhào yào qí chù shì zhū tīng zhě dé wèi céng yǒu duō shí yào cǎo
照耀其处。是诸听者，得未曾有。多食药草，
bù cān jiā zhuàn huò shí rì cān yī má yī mài qí xíng féi chōng mó
不餐嘉馔，或时日餐一麻一麦，其形肥充，魔
lì chí gù fěi bàng bǐ qiū mà lì tú zhòng bú bì jī xián kǒu
力持故。诽谤比丘，骂詈徒众，不避讥嫌。口
zhōnghàoyán tā fāng bǎozàng shí fāng shèng xián qián nì zhī chù suí
中好言：‘他方宝藏，十方圣贤潜匿之处。随
qí hòu zhě wǎng wǎng jiàn yǒu qí yì zhī rén cǐ míng shān lín tǔ
其后者，往往见有奇异之人。’此名山林、土
dì chéng huáng chuānyuè guǐ shén nián lǎo chéng mó huò yǒu xuān
地、城隍、川岳鬼神，年老成魔，或有宣

yín pò fó jiè lǜ yǔ chéng shì zhě qián xíng wǔ yù huò yǒu jīng jìn
淫，破佛戒律，与承事者潜行五欲，或有精进，
chún shí cǎo mù wú dìng xíng shì nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng
纯食草木，无定行事，恼乱是人，厌足心生，
qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī duō xiàn wáng nàn rǔ dāng xiān jué
去彼人体，弟子与师，多陷王难。汝当先觉，
bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
不入轮回；迷惑不知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuán dìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发

míng sān mó dì zhōng xīn ài shéntōng zhǒng zhǒng biàn huà yán jiū
明。三摩地中，心爱神通，种种变化，研究
huà yuán tān qǔ shén lì ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng
化元，贪取神力。尔时，天魔候得其便，飞精
fù rén kǒu shuō jīng fǎ qí rén chéng bù jué zhī mó zhuó yì yán zì
附人，口说经法。其人诚不觉知魔著，亦言自
dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú tōng shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ
得无上涅槃，来彼求通善男子处，敷座说法。

shì rén huò fù shǒu zhí huǒ guāng shǒu cuō qí guāng fēn yú suǒ tīng sì
是人或复手执火光，手撮其光，分于所听四
zhòng tóu shàng shì zhū tīng rén dǐng shàng huǒ guāng jiē cháng shù chǐ
众头上。是诸听人，顶上火光，皆长数尺，

yì wú rè xìng céng bù fén shāo huò shuǐ shàng xíng rú lǚ píng dì
亦无热性，曾不焚烧。或水上行，如履平地；

huò yú kōng zhōng ān zuò bú dòng huò rù píng nèi huò chǔ náng zhōng
或于空中，安坐不动；或入瓶内，或处囊中，

yuè yǒu tòu yuán céng wú zhàng ài wéi yú dāo bīng bù dé zì zài zì
越牖透垣，曾无障碍，唯于刀兵不得自在。自

yán shì fó shēn zhuó bái yī shòu bǐ qiū lǐ fěi bàng chán lǜ mà lì
言是佛，身著白衣受比丘礼。诽谤禅律，骂詈

tú zhòng jié lù rén shì bú bì jī xián kǒu zhōng cháng shuō shéntōng
徒众，讪露人事，不避讥嫌。口中常说神通

zì zài huò fù lìng rén páng jiàn fó tǔ guǐ lì huò rén fēi yǒu zhēn
自在，或复令人傍见佛土；鬼力惑人，非有真

shí zàn tàn xíng yīn bù huǐ cū xíng jiāng zhū wēi xiè yǐ wéi chuán fǎ
实。赞叹行淫，不毁粗行，将诸猥媿以为传法。

cǐ míng tiān dì dà lì shān jīng hǎi jīng fēng jīng hé jīng tǔ jīng
此名天地大力山精、海精、风精、河精、土精，

yī qiè cǎo mù jī jié jīng mèi huò fù lóng mèi huò shòu zhōng xiān zài
一切草木积劫精魅，或复龙魅，或寿终仙，再
huó wéi mèi huò xiān qī zhōng jì nián yīng sǐ qí xíng bú huà tā
活为魅，或仙期终，计年应死，其形不化，他
guài suǒ fù nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng
怪所附，年老成魔，恼乱是人，厌足心生，
qù bǐ rén tǐ dì zǐ yǔ shī duō xiàn wáng nàn rǔ dāng xiān jué
去彼人体，弟子与师，多陷王难。汝当先觉，
bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú jiàn yù
不入轮回；迷惑不知，堕无间狱。

yòu shàn nán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lù yuán dìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发
míng sān mó dì zhōng xīn ài rù miè yán jiū huà xìng tān qiú shēn
明。三摩地中，心爱入灭，研究化性，贪求深
kōng ěr shí tiān mó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒu shuō jīng
空。尔时，天魔候得其便，飞精附人，口说经
fǎ qí rén zhōng bù jué zhī mó zhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán
法。其人终不觉知魔著，亦言自得无上涅槃，
lái bǐ qiú kōng shàn nán zǐ chù fū zuò shuō fǎ yú dà zhòng nèi qí
来彼求空善男子处，敷座说法。于大众内，其
xíng hū kōng zhòng wú suǒ jiàn huáncóng xū kōng tū rán ér chū cún
形忽空，众无所见，还从虚空突然而出，存
mò zì zài huò xiàn qí shēn dòng rú liú lí huò chuī shǒu zú zuò zhān tán
没自在；或现其身洞如琉璃；或垂手足作旃檀
qì huò dà xiǎo biàn rú hòu shí mì fěi huǐ jiè lǜ qīng jiàn chū jiā
气；或大小便如厚石蜜。诽谤戒律，轻贱出家，
kǒu zhōng cháng shuō wú yīn wú guǒ yī sǐ yǒng miè wú fù hòu shēn jí
口中常说无因无果，一死永灭，无复后身及
zhū fán shèng suī dé kōng jì qián xíng tān yù shòu qí yù zhě yì
诸凡圣。虽得空寂，潜行贪欲，受其欲者，亦
dé kōng xīn bō wú yīn guǒ cǐ míng rì yuè bó shí jīng qì jīn yù zhī
得空心，拨无因果。此名日月薄蚀精气、金玉芝
cǎo lín fèng guī hè jīng qiān wàn nián bù sǐ wéi líng chū shēng guó tǔ
草、麟凤龟鹤，经千万年不死为灵，出生国土，
nián lǎo chéng mó nǎo luàn shì rén yàn zú xīn shēng qù bǐ rén tǐ
年老成魔，恼乱是人，厌足心生，去彼人体，
dì zǐ yǔ shī duō xiàn wáng nàn rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí mí
弟子与师多陷王难。汝当先觉，不入轮回；迷

huò bù zhī duò wú jiàn yù
惑不知，堕无间狱。

yòushànnán zǐ shòu yīn xū miào bù zāo xié lǜ yuándìng fā
“又善男子受阴虚妙，不遭邪虑，圆定发

míng sān mó dì zhōng xīn ài chángshòu xīn kǔ yán jī tān qiú
明。三摩地中，心爱长寿，辛苦研几，贪求

yǒng suì qì fēn duànshēng dùn xī biànyì xì xiāngchángzhù ěr shí
永岁，弃分段生，顿希变易细相常住。尔时，

tiānmó hòu dé qí biàn fēi jīng fù rén kǒushuō jīng fǎ qí rén jìng bù
天魔候得其便，飞精附人，口说经法。其人竟不

jué zhī mózhuó yì yán zì dé wú shàng niè pán lái bǐ qiú shēngshàn
觉知魔著，亦言自得无上涅槃，来彼求生善

nán zǐ chù fū zuòshuō fǎ hào yán tā fāng wǎng huán wú zhì huò jīng
男子处，敷座说法。好言他方往还无滞，或经

wàn lǐ shùn xī zài lái jiē yú bǐ fāng qǔ dé qí wù huò yú yī chù
万里，瞬息再来，皆于彼方取得其物。或于一处，

zài yī zhái zhōng shù bù zhī jiān lìng qí cóng dōng yì zhì xī bì shì
在一宅中，数步之间，令其从东诣至西壁，是

rén jí xíng lěi nián bú dào yīn cǐ xīn xìn yí fó xiànrán kǒuzhōng
人急行，累年不到，因此心信，疑佛现前。口中

chángshuō shí fāng zhòngshēng jiē shì wú zǐ wǒ shēng zhū fó wǒ
常说：‘十方众生皆是吾子，我生诸佛，我

chū shì jiè wǒ shì yuán fó chū shì zì rán bù yīn xiū dé cǐ
出世界，我是元佛，出世自然，不因修得。’此

míngzhù shì zì zài tiānmó shǐ qí juànshǔ rú zhēwén chá jí sì tiān
名住世自在天魔，使其眷属，如遮文茶，及四天

wáng pí shè tóng zǐ wèi fā xīn zhě lì qí xū míng shí bǐ jīng qì
王毗舍童子未发心者，利其虚明，食彼精气。

huò bù yīn shī qí xiū xíng rén qīn zì guānjiàn chēng zhí jīn gāng yǔ rǔ
或不因师，其修行人亲自观见，称执金刚与汝

chángmìng xiànměi nǚ shēn shèngxíngtān yù wèi yú nián suì gān
长命，现美女身，盛行贪欲，未逾年岁，肝

nǎo kū jié kǒujiān dú yán tīng ruò yāomèi qián rén wèixiáng duō
脑枯竭。口兼独言，听若妖魅。前人未详，多

xiàn wáng nǎn wèi jí yù xíng xiān yǐ gān sǐ nǎoluàn bǐ rén yǐ
陷王难，未及遇刑，先已干死，恼乱彼人，以

zhì cú yǔn rǔ dāng xiān jué bú rù lún huí mí huò bù zhī duò wú
至殂殒。汝当先觉，不入轮回；迷惑不知，堕无

jiàn yù
间狱。

ā nán dāng zhī shì shí zhǒng mó yú mò shì shí zài wǒ
“阿难，当知是十种魔，于末世时，在我
fǎ zhōng chū jiā xiū dào huò fù rén tǐ huò zì xiànxíng jiē yán yǐ
法中出家修道，或附人体，或自现形，皆言已
chéngzhèngbiàn zhī jué zàn tàn yín yù pò fó lǜ yí xiān è mó shī
成正遍知觉，赞叹淫欲，破佛律仪。先恶魔师
yǔ mó dì zǐ yín yín xiāng chuán rú shì xié jīng mèi qí xīn fǔ jìn
与魔弟子，淫淫相传，如是邪精魅其心腑，近
zé jiǔ shēng duō yú bǎi shì lìng zhēn xiū xíng zǒng wéi mó juàn mìng
则九生，多踰百世，令真修行总为魔眷，命
zhōng zhī hòu bì wéi mó mín shī zhèngbiàn zhī duò wú jiàn yù rǔ jīn
终之后必为魔民，失正遍知，堕无间狱。汝今
wèi xū xiān qǔ jì miè zòng dé wú xué liú yuàn rù bǐ mò fǎ zhī zhōng
未须先取寂灭，纵得无学，留愿入彼末法之中，
qǐ dà cí bēi jiù dù zhèng xīn shēn xìn zhòngshēng lìng bù zhuó mó
起大慈悲，救度正心深信众生，令不著魔，
dé zhèng zhī jiàn wǒ jīn dù rǔ yǐ chūshēng sǐ rǔ zūn fó yǔ
得正知见。我今度汝，已出生死，汝遵佛语，
míngbào fó ēn
名报佛恩。

ā nán rú shì shí zhǒng chán nà xiàn jìng jiē shì xiǎng yīn
“阿难，如是十种禅那现境，皆是想阴
yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī shì zhòngshēng wán mí bú zì cǔn liáng
用心交互，故现斯事。众生顽迷，不自忖量，
féng cǐ yīn yuán mí bú zì shí wèi yán dēng shèng dà wàng yǔ chéng
逢此因缘，迷不自识，谓言登圣，大妄语成，
duò wú jiàn yù rǔ děng bì xū jiāng rú lái yǔ yú wǒ miè hòu chuán
堕无间狱。汝等必须将如来语，于我灭后，传
shì mò fǎ biàn lìng zhòngshēng kāi wù sī yì wú lìng tiān mó dé qí fāng
示末法，遍令众生开悟斯义，无令天魔得其方
biàn bǎo chí fù hù chéng wú shàng dào
便，保持覆护，成无上道。

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第九

léngyánjīngzàn
楞严经赞

xiū luó tiān dào . kǔ lè tiáo rán . jīng yán jiē shì shòu shēng
修罗天道 . 苦乐条然 . 精研皆是受生

yuān . shēng wàng jìng zhōng tiān . fǎ zuò chuí quán . xiáng biàn yīn mó yuàn .
渊 . 生妄镜中天 . 法座垂全 . 详辨阴魔怨 .

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨 (合掌三称)

dà fó dǐng rú lái mì yīn xiū zhèng liǎo yì zhū
大佛顶如来密因修证了义诸
pú sà wàn hòng shǒu léng yán jīng juàn dì shí
菩萨万行首楞严经卷第十

táng tiān zhū shā mén bō là mì dì yì
唐天竺沙门般刺密帝译

wū cháng guó shā mén mí qié shì jiā yì yǔ
乌菟国沙门弥伽释迦译语

pú sà jiè dì zǐ qián zhèng yì dà fū tóng zhōng shū mén xià píng zhāng shì qīng
菩萨戒弟子前正议大夫同中书门下平章事清

hé fáng róng bǐ shòu
河房融笔受

ā nán bǐ shàn nán zǐ xiū sān mó tí xiǎng yīn jìn zhě
“阿难，彼善男子，修三摩提，想阴尽者，
shì rén píng cháng mèng xiǎng xiāo miè wù mèi héng yī jué míng xū jìng
是人平常梦想销灭，寤寐恒一，觉明虚静，
yóu rú qíng kōng wú fù cū zhòng qián chén yǐng shì guān zhū shì jiān dà
犹如晴空，无复粗重前尘影事，观诸世间大
dì shān hé rú jìng jiàn míng lái wú suǒ nián guò wú zōng jì xū
地山河，如镜鉴明，来无所黏，过无踪迹，虚
shòu zhào yìng liǎo wǎng chén xí wéi yī jīng zhēn shēng miè gēn yuán cóng
受照应，了罔陈习，唯一精真。生灭根元从
cǐ pī lù jiàn zhū shí fāng shí èr zhòng shēng bì dān qí lèi suī wèi
此披露，见诸十方十二众生，毕殫其类；虽未
tōng qí gè mìng yóu xù jiàn tóng shēng jī yóu rú yě mǎ yì yì qīng
通其各命由绪，见同生基，犹如野马，熠熠清
rǎo wéi fú gēn chén jiū jìng shū xué cǐ zé míng wéi xíng yīn qū yǔ
扰，为浮根尘究竟枢穴，此则名为行阴区宇。
ruò cǐ qīng rǎo yì yì yuán xìng xìng rù yuán chéng yī chéng yuán xí
若此清扰熠熠元性，性入元澄，一澄元习，
rú bō lán miè huà wéi chéng shuǐ míng xíng yīn jìn shì rén zé néng chāo
如波澜灭，化为澄水，名行阴尽。是人则能超
zhòng shēng zhuó guān qí suǒ yóu yōu yǐn wàng xiǎng yǐ wéi qí běn
众生浊，观其所由，幽隐妄想以为其本。

ā nándāng zhī shì dé zhèng zhī shē mó tuōzhōng zhūshàn
“阿难当知，是得正知，奢摩他中，诸善

nán zǐ níngmíngzhèng xīn shí lèi tiānmó bù dé qí biàn fāng dé jīng
男子，凝明正心，十类天魔不得其便，方得精

yánqióngshēng lèi běn yú běn lèi zhōng shēngyuán lù zhě guān bǐ
研穷生类本。于本类中，生元露者，观彼

yōuqīngyuánrǎodòngyuán yú yuányuánzhōng qǐ jì duózhě shì rén zhuì
幽清圆扰动元；于圆元中起计度者，是人坠

rù èr wú yīn lùn yī zhě shì rén jiàn běn wú yīn hé yǐ gù shì
入二无因论。一者，是人见本无因。何以故？是

rén jì dé shēng jī quán pò chéng yú yǎngēn bā bǎigōng dé jiàn bā
人既得生机全破，乘于眼根八百功德，见八

wàn jié suǒ yǒuzhòngshēng yè liú wānhuán sǐ cǐ shēng bǐ zhǐ jiàn
万劫所有众生，业流湾环，死此生彼，只见

zhòngshēng lún huí qí chù bā wàn jié wàimíng wú suǒguān biàn zuò shì
众生轮回其处，八万劫外冥无所观，便作是

jiě cǐ děng shì jiān shí fāngzhòngshēng bā wàn jié lái wú yīn zì
解：此等世间十方众生，八万劫来，无因自

yǒu yóu cǐ jì duó wángzhèngbiàn zhī duò luò wàidào huò pú tí
有。由此计度，亡正遍知，堕落外道，惑菩提

xìng èr zhě shì rén jiàn mò wú yīn hé yǐ gù shì rén yú shēng jì
性。二者，是人见末无因。何以故？是人于生既

jiàn qí gēn zhī rén shēng rén wù niǎoshēngniǎo wū cóng lái hēi
见其根，知人生人，悟鸟生鸟，乌从来黑，

hú cóng lái bái rén tiān běn shù chùshēng běn héng bái fēi xǐ chéng
鹄从来白，人天本竖，畜生本横，白非洗成，

hēi fēi rǎnzào cóng bā wàn jié wú fù gǎi yí jīn jìn cǐ xíng yì fù
黑非染造，从八万劫无复改移，今尽此形，亦复

rú shì ér wǒ běn lái bù jiàn pú tí yún hé gèng yǒu chéng pú tí shì
如是，而我本来不见菩提，云何更有成菩提事？

dāng zhī jīn rì yī qiè wù xiàng jiē běn wú yīn yóu cǐ jì duó wáng
当知今日一切物象，皆本无因。由此计度，亡

zhèngbiàn zhī duò luò wàidào huò pú tí xìng shì zé míngwéi dì yī
正遍知，堕落外道，惑菩提性。是则名为第一

wàidào lì wú yīn lùn
外道，立无因论。

ā nán shì sān mó zhōngzhūshànán zǐ níngmíngzhèng xīn
“阿难，是三摩中诸善男子，凝明正心，

mó bù dé biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán
魔不得便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，
yú yuánchángzhōng qǐ jì duózhě shì rén zhuì rù sì biàncháng lùn yī
于圆常中起计度者，是人坠入四遍常论。一
zhě shì rén qióng xīn jìng xìng èr chù wú yīn xiū xí néng zhī èr
者，是人穷心境性，二处无因，修习能知，二
wàn jié zhōng shí fāng zhòng shēng suǒ yǒu shēng miè xián jiē xún huán
万劫中，十方众生所有生灭，咸皆循环，
bù céng sǎn shī jì yǐ wéi cháng èr zhě shì rén qióng sì dà yuán
不曾散失，计以为常。二者，是人穷四大元，
sì xìng cháng zhù xiū xí néng zhī sì wàn jié zhōng shí fāng zhòng shēng
四性常住，修习能知，四万劫中，十方众生
suǒ yǒu shēng miè xián jiē tǐ héng bù céng sǎn shī jì yǐ wéi cháng
所有生灭，咸皆体恒，不曾散失，计以为常。
sān zhě shì rén qióng jìn liù gēn mò nà zhí shòu xīn yì shí zhōng
三者，是人穷尽六根、末那、执受，心意识中，
běn yuán yóu chù xìng cháng héng gù xiū xí néng zhī bā wàn jié zhōng
本元由处，性常恒故，修习能知八万劫中，
yī qiè zhòng shēng xún huán bù shī běn lái cháng zhù qióng bù shī xìng
一切众生循环不失，本来常住，穷不失性，
jì yǐ wéi cháng sì zhě shì rén jì jìn xiǎng yuán shēng lǐ gèng wú
计以为常。四者，是人既尽想元，生理更无
liú zhǐ yùn zhuǎn shēng miè xiǎng xīn jīn yǐ yǒng miè lǐ zhōng zì rán
流止运转，生灭想心今已永灭，理中自然
chéng bù shēng miè yīn xīn suǒ duó jì yǐ wéi cháng yóu cǐ jì cháng
成不生灭，因心所度，计以为常。由此计常，
wáng zhèng biàn zhī duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi
亡正遍知，堕落外道，惑菩提性。是则名为
dì èr wài dào lì yuán cháng lùn
第二外道，立圆常论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得
biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán yú zì
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于自
tā zhōng qǐ jì duózhě shì rén zhuì rù sì diāndǎo jiàn yī fēn wú cháng
他中起计度者，是人坠入四颠倒见，一分无常
yī fēn cháng lùn yī zhě shì rén guān miào míng xīn biàn shí fāng jiè
一分常论。一者，是人观妙明心遍十方界，

zhàn rán yǐ wéi jiū jìng shén wǒ cóng shì zé jì wǒ biàn shí fāng níng míng
湛然以为究竟神我，从是则计我遍十方，凝明
bú dòng yī qiè zhòng shēng yú wǒ xīn zhōng zì shēng zì sǐ zé wǒ
不动，一切众生，于我心中自生自死，则我
xīn xìng míng zhī wéi cháng bǐ shēng miè zhě zhēn wú cháng xìng èr
心性，名之为常；彼生灭者，真无常性。二
zhě shì rén bù guān qí xīn biàn guān shí fāng héng shā guó tǔ jiàn jié
者，是人 不观其心，遍观十方恒沙国土，见劫
huài chù míng wéi jiū jìng wú cháng zhǒng xìng jié bù huài chù míng jiū
坏处，名为究竟无常种性；劫不坏处，名究
jìng cháng sān zhě shì rén bié guān wǒ xīn jīng xì wēi mì yóu rú wēi
竟常。三者，是人别观我心，精细微密犹如微
chén liú zhuǎn shí fāng xìng wú yí gǎi néng lìng cǐ shēn jí shēng jí
尘，流转十方，性无移改，能令此身即生即
miè qí bù huài xìng míng wǒ xìng cháng yī qiè sǐ shēng cóng wǒ liú
灭，其不坏性，名我性常；一切死生从我流
chū míng wú cháng xìng sì zhě shì rén zhī xiǎng yīn jìn jiàn xíng yīn
出，名无常性。四者，是人知想阴尽，见行阴
liú xíng yīn cháng liú jì wéi cháng xìng sè shòu xiǎng děng
流，行阴常流，计为常性；色、受、想等，
jīn yǐ miè jìn míng wéi wú cháng yóu cǐ jì duó yī fēn wú cháng yī
今已灭尽，名为无常。由此计度一分无常一
fēn cháng gù duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì sān
分常故，堕落外道，惑菩提性。是则名为第三
wài dào yī fēn cháng lùn
外道，一分常论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得
biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú fēn
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于分
wèi zhōng shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù sì yǒu biān lùn yī zhě shì
位中生计度者，是人坠入四有边论。一者，是
rén xīn jì shēng yuán liú yòng bù xī jì guò wèi zhě míng wéi yǒu biān
人心计生元，流用不息，计过未者，名为有边；
jì xiāng xù xīn míng wéi wú biān èr zhě shì rén guān bā wàn jié
计相续心，名为无边。二者，是人观八万劫，
zé jiàn zhòng shēng bā wàn jié qián jì wú wén jiàn wú wén jiàn chù
则见众生；八万劫前，寂无闻见。无闻见处，

míngwéi wú biān yǒuzhòngshēngchù míngwéiyǒubiān sānzhě shì
名为无边；有众生处，名为有边。三者，是
rén jì wǒ biàn zhī dé wú biānxìng bǐ yī qiè rén xiàn wǒ zhī zhōng
人计我遍知，得无边性；彼一切人现我知中，
wǒ céng bù zhī bǐ zhī zhī xìng míng bǐ bù dé wú biān zhī xīn dàn yǒu
我曾不知彼之知性，名彼不得无边之心，但有
biānxìng sì zhě shì rén qióngxíng yīn kōng yǐ qí suǒ jiàn xīn lù
边性。四者，是人穷行阴空，以其所见，心路
chóuduó yī qiè zhòngshēng yī shēn zhī zhōng jì qí xián jiē bànshēng
筹度，一切众生一身之中，计其咸皆半生
bànmiè míng qí shì jiè yī qiè suǒ yǒu yī bàn yǒubiān yī bàn wú
半灭；明其世界一切所有，一半有边，一半无
biān yóu shì jì duó yǒubiān wú biān duò luò wàidào huò pú tí xìng
边。由是计度有边无边，堕落外道，惑菩提性。
shì zé míngwéi dì sì wàidào lì yǒubiānlùn
是则名为第四外道，立有边论。

yòusān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得
biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngcháng rǎo dòng yuán yú zhī
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于知
jiàn zhōngshēng jì duó zhě shì rén zhuì rù sì zhǒng diāndǎo bù sǐ jiǎo
见中生计度者，是人坠入四种颠倒不死矫
luàn biàn jì xū lùn yī zhě shì rén guān biàn huà yuán jiàn qiān liú chù
乱遍计虚论。一者，是人观变化元，见迁流处，
míng zhī wéi biàn jiàn xiāng xù chù míng zhī wéi héng jiàn suǒ jiàn chù
名之为变；见相续处，名之为恒。见所见处，
míng zhī wéi shēng bú jiàn jiàn chù míng zhī wéi miè xiāng xù zhī yīn
名之为生；不见见处，名之为灭。相续之因，
xìng bú duàn chù míng zhī wéi zēng zhèng xiāng xù zhōng zhōng suǒ lí
性不断处，名之为增；正相续中，中所离
chù míng zhī wéi jiǎn gè gè shēng chù míng zhī wéi yǒu hù hù wáng
处，名之为减。各各生处，名之为有；互互亡
chù míng zhī wéi wú yǐ lǐ dōu guān yòng xīn bié jiàn yǒu qiú fǎ
处，名之为无。以理都观，用心别见。有求法
rén lái wèn qí yì dá yán wǒ jīn yì shēng yì miè yì yǒu yì wú
人来问其义，答言：‘我今亦生亦灭，亦有亦无，
yì zēng yì jiǎn yú yī qiè shí jiē luàn qí yǔ lìng bǐ qián rén yí
亦增亦减。’于一切时，皆乱其语，令彼前人遗

shī zhāng jù èr zhě shì rén dì guān qí xīn hù hù wú chù yīn
失章句。二者，是人谛观其心，互互无处，因
wú dé zhèng yǒu rén lái wèn wéi dá yī zì dàn yán qí wú
无得证。有人来问，唯答一字，但言其‘无’，
chú wú zhī yú wú suǒ yán shuō sān zhě shì rén dì guān qí xīn
除‘无’之余，无所言说。三者，是人谛观其心，
gè gè yǒu chù yīn yǒu dé zhèng yǒu rén lái wèn wéi dá yī zì
各各有处，因有得证。有人来问，唯答一字，
dàn yán qí shì chú shì zhī yú wú suǒ yán shuō sì zhě
但言其‘是’，除‘是’之余，无所言说。四者，
shì rén yǒu wú jù jiàn qí jìng zhī gù qí xīn yì luàn yǒu rén lái wèn
是人有无俱见，其境枝故，其心亦乱。有人来问，
dá yán yì yǒu jí shì yì wú yì wú zhī zhōng bù shì yì yǒu yī
答言：‘亦有即是亦无，亦无之中不是亦有。’一
qiè jiǎo luàn wú róng qióng jié yóu cǐ jì duó jiǎo luàn xū wú duò luò
切矫乱，无容穷诘。由此计度矫乱虚无，堕落
wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì wǔ wài dào sì diān dǎo
外道，惑菩提性。是则名为第五外道，四颠倒
xìng bù sǐ jiǎo luàn biàn jì xū lùn
性不死矫乱遍计虚论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得
biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú wú
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于无
jìn liú shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù sǐ hòu yǒu xiàng fā xīn diān dǎo
尽流生计度者，是人坠入死后有相，发心颠倒。
huò zì gù shēn yún sè shì wǒ huò jiàn wǒ yuán hán biàn guó tǔ
或自固身，云色是我；或见我圆，含遍国土，
yún wǒ yǒu sè huò bǐ qián yuán suí wǒ huí fù yún sè shǔ wǒ huò fù
云我有色；或彼前缘随我回复，云色属我；或复
wǒ yī xíng zhōng xiāng xù yún wǒ zài sè jiē jì duó yán sǐ hòu yǒu
我依行中相续，云我在色。皆计度言，死后有
xiàng rú shì xún huán yǒu shí liù xiàng cóng cǐ huò jì bì jìng fán
相，如是循环，有十六相。从此或计，毕竟烦
nǎo bì jìng pú tí liǎng xìng bìng qū gè bù xiāng chù yóu cǐ jì
恼，毕竟菩提，两性并驱，各不相触。由此计
duó sǐ hòu yǒu gù duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng wéi dì
度死后有故，堕落外道，惑菩提性。是则名为第

liù wàidào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòuyǒuxiàng xīn diāndǎo lùn
六外道，立五阴中死后有相心颠倒论。

yòusān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得

biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán yú xiān
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于先

chúmiè sè shòu xiǎngzhōng shēng jì duózhě shì rén zhuì rù sǐ
除灭色、受、想中，生计度者，是人坠入死

hòu wú xiàng fā xīn diāndǎo jiàn qí sè miè xíng wú suǒ yīn guān
后无相，发心颠倒。见其色灭，形无所因；观

qí xiǎngmiè xīn wú suǒ xì zhī qí shòumiè wú fù liánzhuì yīn xìng
其想灭，心无所系；知其受灭，无复连缀。阴性

xiāosàn zòngyǒushēng lǐ ér wú shòuxiǎng yǔ cǎo mù tóng cǐ
销散，纵有生理，而无受想，与草木同。此

zhì xiànciányóu bù kě dé sǐ hòuyún hé gèngyǒuzhūxiàng yīn zhī kān
质现前犹不可得，死后云何更有诸相？因之勘

jiào sǐ hòuxiàng wú rú shì xúnhuán yǒu bā wú xiàng cóng cǐ huò
校，死后相无，如是循环，有八无相。从此或

jì niè pán yīn guǒ yī qiè jiē kōng tú yǒumíng zì jiū jìng duàn
计，涅槃、因果一切皆空，徒有名字，究竟断

miè yóu cǐ jì duó sǐ hòu wú gù duò luò wàidào huò pú tí xìng
灭。由此计度死后无故，堕落外道，惑菩提性。

shì zé míngwéi dì qī wàidào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòu wú xiàng xīn diān
是则名为第七外道，立五阴中死后无相心颠

dǎo lùn
倒论。

yòusān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiānníngzhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得

biàn qióngshēng lèi běn guān bǐ yōuqīngchángrǎo dòngyuán yú xíng
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于行

cúnzhōng jiānshòuxiǎngmiè shuāng jì yǒu wú zì tǐ xiàng pò shì
存中，兼受想灭，双计有无，自体相破，是

rénzhuì rù sǐ hòu jù fēi qǐ diāndǎo lùn sè shòu xiǎngzhōng
人坠入死后俱非，起颠倒论。色、受、想中，

jiàn yǒu fēi yǒu xíngqiān liú nèi guān wú bù wú rú shì xúnhuán
见有非有；行迁流内，观无不无。如是循环，

qióng jìn yīn jiè bā jù fēi xiàng suí dé yī yuán jiē yán sǐ hòu yǒu
穷尽阴界，八俱非相，随得一缘，皆言死后有

xiàng wú xiàng yòu jì zhū xíng xìng qiān é gù xīn fā tōng wù yǒu
相无相。又计诸行，性迁讹故，心发通悟，有
wú jù fēi xū shí shī cuò yóu cǐ jì duó sǐ hòu jù fēi hòu jì hūn
无俱非，虚实失措。由此计度死后俱非，后际昏
méng wú kě dào gù duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé míng
瞢，无可道故，堕落外道，惑菩提性。是则名
wéi dì bā wài dào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòu jù fēi xīn diān dǎo lùn
为第八外道，立五阴中死后俱非心颠倒论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得

biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú hòu
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于后
hòu wú shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù qī duàn miè lùn huò jì shēn miè
后无生计度者，是人坠入七断灭论。或计身灭，
huò yù jìn miè huò kǔ jìn miè huò jí lè miè huò jí shě miè rú
或欲尽灭，或苦尽灭，或极乐灭，或极舍灭。如
shì xún huán qióng jìn qī jì xiàn qián xiāo miè miè yǐ wú fù yóu
是循环，穷尽七际，现前销灭，灭已无复。由
cǐ jì duó sǐ hòu duàn miè duò luò wài dào huò pú tí xìng shì zé
此计度死后断灭，堕落外道，惑菩提性。是则
míng wéi dì jiǔ wài dào lì wǔ yīn zhōng sǐ hòu duàn miè xīn diān dǎo lùn
名为第九外道，立五阴中死后断灭心颠倒论。

yòu sān mó zhōng zhū shàn nán zǐ jiān níng zhèng xīn mó bù dé
“又三摩中诸善男子，坚凝正心，魔不得

biàn qióng shēng lèi běn guān bǐ yōu qīng cháng rǎo dòng yuán yú hòu
便，穷生类本，观彼幽清常扰动元，于后
hòu yǒu shēng jì duó zhě shì rén zhuì rù wǔ niè pán lùn huò yǐ yù jiè
后有生计度者，是人坠入五涅槃论。或以欲界
wéi zhèng zhuǎn yī guān jiàn yuán míng shēng ài mù gù huò yǐ chū
为正转依，观见圆明，生爱慕故；或以初
chán xìng wú yōu gù huò yǐ èr chán xīn wú kǔ gù huò yǐ sān
禅，性无忧故；或以二禅，心无苦故；或以三
chán jí yuè suí gù huò yǐ sì chán kǔ lè èr wáng bú shòu lún
禅，极悦随故；或以四禅，苦乐二亡，不受轮
huí shēng miè xìng gù mí yǒu lòu tiān zuò wú wéi jiě wǔ chù ān wěn
回生灭性故。迷有漏天，作无为解，五处安隐，
wéi shèng jìng yī rú shì xún huán wǔ chù jiū jìng yóu cǐ jì duó wǔ
为胜净依，如是循环，五处究竟。由此计度五

xiàn niè pán duò luò wàidào huò pú tí xìng shì zé míngwéi dì shí wài
现涅槃，堕落外道，惑菩提性。是则名为第十外
dào lì wǔ yīn zhōng wǔ xiàn niè pán xīn diāndǎo lùn
道，立五阴中五现涅槃心颠倒论。

ā nán rú shì shí zhǒngchán nà kuáng jiě jiē shì xíng yīn
“阿难，如是十种禅那狂解，皆是行阴

yòng xīn jiāo hù gù xiàn sī wù zhòngshēngwán mí bú zì cǔnliáng
用心交互，故现斯悟。众生顽迷，不自忖量，
féng cǐ xiànrán yǐ mí wéi jiě zì yándēngshèng dà wàng yǔ chéng
逢此现前，以迷为解，自言登圣，大妄语成，
duò wú jiàn yù rǔ děng bì xū jiāng rú lái yǔ yú wǒ mièhòu chuán
堕无间狱。汝等必须将如来语，于我灭后，传
shì mò fǎ biàn lìng zhòngshēng jué liǎo sī yì wú lìng xīn mó zì qǐ shēn
示末法，遍令众生觉了斯义，无令心魔自起深
niè bǎo chí fù hù xiāo xī xié jiàn jiào qí shēn xīn kāi jué zhēn yì
孽，保持覆护，销息邪见，教其身心开觉真¹义，
yú wú shàngdào bù zāo zhī qí wù lìng xīn qǐ dé shǎowéi zú zuò
于无上道不遭枝歧，勿令心祈，得少为足，作
dà jué wángqīngjìngbiāo zhǐ
大觉王清净标指。

ā nán bǐ shànnán zǐ xiū sān mó tí xíng yīn jìn zhě
“阿难，彼善男子，修三摩提，行阴尽者，

zhū shì jiānxìng yōuqīngrǎo dòngtóng fènshēng jī shū rán huī liè chén
诸世间性，幽清扰动同分生机，倏然隳裂，沉
xì gāng niǔ bǔ tè qié luó chóu yè shēnmài gǎnyìngxuánjué yú
细纲纽，补特伽罗，酬业深脉，感应悬绝。于
niè pántiān jiāng dà míng wù rú jī hòumíng zhān gù dōngfāng
涅槃天，将大明悟，如鸡后鸣，瞻顾东方，
yǐ yǒujīng sè liù gēn xū jìng wú fù chí yì nèi wàizhànmíng rù
已有精色。六根虚静，无复驰逸，内外湛明，入
wú suǒ rù shēn dá shí fāng shí èr zhǒng lèi shòumìngyuányóu guānyóu
无所入，深达十方十二种类受命元由。观由
zhí yuán zhū lèi bú zhào yú shí fāng jiè yǐ huò qí tóng jīng sè
执元，诸类不召，于十方界，已获其同，精色
bù chén fā xiànyōu mì cǐ zé míngwéi shí yīn qū yǔ ruò yú qún
不沉，发现幽秘，此则名为识阴区宇。若于群

¹ 龙藏：具；永乐藏：真；高丽藏：真；校勘：真

zhào yǐ huòtóngzhōng xiāomó liù mén hé kāi chéng jiù jiàn wéntōng
召已获同中，销磨六门，合开成就，见闻通
lín hù yòngqīngjìng shí fāng shì jiè jí yǔ shēn xīn rú fèi liú lí
邻，互用清净；十方世界及与身心，如吠琉璃，
nèi waimíngchè míng shí yīn jìn shì rén zé néng chāoyuè mìng zhuó
内外明彻，名识阴尽。是人则能超越命浊。
guān qí suǒ yóu wǎngxiàng xū wú diāndǎowàngxiǎng yǐ wéi qí běn
观其所由，罔象虚无，颠倒妄想以为其本。

ā nán dāng zhī shì shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yú shí
“阿难当知，是善男子穷诸行空，于识
huányuán yǐ mièshēngmiè ér yú jì miè jīng miào wèi yuán néng lìng
还元，已灭生灭，而于寂灭精妙未圆，能令
jǐ shēngēn gé hé kāi yì yǔ shí fāng zhū lèi tōng jué jué zhī tōng mǐn
己身根隔合开，亦与十方诸类通觉，觉知通溜，
néng rù yuányuán ruò yú suǒ guī lì zhēn cháng yīn shēng shèng jiě
能入圆元。若于所归，立真常因，生胜解
zhě shì rén zé duò yīn suǒ yīn zhí suō pí jiā luó suǒ guī míng dì chéng
者，是人则堕因所因执，娑毗伽罗所归冥谛，成
qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì yī lì suǒ
其伴侣，迷佛菩提，亡失知见。是名第一立所
dé xīn chéng suǒ guī guǒ wéi yuǎn yuán tōng bèi niè pán chéng shēng
得心成所归果，违远圆通，背涅槃城，生
wàidào zhǒng
外道种。

ā nán yòu shàn nán zǐ qióng zhū xíng kōng yǐ miè shēng miè
“阿难，又善男子穷诸行空，已灭生灭，
ér yú jì miè jīng miào wèi yuán ruò yú suǒ guī lǎn wéi zì tǐ jìn
而于寂灭精妙未圆。若于所归，览为自体，尽
xū kōng jiè shí èr lèi nèi suǒ yǒu zhòng shēng jiē wǒ shēn zhōng yī lèi
虚空界十二类内所有众生，皆我身中一类
liú chū shēng shèng jiě zhě shì rén zé duò néng fēi néng zhí mó xī
流出，生胜解者，是人则堕能非能执，摩酰
shǒu luó xiàn wú biān shēn chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī
首罗现无边身，成其伴侣，迷佛菩提，亡失
zhī jiàn shì míng dì èr lì néng wéi xīn chéng néng shì guǒ wéi yuǎn yuán
知见。是名第二立能为心成能事果，违远圆
tōng bèi niè pán chéng shēng dà màn tiān wǒ biàn yuán zhǒng
通，背涅槃城，生大慢天，我遍圆种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì mièjīngmiào wèiyuán ruò yú suǒ guī yǒusuǒ guī yī zì yí
于寂灭精妙未圆。若于所归，有所归依，自疑
shēn xīn cóng bǐ liú chū shí fāng xū kōngxīán qí shēng qǐ jí yú dōu
身心从彼流出，十方虚空咸其生起，即于都
qǐ suǒxuān liú dì zuòzhēnchángshēn wú shēngmiè jiě zài shēngmiè
起所宣流地，作真常身无生灭解。在生灭
zhōng zǎo jì chángzhù jì huò bù shēng yì mí shēngmiè ān zhù
中，早计常住，既惑不生，亦迷生灭。安住
chén mí shēngshèng jiě zhě shì rén zé duòcháng fēi cháng zhí jì
沉迷，生胜解者，是人则堕常非常执，计
zì zài tiānchéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng
自在天成其伴侣，迷佛菩提，亡失知见。是名
dì sān lì yīn yī xīn chéngwàng jì guǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pán
第三立因依心成妄计果，违远圆通，背涅槃
chéng shēngdàoyuánzhǒng
城，生倒圆种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì mièjīngmiào wèiyuán ruò yú suǒ zhī zhī biànyuán gù yīn zhī
于寂灭精妙未圆。若于所知，知遍圆故，因知
lì jiě shí fāngcǎomù jiē chēngyǒuqíng yǔ rén wú yì cǎomù wéi
立解，十方草木皆称有情，与人无异，草木为
rén rén sǐ huánchéng shí fāngcǎoshù wú zé biàn zhī shēngshèng jiě
人，人死还成十方草树。无择遍知，生胜解
zhě shì rén zé duò zhī wú zhī zhí pó zhà xiàn ní zhí yī qiè jué
者，是人则堕无知执，婆吒、霰尼执一切觉，
chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì sì jì
成其伴侣，迷佛菩提，亡失知见。是名第四计
yuán zhī xīn chéng xū miùguǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pánchéng shēng
圆知心成虚谬果，违远圆通，背涅槃城，生
dào zhī zhǒng
倒知种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì mièjīngmiào wèiyuán ruò yú yuánrónggēn hù yòngzhōng yǐ dé
于寂灭精妙未圆。若于圆融根互用中，已得

suí shùn biàn yú yuánhuà yī qiè fā shēng qiú huǒguāngmíng yào
随顺，便于圆化，一切发生，求火光明，乐
shuǐqīngjìng ài fēngzhōu liú guānchénchéng jiù gè gè chóng shì
水清净，爱风周流，观尘成就，各各崇事，
yǐ cǐ qúnchén fā zuòběn yīn lì chángzhù jiě shì rén zé duòshēng
以此群尘发作本因，立常住解，是人则堕生
wú shēng zhí zhū jiā shè bō bìng pó luó mén qín xīn yì shēn shì huǒ
无生执，诸迦叶波并婆罗门，勤心役身，事火
chóngshuǐ qiú chūshēng sǐ chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng
崇水，求出生死，成其伴侣，迷佛菩提，亡
shī zhī jiàn shì míng dì wǔ jì zhuóchóng shì mí xīn cóng wù lì wàng
失知见。是名第五计著崇事，迷心从物，立妄
qiú yīn qiú wàng jì guǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pánchéng shēng
求因，求妄冀果，违远圆通，背涅槃城，生
diānhuàzhǒng
颠化种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì miè jīng miào wèiyuán ruò yú yuánmíng jì míngzhōng xū fēi miè
于寂灭精妙未圆。若于圆明计明中虚，非灭
qúnhuà yǐ yǒngmiè yī wéisuǒ guī yī shēngshèng jiě zhě shì rén zé
群化，以永灭依为所归依，生胜解者，是人则
duò guī wú guī zhí wú xiǎngtiānzhōngzhū shùnrùo duōchéng qí bàn lǚ
堕归无归执，无想天中诸舜若多成其伴侣，
mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì liù yuán xū wú xīn chéng
迷佛菩提，亡失知见。是名第六圆虚无心成
kōngwángguǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pánchéng shēngduànmièzhǒng
空亡果，违远圆通，背涅槃城，生断灭种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì miè jīng miào wèiyuán ruò yú yuáncháng gù shēnchángzhù
于寂灭精妙未圆。若于圆常，固身常住，
tóng yú jīngyuán cháng bù qīng shì shēngshèng jiě zhě shì rén zé duò
同于精圆，长不倾逝，生胜解者，是人则堕
tān fēi tān zhí zhū ā sī tuó qiú chángmìngzhěchéng qí bàn lǚ mí
贪非贪执，诸阿斯陀求长命者成其伴侣，迷
fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì qī zhí zhuómìngyuán lì gù
佛菩提，亡失知见。是名第七执著命元，立固

wàng yīn qù cháng láo guǒ wéiyuǎnyuántōng bèi niè pánchéng
妄因，趣长劳果，违远圆通，背涅槃城，
shēngwàngyánzhǒng
生妄延种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì mièjīngmiào wèiyuán guānmìng hù tōng què liú chén láo kǒng
于寂灭精妙未圆。观命互通，却留尘劳，恐
qí xiāo jìn biàn yú cǐ jì zuò lián huā gōng guǎng huà qī zhēn duō zēng
其销尽，便于此际坐莲华宫，广化七珍，多增
bǎoyuàn zòng zì qí xīn shēngshèng jiě zhě shì rén zé duòzhēn wú
宝媛，纵恣其心，生胜解者，是人则堕真无
zhēn zhí zhà zhī jiā luó chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī zhī
真执，吒枳迦罗成其伴侣，迷佛菩提，亡失知
jiàn shì míng dì bā fā xié sī yīn lì chì chén guǒ wéiyuǎnyuántōng
见。是名第八发邪思因立炽尘果，违远圆通，
bèi niè pánchéng shēngtiān mó zhǒng
背涅槃城，生天魔种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì mièjīngmiào wèiyuán yú mìng míng zhōng fēn bié jīng cū shū
于寂灭精妙未圆。于命明中，分别精粗，疏
jué zhēn wěi yīn guǒ xiāng chóu wéi qiú gǎnyìng bèi qīng jìng dào suǒ
决真伪，因果相酬，唯求感应，背清净道，所
wèi jiàn kǔ duàn jí zhèng miè xiū dào jū miè yǐ xiū gèng bù
谓见苦、断集、证灭、修道，居灭已休，更不
qián jìn shēngshèng jiě zhě shì rén zé duò dìng xìng shēng wén zhū wú
前进，生胜解者，是人则堕定性声闻，诸无
wén sēng zēng shàng màn zhě chéng qí bàn lǚ mí fó pú tí wáng shī
闻僧增上慢者，成其伴侣，迷佛菩提，亡失
zhī jiàn shì míng dì jiǔ yuán jīng yìng xīn chéng qù jì guǒ wéiyuǎnyuán
知见。是名第九圆精应心成趣寂果，违远圆
tōng bèi niè pánchéng shēngchánkōngzhǒng
通，背涅槃城，生缠空种。

yòu shànnán zǐ qióngzhūxíngkōng yǐ mièshēngmiè ér
“又，善男子穷诸行空，已灭生灭，而
yú jì mièjīngmiào wèiyuán ruò yú yuánróng qīng jìng jué míng fā yán
于寂灭精妙未圆。若于圆融清净觉明，发研

shēnmào jí lì niè pán ér bù qián jìn shēngshèng jiě zhě shì rén
深妙，即立涅槃而不前进，生胜解者，是人
zé duòdìngxìng pì zhī zhūyuán dú lún bù huí xīn zhěchéng qí bàn lǚ
则堕定性辟支，诸缘、独伦不回心者成其伴侣，
mí fó pú tí wáng shī zhī jiàn shì míng dì shí yuán jué mǐn xīn chéng
迷佛菩提，亡失知见。是名第十圆觉溜心成
zhàn míng guǒ wéi yuǎn yuán tōng bèi niè pán chéng shēng jué yuán míng
湛明果，违远圆通，背涅槃城，生觉圆明
bú huà yuán zhǒng
不化圆种。

ā nán rú shì shí zhǒng chán nà zhōng tú chéng kuáng
“阿难，如是十种禅那，中途成狂，
yīn yī mí huò yú wèi zú zhōngshēng mǎn zú zhèng jiē shì shí yīn yòng
因依迷惑，于未足中生满足证，皆是识阴用
xīn jiāo hù gù shēng sī wèi zhòngshēng wán mí bú zì cǔn liáng
心交互，故生斯位。众生顽迷，不自忖量，
féng cǐ xiànrán gè yǐ suǒ ài xiān xí mí xīn ér zì xiū xī jiāng wéi
逢此现前，各以所爱先习迷心而自休息，将为
bì jìng suǒ guī níng dì zì yán mǎn zú wú shàng pú tí dà wàng yǔ
毕竟所归宁地，自言满足无上菩提，大妄语
chéng wàidào xié mó suǒ gǎn yè zhōng duò wú jiàn yù shēng wén
成，外道、邪魔所感业终，堕无间狱；声闻、
yuán jué bù chéng zēng jìn rǔ děng cún xīn bǐng rú lái dào jiāng cǐ
缘觉，不成增进。汝等存心秉如来道，将此
fǎ mén yú wǒ miè hòu chuán shì mò shì pǔ lìng zhòngshēng jué liǎo sī
法门于我灭后，传示末世，普令众生觉了斯
yì wú lìng jiàn mó zì zuò chén niè bǎo suí āi jiù xiāo xī xié yuán
义，无令见魔自作沉孽，保绥哀救，销息邪缘；
lìng qí shēn xīn rù fó zhī jiàn cóng shǐ chéng jiù bù zāo qí lù
令其身心入佛知见，从始成就，不遭歧路。

rú shì fǎ mén xiāngùò qù shì héngshā jié zhōng wēi chén rú
“如是法门，先过去世恒沙劫中，微尘如
lái chéng cǐ xīn kāi dé wú shàng dào shí yīn ruò jìn zé rǔ xiànrán
来乘此心开，得无上道。识阴若尽，则汝现前
zhū gēn hù yòng cóng hù yòng zhōng néng rù pú sà jīn gāngān huì yuán
诸根互用，从互用中能入菩萨金刚干慧圆
míng jīng xīn yú zhōng fā huà rú jìng liú lí nèi hán bǎo yuè rú
明精心，于中发化，如净琉璃，内含宝月；如

shì nǎi chāo shí xìn shí zhù shí hēng shí huí xiàng sì jiā hēng xīn
是乃超十信、十住、十行、十回向、四加行心，
pú sà suǒ xíng jīn gāng shí dì dēng jué yuán míng rù yú rú lái miào
菩萨所行金刚十地，等觉圆明，入于如来妙
zhuāng yán hǎi yuán mǎn pú tí guī wú suǒ dé cǐ shì guò qù xiān fó
庄严海，圆满菩提，归无所得。此是过去先佛
shì zūn shē mó tuō zhōng pí pó shè nà jué míng fēn xī wēi xì mó shì
世尊奢摩他中，毗婆舍那觉明分析微细魔事。
mó jìng xiàn qián nǚ néng ān shí xīn gòu xǐ chú bú luò xié jiàn yīn
魔境现前，汝能谳识，心垢洗除，不落邪见。阴
mó xiāo miè tiān mó cuī suì dà lì guǐ shén chǐ pò táo shì chī mèi wǎng
魔销灭，天魔摧碎，大力鬼神褫魄逃逝，魑魅魍
liǎng wú fù chū shēng zhí zhì pú tí wú zhū shǎo fá xià liè zēng jìn
魍无复出生，直至菩提，无诸少乏；下劣增进，
yú dà niè pán xīn bù mí mèn ruò zhū mò shì yú dùn zhòng shēng wèi
于大涅槃，心不迷闷。若诸末世愚钝众生，未
shí chán nà bù zhī shuō fǎ yào xiū sān mèi rǔ kǒng tóng xié yī
识禅那，不知说法，乐修三昧，汝恐同邪，一
xīn quàn lìng chí wǒ fó dǐng tuó luó ní zhòu ruò wèi néng sòng xiě yú
心劝令持我佛顶陀罗尼咒；若未能诵，写于
chán táng huò dài shēn shàng yī qiè zhū mó suǒ bù néng dòng rǔ dāng
禅堂，或带身上，一切诸魔所不能动。汝当
gōng qīn shí fāng rú lái jiū jìng xiū jìn zuì hòu chuí fàn
恭钦十方如来，究竟修进最后垂范。”

ā nán jí cóng zuò qǐ wén fó shì huì dǐng lǐ qīn fèng yì
阿难即从座起，闻佛示诲，顶礼钦奉，忆
chí wú shī yú dà zhòng zhōng chóng fù bó fó rú fó suǒ yán
持无失，于大众中，重复白佛：“如佛所言：
wǔ yīn xiàng zhōng wǔ zhǒng xū wàng wéi běn xiǎng xīn wǒ děng
‘五阴相中，五种虚妄，为本想心。’我等
píng cháng wèi méng rú lái wēi xì kāi shì yòu cǐ wǔ yīn wéi bìng xiāo chú
平常未蒙如来微细开示。又此五阴，为并消除？
wéi cì dì jìn rú shì wǔ chóng yì hé wéi jiè wéi yuàn rú lái fā
为次第尽？如是五重，诣何为界？惟愿如来发
xuān dà cí wèi cǐ dà zhòng qīng jìng xīn mù yǐ wèi mò shì yī qiè zhòng
宣大慈，为此大众清净心目，以为末世一切众
shēng zuò jiāng lái yǎn
生作将来眼。”

fó gào ā nán jīngzhēnmiàomíng běn jué yuánjìng fēi liú
佛告阿难：“精真妙明，本觉圆净，非留

sǐ shēng jí zhū chéngòu nǎi zhì xū kōng jiē yīn wàngxiǎng zhī suǒ shēng
死生及诸尘垢，乃至虚空，皆因妄想之所生

qǐ sī yuánběn jué miàomíngzhēn jīng wàng yǐ fā shēngzhū qì shì
起。斯元本觉，妙明真精，妄以发生诸器世

jiān rú yǎn ruò duō mí tóu rèn yǐng wàng yuán wú yīn yú wàngxiǎng
间，如演若多迷头认影。妄元无因，于妄想

zhōng lì yīn yuán xìng mí yīn yuán zhě chēng wéi zì rán bǐ xū kōng xìng
中立因缘性，迷因缘者称为自然；彼虚空性，

yóu shí huàn shēng yīn yuán zì rán jiē shì zhòng shēng wàng xīn jì duó
犹实幻生，因缘、自然皆是众生妄心计度。

ā nán zhī wàng suǒ qǐ shuō wàng yīn yuán ruò wàng yuán
“阿难，知妄所起，说妄因缘；若妄元

wú shuō wàng yīn yuán yuán wú suǒ yǒu hé kuàng bù zhī tuī zì rán zhě
无，说妄因缘元无所有，何况不知推自然者？

shì gù rú lái yǔ nǚ fā míng wǔ yīn běn yīn tóng shì wàng xiǎng
是故如来与汝发明，五阴本因同是妄想。

rǔ tǐ xiān yīn fù mǔ xiǎng shēng rǔ xīn fēi xiǎng zé bù
“汝体先因父母想生，汝心非想，则不

néng lái xiǎng zhōng chuán mìng rú wǒ xiān yán xīn xiǎng cù wèi kǒu
能来想中传命。如我先言：‘心想醋味，口

zhōng xiǎn shēng xīn xiǎng dēng gāo zú xīn suān qǐ xuán yá bù yǒu
中诞生；心想登高，足心酸起。’悬崖不有，

cù wù wèi lái rǔ tǐ bì fēi xū wàng tōng lún kǒu shuǐ rú hé yīn tán
醋物未来，汝体必非虚妄通伦，口水如何因谈

cù chū shì gù dāng zhī rǔ xiàn sè shēn míng wéi jiān gù dì yī wàng
醋出？是故当知，汝现色身名为坚固第一妄

xiǎng
想。

jí cǐ suǒ shuō lín gāo xiǎng xīn néng lìng rǔ xíng zhēn shòu suān
“即此所说临高想心，能令汝形真受酸

sè yóu yīn shòu shēng néng dòng sè tǐ rǔ jīn xiàn qián shùn yì
涩。由因受生，能动色体，汝今现前顺益、

wéi sǔn èr xiàn qū chí míng wéi xū míng dì èr wàng xiǎng
违损，二现驱驰，名为虚明第二妄想。

yóu rǔ niàn lǜ shǐ rǔ sè shēn shēn fēi niàn lún rǔ shēn
“由汝念虑，使汝色身，身非念伦，汝身

hé yīn suí niàn suǒ shǐ zhǒngzhǒng qǔ xiàng xīn shēng xíng qǔ yǔ niàn
何因随念所使种种取像，心生形取，与念
xiāng yìng wù jí xiǎng xīn mèi wéi zhū mèng zé rǔ xiǎng niàn yáo dòng
相应？寤即想心，寐为诸梦，则汝想念摇动
wàng qíng míng wéi róng tōng dì sān wàng xiǎng
妄情，名为融通第三妄想。

huà lǐ bú zhù yùn yùn mì yí jiǎ zhǎng fà shēng qì xiāo
“化理不住，运运密移，甲长发生，气销
róng zhòu rì yè xiāng dài céng wú jué wù ā nán cǐ ruò fēi rǔ
容皱，日夜相代，曾无觉悟。阿难，此若非汝，
yún hé tǐ qiān rú bì shì zhēn rǔ hé wú jué zé rǔ zhū xíng
云何体迁？如必是真，汝何无觉？则汝诸行，
niàn niàn bù tíng míng wéi yōu yǐn dì sì wàng xiǎng
念念不停，名为幽隐第四妄想。

yòu rǔ jīng míng zhàn bù yáo chù míng héng cháng zhě yú shēn bù
“又汝精明湛不摇处名恒常者，于身不
chū jiàn wén jué zhī ruò shí jīng zhēn bù róng xí wàng hé yīn rǔ děng
出见闻觉知，若实精真，不容习妄；何因汝等
céng yú xī nián dǔ yī qí wù jīng lì nián suì yì wàng jù wú yú hòu
曾于昔年睹一奇物，经历年岁忆忘俱无，于后
hū rán fù dǔ qián yì jì yì wǎn rán céng bù yí shī zé cǐ jīng
忽然覆睹前异，记忆宛然，曾不遗失？则此精
liǎo zhàn bù yáo zhōng niàn niàn shòu xūn yǒu hé chóu suàn ā nán
了湛不摇中，念念受熏，有何筹算？阿难，
dāng zhī cǐ zhàn fēi zhēn rú jí liú shuǐ wàng rú tián jìng liú jí bú
当知此湛非真，如急流水，望如恬静，流急不
jiàn fēi shì wú liú ruò fēi xiǎng yuán nìng shòu wàng xí fēi rǔ liù
见，非是无流。若非想元，宁受妄习？非汝六
gēn hù yòng kāi hé cǐ zhī wàng xiǎng wú shí dé miè gù rǔ xiàn zài jiàn
根互用开合，此之妄想无时得灭。故汝现在见
wén jué zhī zhōng chuàn xí jǐ zé zhàn liǎo nèi wǎng xiàng xū wú dì
见闻觉知中串习几，则湛了内，罔象虚无，第
wǔ diān dǎo wēi xì jīng xiǎng
五颠倒微细精想。

ā nán shì wǔ shòu yīn wǔ wàng xiǎng chéng
“阿难，是五受阴，五妄想成。

rǔ jīn yù zhī yīn jiè jiǎn shēn wéi sè yǔ kōng shì sè biān jì
“汝今欲知因界浅深，唯色与空是色边际，

wéichù jí lí shì shòubiān jì wéi jì yǔ wàng shì xiǎngbiān jì wéimiè
唯触及离是受边际，唯记与忘是想边际，唯灭
yǔ shēng shì xíngbiān jì zhàn rù hé zhàn guī shí biān jì cǐ wǔ yīn
与生是行边际，湛入合湛归识边际。此五阴
yuánchóng dié shēng qǐ shēng yīn shí yǒu miè cóng sè chú lǐ zé dùn
元重叠生起，生因识有，灭从色除。理则顿
wù chéng wù bìng xiāo shì fēi dùn chú yīn cì dì jìn wǒ yǐ shì
悟，乘悟并销；事非顿除，因次第尽。我已示
rǔ jié bō jīn jié hé suǒ bù míng zài cǐ xún wèn rǔ yīng jiāng cǐ
汝劫波巾结，何所不明，再此询问？汝应将此
wàng xiǎng gēn yuán xīn dé kāi tōng chuán shì jiāng lái mò fǎ zhī zhōng zhū
妄想根元心得开通，传示将来末法之中诸
xiū xíng zhě lìng shí xū wàng shēn yàn zì shēng zhī yǒu niè pán bú
修行者，令识虚妄，深厌自生，知有涅槃，不
liàn sān jiè
恋三界。

ā nán ruò fù yǒu rén biàn mǎn shí fāng suǒ yǒu xū kōng
“阿难，若复有人，遍满十方所有虚空，
yíng mǎn qī bǎo chí yǐ fèng shàng wēi chén zhū fó chéng shì gòng yǎng
盈满七宝，持以奉上微尘诸佛，承事供养，
xīn wú xū dù yú yì yún hé shì rén yǐ cǐ shī fó yīn yuán dé fú
心无虚度。于意云何？是人以此施佛因缘，得福
duō fǒu
多不？”

ā nán dá yán xū kōng wú jìn zhēn bǎo wú biān xī yǒu zhòng
阿难答言：“虚空无尽，珍宝无边。昔有众
shēng shī fó qī qián shě shēn yóu huò zhuàn lún wáng wèi kuàng fù xiàn
生施佛七钱，舍身犹获转轮王位，况复现
qián xū kōng jì qióng fó tǔ chōng biàn jiē shī zhēn bǎo qióng jié sī yì
前虚空既穷，佛土充遍皆施珍宝，穷劫思议
shàng bù néng jí shì fú yún hé gèng yǒu biān jì
尚不能及，是福云何更有边际？”

fó gào ā nán zhū fó rú lái yǔ wú xū wàng ruò fù yǒu rén
佛告阿难：“诸佛如来语无虚妄。若复有人，
shēn jù sì zhòng shí bō luó yí shùn xī jí jīng cǐ fāng tā fāng ā
身具四重、十波罗夷，瞬息即经此方、他方阿
bí dì yù nǎi zhì qióng jìn shí fāng wú jiàn mǐ bù jīng lì néng yǐ
鼻地狱，乃至穷尽十方无间，靡不经历；能以

yī niànjiāng cǐ fǎ mén yú mò jié zhōng kāi shì wèixué shì rén zuì zhàng
一念将此法门于末劫中开示未学，是人罪障

yìngniànxiāomiè biàn qí suǒshòu dì yù kǔ yīn chéng ān lè guó dé fú
应念销灭，变其所受地狱苦因成安乐国，得福

chāoyuèqián zhī shī rén bǎi bèi qiānbèi qiānwàn yì bèi rú shì nǎi
超越前之施人百倍、千倍、千万亿倍，如是乃

zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí ā nán ruò yǒuzhòngshēngnéngsòng
至算数譬喻所不能及。阿难，若有众生能诵

cǐ jīng néng chí cǐ zhòu rú wǒ guǎngshuō qióng jié bù jìn yī
此经，能持此咒，如我广说，穷劫不尽；依

wǒ jiàoyán rú jiàoxíngdào zhí chéng pú tí wú fù mó yè
我教言，如教行道，直成菩提，无复魔业。”

fó shuō cǐ jīng yǐ bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó
佛说此经已，比丘、比丘尼、优婆塞、优婆

yí yī qiè shì jiāntiān rén ā xiū luó jí zhū tā fāng pú sà
夷，一切世间天、人、阿修罗，及诸他方菩萨、

èr shèng shèngxiāntóng zǐ bìngchū fā xīn dà lì guǐshén jiē dà
二乘、圣仙童子，并初发心大力鬼神，皆大

huān xǐ zuò lǐ ér qù
欢喜，作礼而去。

大佛顶如来密因修证了义诸菩萨万行首楞严经卷第十

léngyánjīngzàn
楞严经赞

yōuqīngrǎo dòng wǎngxiàng xū wú niè pánchéng bèixiàng mí
幽清扰动。罔象虚无。涅槃城背向迷

tú zuì hòu shì guī mó wǔ yīn gān kū gāo jǔ bù tiān qú
途。最后示规模。五阴干枯。高举步天衢。

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨（合掌三称）

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán
补阙圆满真言

(三遍)

ōng hū lú hū lú shè yì mù qiè suō hē
唵.呼嚧呼嚧.社曳穆契.莎诃.

pǔ huíxiàngzhēnyán
普回向真言

(三遍)

ōng suō mó là suō mó là mǐ mó nǎng sà wǎ hē mó hē zhuó jiā là
唵.娑麼啰.娑麼啰.弭麼曩.萨嚩诃.摩诃斫迦啰
wǎ hòng
嚩吽.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó léngyán huì shàng fó pú sà
南无楞严会上佛菩萨 (合掌三称)

lǐ fó fā yuàn wén
礼佛发愿文

(一遍)

guī mìng shí fāng tiáo yù shī yǎn yáng qīng jìng wēi miào fǎ
归命十方调御师 演扬清净微妙法

sān shèng sì guǒ jiě tuō sēng yuàn cì cí bēi āi shè shòu
三乘四果解脱僧 愿赐慈悲哀摄受

dàn (某甲) zì wéi zhēn xìng wǎng rù mí liú suí shēng sǐ yǐ
但(某甲)自违真性，枉入迷流。随生死以

piāo chén zhú sè shēng ér tān rǎn shí chán shí shǐ jī chéng yǒu lòu
飘沉，逐色声而贪染。十缠十使，积成有漏

zhī yīn liù gēn liù chén wàng zuò wú biān zhī zuì mí lún kǔ hǎi
之因；六根六尘，妄作无边之罪。迷沦苦海，

shēn nì xié tú zhuó wǒ dān rén jǔ wǎng cuò zhí lěi shēng yè zhàng
深溺邪途。著我耽人，举枉措直。累生业障，

yī qiè qiān yóu yǎng sān bǎo yǐ cí bēi lì yī xīn ér chàn huǐ
一切愆尤。仰三宝以慈悲，沥一心而忏悔。

suǒ yuàn néng rén zhēng bá shàn yǒu tí xié chū fán nǎo zhī shēn
所愿能仁拯拔，善友提携。出烦恼之深

yuán dào pú tí zhī bǐ àn cǐ shì fú jī mìng wèi gè yuàn chāng
源，到菩提之彼岸。此世福基命位，各愿昌

lóng lái shēng zhì zhǒng líng miáo tóng xī zēng xiù shēng féng zhōng guó
隆；来生智种灵苗，同希增秀。生逢中国，

zhǎng yù míng shī zhèng xìn chū jiā tóng zhēn rù dào liù gēn tōng lì
长遇明师。正信出家，童真入道。六根通利，

sān yè chún hé bù rǎn shì yuán cháng xiū fàn xíng zhí chí jìn jiè
三业纯和。不染世缘，常修梵行。执持禁戒，

chén yè bù qīn yán hù wēi yí yuān fēi wú sǔn bù féng bā nàn
尘业不侵。严护威仪，娟飞无损。不逢八难，

bù quē sì yuán bō rě zhì yǐ xiàn qián pú tí xīn ér bú tuì xiū
不缺四缘。般若智以现前，菩提心而不退。修

xí zhèng fǎ liǎo wù dà shèng kāi liù dù zhī xíng mén yuè sān qí zhī
习正法，了悟大乘。开六度之行门，越三祇之

jié hǎi jiàn fǎ chuáng yú chù chù pò yí wǎng yú chóng chóng xiáng
劫海。建法幢于处处，破疑网于重重。降

fú zhòng mó shàolóng sānbǎo chéng shì shí fāngzhū fó wú yǒu pí
伏众魔，绍隆三宝。承事十方诸佛，无有疲
láo xiū xué yī qiè fǎ mén xī jiē tōng dá guǎng zuò fú huì pǔ
劳。修学一切法门，悉皆通达。广作福慧，普
lì chén shā dé liù zhǒng zhī shéntōng yuán yī shēng zhī fó guǒ rán
利尘沙。得六种之神通，圆一生之佛果。然
hòu bù shě fǎ jiè biàn rù chén láo děngguān yīn zhī cí xīn xíng pǔ
后不舍法界，遍入尘劳。等观音之慈心，行普
xián zhī yuàn hǎi tā fāng cǐ jiè zhú lèi suí xíng yìng xiàn sè shēn
贤之愿海。他方此界，逐类随形。应现色身，
yǎnyáng miào fǎ ní lí kǔ qù è guǐ dào zhōng huò fàng dà guāng
演扬妙法。泥犁苦趣，饿鬼道中，或放大光
míng huò xiàn zhū shén biàn qí yǒu jiàn wǒ xiàng nǎi zhì wén wǒ míng
明，或现诸神变，其有见我相，乃至闻我名，
jiē fā pú tí xīn yǒng chū lún huí kǔ huǒ huò bīng hé zhī dì biàn
皆发菩提心，永出轮回苦。火镬冰河之地，变
zuò xiāng lín yǐn tóng shí tiě zhī tú huà shēng jìng tǔ pī máo dài jiǎo
作香林；饮铜食铁之徒，化生净土。披毛戴角，
fù zhài hán yuàn jìn bà xīn suān xián zhān lì lè jí yì shì ér xiàn
负债含怨，尽罢辛酸，咸沾利乐。疾疫世而现
wéi yào cǎo jiù liáo chén kē jī jǐn shí ér huà zuò dào liáng jì zhū
为药草，救疗沉痾；饥谨时而化作稻粱，济诸
pín nǐ dàn yǒu lì yì wú bù xīng chóng cì qī lěi shì yuān qīn
贫馁。但有利益，无不兴崇。次期累世冤亲，
xiàn cún juàn shǔ chū sì shēng zhī gǔ mò shě wàn jié zhī ài chán děng
现存眷属，出四生之汨没，舍万劫之爱缠。等
yǔ hán shēng qí chéng fó dào xū kōng yǒu jìn wǒ yuàn wú qióng
与含生，齐成佛道。虚空有尽，我愿无穷。
qíng yǔ wú qíng tóng yuán zhǒng zhì
情与无情，同圆种智。

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土

shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦

ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心

jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

sān guī yī
三皈依

(一遍)

zì guī yī fó dāngyuànzhòngshēng tǐ jiě dà dào fā wú
自皈依佛，当愿众生，体解大道，发无

shàng xīn zì guī yī fǎ dāngyuànzhòngshēng shēn rù jīng zàng
上心；自皈依法，当愿众生，深入经藏，

zhì huì rú hǎi zì guī yī sēng dāngyuànzhòngshēng tǒng lǐ dà zhòng
智慧如海；自皈依僧，当愿众生，统理大众，

yī qiè wú ài hé nánshèngzhòng
一切无碍。和南圣众。

此咒置经书中可灭误跨之罪

南无护法韦驮尊天菩萨

